

Instans: Kommunstyrelsen
Tid: 2018-04-23 kl. 08:30
Plats: Nossan (A) Kommunhuset

Johnny Carlsson
Kommunstyrelsens ordförande

Emelie Cergic-Boberg
Sekreterare

Förslag på justerare: Andreas Molin (C)

Samtliga ärenden har beretts av kommunstyrelsens ordförande. I samtliga beslutsärenden föreslås kommunstyrelsen besluta i enlighet med förvaltningens/tidigare nämnds förslag till beslut om inget annat framgår av ordförandeskrivelse.

Information:

- KS = slutgiltigt beslut fattas i Kommunstyrelsen.
- KF = slutgiltigt beslut fattas i Kommunfullmäktige.
- Info = Information.
- Ett X markerar att handlingar finns bifogade i kallelsen.
- VS markerar att handlingar presenteras vid sammanträdet.

<i>KL</i>	<i>NR</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragande/ Kommentar</i>
0830			Sammanträdet öppnande			Ordförande
			Upprop			Kanslichef
			Val av justerare och tid för justering			Ordförande
08.35	1	KF	Herrljunga Hotellfastighets AB	KS 90/2018	X	Ordförande
10.00	2	KF	Utvärdering av servicenämnderna	KS 89/2018	X	Ekonomichef
11.00	3	KF	Hantering av 2018 års prognostiserade underskott	KS 34/2018	X	Ekonomichef
11.30	4	KF	Äskande om medel för inköp av elevdatorer 2018	KS 266/2017	X	Ekonomichef
11.35	5	KS	Utse Dataskyddsombud för Herrljunga kommun	KS 88/2018	X	Kanslichef
11.45	6	KF	Svar på motion avseende gratis wifi i kommunens verksamhetslokaler	KS 41/2017	X	Ordförande
11.55	7	KF	Svar på motion om höjt friskvårdsbidrag	KS 244/2017	X	Ordförande
13.00	8	KF	Svar på medborgarförslag om IT i skolan	KS 6/2018	X	Ordförande
13.10	9	KF	Svar på medborgarförslag - Det digitala samhället	KS 280/2017	X	Ordförande
13.20	10	KF	Svar på motion om informationstavla i Annelund	KS 249/2017	X	Ordförande
13.30	11	KF	Avgifter för dödsboförvaltning	KS 83/2018	X	Ordförande
13.40	12	KF	Avgift för medicinsk fotvård	KS 84/2018	X	Ordförande
13.50	13	KF	Revidering riktlinjer taxor och avgifter	KS 84/2018	X	Ordförande
14.00	14	KF	Begäran om att få ta tidigare överskott i anspråk för Viva-app	KS 85/2018	X	Ordförande
14.30	15	KF	Arbetsordning för Herrljunga kommunfullmäktige	KS 61/2018	X	Ordförande
14.40	16	KF	Reglemente för kommunstyrelsen i Herrljunga	KS 87/2018	X	Nämndsamordnare
14.50	17	KF	Förslag på ny förbundsordning för kommunalförbundet Tolkförmedling Väst	KS 73/2018	X	Ordförande

<i>KL</i>	<i>NR</i>	<i>Besluts -organ</i>	<i>Ärende</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>	<i>Föredragandel/ Kommentar</i>
15.00	18	KF	GIS-strategi för utveckling och användning av kommunens geografiska informationssystem	KS 60/2018	X	GIS-administratör
15.10	19	KF	Medborgarlöfte mellan Herrljunga kommun och lokalpolisområde Alingsås	KS 70/2018	X	Folkhälsostrateg och lokalpolis
15.40	20	KF	Förslag till handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier	KS 30/2018	X	Kommunchef
15.50	21	KF	Herrljunga vatten AB - Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen	KS 75/2018	X	Kommunchef
16.00	22	KF	Herbo AB - Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen	KS 78/2018	X	Kommunchef
16.10	23	KF	Nossan Förvaltningsaktiebolag - Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen	KS 74/2018	X	Kommunchef
16.20	24	KF	Herrljunga hotellfastighets AB - Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen	KS 76/2018	X	Kommunchef
16.30	25	KF	Herrljunga elektriska AB - Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.	KS 77/2018	X	Kommunchef

---

<i>NR</i>	<i>Meddelandeförteckning</i>	<i>DNR</i>	<i>Handlingar bifogas</i>
1	Årsredovisning och revisionsberättelse 2017 Samfond 3	KS 68/2018	X
2	Årsredovisning och revisionsberättelse 2017 Samfond 1	KS 66/2018	X
3	Årsredovisning och revisionsberättelse 2017 Dagny och Herbert Carlssons minnesfond	KS 69/2018	X
4	Årsredovisning och revisionsberättelse 2017 Samfond 2	KS 67/2018	X
5	Protokoll nr 67 Nossan förvaltningsaktiebolag, styrelsesammanträde 2018-03-12	Pärm i närarkivet	X
6	Kontorslokaler socialförvaltningen	KS 274/2017	X
7	Information från Trafikverket angående Trafikverkets nya hantering av larmsamtal, järnväg	KS postlista 2018:18	X

Aktieöverlåtelse avseende Herrljunga hotellfastighets AB

Sammanfattning

Inom kommunen har under flera år den långsiktiga planeringen avseende Herrljunga hotellfastighets AB diskuterats. Olika alternativ har diskuterats i dialog mellan moderbolag och bolag. Styrelsen och VD för Nossan Förvaltningsaktiebolag har tillsammans med styrelsen och VD för Herrljunga hotellfastighets AB, under en längre tid arbetat utifrån en möjlig försäljning av Herrljunga hotellaktiebolag.

Inför en försäljning har kraven varit att en eventuell köpare ska ha god lokal kännedom, ha förmåga och vilja samt ett långsiktigt intresse i att bedriva hotellverksamhet i Herrljunga kommun.

Nossan Förvaltningsaktiebolag överlämnar rapport till Herrljunga kommun avseende beredning av möjlig försäljning. Rapporten är sekretessbelagd i sin helhet med hänvisning till offentlighets- och sekretesslagstiftningen 19 kap 3 § och 31 kap 16 §. (Se bilaga 1)

Ärendet bereds av kommunstyrelsens förvaltning inför en möjlig försäljning med första ställningstagande i kommunstyrelsen 20180423.

Aktieöverlåtelsen/Försäljningen ska godkännas och fastställas av Herrljunga kommunfullmäktige för att möjliggöra ett giltigt aktieöverlåtelseavtal.

Sekretessen i ärendet gäller till dess att kommunfullmäktige fattat beslut. I ärendet sker även reglering av fastighetens avgränsningar genom tekniska förvaltningen i överenskommelse med köparen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2018-04-12

Rapport med underlag från Nossan Förvaltningsaktiebolag (Sekretessbelagt utskick senast tisdag 2018-04-17)

Bilagor i ärendet

Bilaga 1: Vad är och innebär sekretess?

Bilaga 2: Kommunikationsplan i ärendet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta godkänna försäljning av Herrljunga Hotellfastighets AB i enlighet med upprättat aktieöverlåtelseavtal

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Nossan förvaltningsaktiebolag, Herrljunga hotellfastigheter AB
För kännedom
till:

Bakgrund

Nossan Förvaltningsaktiebolag (moderbolaget) ska verka för att Herrljunga kommuns koncernbolag förvaltas på ett förmånligt och effektivt sätt. Bolagen är Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elektriska AB, Herrljungabostäder AB och Herrljunga Hotellfastighets AB.

Moderbolagets syfte är att, med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprinciper, genom ägande och förvaltning av aktier i kommunägda bolag optimera och samordna de kommunala företagen inom Herrljunga kommun samt representera ägaren. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Ägare till moderbolaget är Herrljunga Kommun, som innehar 100 % av aktierna.

Moderbolaget äger sedan 2004-12-15 Herrljunga Hotellfastigheter AB (bolaget). Ägarförhållandet är 100 % aktieinnehav. Bolagets uppdrag är att förvalta kommunens hotellfastighet. Restaurang, hotell – och konferensverksamheten av god kvalitet ska skötas av en entreprenör.

Olika alternativ har diskuterats avseende framtid Herrljunga hotellfastighets AB.

Styrelsen och VD för Nossan Förvaltningsaktiebolag har tillsammans med styrelsen och VD för Herrljunga hotellfastighets AB, under en längre tid arbetat utifrån en möjlig försäljning av Herrljunga hotellaktiebolag.

Värdering av fastigheten har genomförts av två oberoende fastighetsmäklarfirmor. De två fastighetsmäklarfirmorna visade ungefär samma värdering på fastigheten. Värderingarna utgick ifrån befintligt hyresavtal samt synliga ytskikt i fastigheten. I värderingen har ingen bedömning gjorts av fastighetens stomme, avloppsstammar, etc.

I beslutsunderlaget ” Rapport med underlag från Nossan Förvaltningsaktiebolag (Sekretessbelagt utskick senast tisdag 20180417)” redovisas förutsättningarna för försäljning genom aktieöverlåtelseavtal”

Bilaga 1

Vad är och innebär sekretess?

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) **Svensk författningssamling 2009:400**

Sekretess innebär

Förbud att röja uppgift.

Det innebär en begränsning i rätten att ta del av allmänna handlingar.

Dessa begränsningar återfinns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller lag som denna hänvisar till.

Offentlighet och sekretess i kommunala bolag

Kommunala bolag lever i gränslandet mellan aktiebolagsrätten och den offentliga rätten. De kommunala bolagen omfattas av offentlighetsprincipen. Såväl reglerna för allmänna handlingar som offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser om sekretess gäller för kommunala bolag.

Avseende berört ärende...

Ärendedelen avseende rapporten från Nossan Förvaltningsaktiebolag är sekretessbelagd med hänvisning till;

- 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen. Sekretess råder i ärendet eftersom det kan antas, att den enskilde kan lida skada om uppgiften röjs.
- 19 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen. Sekretess råder då ärendet omfattar överlåtelse av egendom, och det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs.

Brott mot sekretess

Röjs uppgift som är sekretessbelagd med hänvisning till 19 kap. 3 § och/eller 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen, kan skadeståndsanspråk ställas. Skadeståndsanspråk avgörs i domstol om inte parterna kommer överens.

I ärendet bedöms att vid röjande av uppgift kan skada uppstå såväl mot det allmänna som mot en enskild.

Brott mot sekretesslagstiftningen kan även leda till skiljande från anställning.

Bilaga 2

Så här ser kommunikationsplanen ut inför beredning av försäljning Herrljunga Hotellfastighets AB genom aktieöverlåtelseavtal**Kommunikationsplan**

Inför beredning av försäljning av det kommunala Herrljunga hotellfastighets AB, har kommundirektören i uppdrag att arbeta fram kommunikationsplan i ärendet.

Följande kommunikationsplan gäller inför beredning av försäljning av det kommunala Herrljunga hotellfastighets AB.

- 20180412 VD Nossan Förvaltningsaktiebolag tillsammans med ordförande bereder ärendet på delegation från styrelsen. Rapporten omfattar sekretessbelagd information/fakta (affärssekretess). Sekretessbeläggningen åberopar Offentlighets- och sekretesslagstiftningens 31 kap. 16 § och 19 kap. 3 §.
- 20180412 Kommundirektör bereder ärendet inför kommunstyrelsens sammanträde 20180423.
- 20180412 Ärendehandlingar, tjänsteskrivelse del 1, skickas ut till kommunstyrelsens ledamöter. Tjänsteskrivelse del 1 är allmän handling
- 20180416 Rapport från Nossan Förvaltningsaktiebolag, i bilaga kompletterande handlingar i ärendet, skickas ut till kommunstyrelsens ledamöter senast tisdag 17/4. Rapport från Nossan Förvaltningsaktiebolag, bilaga till tjänsteskrivelse, omfattar sekretessbelagd information/fakta (affärssekretess). Sekretessbeläggningen åberopar Offentlighets- och sekretesslagstiftningens 31 kap. 16 § och 19 kap. 3 §. Sekretessen gäller till dess att kommunfullmäktige fattat beslut, 20180515.
- 20180417 Kl. 1700-1800. Samtliga gruppledare är kallade och erhåller information i ärendet.
- 20180423 Ärendet behandlas på kommunstyrelsens sammanträde.
- 20180424 Information avseende kommunstyrelsens beslut läggs ut på kommunens hemsida.
- 20180515 Ärendet behandlas på kommunfullmäktiges sammanträde. Vid beslut bör paragrafen förklaras omedelbart justerad. Efter justering gäller lagakraftvunnen tidsperiod.
- 20180516 Information om kommunfullmäktiges beslut läggs ut på kommunens hemsida.

- 20180516 Formellt genomförande av försäljning/köp.
- 20180516 Presskonferens avseende beslut om försäljning av Herrljunga hotellfastighets AB

All kommunikation i ärendet med media hanteras genom utsedda presstalespersonerna;

- 20180101-20180423 ordf. Nossan Förvaltningsaktiebolag Staffan Setterberg
- 20180423-20180515 ordf. Kommunstyrelsen Johnny Carlsson

Eventuella synpunkter eller frågor avseende kommunikationsplanen tacksamt till...

Niels Bredberg
Kommundirektör

Rapport avseende utvärdering av gemensamma nämnder

Sammanfattning

Vårgårda och Herrljunga kommuner beslutade år 2014 att samarbeta i två gemensamma servicenämnder för verksamhetsområdena ekonomi, personal, IT samt växel och telefoni med start den 1 januari 2015. I beslutet om gemensamma servicenämnder fastställdes även att verksamheten ska utvärderas efter tre år.

Kommunforskning i Väst (KFI) fick uppdraget att utvärdera samarbetet.

Bifogad KFI-rapport i ärendet, utgör utvärdering av samarbetet.

Syftet med utvärderingen är att peka på områden som fungerar bra respektive mindre bra och därmed behöver utvecklas och förbättras.

Avsikten är att med KFI-rapporten som grund, arbeta fram strategi med syfte att utveckla och förbättra samarbetet mellan kommunerna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-04-10

ITVT § 1/2018-03-07

KFI-rapport

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner rapporten och lägger den till handlingarna.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

Bakgrund

Se KFI-rapport

Ekonomisk bedömning

Rapporten i sig har inga ekonomiska konsekvenser

Juridisk bedömning

Rapporten i sig har inga juridiska konsekvenser

Samverkan

Ärendet är kommunicerat i den reguljära samverkansprocessen genom CSG.

Motivering av förslag till beslut

Rapporten bör godkännas av kommunstyrelsen och skickas som meddelande till kommunfullmäktige.

ITVT § 1

ITVT 6/2018

Utvärdering av servicenämndera IT samt ekonomi/personal

Sammanfattning av ärendet

KFI (Kommunforskning i Västsverige) har under perioden oktober 2017-februari 2018 genomfört en utvärdering av servicenämndera IT samt ekonomi/personal.

Gustav Kastberg, projektledare för utvärderingen, informerar om genomförd utvärdering och resultatet av densamma.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-02-20

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Servicenämnden godkänner genomförd utvärdering av servicenämndera.

Johnny Carlsson (C) föreslår följande tillägg:

- Utvärdering av servicenämndera redovisas som information i kommunstyrelsen

Beslutsgång

Ordföranden frågar om samtliga förslag till beslut antas och finner att så sker.

Gemensamma servicenämnden IT/Växel/Telefonis beslut

1. Servicenämnden godkänner genomförd utvärdering av servicenämndera.
2. Utvärderingen redovisas som information i kommunstyrelsen.

Expedieras till: Kommunstyrelsen i Herrljunga kommun

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Samarbete genom gemensam nämnd

Verksamhetsstödjande funktioner i Vårgårda och Herrljunga

Gustaf Kastberg, Isabell Meltzer och Viveka Nilsson
Kommunforskning i Västsverige

Sammanfattning

Den här rapporten handlar om samarbete. Vårgårda och Herrljunga kommuner beslutade år 2014 att samarbeta i två gemensamma servicenämnder för verksamhetsområdena ekonomi, personal, IT samt växel och telefoni med start den 1 januari 2015. Den här rapporten utgör en utvärdering av samarbetet. Syftet med utvärderingen är att peka på områden som fungerar bra respektive mindre bra – och därmed behöver utvecklas och förbättras. Rapporten bygger framförallt på intervjuer med personer som på olika sätt kunnat bidra med olika perspektiv på samarbetet.

Vad rapporten med all tydlighet visar är att övergången inneburit mycket arbete. Diskussionerna har handlat om att adressera frågor om verksamheternas uppdrag och syfte. Det har medfört att implementeringsprocessen dragit ut på tiden. De stora personalomsättningarna som har skett inom verksamhetsområdena personal och ekonomi är också en orsak till detta. Andra faktorer som har påverkat och försvårat övergången har bland annat varit att kommunerna har olika kulturer, arbetssätt och system. För att göra verksamheterna effektiva har man behövt se över på vilka sätt som man kan göra processerna mer lika och sammanfoga system.

Problemen till trots är en övergripande slutsats att etablerandet av gemensamma nämnder varit framgångsrikt. Inte minst har ambitionen om att klara personalförsörjningen förverkligats. Det var också ett av de mest överhängande problemen vid introduktionen av de gemensamma nämnderna. En andra slutsats är att det finns mycket utvecklingspotential kvar. Det går att peka på en rad utmaningar som är värda att uppmärksamma och som kan tas som utgångspunkt i ett framtida utvecklingsarbete. Vikten av att utveckla de gemensamma nämndernas verksamhet accentueras i relation till de ambitioner och förhoppningar som uttryckts kring att expandera samarbetet till att omfatta fler kommuner.

I rapportens avslutande del pekas ett antal områden ut som är möjliga att adressera i ett framtida utvecklingsarbete. Ett sådant handlar om att ta ställning till inriktning för de olika verksamheterna: är syftet att exploatera stordriftsfördelar (funktionslogik) eller ska verksamheten istället anpassas till lokala behov (användarlogik) – men då också bli mer kostsam, är en fråga att reflektera över. En annan handlar om att minska det förväntningsgap som vi ser i studien genom att kommunicera vad som kan förväntas och att tydliggöra de vinster som samarbetet faktiskt innebär. Att se över på vilket sätt användare kan involveras i arbetet med att formulera mål är en möjlig strategi. Ett sista utvecklingsområde handlar om att formalisera den nu-

Ärende 2

varande styrningen som karaktäriseras av förtroendefulla relationer och vaga styrningsprinciper. Om en målsättning är att involvera ytterligare kommuner till samarbetet är styrningssituationen ett centralt och viktigt utvecklingsområde att reflektera över.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Inledning.....	6
Syfte	6
Utgångspunkter	7
Tillvägagångssätt.....	8
2. Empiri.....	9
Motiv och målbild	9
Övergången	12
IT, växel och telefoni	12
Ekonomi	13
Personal	14
Sammantaget	15
Styrning	16
Resursfördelning	17
Positiva och negativa effekter	19
Sammanfattning effekter	21
Några problemområden.....	21
3. Diskussion och slutsatser	23
Olika verksamheter med olika förutsättningar	23
Funktionsorientering eller användarorientering?	24
Förankringsdilemma.....	25
Mål, styrning och inre effektivitet.....	25
Bilaga 1 – Organisationskarta	27
Referenser.....	28

1. Inledning

Under senare tid pekats allt oftare samarbete ut som en lösning på nutida och framtida utmaningar för Sveriges kommuner. I kommunerna Herrljunga och Vårgårda återspeglas denna trend i ett samarbete över kommungränserna gällande ett antal serviceområden. De gemensamma verksamheterna organiseras i två nämnder. Den verksamhet som bedrivs kan övergripande karaktäriseras som service/stödverksamhet. Den ena nämndens verksamhet är ekonomi och personal medan den andras verksamhet är IT, växel och telefoni.

Det finns en växande mängd studier som rör interkommunalt samarbete. Den överväldigande delen studier rör emellertid samarbete för att över organisationsgränser skapa bättre lösningar och en ökad förmåga att möta specifika klientbehov och utmaningar. Samarbete kring service/stödtjänster är mindre utforskat och utgångspunkterna och målen med de senare samarbetena skiljer sig också från de förra. Den utvärdering som här skisseras kan därmed förväntas bidra till den mer allmänna kunskapsbasen kring samarbete för att stärka och utveckla service- och stödverksamhet.

En grundläggande utgångspunkt är att det finns en effektiviseringsambition med fokus på att stärka och utveckla verksamhetens processer (Janssen och Joha, 2008). I diskussioner kring effektivitet bryts ofta begreppet ner i två delar. Den ena delen handlar om det som ofta benämns inre effektivitet. Vad som avses är förmågan att omvandla resurser på ett optimalt sätt. Vid uppmärksammande av den inre effektiviteten ställs verksamhetens resultat mot de mål som finns. Den andra delen handlar om det som ofta benämns yttre effektivitet. Detta handlar istället om att skärskåda relevansen i den målformulering som finns. Frågor om huruvida det är rätt sorts resultat som produceras hamnar i förgrunden. För gemensamma delade service-tjänster är det en utmaning att balansera den inre och den yttre effektiviteten och att samtidigt göra saker kostnadseffektivt och leverera en anpassad service till mottagande verksamheter.

Syfte

Syftet med studien är att generera kunskap om hur samarbetet fungerat och identifiera vilka lärdomar som kan dras. Det finns ett antal frågor som är relevanta att adressera.

1. Finns det tydliga målvärden?
2. Har en god styrning etablerats (inre effektivitet)?
3. Hur uppfattas den service som levereras (yttre effektivitet)?

4. Motsvarar nuläget målbilden?
5. Vilka erfarenheter har gjorts?

Utgångspunkter

Studier av delade serviceverksamheter har betonat att gränssnitt och relationer är viktiga att beakta (Kastberg, 2014). Ett sätt att konceptualisera relationerna är att dela upp dem i en vertikal dimension och i en horisontell dimension. Den vertikala dimensionen handlar om relationen mellan övergripande styrning ner till den verksamhet som produceras i serviceenheten. I det aktuella fallet är det relationen mellan politiker i gemensam nämnd och tjänstemän till bedrivandet av verksamheten. Med en separat serviceverksamhet som dessutom är gemensam för olika huvudmän hamnar styrningsfrågor såväl som frågor om insyn och inflytande i förgrunden. Frågor som kan komma att ställas på sin spets handlar om hur kostnader fördelas, hur nyttan av verksamheten sprids mellan parterna och hur ansvar utkrävs (Dekker, 2004). Vid otydligheter eller missförhållande på dessa punkter finns risk för misstroende och konflikt. Centrala frågor ur ett styrningsperspektiv rör målformulering, uppföljning, etablerande av strukturer samt modeller för resursallokering.

Den horisontella dimensionen handlar om att uppmärksamma relationen mellan den serviceproducerande enheten och den verksamhet som är mottagare av servicen. Ett antagande som kan göras är att ju mer distanserad serviceenheten blir från den mottagande verksamheten desto mer utmanande blir det att etablera ett välfungerande gränssnitt. Den service som skall produceras skall både ske på ett sätt som lever upp till krav om inre effektivitet men frågor om den yttre effektiviteten aktualiseras också. Ett motsatsförhållande är också möjligt att anta så till vida att vinster i form av skalfördelar som uppkommer vid likriktning av service kan förväntas uppstå delvis på bekostnad av anpassning till de olika användare som finns. Detta kan uttryckas som en konflikt mellan en funktionslogik och en användarlogik. Detta ställer krav på förmåga till avvägningar. Styrningen måste därför innefatta strukturer som skapar en lyhördhet för krav och förväntningar från brukare av servicen som studeras samtidigt som anpassningen inte kan bli för omfattande eftersom det går ut över förmågan att exploatera stordriftsfördelar.

Den analys som utvecklas kommer därför att rikta in sig på att fånga hur styrning och organisering sker utifrån de båda dimensionerna och hur samspelet ser ut.

Tillvägagångssätt

Studien tog sin början under hösten 2017. Det empiriska materialet består i huvudsak av intervjuer, mötesobservationer samt olika dokument som legat till grund för beslut om gemensamma nämnder i kommunerna. Totalt har 28 intervjuer genomförts med politiker, centrala tjänstemän, personal som arbetar i de verksamhetsstödjande funktionerna samt användare i andra förvaltningar under perioden november 2017 – februari 2018. Samtliga intervjuer har spelats in och 11 intervjuer har skett via telefon. Urvalet av intervjupersoner har skett genom att centrala tjänstemän har fått reflektera över vilka personer som kan bistå med olika upplevelser i syfte att fånga en så bred bild som möjligt av hur samarbetet har fallit ut. För att skapa ett dynamiskt samtal och möjliggöra följdfrågor har en semistrukturerad metod för intervjuerna tillämpats där en intervjuguide på förhand har upprättats med centrala teman som grund. Under studien har också ett antal möten gemensamt anordnats tillsammans med centrala tjänstemän i de båda kommunerna där bland annat upplägget för studien diskuterats – men också berättelsen om vad som föranledde samarbetet. Vid dessa tillfällen har anteckningar förts då det framkommit information som har varit av intresse för studien.

2. Empiri

I det här kapitlet presenteras det arbete som stått i förgrunden till samarbetet som undersöks i föreliggande studie. Den bild som målas upp och beskrivs i det här kapitlet bygger på dokument som legat till grund för beslut i kommunerna samt de intervjuer som genomförts med olika aktörer i samarbetet. Först presenteras bakgrunden och argumentet till varför samarbete genom gemensam nämnd föreslogs. Sedan följer en beskrivning av hur samarbetet har fallit ut och fungerar i nuläget relaterat till frågor om bland annat styrning, ansvar och resursfördelning. Olika typer av effekter presenteras också här. Kapitlet avslutas med att lyfta fram några problemområden som identifieras när vi ser till den samlade empiriska bilden.

Motiv och målbild

Vårgårda och Herrljunga är två kommuner som på många sätt liknar varandra. De har båda runt 10 000 invånare. Därtill bor kommunernas invånare till stor del på landsbygden och näringslivsklimatet är en central del av kommunernas överlevnad. Det finns också skillnader mellan kommunerna. Den mest framträdande handlar om kommunens organisering där Vårgårdas politiska organisation har en nämndstruktur med färre nämnder, medan Herrljunga är mer traditionellt organiserad vad gäller nämnder. Samarbetet med gemensamma service-nämnder för verksamhetsstödjande funktioner är inte det första samarbetet mellan kommunerna. Kommunerna samarbetar sedan tidigare även inom andra områden som bland annat vuxenutbildning och upphandlingsfrågor.

Kommunerna har också en historia av konflikter och den beskrivs av ett antal respondenter som att det fanns en "historisk pajkastning" mellan kommunerna emellan. Historien om räddningstjänsten beskrivs under en mötesobservation som ett bra exempel på detta där det råder delade meningar om hur det har gått till. Tanken var i grunden ett trepartssamarbete mellan Herrljunga, Vårgårda och Alingsås men i slutändan blev det ett samarbete mellan de två sistnämnda kommunerna. När samarbetet med de gemensamma nämnderna skulle bli verklighet anordnades en pressrelease där kommunerna grävde ner en yxa i marken för att visa på att stridsyxan mellan kommunerna nu var begravnen.

När det väl var bestämt att man ville utöka samarbetet mellan kommunerna beskrivs processen av respondenterna som skyndsamt eftersom det fanns en tydlig politisk vilja i kombination med drivande tjänstemän. Det fördes också diskussioner kring vilka frågor som samarbetet

skulle omfatta, däribland miljö- och byggfrågor men dessa valdes bort eftersom det fanns ett politiskt motstånd kring det. För att utreda vilken organisatorisk lösning som var mest lämplig för de samarbetsområden som kommunerna kom överens om anlätades en konsultbyrå för att göra en förstudie. Det är efter förstudien som målbilden om vad samarbetet ska innebära definieras och tydliggörs.

Det finns många olika sätt att organisera verksamheterna för att få till ett samarbete: kommunalförbund, aktiebolag, gemensam nämnd eller genom upprättande av avtal. Två argument lyfts fram som motiv till varför man valde gemensam nämnd. För det första påpekades att denna lösning kunde vara på plats relativt snabbt, vilket ansågs viktigt eftersom det fanns vakanser på centrala poster som exempelvis ekonomi- och personalchef i kommunerna. För det andra handlade det om att organisationsformen enkelt kunde passa inom ramen för de båda kommunernas övriga verksamhet, till skillnad från exempelvis en upphandlingssituation. Av dokument framgår även att gemensamma nämnder säkrar medborgares rätt till insyn och ansvarsutkrävande eftersom gemensamma nämnder förutsätter politiker som ledamöter samt att revisorer följer upp verksamheten. När samarbetet hade stabiliserats ville man även titta på om det fanns möjlighet att knyta ytterligare kommuner till samarbetet. Genom att visa upp en "bäst i klassen" lösning skulle andra kunna bli intresserade av att delta.

I förarbetena som föranledde samarbetet identifieras också att de olika verksamhetsområdena hade olika förutsättningar för att slås ihop. Personal och ekonomi ansågs ha goda förutsättningar för att få till stånd ett framgångsrikt samarbete eftersom de båda kommunerna ansågs vara väl integrerade. Däremot identifierades en del hinder för IT och växel/telefoni eftersom kommunerna hade kommit olika långt här och samarbetet sågs som en möjlig väg för att ge IT-utvecklingen en skjuts framåt.

Syftet med samarbetet finns också inskrivet i överenskommelsen mellan kommunerna. Där framgår att syftet i huvudsak är verksamhetsstödande. Följande punkter räknas upp:

- Skapa goda förutsättningar för utvecklande och samverkande service såväl inom funktion som mellan funktionsansvaren
- Vara en gemensam resurs för samtliga verksamheter i de båda kommunerna avseende ekonomi, personal och IT/växel/telefoni
- Bidra till kvalitetshöjning och optimera effektivisering av den kommunala verksamheten så att resurserna räcker längre

- Möjliggöra för kommunerna att långsiktigt säkerställa kostnads- och kompetenseffektivitet inom kommunala ekonomi-, personal-, och IT-, växel-, och telefonitjänster till efterfrågad kvalitet
- Öka attraktionskraften för kommunen som arbetsgivare för att på så sätt locka och behålla kompetent personal inom funktionerna ekonomi, personal och IT/växel/telefoni
- Skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati och förbättrad medborgarservice genom att öka användarvänligheten för kommunala IT-tjänster

De beskrivningar som ges i bakgrunds- och beslutsdokument bekräftas och förstärks av intervjuer och observationer. Under ett möte med centrala tjänstemän från förvaltningen framgår att det vid samarbetets början fanns olika syften med de gemensamma servicenämnderna. För det första sågs samarbete som en förutsättning för att de båda kommunerna skulle klara välfärdsuppdraget. Samarbete skulle genom stordriftsfördelar leda till kostnadseffektivitet, kvalitetshöjning och en ökad tillgänglighet. Att spara pengar på samarbetet genom kostnadseffektivitet påpekas dock av respondenter ha varit ett underordnat mål. Av dokument framgår ändå att samarbetet betraktas som ett sätt att använda medborgares resurser på ett ändamålsenligt sätt.

Vid intervjuerna lyfts olika motiv till samarbetet fram. För det första handlade det om att öka kvaliteten. Förhoppningen var att arbetsprocesserna i kommunerna alltmer skulle komma att likna varandra. Ett exempel som återges vid en intervju är att det vid ett bokslut inte finns någon anledning att ha två olika upplägg och processer. Ambitionen var även att samarbete skulle möjliggöra en ökad specialisering vid komplexa frågor genom att kompetensen skulle samlas, vilket även ansågs öka kvaliteten för de verksamhetsstödjande funktionerna.

För det andra lyftes frågan om svårigheten att rekrytera kompetent personal där samarbete sågs som lösning på den bristande förmågan som de båda kommunerna upplevde under tiden före samarbetet. Samarbetet skulle bidra till ett större sammanhang och skapa attraktion hos kommunerna för arbetssökande. En del av respondenterna menar att beslutet delvis var forcerat eftersom det vid tiden innan bildandet av de gemensamma nämnderna fanns svårigheter i att rekrytera chefer i de båda kommunerna. Resultatet av vakanserna och den tidspress som det förde med sig blev därför ett förslag om gemensamma nämnder. Personalfrågan skulle även skapa en robusthet i organisationen genom att fler medarbetare sysslade med liknande arbetsuppgifter och kunde täcka upp för varandra vid sjukdom och liknande.

De gemensamma nämnderna tilldelas enligt överenskommelsen ansvar och olika arbetsuppgifter. *“Nämndens uppgift är att stödja och säkerställa en effektiv ledning, administration och gemensamma arbetsformer inom olika delar av de verksamhetsstödjande funktionerna”*

(Överenskommelse, 2014 sidan 2). Genom överenskommelsen har de olika funktionerna/avdelningarna också tilldelats olika uppgifter och ansvarsområden. Det framgår att de har till uppgift att samarbeta mellan de fyra funktionerna men också att skapa gemensamma processer mellan funktionerna, det vill säga att syftet också handlar om att göra arbetet mer standardiserat. Exempel som ges på gemensamma stöd för processer är pensionsfrågor, arbetsmiljö, budgetering, uppföljning och IT-drifter.

Övergången

När samarbetet hade utretts och beslut tagits om att skapa gemensamma servicenämnder för de fyra verksamhetsstödjande funktionerna *ekonomi, personal, IT* samt *växel/telefoni* skulle arbetet sjösättas i praktiken. Den 1 januari 2015 skulle sammanslagning ske och det första året beskrivs av alla inblandade som turbulent. Organisatoriskt skapades två nämnder, en i respektive kommun med tre tillhörande chefer: ekonomichef, personalchef samt IT-chef som även ansvarade för växel och telefoni. Av intervjuerna framgår att de olika funktionerna var olika väl förberedda och hade olika förutsättningar, vilket medförde att alla stod inför olika typer av problem och utmaningar.

IT, växel och telefoni

Verksamhetsområdet IT, växel och telefoni hade vid implementeringsprocessen stora utmaningar. I huvudsak handlade det om att de båda kommunerna hade olika IT-system och att samköra dessa i en gemensam nämnd var inte helt enkelt. De båda kommunernas arbetsätt skiljde sig också åt. Den ena kommunen arbetade mer med att lösa saker på egen hand medan den andra jobbade mer med konsulter. En respondent beskriver det som att IT-avdelningarna i Vårgårda och Herrljunga historiskt sett har en tradition i att mäta och jämföra sin "duktighet". I praktiken innebar det att kommunerna tävlade om att framstå som den bättre IT-avdelningen och i flera fall förespråkades den egna lösningen. Att få till stånd samarbetet var därför till en början utmanande. En annan respondent beskriver det som att man har behövt identifiera "single point of failure", vilket betyder att det innan samarbetet fanns personer som hade implementerat lokala lösningar som bara personen i fråga kunde åtgärda vid problem eftersom det inte var någon annan som förstod den tekniska lösningen. Att hitta dessa (både personer och lösningar) har tagit tid i anspråk vilket har medfört att arbetet gått långsamt framåt.

"Jag kan känna att alla är sura på IT, det spelar ingen roll var man är någonstans – alla är alltid sura på IT vilket gör att IT inte är ett lätt område och om man då slår ihop två icke-fungerande till en stor (...) det är lätt att göra sig outhärlig från IT 'det är bara några stycken, vi kan göra

såhär så länge' och det kommer man bort ifrån när det var lite större för då var man tvungen att tänka att det vi gör måste nu funka överallt på alla sätt.”

Verksamheten jobbar enligt ITIL (Information Technology Infrastructure Library). Arbetsättet består av ett antal principer för hur man ska gå till väga för att hantera IT-tjänster. Fokus ligger på att i så hög grad som möjligt anpassa IT-tjänsterna efter verksamheternas behov. Vidare är verksamheten strukturerad i sju enheter: växel/telefoni, servicedesk, leveransforum, E-tjänster, infrastruktur, nät/service samt klient. Motivet till att införa servicedesk, som är den enhet som tar emot beställningar, behov och problem (och som inte fanns tidigare i kommunerna) var för att det inte fanns något system för vem som skulle ansvara för det här utan alla svarade i telefonen enligt en av respondenterna. Det saknades således struktur för hur man skulle fånga upp aktuella behov och problem för att rama in arbetet med IT i de båda kommunerna. Det fanns också en inkörningsperiod för växel och telefoni. Bilden som målas upp är att det var förvirrande om receptionisterna skulle svara “Välkommen till Vårgårda eller Herrljunga”. Denna problematik beskrivs emellertid som mindre dramatisk än IT (som än idag inte tycks ha landat ner i sin roll, vilket vi återkommer till).

Ekonomi

Verksamhetsområdet ekonomi var utan tvekan det mest väl förbereda området vilket framgår av intervjuerna. Det är den tidigare ekonomichefens förarbete som särskilt nämns, där förberedelsen i huvudsak handlade om att det fanns en bra upparbetad och tänkt struktur kring kommunikationen mellan medarbetarna i den nya organisationen. Verksamheten är uppdelad i två enheter: controller och redovisning.

En del saker blev dock inte som man hade tänkt sig från början. En sådan var att det i planerna fanns en tanke kring att redovisningen skulle anta en mer processinriktad roll och att det skulle finnas en redovisningsansvarig för båda kommunerna inom ett område. Det har inte införlivats och ansvaret uppdelades istället per kommun. Utvecklingen går dock mot mer samordning där exempelvis de som har ansvar för anläggningsregistret har ansvaret för detta i båda kommunerna. Ambitionen att skapa flera gemensamma processer har sin grund i argumentet kring standardisering och effektivisering och det finns en frustration kring att arbetsätten är olika i kommunerna. Det verkar som att de tankar som fanns kring stordriftsfördelar inte har införlivats i praktiken eftersom verksamheten är fortsatt liten.

“Det är irriterande om inte månadsuppföljningen ser likadan ut i kommunerna. Det blir inte lätt att ha ansvar för två kommuner om det inte är lika. Inom redovisning vill vi komma så lika som

det bara går. Det är svårare och det är inte så stor volym. Vi har inte tillräckligt med tjänster för att göra det.”

Den här bilden ges även för controllerfunktionen där intervjuerna ger en bild av att det är tydligt att kontrollerna är mer knutna till verksamheterna än vad redovisning är. En annan bild som målas upp är att det vid övergången framgick att de båda kommunerna arbetade relativt lika sedan tidigare. Åtminstone var inte skillnaderna i arbetssätt så stora som i jämförelse med IT och personal.

På det hela taget har det inte skett några betydande förändringar för det här verksamhetsområdet. Det bekräftas också av användare som säger sig fortfarande ha en ekonom knuten till sig för löpande avstämningar och månadsuppföljningar. Under perioden sedan sammanslagningen har ekonomiavdelningen också försökt utöka samarbetet med personalavdelningen eftersom det finns ett identifierat behov av att kommunerna behöver en så kallad personalcontroller. Tjänsten ska utgöra bryggan mellan personal och ekonomi som en respondent uttrycker det. Det som ligger till grund för behovet handlar om att verksamheten idag inte har den kompetens som krävs för att på ett systematiskt sätt skapa en förståelse för sambandet mellan nyckeltal som går att härleda till personal i relation till ekonomi. En ambition är också att användare (i synnerhet chefer) ska få en ökad förståelse för sambandet mellan arbetade timmar och ekonomi. Personalcontrollern ska därmed vara ett bollplank mellan exempelvis en HR-specialist och en controller som en respondent beskriver det. Från ekonomiavdelningen beskrivs behovet av den här kompetensen som avgörande. En respondent från ekonomiavdelningen säger: “Vi har svårt att förklara varför personalkostnaderna har ökat med nästan 100 miljoner de senaste åren”. Den samlade bilden av implementeringsprocessen för ekonomiavdelningen är att den tenderade att ske tämligen smärtfritt. Istället har fokus legat på att finna sina nya roller, se om den organiseringen som den förra ekonomichefen ritat upp är den bästa och identifiera nya behov (som exemplet med personalcontrollern ovan).

Personal

För verksamhetsområdet personal har implementeringsprocessen varit minst sagt omtumlande och en ny personalchef tillsattes tre månader efter det att samarbetet hade sjuvänt. Olyckligtvis hade den tidigare personalchefen i en av kommunerna varit borta från arbetet under en period vilket gjorde att förberedelsearbetet var bristfälligt. Arbetssituationen beskrivs under den här perioden som mycket påfrestande och det innebar att flera i personalen blev sjuk-skrivna.

“Det var en HR-enhet som planlöst satt och inte visste vad den skulle göra för chefen hade inte varit på plats på ett halvår...”

Verksamheten är uppdelad i två enheter: HR och bemanning. Ett problem som uppstod i samband med övergången handlade om att den här strukturen, det vill säga uppdelningen mellan HR och bemanning, inte var färdigbyggd vilket skapade en otydlighet för verksamheten. Exempelvis lyfts bilden fram att lönehanteringen fungerade bra i de båda kommunerna före samarbetet, men att löneadministratörerna vid övergången hade olika arbetssätt och arbetade i olika system. Vad man fick göra var att gå över i en manuell lönehantering som av en del respondenter beskrivs som komplicerad och med risk för felhanteringar.

Under implementeringsprocessen har personalomsättningen varit hög, vilket i sig skapar en instabilitet och en svårighet att driva på arbetet. Det tar tid att rekrytera ny personal men även upplärningsprocessen tar tid vilket har gjort att förändringsarbetet tagit längre tid än väntat. Det har för det här området (i likhet med IT som beskrevs tidigare i rapporten) också funnits en rollsökningsfas: vad är det för typ av service eller stöd som den gemensamma personalavdelningen ska erbjuda? Frågan har varit omdiskuterad och det har tagit tid att finna vilken roll som personalavdelningen ska axla och vilka uppgifter som ligger inom, och utanför, ramen för deras ansvarsområde.

Sammantaget

På det hela taget kan övergången sammanfattas som turbulent (mer eller mindre inom olika områden) och slitsam. Att sammanfoga två kommuner med olika arbetssätt, kulturer och personer till en och samma är av allt att döma en svår uppgift som kräver tid och tålamod. Det är det som implementeringsprocessen är ett uttryck för; uthållighet och svårigheter i att hitta roller, ansvarsfördelningar och personer som alla arbetar i samma riktning.

Två år har nu passerat sedan de två nämnderna introducerades. I nedanstående avsnitt presenteras hur samarbetet fungerar idag. Vilka positiva effekter har uppmärksammats och vilka förbättringsområden finns? Beskrivningen grundar sig i de intervjuer som genomförts med politiker, centrala tjänstemän, personal som arbetar i serviceorganisationerna samt användarna. Frågor om hur styrningen fungerar och vilka effekter som samarbetet har lett till står i fokus för avsnittet.

Styrning

För att återge en bild av hur styrningen fungerar i praktiken behövs en redogörelse för hur verksamheten är organiserad och hur gränssnitten mellan relationer i samarbetet ser ut. Verksamhetens beslutande organ är de politiska nämnderna med kommunstyrelsens ordförande (KSO) i respektive kommun som ledamöter och vice KSO som ersättare. Nämnden *personal och ekonomi* är organiserad med Vårgårda som värdkommun medan nämnden *IT, växel och telefoni* är organiserad med Herrljunga som värdkommun. De fyra verksamhetsområdena (ekonomi, personal, IT samt växel och telefoni) leds av tre chefer. Kommuncheferna är ytterst ansvariga för det verksamhetsområde som tillhör den egna kommunen. Därtill finns också en gemensam ledningsgrupp som består av tjänstemän från de båda kommunerna.

Nämnderna beslutar om grundläggande samsarbetsfrågor. Exempel som framkommer i intervjuerna handlar om byte av plattform i IT-nätverket. De tre verksamhetscheferna uppges ha stort mandat. Att de två kommuncheferna kommer överens uppges vara en avgörande faktor för hur samarbetet faller ut, vilket blev särskilt påtagligt under den korta tid som Herrljunga fick en ny kommunchef som inte var förespråkare av samarbetet. Av intervjuerna framgår att det inte finns något tydligt gränssnitt mellan verksamhetscheferna och kommuncheferna. Styrningen bygger på en god dialog och mycket förtroende och mandat ges till de enskilda cheferna att utveckla nya arbetssätt, metoder och idéer för samarbetets utformning.

Verksamhetsområdena är egna resultatenheter och vid bildandet av de gemensamma nämnderna slogs budgeten för varje område i respektive kommun ihop. Sedan dess har påslaget varit lika mycket som för alla andra verksamheter. Resursfördelning sker således via kommunbidrag och "nyttjandet" av verksamheternas stöd/service sker efter behov.

Att antalet ledamöter i de gemensamma servicenämnderna är få lyfts fram som ett medvetet val. Syftet med att ha få (men betydelsefulla) ledamöter i nämnderna motiverades med att samarbetet inte byggde på omdiskuterade politiska beslut – argumentet var således att de administrativa stödfunktionerna inte var speciellt politiskt omdiskuterade. Det var emellertid viktigare att skapa en struktur som möjliggjorde att så lika processer som möjligt skulle uppnås. Tanken om att någon effektivisering ändå ska skönjas av samarbetet har sin bakgrund i det här argumentet.

En av farhågorna som identifieras i forskningen handlar just om att gemensamma nämnder kan leda till demokratiska underskott (se exempelvis Larsson, 2015). Ett viktigt forum för

möjliggöra dialog kring verksamheterna är den gemensamma ledningsgrupp som inrättats för att lyfta frågor kring de gemensamma nämnderna. Frågor som behandlas i detta forum handlar om att förankra det arbete som sker. Exempel som ges är: *Det här är en beskrivning av ansvarsområde för personal, är den bra? Vi vill inrätta en personalekonom i syfte att kartlägga lönekostnader, vad tänker ni om det?* I det här forumet lyfts således förslag och en förankring kring arbetssätt och utveckling sker. En annan respondent beskriver nämnden och den gemensamma ledningsgruppen som olika forum för uppdatering och att det inte sker någon styrning från nämnderna. Styrningen kommer istället från kommunstyrelsen i respektive kommun.

Styrningen har emellertid i praktiken visat sig vara mer komplicerad (och politisk) än vad man tidigare trott. Exemplet som ges (av merparten av de intervjuade) handlar om heltidsprojektet där den ena kommunen har beslutat för att gå framåt med projektet och förverkliga tanken om heltid som norm, medan den andra kommunen inte har gjort det. För personalavdelningen som är den drivande aktören av projektet får detta emellertid konsekvenser. Arbetet stannar upp eftersom de båda kommunerna inte är eniga i den här frågan. Hur personalavdelningen ska förhålla sig till detta ambivalenta besked beskrivs som oklart. En respondent som arbetar i en av de verksamhetsstödjande funktionerna beskriver styrningssituationen som komplex och rörig. De olika verksamhetsområdena har olika ansvar i de olika kommunerna vilket skapar svårigheter. Exempelvis har ekonomiavdelningen ansvar för den interna kontrollen och frågor som rör försäkring i den ena kommunen men inte i den andra. Den politiska styrningen har tidigare i avsnittet lyfts fram som delvis begränsad. Att politiker i Vårgårda nu lyfter frågan om effektivisering och efterfrågar en uppföljning och utvärdering (den här rapporten) är ett uttryck för att man vill se om samarbetet genererat de effekter som man hade hoppats på.

Resursfördelning

En del av styrningen handlar givetvis om fördelning av resurser. Som beskrivits ovan sker finansiering av de gemensamma servicenämnderna genom kommunbidrag där respektive kommun står för sin andel av kommuninvånarantalet. Många respondenter (nästan alla) uppger att de tycker att tanken med kommunbidrag är bra eftersom det är så som finansiering sker i de övriga nämnderna. Det som emellertid problematiseras är vilka förväntningar som finns kopplade till finansieringen, eller mer konkret: vad får jag för pengarna? Eftersom det inte finns några tydliga uppdragsbeskrivningar där roller och vilken service/stöd/styrning som de gemensamma verksamheterna ska erbjuda eller leverera blir det i praktiken ett problem, och ofta en fråga att avgöra från fall till fall. Så här säger en respondent som arbetar i en av de

gemensamma förvaltningarna “Grundtanken med kommunbidrag är bra. Det som är svårt är att göra rätt”. Ett exempel rör IT där det finns olika arbetssätt. Den ena kommunen har leasing medan den andra kommunen har direktköp. Mot bakgrund av detta har det inrättats en ny tjänst på IT-avdelningen just för att hantera komplexiteten kring redovisningen. Ekonomiavdelningen har också fått anordna utvecklingsdagar för att lägga grunden för hur den här redovisningen ska hanteras. Det här får således effekter för ekonomiavdelningens arbetssätt. Så här säger en respondent:

“Vi har ett kommunbidrag i Herrljunga och ett i Vårgårda. Vi har två externa budgetar. Viss del i Vårgårda är kommunspezifikt och viss del är generell för båda. Herrljunga är också uppdelat i generellt och kommunspezifikt. Vad ska splittras mellan kommunerna?”

Som alternativ till den resursfördelningsmodell som nu tillämpas har verksamhetsområdet IT, växel och telefoni lyft frågan om att inrätta ett köp- och säljsystem. Det här förslaget grundar sig i en önskan om en förtydligad struktur med väl avgränsade ansvarsområden (vilket identifierats som en brist i avsnittet om styrning ovan). Det går idag, genom det nuvarande resursfördelningssystemet, inte att kartlägga vem som använder hur mycket resurser och till vad. Köp- och säljsystemet upplevs därmed (av förespråkande aktörer) som ett svar på problemet och att metoden leder ett steg närmare mot att identifiera vilka kostnader som belastar vilken verksamhet. Det här förslaget har mötts av en del kritik eftersom andra respondenter menar att det finns ett grundläggande problem att först adressera (innan eventuell diskussion om köp- och sälj kan vara aktuell).

“Det är oacceptabelt att det finns chefer som blir anställda och får en ny dator och så fungerar inte den på 5 månader och då kan vi prata om köp och sälj och allt annat men verktygen måste fungera (...) jag är lite bekymrad över hur man ser på uppdraget, hur man säkerställer den grundläggande servicen.”

Ovanstående citat får illustrera det missnöje som finns kring att det delvis inte finns någon utarbetad struktur för hur styrning, ansvar och befogenheter fungerar i nuläget, men också för att det verkar vara svårt att finna något bättre alternativ. Den nuvarande resursfördelningsmodellen har också nyligen visat sig vara svår att samköra mellan kommunerna. Exemplet som ges handlar om att den ena kommunen beslutade om besparingar (för alla verksamheter genom den så kallade osthyvelsmodellen för att använda ett uttryck från en intervju). Den här besparingen beslutade inte den andra kommunen om vilket ledde till att resursfördelningen blev skev. Tanken är att balans ska skapas i kommande budgetar.

Resursfördelningsmodellens problem grundar sig i att det för det första inte finns någon tydlig beskrivning kring vad servicenämnderna ska göra och vem som ska ansvara för vad. För det andra finns det inte några tydliga kriterier kring vem som bestämmer nivåer för det som verksamheterna ska utföra. Det blir mot bakgrund av detta också svårt att ställa några krav. Det pågår förhandlingssituationer mellan användarna och de verksamhetsstödjande funktionerna där exempelvis ekonomi uppger sig "ge efter" för att möta verksamheternas behov medan exempelvis IT har fokuserat mer på strategiska frågor som beaktar ett helhetsperspektiv.

Positiva och negativa effekter

Samarbetet har gett upphov till en rad upplevda effekter, både positiva och negativa. Relaterat till målbilden upplever en del respondenter att samarbetet har bidragit till en kompetensförbättring och en mer robust personalsituation, och därmed också bättre kvalitet. Politiker uppger att de känner sig mer säkra på vad kommunen gör inom dessa verksamhetsområden, i synnerhet i de saker där den egna kompetensen inte är så hög, vilket ses som ett uttryck för en trygghet om att kommunen är på rätt väg i en fråga. En annan aspekt som lyfts fram som positiv är att den interna kontrollen för verksamheten har blivit bättre. När samarbetet initierades behövde verksamheterna styra upp och sortera och i förlängningen har det inneburit att det ställs högre krav på att det är "ordning och reda" i verksamheterna.

Vid frågor om effektiviseringar, i synnerhet ekonomiska sådana, uppger en del respondenter att det indirekt har införlivats. Exempel som ges är att det har inneburit att flera system har ersatts av gemensamma och vid upphandlingar har stordriftsfördelar varit framträdande i förhandlingssituationer. Att tre chefstjänster har slopats upplevs också som ett uttryck för en ekonomisk effektivisering.

En annan sak som lyfts fram av flertalet aktörer handlar om införandet av gemensamma utbildningar för nya chefer. Aktiviteten är ny och har utarbetats av personalenheten i samband med samarbetets introducerande. Vad gäller personalenheten lyfts också frågan om att samarbetet har inneburit att HR-enheten har fått möjlighet att hantera och fokusera på andra typer av frågor än tidigare. Ett exempel som ges handlar om svåra personalärenden som tidigare har legat på långbänk eftersom varken kompetensen eller tiden har funnits till att hantera dessa typer av ärenden.

En annan positiv effekt som framkommer vid intervjuerna handlar om lärandet mellan kommunerna. Att samarbeta över kommungränserna innebär att Vårgårda och Herrljunga får träffa en annan kommun och därmed får möjlighet att dela erfarenheter och hämta inspiration

om hur de löser politiska frågor och annat. En respondent uttrycker det genom att “vi kommuner bli allt bättre på att ’sno’ kunskap av varandra”. Tack vare de gemensamma funktionerna har förvaltningsgemensamma möten inrättats vilket uppges vara en positiv aspekt eftersom kommunerna behöver ett inflöde för att utvecklas och förnyas.

Till de negativa eller mindre bra upplevelserna hör bland annat starten till samarbetet. Bilden som målas upp av en del respondenter är att verksamheterna inte har hunnit anpassa sig till den förändrade situationen, som i praktiken har inneburit en del omstruktureringar av arbetsuppgifter. Användarna upplevde situationen till en början som att inflytandet till att påverka hur samarbetet ska se ut var bristfälligt. Det fanns till en början ingen dialog med förvaltningarna och de verksamhetsstödande funktionerna om hur man på bästa sätt kan organisera uppgifter så att det ska bli så effektivt som möjligt. Nedanstående citat får illustrera detta.

“Man har exporterat ut till chefer och all personal att de digitalt ska lägga schema i lönehante-
ringsverktyget och det ligger ju nere på avdelningarna vilket inte egentligen är deras primära
uppgift. Det hade jag gärna velat bromsa för det kan inte bara komma ut så, pang.”

En annan sak som poängteras som har ändrats i samband med samarbetet handlar om den bristande närvaron. När två kommuner delar på centrala funktioner blir det uppenbart att chefer med tillhörande personal inte kan befinna sig i respektive kommunhus samtidigt. Användarna i de övriga förvaltningarna kan inte “springa förbi” rummet eller ta en kaffe i fikarummet och då också passa på att ställa en fråga, vilket har lett till frustration. Det upplevs som en försämring mot förut, men förståelsen finns över dilemmat att inte kunna vara på två platser samtidigt. Kritiken ligger snarare i att det inte har skapats ett fungerande arbetssätt för att hantera detta.

En annan central aspekt som lyfts fram som en negativ effekt av samarbetet handlar om anpassning till lokala behov där användare upplever att förändringen av arbetsuppgifter skett ganska dramatiskt. Bilden som målas upp är att det löpande skickas ut och läggs över nya arbetsuppgifter som förvaltningarna ska ansvara för att lösa. Det är en frustration i att inte ha möjlighet att vara med och påverka de standardiserade lösningarna eftersom de lokala behoven inte tas i beaktande menar några respondenter. En annan svårighet som identifierats i sammanhanget handlar om möjlighet till standardisering där det finns en frustration bland många inblandande. Kommunerna har fortfarande flera olika system, exempelvis sker lönehanteringen i två olika system där personalen använder liknande arbetsprocesser så långt det är möjligt. Detta identifieras som ett hinder för möjlighet att nå effektiviseringsvinster och göra mer lika mellan kommunerna.

En annan nackdel som lyfts fram gäller organisationsformen gemensam nämnd. Politiker upplever att insynen i verksamheten har försämrats i samband med samarbetet. Ett av argumenten vid införandet var att de verksamhetsstödande funktionerna inte är så “politiskt omdiskuterade”, vilket var argumentet till att det inte var ett hinder att ha få antal ledamöter i nämnden. Eftersom det dessutom är kommunstyrelsens ordförande i respektive kommun ansågs detta vara tillräckligt för att tillgodose insyn och demokrati i verksamheten. Nedanstående citat får illustrera det problem som trots detta ändå upplevs.

“Jag skulle vilja säga att de här frågorna hamnar ju på väldigt få personer i varje kommun, det blir ju en fråga för kommunalråden i båda kommunerna och det kan jag inte säga att jag är nöjd med. Jag tycker att det ska vara fler personer som är aktiva i personalfrågor.”

Det här avsnittet har fått illustrera exempel på upplevda effekter av samarbetet som varit mest framträdande vid intervjuerna. Sammanfattningsvis kan sägas att samarbetet delvis präglas av otydliga roller och arbetsuppgifter, speciellt vad gäller gränssnittet mellan de verksamhetsstödande funktionerna och förvaltningarna där en rollsökningsfas fortfarande pågår – det gäller även för rollerna mellan nämnden och verksamhetscheferna.

Sammanfattning effekter

Vi avslutar med att redovisa upplevda för- och nackdelar med gemensam nämnd.

Positiva effekter	Negativa effekter
Förhöjd kompetens (upplevd) och därmed också en bättre kvalitet	Svårigheter att påverka verksamhetens inriktning
Indirekt ekonomisk effektivisering (upplevd)	Bristande politisk insyn – demokratiskt underskott
Ökad produktivitet. De gemensamma nämnderna gör idag (är på väg att göra) rätt saker. Exempelvis: utbildning för nya chefer	Bristande närvaro – längre distans till de gemensamma avdelningarna
Lärande genom samarbete “sno” kunskap av varandra	Bristande förankring av samarbetets utfall hos användare.
Stabilare säkrad kompetens	Otydliga roller, otydligt mål och uppdrag, otydlig styrning
	Kommunerna har inte alltid en enad linje vilket hindrar möjlighet till effektivisering och standardisering.

Tabell 1: Sammanfattande exempel av (upplevda) positiva och negativa effekter

Några problemområden

Det kan sammanfattningsvis konstateras att det finns både positiva och negativa (upplevda) effekter av samarbetet och hur väl det fungerar idag. Tabell 1 illustrerar de mest framträdande exemplen som lyfts fram i intervjuer. Sällan kommer en positiv effekt helt utan negativa sido-

effekter. Exempelvis menar man att arbetet (åtminstone strävar) mot en ökad grad av standardisering för att göra det så lika som möjligt i de båda kommunerna, vilket av respondenterna upplevs som något positivt – och som den enda vägen mot att se några effektiviseringsvinster i samarbetet. Det här innebär samtidigt att verksamheterna (användarna) upplever att stödfunktionerna hamnar längre ifrån verksamheterna och att det (ibland) kan vara svårt att hitta formerna för att samarbetet ska möjliggöra standardisering samtidigt som de lokala behoven tillgodoses.

Ett annat motsatspar handlar om den förhöjda kompetensen och kvaliteten i det som verksamheterna levererar (nya utbildningar för chefer, satsningen på att ta fram en ny gemensam IT-plattform för att nämna några) i relation till det “dagliga arbetet” med ekonomi, personal och IT. När målet är att höja kompetensen och kvaliteten för de områden som kommunerna samarbetar kring sker det samtidigt en förflyttning av enklare arbetsuppgifter (som ändå går att hänföra till ekonomi, personal och IT) till verksamheterna (användarna). Det här har gjort att en del respondenter menar att samarbetet har lett till att den egna arbetsbelastningen har ökat eftersom de nu får ha hand om arbetsuppgifter som de tidigare inte ansvarade för.

De kulturella skillnaderna lyfts fram som en svårighet där kommunerna har olika uppfattningar vad gäller förändringsbenägenhet. Det är dock svårt att påvisa på vilket sätt som det tar sig uttryck. Tanken med att samarbeta i frågor om ekonomi, personal, IT samt växel/telefoni skulle vara oproblematiskt eftersom man på förhand menade att dessa frågor inte var särskilt politiskt omstridda. Det har i praktiken visat sig att samarbetet kring dessa frågor kan vara svårare än vad man kunde förutsäga. Ett exempel på detta handlar om projektet heltid som norm där den ena kommunen inte vill besluta om att den principen ska gälla. I praktiken innebär det att arbetet med projektet stannar upp för personalenheten som är ansvarig för projektet.

Svårigheter upplevs även av det faktum att kommunerna har valt att strukturera sig i olika politiska organisationer. Det är i huvudsak framträdande vad gäller arbetssätt och till vem eller vilka som man lyfter olika frågor till, vilket ser olika ut i de olika kommunernas strukturer. Vidare innebär det att de verksamhetsstödjande funktionerna behöver arbeta på olika sätt för att hantera detta. Samarbetet blir därmed onödigt svårt och krångligt och det är också ett hinder för effektivisering!

3. Diskussion och slutsatser

Vi närmar oss slutet av den här rapporten. Vad kan vi säga om de gemensamma nämnderna i Herrljunga och Vårgårda? Vad fungerar bra och vad behöver utvecklas? Har målen med samarbetet realiserats i praktiken? Svaret på frågorna är inte så enkelt men vad man däremot kan säga som övergripande slutsats är att samarbetet är på god väg.

Skall övergripande slutsatser formuleras så visar rapporten att introduktionen av gemensamma nämnder som producerar service till de båda kommunerna har etablerats. En hel del problem har kantat vägen fram till samarbetets genomförande, men de flesta har lösts. En slutsats är därmed att det har varit ett lyckosamt arbete där inte minst ambitionen om att klara personalförsörjningen förverkligats. Detta var också ett av de mest överhängande problemen vid introduktionen av de gemensamma nämnderna.

En andra slutsats är att det finns mycket utvecklingspotential kvar. Det går att peka på en rad utmaningar som är värda att uppmärksamma och som kan tas som utgångspunkt i ett framtida utvecklingsarbete. Det handlar både om möjligheter att stärka den inre effektiviteten och om möjligheter att stärka den yttre effektiviteten: alltså både om måluppfyllelse och om målens relevans.

Vikten av att utveckla de gemensamma nämndernas verksamhet accentueras i relation till de ambitioner och förhoppningar som uttryckts kring att expandera samarbetet till att omfatta fler kommuner. Med fler samverkande kommuner kommer nya och högre krav ställas på en utvecklad formell organisering och styrning av verksamheten.

Nedan utvecklar vi ett fördjupat resonemang kring de slutsatser som kan dras av studien och pekar på möjliga områden för utveckling och inriktningar på ett utvecklingsarbete.

Olika verksamheter med olika förutsättningar

En första slutsats rör de olikheter vi ser: mellan de tre verksamheterna skiljer sig både verksamheten och förutsättningarna åt och olika strategier har valts. Det är en bidragande orsak till varför användarna och de övriga verksamheterna i kommunen har så olika bilder av samarbetet. Verksamhetsområdet ekonomi fungerar bättre än personal om utgångspunkt tas i de redovisade uppfattningarna, och IT verkar ha en lång väg kvar är bilden som målas upp. Det kan mycket väl stämma, men det är viktigt att beakta de olika förutsättningar som finns samt att olika mycket förändringar har genomförts. En bidragande förklaring kan vara att ekonomi-

området är det där minst förändringar märkts av och att IT är den verksamhet som det är svårast att sluta förväntningsgapet inom (mer om det nedan).

I ett framtida utvecklingsarbete är det viktigt att ta fasta på skillnaderna mellan de olika verksamheterna. Även om det finns en gemensam övergripande ambition och målbild för samarbetet kommunerna emellan är det viktigt att bryta ner och operationalisera den utifrån de specifika förutsättningar som finns för respektive verksamhet.

Funktionsorientering eller användarorientering?

Ett område som ofta genererar konflikt i organisering av separata serviceenheter handlar om huruvida fokus läggs på en integrering av serviceverksamheten enligt en funktionslogik eller om fokus läggs på att utveckla ett användarorienterat och anpassat stöd, en användarlogik. Det förstnämnda kan förväntas ha ekonomiserande effekter och stödja funktionsenhetens inre effektivitet eftersom enhetliga standardiserade lösningar söks. Det sistnämnda kan förväntas vara kostsammare men å andra sidan leda till att den service som tillhandahålls är mer anpassad, den yttre effektiviteten stärks.

Att verksamhetsområdet ekonomi har valt att etablera en regelbunden kontakt och knyta en controller till varje verksamhetsområde har upplevts som en framgångsfaktor. Det har skapat en stabilitet i samarbetet mellan verksamhetsområdena och användarna i förvaltningarna och har även möjliggjort upparbetandet av en förtroendefull relation. Den här strategin har personal, IT och växel/telefoni inte valt att använda sig av vilket nedanstående citat från en användare i en förvaltning illustrerar.

“När det gäller lönehandläggningen så sitter alltid lönehandläggarna i Vårgårda och jag tror att det är fem som handlägger löner i min förvaltning, så det är utspritt på många olika och vissa är väldigt specialinriktade med lärarlöner och feriehantering och där tror jag att vi hade tjänat på mer närvaro.”

Det här är alltså en rimlig förklaring till varför avståndet mellan förvaltningar och verksamhetsområdena personal, IT och växel/telefoni upplevs som längre än till ekonomi. Det är otydligt enligt respondenterna var och när olika specialister kommer att vara på plats eftersom de ansvarar för olika frågor. IT:s skapande av leveransforum har delvis bidragit till att användarna upplever att de får inflytande och gehör.

Utifrån de observationer vi gjort kan ett utvecklingsarbete rikta in sig på 1) vad ambitionen för respektive verksamhet är avseende funktions- eller användarlogik, 2) utifrån den ambition som uttrycks specificera delmål och fokusera styrning och uppföljning kring dessa.

Förankringsdilemma

Oavsett strategi avseende funktions- eller användarorientering kan en del av kritiken sannolikt knytas till ett förväntansgap. Det spelar ingen roll hur bra verksamheten är om förväntningarna är för höga.

Vi gör observationer i studien som indikerar att förankringsarbetet har brutit. Det finns olika bilder bland aktörer av samarbetets syfte och hur väl det har fallit ut. Det är dock inte konstigt att förankringsarbetet har brutit när man tittar på de förutsättningar som fanns vid ingången till samarbetet. Istället för en tydlig förankring var fokus på att "släcka bränder". En incident där personalen till en början inte fick sin lön utbetald utgör ett bra exempel på det. Även om den här organisationsformen och samarbetet har möjliggjort att effektiviteten förbättrats (personalförsörjningen är ordnad) upplever inte användarna detta (förväntan kan ju ha varit att den hela tiden skulle vara ordnad). Deras bild är istället att avståndet till personer med rätt kompetens har ökat och dessutom har de fått ytterligare arbetsuppgifter på sitt bord. Utmaningen ligger i att tydliggöra syftet med samarbetet och den nytta som kommer ut från det så att cheferna upplever att de arbetsuppgifter som de inte tidigare haft är resultatet av något annat mervärde som samarbetet har möjliggjort.

En framtida utmaning att adressera i ett utvecklingsarbete är därmed att åtgärda det förväntansgap som finns. Det handlar 1) om att kommunicera vad som faktiskt kan förväntas/är beställt, 2) att tydliggöra de vinster som faktiskt uppnåtts, 3) att se över och involvera användare i formulerande av mål för de gemensamma serviceverksamheterna.

Mål, styrning och inre effektivitet

Flera av de ovan diskuterade observationerna rör direkt eller indirekt kärnan i verksamhetsstyrning: att garantera inre effektivitet. Ambitionen med styrning är att säkerställa att mål och strategier förverkligas och att säkerställa koordinering. En förutsättning är därmed en tydlig målbild.

Studien indikerar att den mest centrala målbild som tydligt uttrycks av flera rör kompetensförsörjning. Det handlar om att skapa en verksamhet som inte blir beroende av enskilda individer och att skapa en robusthet. Vi har pekat på att detta mål också förefaller ha infriats. Inte minst personalområdet beskrivs som stärkt ur detta perspektiv, vilket kan kontrasteras mot hur det tidigare såg ut. Samtidigt kan denna målbild betraktas som begränsad och kanske snarare som en förutsättning för att bedriva verksamhet än som ett överordnat mål i sig. Likväl, brister verksamheten avseende kompetensförsörjning leder det till allvarliga problem.

Vad gäller övrig styrning och organisering av verksamheten ges bilden av att den är informell och för en utomstående otydlig. Mycket förefaller bestämmas i direkt dialog mellan chefer på olika nivåer. Samma bild ges av resursfördelning och ekonomistyrning som också förefaller följa vaga principer. Den informella styrningen tar sig också uttryck i politikernas relation till verksamheten. Politikerna uppger att de känner sig säkrare eftersom det nu finns kompetent personal i förvaltningen vilket innebär att de "lutar sig tillbaka". Mätning och uppföljning sker inte i någon större utsträckning.

En slutsats som därför dras av genomlysningen i rapporten är att det samarbete som etablerats vilar på bräcklig grund. Detta i bemärkelsen att det är personberoende och inte vilar på någon mer institutionaliserad organisering och styrning. Kommuncheferna uppges vara avgörande för att samarbetet ska få fortlöpa i kommunerna och fungera. Samtidigt som en stabilitet skapas genom den vid studiens genomförande viljan att samarbeta skapar det en risk kopplad till förändringar bland ledande personer. Detta handlar inte bara om en "kontraktsfråga" utan om att olika dimensioner av organiseringen behöver utvecklas.

En utmaning att adressera i ett framtida utvecklingsarbete handlar om att i högre grad utveckla styrningen av verksamheten och då med utgångspunkt i de målbilder som finns. Detta förutsätter en utvecklad diskussion kring mål med verksamheten där de olika huvudinriktningar som vidrörts ovan kan fungera som utgångspunkt. En utvecklad formaliserad styrning torde inte minst vara en förutsättning för ambitionen att vidga samarbetet till fler ingående kommuner.

Referenser

- Dekker, H. 2004. Control of inter-organizational relationships: Evidence on appropriation and co-ordination requirements. *Accounting Organization and Society*, 29(1): 22.
- Janssen, M., & Joha, A. 2008. Emerging shared service organizations and the service oriented enterprise: critical management issues. *Strategic outsourcing. An international journal*, 1(1): 10.
- Kastberg, G. 2014. Framing shared services: Accounting, control and overflows. *Critical Perspectives on Accounting*, 25(8): 13.
- Larsson, B-P. 2015. Lokal demokrati, kommunstorlek och befolkningsutveckling. I: SKL (2015) *Urbanisering. Utmaningar för kommuner med växande och minskande befolkning*.

Dokument

- Basunderlag. 2014. Basunderlag – Gemensamma servicenämnder för verksamhetsstödjande funktioner – Ekonomi/Personal och IT/Växelfunktion/Telefoni.
- Hultgren, M. 2013. Samverkan mellan Vårgårda och Herrljunga kommuner utifrån ett styr- och ledningsperspektiv. PwC.
- Missivskrivelse. Gemensamma servicenämnder för verksamhetsstödjande funktioner. Ekonomi/Personal och IT-/Växel-/Telefonifunktionerna.
- Reglemente för gemensam servicenämnd för verksamhetsstödjande funktioner Ekonomi/Personal.
- Reglemente för gemensam servicenämnd för verksamhetsstödjande funktioner IT/Växel/Telefoni.
- Överenskommelse. 2014. Överenskommelse om gemensam servicenämnd för verksamhetsstödjande funktioner – Ekonomi/Personal och IT/Växelfunktion/Telefoni

Samarbete genom gemensam nämnd Verksamhetsstödjande funktioner i Vårgårda och Herrljunga

Gustaf Kastberg

Isabell Meltzer

Viveka Nilsson

Övergripande iakttagelser

- Ett etablerat samarbete: men det skiljer sig åt mellan områdena
- Mycket arbete för att få det på plats
- Utvecklingspotential finns: ett antal områden pekas ut

Utgångspunkter för studien (1)

Syftet med studien är att generera kunskap om hur samarbetet fungerat och identifiera vilka lärdomar som kan dras.

- Finns det tydliga målvärden?
- Har en god styrning etablerats (inre effektivitet)?
- Hur uppfattas den service som levereras (yttre effektivitet)?
- Motsvarar nuläget målbilden?
- Vilka erfarenheter har gjorts?

Utgångspunkter för studien (2)

- **Viktigt att uppmärksamma:**

-inre och yttre effektivitet

Inre effektivitet: en processdimension

Yttre effektivitet: mål och ambitioner

-en horisontell och en vertikal dimension

Funktionslogik och användarlogik

Utgångspunkter för studien (3)

- Ambition att få en bred och nyanserad bild
- Totalt har 28 intervjuer genomförts
- Politiker, centrala tjänstemän, personal som arbetar i de verksamhetsstödande funktionerna samt användare i andra förvaltningar

Mål och ambitioner

- Öka kvaliteten, exempelvis processer
- Säkra kompetens, mindre sårbart och attraktivare
- Ganska lite om ekonomi

Introduktion och upplägg

- Ingångsvärde: de olika verksamheterna hade olika lång startsträcka (olika mycket förarbete gjort)
- Delvis olika strategier: avseende användar/funktionslogik
  - ekonomi mer verksamhetsorienterat (inte lika stor förändring)
  - IT mer funktionsorienterat (större förändring)
  - HR och lön någonstans däremellan?

Nuläget

- Börjat hitta sin form efter den turbulenta introduktionen
- Tydlig formell struktur, men mycket dialog och informell styrning
- Resursfördelningsmodellen upplevs som otydlig och stödjer inte styrningen: otydlighet i relationen mellan anslag och producerad service
- Problem tydliggörs: exempelvis hur ska olika serviceambitioner hanteras

Sammanfattande om effekter (upplevda)

Positiva effekter	Negativa effekter
Förhöjd kompetens (upplevd) och därmed också en bättre kvalitet	Svårigheter att påverka verksamhetens inriktning
Indirekt ekonomisk effektivisering (upplevd)	Bristande politisk insyn – demokratiskt underskott
Ökad produktivitet. De gemensamma nämnderna gör idag (är på väg att göra) rätt saker. Exempelvis: utbildning för nya chefer	Bristande närvaro – längre distans till de gemensamma avdelningarna
Lärande genom samarbete “sno” kunskap av varandra	Bristande förankring av samarbetets utfall hos användare.
Stabilare säkrad kompetens	Otydliga roller, uppdrag och mål
	Kommunerna har inte alltid en enad linje vilket hindrar möjlighet till effektivisering och standardisering.

Slutsatser: övergripande

- Ett samarbete på god väg!
- Framförallt har mål kopplade till kompetenssäkring uppnåtts
- Det finns områden för fortsatt utveckling (särskilt viktigt mot bakgrund av uttalade ambitioner om expanderat samarbete):

(1) Olika verksamheter olika förutsättningar

- Verksamheterna skiljer sig åt i organisering och hur långt de kommit
- Olika strategier har valts

Nästa steg?:

att fokusera de olika förutsättningar som finns och tydliggöra målambitioner för respektive område

(2) Funktionsorientering eller användarorientering?

- Funktionsorientering: möjliggör högre inre effektivitet och tillvaratagande av skalfördelar (billigare)
- Användarorientering: möjliggör yttre effektivitet och en flexibilitet (högre kvalitet)
- Olika strategier har valts

Nästa steg?: Ett utvecklingsarbete rikta in sig på:

1) vad ambitionen för respektive verksamhet är avseende funktions- eller användarlogik,

2) utifrån den ambition som uttrycks specificera delmål och fokusera styrning och uppföljning kring dessa.

(3) Förankringsdilemma

- Förankringsarbetet har brustit. Det finns olika bilder bland aktörer av syfte och hur väl det har fallit ut.
- Undermåligt utförande eller orimliga förväntningar?
- Nästa steg?: Att adressera förväntansgapet. Det handlar om:
  - 1) om att kommunicera vad som faktiskt kan förväntas/är beställt
  - 2) att tydliggöra de vinster som faktiskt uppnåtts
  - 3) att se över och involvera användare i formulerande av mål för de gemensamma serviceverksamheterna.

(4) Mål, styrning och inre effektivitet

- Otydlig/informell styrning, mycket dialog
- Mål: att samarbeta?

Nästa steg?:

- Att i högre grad utveckla styrningen av verksamheten och då med utgångspunkt i de målbilder som finns.
- Detta förutsätter en utvecklad diskussion kring mål.
- En utvecklad formaliserad styrning torde inte minst vara en förutsättning för ambitionen att vidga samarbetet

Ambition att utöka samarbetet

- Varför?

Förslag hantering 2018 års prognostiserade underskott

Sammanfattning

På kommunstyrelsemötet den 19 mars hanterades månadsuppföljning per 28/2. Totalt resultat är prognostiserat för helåret till -847 tkr. Det är en negativ prognos gällande skatteintäkter och generella statsbidrag (-13 125 tkr) som skapar den negativa prognosen.

Det kan konstateras att budget 2018 bygger på en tidigare skatteprognos, vilken inte motsvarar den enligt den senaste skatteprognosen framarbetade skatteprognosen för 2018. Det innebär att verksamheternas bedömda kostnader för 2018, även kommer att påverka kostnadsförutsättningarna för 2019. Åtgärder behöver vidtas 2018, även med bäring på budgetåret 2019.

Kommunstyrelsen beslutade på marssammanträdet 2018 att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram underlag för alternativ till åtgärder för politiken att ta ställning till på aprilsammanträdet 2018.

Eftersom Kommunfullmäktige fastställt ramarna för nämnderna samt förväntat budgetresultat 2018, behöver Kommunfullmäktige ta ställning till eventuella förändringar med anledning av prognos 2018 för Herrljunga kommun.

Följande åtgärdsförslag rekommenderas att kommunstyrelsen tar ställning till. Åtgärdsförslagen kan kombineras med varandra.

Vid beslut om ramminskning, ska ärendet behandlas inom samverkansorganisationen alternativt förhandlas inom MBL, vilket kan innebära att ärendet kan slutbehandlas på kommunstyrelsens sammanträde 28/5.

Åtgärdsförslag 1:

Minska resultatkravet/målet. Resultatmålet för 2018 är 2,2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. En möjlig tillfällig åtgärd för innevarande år är att minska resultatmålet. Ett minskat resultatmål innebär att raden för budgeterade skatteintäkter minskas, vilket ger ett lägre resultat. Resultatet i förhållande till budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag minskar då procentuellt.

Förslag 1:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta minska resultatkravet/målet 2018 till;

- a/ 1,1 % i förhållande till budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag.
- b/ 0 % i förhållande till budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag.

Åtgärdsförslag 2:

Minska kommunbidragsramarna med motsvarande belopp som det fattades inriktningsbeslut om på kommunfullmäktige i november 2017. Det skulle innebära följande minskning: Bildningsnämnden -1 000 tkr, Socialnämnden -1 500 tkr och Kommunstyrelsen -1 995 tkr.

Totalt minskas kommunbidraget med denna åtgärd med - 4 495 tkr.

Förslag 2:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta minska kommunbidragsramarna för 2018 med motsvarande belopp som det fattades beslut om på kommunfullmäktige i november 2017.

Bildningsnämnden	- 1 000 tkr
Socialnämnden	- 1 500 tkr
Kommunstyrelsen	- 1 995 tkr
Totalt:	- 4 495 tkr

Åtgärdsförslag 3:

Minska kommunbidragsramarna med procentuell andel av det belopp som behöver minskas (beroende på andra eventuella åtgärder).

Beroende på om åtgärd nr 1 och/eller nr 2 genomförs kan ett eventuellt återstående belopp procentuellt minskas för nämnderna och styrelsen.

Förslag 3:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta minska respektive anslagna kommunbidragsramar med x %.

Åtgärdsförslag 4:

Vid negativt resultat 2018 kan kommunen ta Resultatutjämningsreserven i anspråk.

I de ekonomiska styrprinciperna står det att:

”...RUR ska kunna täcka negativa resultat, dvs så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll.”

Med gällande styrprincip innebär det att RUR i dagsläget kan hänvisas till 847 tkr för att få resultatet till 0.

Beslutsförslagen i tjänsteskrivelsen ovan, kan formuleras och kombineras i kommunstyrelsens beslut nedan.

Beslutsunderlag

Policy för verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper

Månadsuppföljning per 28/2

Tjänsteskrivelse 2018-04-05

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att besluta att:

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Nämnder
För kännedom
till:

Bakgrund

Kommunstyrelsen fick den 22 januari information kring skatteprognosen och den i förhållande till budgeterade intäkter för skatter och generella statsbidrag. Prognosen visade då att intäkterna avviker mot budget med -9 798 tkr. Kommunstyrelsen beslutade att lägga informationen till handlingarna och avvakta den första månadsuppföljningen per 28/2. Denna information gick även vidare till Kommunfullmäktige.

På kommunstyrelsemötet den 19 mars hanterades månadsuppföljning per 28/2. Prognosen har försämrats gällande skatteintäkter och generella statsbidrag och visar vid denna tidpunkt en negativ avvikelse mot budget på -13 150 tkr. Totalt resultat är prognostiserat för helåret till -847 tkr.

Med prognostiserat resultat kan det konstateras att det finns behov av åtgärder för att ekonomin ska komma i balans.

Kommunstyrelsen beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram underlag för olika alternativ till åtgärder för politiken att ta ställning till på aprilsammanträdet.

Vid befarat underskott är kommunstyrelsen enligt ekonomistyrningsprinciperna skyldig att rapportera avvikelsen till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsens protokoll vid sammanträdet i mars sändes till kommunfullmäktige för kännedom. Kommunstyrelsens kommande åtgärdsförslag ska beslutas av kommunfullmäktige.

Den 20 mars genomfördes budgetdialog I, där förvaltningen gick igenom förutsättningarna för budgetperioden 2019-2021. Kallade till budgetdialogen var kommunfullmäktiges ledamöter, kommunstyrelsens ledamöter, nämndernas ordförande, revisorer och fackliga förtroendevalda i CSG.

Bilden för 2018 och 2019 visar tydligt att åtgärder krävs 2018 för att få ekonomin i balans 2018 men även för att underlätta utgångsläget för 2019. Om inga åtgärder utöver tillfälliga åtgärder genomförs för 2018 väntas en effektivisering om 10 342 tkr för att få ekonomin i balans 2019.

Med ovanstående bakgrund följer nedan ett antal åtgärdsförslag.

Åtgärdsförslag 1:

Minska resultatkravet/målet. Resultatmålet för 2018 är 2,2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. En möjlig tillfällig åtgärd för innevarande år är att minska resultatmålet. I nedanstående tabell visualiseras ett resultatmål 0% och resultatmål 1,1 % (halverat) för 2018. Utifrån ett historiskt perspektiv klarar Herrljunga kommun den långsiktiga målsättningen att ha ett resultat över 2 %. I snitt visar årsredovisningen för 2017 att kommunen har haft resultat motsvarande 3,4 % under de senaste 5 åren. I ett framtidsperspektiv, utifrån kommande treårsperiod 2019-2021, med resultatmål enligt långsiktig målsättning samt med minskat krav för 2018 och med 2017 i beaktande, kan konstateras att det långsiktiga resultatmålet uppfylls oavsett minskat resultatmål för 2018.

Tabell: Resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag, 5 år ur olika perspektiv

	Snitt framtid 2017- 2021	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	Snitt historiskt 2013- 2017
%	2,1/2,3	2,0	2,0	2,0	0,0/1,1	4,5	3,7	2,2	2,2	4,3	3,4

Tkr	11,4/12,6	11	11	11	0/6	24	19	11	11	19	17

Ett minskat resultatmål innebär konkret att raden för budgeterade skatteintäkter minskas, vilket ger ett lägre resultat. Resultatet i förhållande till budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag minskar då procentuellt.

Resultatkravet i budget för 2018 är 2,2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. Budgeterat resultat är 11 890 tkr. Vid ett halverat resultatmål till 1,1 % skulle budgeterade skatteintäkter minska med cirka 6 000 tkr.

Denna åtgärd är tillfällig och påverkar inte 2019 års utgångsläge.

Åtgärdsförslag 2:

Minska kommunbidragsramarna med motsvarande belopp som det fattades inriktningsbeslut om på kommunfullmäktige i november 2017. Det skulle innebära följande minskning: Bildningsnämnden -1 000 tkr, Socialnämnden -1 500 tkr och Kommunstyrelsen -1 995 tkr. Totalt minskas kommunbidraget med denna åtgärd med - 4 495 tkr.

Denna åtgärd bidrar till att utgångsläget för 2019 förbättras.

Åtgärdsförslag 3:

Minska kommunbidragsramarna med procentuell andel av det belopp (ännu ej angivet) som behöver minskas (beroende på andra eventuella åtgärder).

Beroende på om åtgärd nr 1 och/eller nr 2 genomförs kan ett eventuellt återstående belopp procentuellt minskas för nämnderna och styrelsen. En generell minskning av ramarna utifrån procentuell andel skulle innebära att den procentuella utfördelningen skulle bli:

Kommunfullmäktige	0,4 %
Kommunstyrelsen	6,7 %
Bildningsnämnden	45,2 %
Socialnämnden	38,3 %
Tekniska nämnden	6,7 %
Bygg och miljönämnden	2,7 %
SUMMA	100 %

Denna åtgärd bidrar till att utgångsläget för 2019 förbättras.

Åtgärdsförslag 4:

Ta RUR i anspråk. I de ekonomiska styrprinciperna står det att:

Syftet med RUR är att bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag.

RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.

RUR ska kunna täcka negativa resultat, dvs så mycket som krävs för att balanskravsresultatet ska komma upp till noll.

Med ovanstående styrprincip innebär det att RUR i dagsläget kan hänvisas till ca 847 tkr för att få resultatet till 0.

Denna åtgärd är tillfällig och påverkar inte 2019 års utgångsläge.

Samverkan

Ärendets delar avseende förändring av fastställt budgetresultat alternativt användning av resultatutjämningsreserven (RUR), är ej föremål för samverkan i CSG.

De ärendedelar vilka berör förändring av fastställda ramar är föremål för samverkan i CSG respektive förhandlingar enligt MBL, vilket innebär att ärendet kan slutbehandlas på kommunstyrelsens sammanträde 28/5.

Ekonomisk bedömning

Herrljunga kommuns prognos, upprättad per 28/2 2018, visar att årets resultat är negativt, -847 tkr. Åtgärder krävs för att få ekonomin i balans. Denna tjänsteskrivelse hanterar i sin helhet de olika ekonomiska konsekvenserna med föreslagna åtgärder för att få ekonomin i balans.

KS § 33

DNR KS 34/2018 942

Månadsuppföljning

Sammanfattning

Ekonomichef Linda Rudenwall (M) redovisar månadsuppföljningen. Årets första prognos pekar mot ett underskott helår på 847 tkr. Jämfört med skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår prognostiserat resultat till -0,2 % vilket är långt under det finansiella målet om 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Anledningen till att prognosen för Herrljunga kommun är negativ är att budgeterade skatteintäkter och generella bidrag är för högt satta i förhållande till SKLs skatteprognos. Skillnaden mellan budgeterade och prognostiserade skatteintäkter och generella statsbidrag för 2018 uppgår till totalt -13,1 mnkr och beror framförallt på två faktorer; antalet invånare i utfall är lägre än budgeterat samt att prognosen för inkomstutjämnningen försämrats. Med prognostiserat resultat finns behov av åtgärder för att ekonomin ska komma i balans.

Förslag till beslut

Johnny Carlsson (C) föreslår att förvaltningen får i uppdrag att till kommunstyrelsens sammanträde i april ta fram underlag till åtgärdsplan med flera alternativ för att komma i balans med prognosticerat negativt resultat 2018.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslaget till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Förvaltningen får i uppdrag att till kommunstyrelsens sammanträde i april ta fram underlag till åtgärdsplan med flera alternativ för att komma i balans med prognosticerat negativt resultat 2018.

KS § 19

DNR KS 266/2017 942

Äskande om medel för inköp av elevdatorer 2018

Sammanfattning

Den 4 december 2017 beslutade bildningsnämnden i Herrljunga att äska medel för elevdatorer till årskurs 6, avseende läsåret 2018/2019. Beloppet som äskas är 1 000 tkr. I Herrljunga kommuns resursfördelningsmodell ska medel fördelas till skolans verksamhet baserat på prognostiserat antal elever (demografimodellen). Fördelningen utgår ifrån standardkostnaden med avdrag för lokaler och kommunens gemensamma kostnader. I beloppet som fördelas i budgetprocessen per elev ingår exempelvis: pedagogisk verksamhet, undervisningsmaterial, stödresurser, etc. Enligt Herrljunga kommuns policy för verksamhets- och ekonomistyrning är huvudprincipen att tilläggsanslag inte tillämpas för igångvarande verksamheter. Undantag kan göras gällande nya verksamheter och/eller avsevärda volymförändringar. Bedömningen är att kostnaden bör hanteras inom fastställd kommunbidragsram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-02-02
Bildningsnämnden § 124/2017-12-04
Policy för verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Kommunstyrelsen avslår tilläggsäskandet.

Elin Alavik (L) föreslår att ärendet bordläggs.

Björn Wilhelmsson (S) bifaller Elin Alaviks (L) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om ärendet ska bordläggas eller avgöras idag och finner att kommunstyrelsen beslutar bordlägga ärendet till kommunstyrelsens nästkommande sammanträde.

Kommunstyrelsens beslut

1. Ärendet bordläggs till kommunstyrelsens nästkommande sammanträde.

Äskande för elevdatorer 2018

Sammanfattning

Den 4 december 2017 beslutade bildningsnämnden i Herrljunga att äska medel för elevdatorer till årskurs 6, avseende läsåret 2018/2019. Beloppet som äskas är 1 000 tkr.

I Herrljunga kommuns resursfördelningsmodell ska medel fördelas till skolans verksamhet baserat på prognostiserat antal elever (demografimodellen). Fördelningen utgår ifrån standardkostnaden med avdrag för lokaler och kommunens gemensamma kostnader. I beloppet som fördelas i budgetprocessen per elev ingår exempelvis: pedagogisk verksamhet, undervisningsmaterial, stödresurser, etc.

Enligt Herrljunga kommuns policy för verksamhets- och ekonomistyrning är huvudprincipen att tilläggsanslag inte tillämpas för igångvarande verksamheter. Undantag kan göras gällande nya verksamheter och/eller avsevärda volymförändringar. Bedömningen är att kostnaden bör hanteras inom fastställd kommunbidragsram.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-02-02

Beslutsprotokoll bildningsnämnden 2017-12-04

Policy för verksamhets- och ekonomistyrningsprinciper, antagen KF 2017-09-05 §85

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår tilläggsäskandet.

Linda Rudenwall
Ekonomichef

Expedieras till: Bildningsnämnden
För kännedom
till:

Bakgrund

Den 4 december 2017 beslutade bildningsnämnden i Herrljunga att äska medel för elevdatorer till årskurs 6, avseende läsåret 2018/2019. Beloppet som äskas är 1 000 tkr. Den sammantagna bilden som förs fram i beslutstexten är att Herrljunga kommun bör öka sin ambitionsnivå gällande elevdatorer för att säkerställa goda förutsättningar för eleverna. Äskandet är av tillfällig karaktär och ska inte vara av ramhöjande karaktär. Hänvisning görs även till den nationella digitaliseringsstrategin som har ett fyraårigt perspektiv.

I Herrljunga kommuns resursfördelningsmodell ska medel fördelas till skolans verksamhet baserat på prognostiserat antal elever (demografimodellen). Fördelningen utgår ifrån standardkostnaden med avdrag för lokaler och kommunens gemensamma kostnader. I beloppet som fördelas i budgetprocessen per elev ingår exempelvis: pedagogisk verksamhet, undervisningsmaterial, stödresurser, etc. Standardkostnaden är en uträkning baserad på utjämningsystemet och anger vad en kommuns kostnad borde vara för en verksamhet med en genomsnittlig kvalitet. Utfallen för Herrljunga kommuns grundskoleverksamhet inklusive förskoleklass är 6 % högre än standardkostnaden år 2016. Detta kan delvis förklaras med att Herrljunga kommun har fler skolenheter än vad som är framräknat i standardkostnaden. Måttet säger att Herrljunga kommun antingen har en högre kvalitet än genomsnittet eller har en lägre effektivitet än genomsnittet.

Enligt Herrljunga kommuns policy för verksamhets- och ekonomistyrning är huvudprincipen att tilläggsanslag inte tillämpas för igångvarande verksamheter. Undantag kan göras gällande nya verksamheter och/eller avsevärda volymförändringar. Bedömningen är att kostnaden bör hanteras inom fastställd kommunbidragsram.

Ekonomisk bedömning

Bortsett från Herrljunga kommuns policy för verksamhets- och ekonomistyrning visar en översiktlig prognos att Herrljunga kommun kommer att visa underskott mot budget 2018. På kommunstyrelsen den 22 januari 2017 informerades kommunstyrelsen om skatteprognos för 2018-2020 och i den informationen framkom det att Herrljunga kommun har för högt satt budget för skatteintäkter och generella statsbidrag i förhållande till prognosen. Den sammantagna prognosen för kommunen när det gäller skatteintäkter, generella statsbidrag och avskrivningskostnader 7 500 tkr lägre än budget. Bedömningen är att det inte finns något utrymme i kommunens budget för att kunna finansiera ett tilläggsanslag för bildningsnämnden.

Äskade om medel för inköp av elevdatorer 2018

Sammanfattning

Den statliga styrningen över den svenska skolans ställer ett ökat krav på skolans digitalisering. Regeringen har nyligen antagit en Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet som ställer ökade krav på:

- Digital kompetens för alla i skolväsendet
- Likvärdig tillgång och användning
- Forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter

Utöver detta så har ska digitala nationella prov införas succesivt från 2018. Den sammantagna bilden medför att Herrljunga kommun bör öka sina ambitionsnivå gällande elevdatorer för att säkerställa goda förutsättningar för våra elever. Bildningsförvaltningen äskar om 1000 tkr för att införa en till en-datorer för samtliga årskurs 6 elever från och med höstterminen 2018. Äskandet är av tillfällig karaktär och ska inte vara av ramhöjande karaktär. Utöver det så föreslår bildningsförvaltningen att Servicenämnden SNIT och bildningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att bildningsförvaltningen har den tekniska utrustning som krävs för att bedriva högkvalitativ fjärrundervisning med start 1 september 2018.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse - äskade om medel för inköp av elevdatorer 2018, 2017-10-26
Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, Regeringen, Utbildningsdepartementet, 2017-10-19

Redovisning av uppdraget om att föreslå nationella IT-strategier för skolväsendet, Skolverket, 2016-04-04

Förslag till beslut

1. Äskar 1.000 tkr för införande av 1:1 datorer i årskurs 6 läsåret 2018/2019
2. Servicenämnden SNIT och bildningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att bildningsförvaltningen har den tekniska utrustning som krävs för att bedriva högkvalitativ fjärrundervisning med start 1 september 2018. Uppdraget redovisas till kommunstyrelsen i december 2018.

Erik Thaning
Utvecklingsledare

Expedieras till: kommunstyrelsen
För kännedom till: Servicenämnden SNIT

Bakgrund

Regeringen fattade 2017-10-19 beslut om en nationell digitaliseringsstrategi för det svenska skolväsendet. Strategins övergripande målsättning är att *”det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt för att uppnå en hög digital kompetens hos barn och elever och för att främja kunskapsutvecklingen och likvärdigheten”*.

Strategin innehåller tre fokusområden för de åtgärder som sammantaget ska leda till att det övergripande målet för strategin uppnås. Varje fokusområde innefattar ett mål och flera delmål som ska uppnås till 2022. De tre fokusområdena är:

- Digital kompetens för alla i skolväsendet
- Likvärdig tillgång och användning
- Forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter

Fokusering på digital kompetens har redan påverkat skolväsendet i och med att det har skrivits in förtydligande kring digital kompetens i revideringarna utav läroplanerna för grundskolan, gymnasieskolan och förskolan.

När det gäller fokusområden Likvärdig tillgång och användning går det att läsa att *”Elevernas skolrelaterade arbete begränsas inte till den tid eleverna befinner sig i skolans lokaler, vilket blir tydligare högre upp i årskurserna. Stor del av undervisningen utgår från tillgång till digitala resurser och mer arbete utförs med digitala verktyg. Det är därför viktigt att elever i förskoleklass, grundskola och gymnasieskola och i motsvarande skolformer har god tillgång till digitala verktyg”*.

I skolverkets redovisning regeringsuppdraget om att föreslå en IT-strategi som vänder sig till förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet och den obligatoriska skolan (2016-04-04) specificeras god tillgång med följande passage: *”Grundförutsättningen för elever bör därmed vara att varje elev har tillgång till ett personligt digitalt verktyg, ett förhållande som brukar beskrivas som en till en, 1:1”*.

Herrljunga kommun har i dagsläget 1:1 för elever i årskurs 7-9, samt för kommunens gymnasieelever vid Kunskapskällande, medan eleverna i f-6 inte har samma förutsättningar.

Ny stadiindelad timplan från 2018/2019

Regeringen beslutade den 16 mars 2017 om en ny stadiindelad timplan som träder i kraft den 1 juli 2018. Förutom att beslutet innebär att skolan återigen delas i låg-, mellan- och högstadiet så får förslaget ett genomslag på skolornas timplaner och scheman. Tydligast märks detta inom moderna språk, där 48 timmar omfördelas från högstadiet och förläggs i mellanstadiet. Herrljunga kommun erbjuder idag modernas språk i form av tyska, franska och spanska. Skolenheterna har idag inte några lärare som är utbildade i moderna språk, förutom vid Altorpskolan, där kommunens samtliga undervisande lärare i moderna språk har sin placering.

För att erbjuda elever i årskurs 6, det lagreglerade kravet om moderna språk om 48 timmar innebär detta 80 minuter i veckan. Ur ett pedagogiskt perspektiv, som möjliggör en god målpuppfyllelse så bör organiseringen av språkundervisningen fördelas om 2 tillfällen per vecka. Under införandeperioden innebär detta en utökad tid för språkvalet totalt, det nästkommande års 7:or 8:or och 9:or läser enligt den befintliga timplanen. Vilket i sig är kostnadsdrivande.

Eleverna vid våra ytterskolor, inklusive skolan i Mörlanda skjutsas idag in till Herrljunga en gång i veckan för hemkunskapsundervisning vid Altorpskolan, under en period om 12 veckor. Att utöka busstrafiken till 2 turer i veckan, under skolårets samtliga veckor, innebär en kostnadsökning som inte ligger i linje med en kostandseffektiv undervisning. Detta eftersom att pengarna läggs på transporter och tid tas från elever och lärare som hellre skulle kunna läggas på undervisning. Det bedöms som inte önskvärt att skjutsa in eleverna vid två tillfällen i veckan.

Utveckling av fjärrundervisning

Fjärrundervisning regleras i skollagens (2010:800) 23 Kap 4 § och innebär att lärare och elever inte behöver vara på samma fysiska plats men i samma fysiska tid. Förvaltningens bedömning är att skolenheterna till läsårsstarten 2018 ska ha utvecklat konceptet för fjärrundervisning inom moderna språk för att säkerställa en kvalitativ undervisning i ämnena tyska, franska och spanska. Konceptet innebär att språkläraren utgår från Altorpskolan, medan elevernas befinner sig vid respektive ordinarie skolenhet vid veckans ena pass, tillsammans med en annan pedagogisk personal. Medan de åker in till Altorpskolan för undervisning vid veckans andra pass. Detta förslag på organisering innebär att både skolornas timplaner och elevernas övriga undervisning fortsättningsvis kan utvecklas vid enheterna, samtidigt som det skapas goda pedagogiska förutsättningar för moderna språk i årskurs 6.

Digitala nationella prov

Regeringen har beslutat om att införa digitala nationella prov från 2018 i och med Prop. 2017/18:14, samt en upptrappning med målsättningen att alla nationella prov ska vara digitaliserade 2022. De första digitala nationella proven kommer att hållas engelska, svenska och svenska som andraspråk och kommer även inkludera elever i årskurs 6. Utifrån den aspekten är det av största vikt, att eleverna får goda förutsättningar att prestera gott även på de nationella proven.

Plan för införande av 1:1 för elever i Herrljunga kommun.

Som ovan nämnt så har kommunen en 1:1 lösning för elever i årskurs 7 och uppåt samt för elever vid gymnasieskolan. För att ta nästa steg föreslås ett införande för samtliga årskurs 6 elever, för att säkerställa goda undervisningsmöjligheter, samt en teknikutveckling som ligger i linje med både regeringens beslut om nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet liksom för den nya timplanen. Förslaget innebär en kostnadsökning, då både eleverna i årskurs 6 och 7 ska få tillgång till ett digitalt verktyg. Äskandet beräknas till 1000 tkr utifrån nuvarande nivå. För året därefter införs 1:1 för årskurs 6 istället för i årskurs 7 och eleverna behåller datorerna hela skolgången i Herrljunga. Äskandet ska därför ses ett engångstillskott.

Förslag om fortsatt utrustning

Äskande ska ses som ett första steg i ett större sammanhängande plan för utrustning läroverktyg som har som målsättning att uppnå regeringens intentioner i och med den antagna digitaliseringsstrategin. Planen behandlas i ett eget ärende.

Ekonomisk bedömning

Äskandet för införandet av 1:1 i årskurs 6 med start läsåret 2018/2019 beräknas kosta 1000 tkr. Baserat på 1 dator per elev i årskurs 6, samt ett headset för att möjliggöra fjärrundervisningen.

Förslag till beslut

1. Åskar 1000 tkr för införande av 1:1 datorer i årskurs 6 läsåret 2018/2019
2. Samverkansnämnden SNIT och bildningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att bildningsförvaltningen har den tekniska utrustning som krävs för att bedriva högkvalitativ fjärrundervisning med start 1 september 2018. Uppdraget redovisas till kommunstyrelsen i december 2018.

Erik Thaning
Utvecklingsledare

BN § 124

DNR UN 225/2017

Åskande om medel för inköp av elevdatorer 2018

Sammanfattning

Den statliga styrningen över den svenska skolans ställer ett ökat krav på skolans digitalisering. Regeringen har nyligen antagit en Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet som ställer ökade krav på:

- Digital kompetens för alla i skolväsendet
- Likvärdig tillgång och användning
- Forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter

Utöver detta så har ska digitala nationella prov införas succesivt från 2018. Den sammantagna bilden medför att Herrljunga kommun bör öka sin ambitionsnivå gällande elevdatorer för att säkerställa goda förutsättningar för våra elever. Bildningsförvaltningen äskar om 1.000 tkr för att införa en till en-datorer för samtliga årskurs 6 elever från och med höstterminen 2018. Åskandet är av tillfällig karaktär och ska inte vara av ramhöjande karaktär. Utöver det så föreslår bildningsförvaltningen att servicenämnden SNIT och bildningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att bildningsförvaltningen har den tekniska utrustning som krävs för att bedriva högkvalitativ fjärrundervisning med start 1 september 2018.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad 2017-11-17

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-10-26

Nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet, Regeringen, Utbildningsdepartementet, 2017-10-19

Redovisning av uppdraget om att föreslå nationella IT-strategier för skolväsendet, Skolverket, 2016-04-04

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Äskar 1.000 tkr för införande av 1:1 datorer i årskurs 6 läsåret 2018/2019.
- Servicenämnden SNIT och bildningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att bildningsförvaltningen har den tekniska utrustning som krävs för att bedriva högkvalitativ fjärrundervisning med start 1 september 2018. Uppdraget redovisas till kommunstyrelsen i december 2018.

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Robert Andersson (S) bifaller förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Fortsättning BN § 124

Bildningsnämndens beslut

1. Bildningsnämnden äskar 1.000 tkr för införande av 1:1 datorer i årskurs 6 läsåret 2018/2019.
2. Servicenämnden SNIT och bildningsnämnden får i uppdrag att säkerställa att bildningsförvaltningen har den tekniska utrustning som krävs för att bedriva högkvalitativ fjärrundervisning med start 1 september 2018. Uppdraget redovisas till kommunstyrelsen i december 2018.

Expedieras till: Kommunstyrelsen
För kännedom: Servicenämnden SNIT
till:

Beslut om att utse dataskyddsbud för Herrljunga kommun

Sammanfattning

Dataskyddsförordningen träder i kraft den 25 maj 2018 och ersätter gällande personuppgiftslag (PuL). I jämförelse med PuL ställer dataskyddsförordningen högre krav på hur personuppgiftsbehandlingar hanteras och dokumenteras. I samband med detta ersätts personuppgiftsombudets roll med ett dataskyddsbud.

Enligt artikel 37.1 i den allmänna dataskyddsförordningen ska ett dataskyddsbud utnännas om personuppgiftsbehandlingen genomförs av en myndighet eller ett offentligt organ. Varje självständig styrelse/nämnd i kommunen är en myndighet som enligt dataskyddsförordningen måste utse ett dataskyddsbud. Det är varje styrelse/nämnd som är personuppgiftsansvarig för behandlingar inom sitt verksamhetsområde och som därmed också ansvarar för att utse ett dataskyddsbud som ersätter den nuvarande rollen som personuppgiftsombud.

Herrljunga kommun anställer inget eget dataskyddsbud utan köper tjänsten från Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-04-10

Skrivelse från Boråsregionen daterad 2018-04-09

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen utser Magnus Blomqvist och Dan Bodin vid Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund till Dataskyddsbud från och med den 25 maj 2018.
2. Titel Personuppgiftsombud, Emelie Cergic-Boberg, nuvarande uppdrag som personuppgiftsombud upphör från och med 25 maj 2018.

Emelie Cergic-Boberg
Kanslichef

Expedieras till: Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund
För kännedom
till:

Bakgrund

Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund, fick i uppdrag av Direktionen att anställa gemensamma dataskyddsbud utifrån kraven i dataskyddsförordningen GDPR, rekryteringen är nu klar och två personer har anställts.

Kort om Dataskyddsbudets roll

Dataskyddsbudets övergripande och viktigaste uppgift är att övervaka att organisationen följer dataskyddsförordningen. Det innebär bland annat att:

- samla in information om hur organisationen behandlar personuppgifter
- kontrollera att organisationen följer bestämmelser och interna styrdokument
- informera och ge råd inom organisationen.
- ge råd om konsekvensbedömningar.
- vara kontaktperson för Datainspektionen.
- vara kontaktperson för de registrerade och personalen inom organisationen.
- samarbeta med Datainspektionen, till exempel vid inspektioner.

Herrljunga Kommun - Beslut om dataskyddsbud

Från: infoBorasregionen <info@borasregionen.se>
Till: "'kommunen@bollebygd.se'" <'kommunen@bollebygd.se'>, "'boras.stad@boras...."
Datum: 2018-04-06 13:27
Ärende: Beslut om dataskyddsbud
Kopia: Linda Bergholtz <linda.bergholtz@borasregionen.se>, Fredrik Nilströmer <...
Hemlig kopia: Herrljunga Kommun
Bifogade filer: Förslag på beslutstext Dataskyddsbud.docx

Boråsregionen har fått i uppdrag av Direktionen att anställa gemensamma dataskyddsbud utifrån kraven i dataskyddsförordningen GDPR samt ta fram förslag på underlag för beslut. Tacksam för vidare befordran av denna information till berörda.

Översänder information avseende det beslut som ska fattas i respektive kommun om dataskyddsbud. Boråsregionen är klar med rekrytering och de som anställts och som ska utses i era beslut är:

Magnus Blomqvist och Dan Bodin.

Magnus börjar den 2 maj och Dan den 4 juni.

Efter önskemål har förbundet tagit fram förslag på underlag för beslut. Se bifogad bilaga. Omfattningen på ert beslutsunderlag är beroende på respektive kommuns tidigare hantering av frågan.

Innan frågan ska lyftas in i den politiska processen kan det vara bra att se över nämndernas reglementen och delegationsordningar och byta ut skrivningar utifrån PuL. Allt gult i det bifogade dokumentet är kommunspecifikt och måste diskuteras lokalt.

Beslutsgången kan förslagsvis vara att KS fattar beslut och sedan expedierar sitt beslut till övriga nämnder så de fattar ett "likalydande beslut".

Efter att beslut är taget ska namnen på Dataskyddsbuden rapporteras till Datainspektionen

Kontaktperson vid ev. frågor är

Fredrik Nilströmer [0728 851715](tel:0728851715)

fredrik.nilstromer@borasregionen.se

Hälsningar

Lena Brännmar

Administrativ chef

Skaraborgsvägen 1A, 506 30 Borås

[0703-270955](tel:0703-270955)

www.borasregionen.se

Förslag till organisation och utnämning av Dataskyddsombud

Sammanfattning

Dataskyddsförordningen träder i kraft den 25 maj 2018 och ersätter gällande personuppgiftslag (PuL). I jämförelse med PuL ställer dataskyddsförordningen högre krav på hur personuppgiftsbehandlingar hanteras och dokumenteras. För att **kommun** ska kunna uppfylla dessa krav på ett rättssäkert sätt är det av avgörande betydelse med en tydlig organisation för arbetet. Organisationen klargör de olika rollerna och arbetsuppgifterna.

Ärendet

Dataskyddsförordningen träder i kraft den 25 maj 2018 och ersätter den gällande personuppgiftslagen (PuL). I jämförelse med PuL ställer dataskyddsförordningen högre krav på hur personuppgiftsbehandlingar hanteras och dokumenteras. De enskildas rättigheter förstärks, de personuppgiftsansvarigas ansvar och skyldigheter förtydligas samt sanktionsavgifter kan delas ut om den personuppgiftsansvarige (PuA) missköter sina uppgifter. För att **kommun** ska uppfylla dataskyddsförordningens krav på ett rättssäkert och effektivt sätt är det av avgörande betydelse med en tydlig organisationsstruktur för detta arbete. Organisationen klargör de olika rollerna. I **kommun** är respektive nämnd (inklusive kommunstyrelsen) och kommunägda bolag personuppgiftsansvarig (PuA) för sina verksamhetsområden. Behandling omfattar insamling, registrering, lagring, bearbetning och utplåning av personuppgifter

Personuppgiftsansvarig (PuA)

Personuppgiftsansvarig (PuA) ansvarar för att:

- Se till att behandlingen av personuppgifter sker i enlighet med dataskyddsförordningen.
  - Bestämma för vilka ändamål uppgifterna ska behandlas och hur behandlingen ska utföras.
  - Föra register över behandlingar av personuppgifter.
  - Informera de registrerade om personuppgiftsbehandling och om de
-

registrerades rättigheter.

- Se till att de anställda har tillräcklig kunskap om dataskyddsförordningen och lämna instruktioner hur behandlingar ska ske.
- Genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen.
- Skriva personuppgiftsavtal med personuppgiftsbiträden.
- Besluta om delegering av arbetsuppgifter som rör behandling av personuppgifter inom den egna verksamheten.
- Utse ett dataskyddsombud och anmäla detta till Dataskyddsinspektionen.

Det bör noteras att Dataskyddsförordningen kräver att en konsekvensbedömning genomförs av PuA innan känsliga behandlingar av personuppgifter genomförs. I detta arbete måste dataskyddsombudet rådfrågas.

Handläggare för behandling av personuppgifter

Respektive PuA delegerar det övergripande ansvaret för arbetet med behandling av personuppgifter till förvaltningschef/VD. Respektive förvaltningschef/VD vidaredelegerar det operativa arbetet till minst en handläggare inom förvaltningen/bolaget. Handläggaren har en operativ roll. För detta uppdrag krävs relevanta resurser. Handläggaren ska samråda med samt få råd och stöd av kommunens dataskyddsombud i sitt arbete. Vidare lämnar handläggaren nödvändiga uppgifter/underlag till dataskyddsombudet.

Dataskyddsombud (DSO)

Nämnderna och **kommunens** bolag utser Dataskyddsombud.

Respektive personuppgiftsansvarig (PuA) ska fatta beslut om detta och anmäla Dataskyddsombudets kontaktuppgifter till Datainspektionen.

Dataskyddsombudets roll och ansvar

Dataskyddsombudet ska vara väl insatt i de lagar som gäller för personuppgiftsbehandling och i övrigt ha kompetens för att fullgöra sitt ansvar. Det förutsätts att ombudet har en självständig roll i förhållande till PuA. Rollen Personuppgiftsombud ersätts av Dataskyddsombud enl. Dataskyddsförordningen. Dataskyddsombudet ska kontinuerligt rapportera direkt till respektive förvaltningschef/VD. Självklart är ombudet bundet till sekretess och tystnadsplikt. Dataskyddsombudets kontaktuppgifter ska offentliggöras så att ombudet är tillgängligt för kommunens invånare.

Dataskyddsbudet får även ha andra arbetsuppgifter, men dessa får inte leda till en intressekonflikt för ombudet.

Organisation

Inom **kommun** finns XXst PuA (motsvaras av antalet nämnder och bolag).

Valfritt: lista över nämnder och bolag

Den handläggare som resp. Personuppgiftsansvarig utser samordnas av **Informationssäkerhetsansvarig/ motsv. central roll**. Tillsammans med Dataskyddsbudet utgör de den organisation som ska säkerställa att **kommun** följer Dataskyddsförordningen.

Förvaltningens förslag till beslut

Organisationen för arbetet med den nya dataskyddsförordningen gäller från och med den 25 maj 2018.

Kommunstyrelsen föreslår respektive nämnd och berörda kommunala bolag besluta i enlighet med kommunstyrelsens ovanstående beslut.

Under förutsättning att samtliga nämnder och berörda kommunägda bolag samtycker, ger kommunstyrelsen uppdrag till **kommunchefen/central roll/Informationssäkerhetsansvarig** att fortsättningsvis genomföra nödvändiga revideringar av ovan nämnda organisation i syfte att anpassa den till eventuella förändringar i dataskyddsförordningen.

Nämnden utser **DSO-namn1 och DSO-namn2** vid Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund till Dataskyddsbudet från och med den 25 maj 2018.

Förslag till ändringar av nämndens reglemente godkänns.

Förslag till ändringar av nämndens delegationsordning godkänns.

Kommunstyrelsen föreslår respektive nämnd/kommunägt bolag, tillika personuppgiftsansvarig, utse **DSO1 och DSO2** vid Boråsregionen, Sjuhärads kommunalförbund till Dataskyddsbudet från och med den 25 maj 2018.

Titel Personuppgiftsbudet-namn nuvarande uppdrag som personuppgiftsbudet upphör från och med 25 maj 2018.

Namn på handläggare

Titel

ITVT § 6

ITVT 2/2018

Svar på motion "Gratis Wifi i kommunens lokaler"**Sammanfattning**

Serviceämnden har fått i uppdrag att bereda Motionen "Gratis Wifi i kommunens lokaler". Motionen omfattar gratis Wifi i kommunens samtliga verksamhetslokaler, vilket medför en avsevärd kostnadsökning. Det finns dock redan idag ett behov av utökade servicenivåer avseende service till det trådlösa Wifi-nätet i kommunens verksamhetslokaler, eftersom "dygnet-runt-verksamhet" bedrivs i vissa av kommunens verksamhetslokaler. En utökning är kopplad till kostnadsökningar. I tjänsteskrivelsen har beskrivits bedömda kostnader och en möjlig utveckling, benämnd steg 1.

En fullständig utökning av gratis Wifi i kommunens verksamhetslokaler bedöms i nuläget ej möjligt eller lämpligt. I budgetprocessen 2019-2021 ska Herrljunga kommun ges möjlighet att ta ställning till i vilken takt utvecklingen av tillgänglighet till gratis Wifi i kommunens verksamhetslokaler ska erbjudas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-01-08
Kommunstyrelsen §131 41/2017-08-14
Tjänsteskrivelse i ärendet daterat 2017-06-16
Serviceämnden ITVT § 8/2017-05-16
Kommunfullmäktige § 27/2017-03-14
Motion inkommen 2017-02-16

Förslag till beslut

Serviceämnden IT/Växel/Telefonis förslag till kommunfullmäktige i Herrljunga kommun:

- Motionen avslås.

Bengt Hilmersson (C) föreslår följande ändring:

- Serviceämnden IT/Växel/Telefoni föreslår kommunstyrelsen i Herrljunga kommun föreslå kommunfullmäktige i Herrljunga kommun avslå motionen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om Bengt Hilmersson (C) förslag till ändring antas och finner att så sker.

Gemensam serviceämnd IT/Växel/Telefonis förslag till kommunstyrelsen i Herrljunga

1. Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun avslår motionen.

Expedieras till: Kommunstyrelsen i Herrljunga kommun

KS § 131

DNR KS 41/2017 458

Beredning av motion avseende gratis wifi i kommunens verksamhetslokaler

Sammanfattning

En motion avseende gratis wifi (teknik för trådlöst nätverk) i kommunens verksamhetslokaler har från kommunfullmäktige skickats till servicenämnden för IT, växel och telefoni. Servicenämnden beslutade i sin tur att vidarebefordrar motionen till kommunstyrelsen i Herrljunga.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2017-06-16
Servicenämnd ITVT § 8/2017-05-16
Kommunfullmäktige § 27/2017-03-14
Motion inkommen 2017-02-15

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Motionen översänds till IT-avdelningen för beredning.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Motionen översänds till IT-avdelningen för beredning.

HERRLJUNGA KOMMUN Kommunstyrelsen		Sida 1(1)
2017 -02- 16		
Dnr	Beteckning	
KS 41/2017	458	

Till Kommunfullmäktige i Herrljunga kommun

Motion avseende gratis wifi i kommunens verksamhetslokaler.

1. Bakgrund

Mer än var fjärde kommun har infört öppet wifi för allmänheten eller är på väg att göra det, visar Dagens Samhälles granskning (DS 3 2017). Det innebär att det blir lättare att surfa till exempel på biblioteken, i simhallen, idrottshallar, skolor och på kommunens omvårdnadsboenden.

2. Förslag

Kommunens Väl föreslår att Herrljunga kommun inför öppet/gratis wifi för allmänheten i kommunens verksamhetslokaler.

För Kommunens Väl
Ljung 20170215

Lennart Ottosson

Svar på återremiss - Motion avseende höjt friskvårdsbidrag

Sammanfattning

Motionen är ställd från Elin Alavik (L), Elin Hägg (MP) och Anette Rundström (S) avseende höjt friskvårdsbidrag, inkom till Herrljunga kommun 2017-11-27. Motionsställarna har föreslagit en höjning av friskvårdsbidraget till minst 1000 kronor per anställd och år samt att det krävs en egeninsats på 50 procent av beloppet för att få ta del av bidraget. Kommunfullmäktige beslutade att återemittera ärendet till Kommunstyrelsen för beredning utifrån ett eventuellt genomförande under 2018. För genomförande inför 2019 kan ärendet hanteras i den reguljära budgetprocessen inför 2019-2021, med därtill hörande prioriteringar och bedömningar.

De ekonomiska förutsättningarna för Herrljunga kommun avseende budgetåret 2018, tillåter inte några ytterligare kostnadsökningar. Månadsuppföljning per februari visar prognosen för 2018 på – 847 tkr, en avvikelse mot budget på – 12,7 mkr. Ett beslut om genomförande 2018 ska även omfatta redovisning av vilka ytterligare besparingar som nämnder och förvaltningar ska genomföra under 2018, för att finansiera ett höjt friskvårdsbidrag.

Det åligger kommunstyrelsen enligt reglemente, tillse att Herrljunga kommun tillämpar god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen ska tillse och verka för att styrelsen och nämnder bedriver verksamhet inom tilldelade ekonomiska resurser. Ett aviserat underskott enligt prognos, bör hanteras med syfte att uppnå balans i budgeten. Att ytterligare öka kostnadsmassan för kommunens totala organisation är inte lämpligt för närvarande. Finansiering av ev. kostnadsökningen bör finansieras av respektive organisationsdel i verksamheten. Det är troligt att anta att ju attraktivare bidraget blir, desto fler söker bidraget. Ingen känd forskning har fastslagit att högre nivå på arbetsgivarens friskvårdsbidrag, ger lägre sjukfrånvaro i arbetet. Det är oftast andra faktorer som spelar avgörande roller avseende sjukfrånvaron.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-15
Tidigare tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-01-29
Kommunfullmäktige § 43/2018-03-13
Kommunstyrelsen § 22/2018-02-19
Motion avseende höjt friskvårdsbidrag, daterad 2017-11-23

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta avslå motion avseende höjt friskvårdsbidrag 2018. Friskvårdsbidragets nivå kan fastställas i den politiska beredningen inför budget 2019-2021.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom Motionsställarna
till:

Bakgrund

Yrkandet att förändringen skall genomföras inom befintliga ramar 2018, kan inte säkerställas är tillfredställande ekonomiskt berett, eftersom ett införande under 2018 kan innebära andra besparingar eller omprioriteringar, vilka inte är identifierade i detta ärende.

I tjänsteskrivelsen i ärendet redovisar förvaltningen de kostnader, ett genomförande av förslaget i motionens anda, skulle medföra för kommunen.

Ett införande av höjt friskvårdsbidrag till minst 1000:- medför en utökning av kostnader motsvarande motionärerna framför, "Herrljunga kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare. För att vara det behöver det bland annat finnas bra personalförmåner som ger förutsättningar för en bra balans mellan arbete och fritid. Herrljunga kommun premierar friskvård.

En höjning av det så kallade friskvårdsbidraget som ett steg mot att bli en mer attraktiv arbetsgivare. En satsning på friskvård kan också ha en positiv effekt på antalet sjukskrivningar och allmänt välbefinnande hos kommunens medarbetare.

Motionärerna föreslår:

- Att Herrljunga kommun höjer nivån på friskvårdsbidraget till minst 1000 kronor per anställd och år.
- Att för att ta del av bidraget krävs en egeninsats på 50% av beloppet."

Kommunfullmäktige beslutade överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunfullmäktiges beslutsammantråde i mars 2018 återremitterade ärendet till kommunstyrelsen.

Därefter har kommunstyrelsens förvaltning berett återremissen.

Avser kommunstyrelsen och/eller kommunfullmäktige att besluta om en ökad kostnad avseende friskvård inom friskvårdsbidragssatsningen för 2018, kan kostnadsökningen beräknas utifrån följande bedömning;

En ökning från tre hundra till 1000:- innebär en ökning med 700:- per befintlig nyttjare.

- Samma antal nyttjare som tidigare: Kostnadsökning: 81 200:-
- Hundra fler nyttjare: Kostnadsökning: 181 200:-
- Två hundra fler nyttjare: Kostnadsökning: 281 200:-
- Fyra hundra fler nyttjare: Kostnadsökning: 481 000:-

Finansiering av ev. kostnadsökningen bör finansieras av respektive organisationsdel i verksamheten.

Det är troligt att ju attraktivare bidraget blir, desto fler söker bidraget.

De ekonomiska förutsättningarna för Herrljunga kommun bedöms inte medge en höjning av friskvårdsbidraget för 2018.

Ska friskvårdsbidraget höjas för 2018 krävs även särskilt beslut om finansiering.

Med nuvarande ekonomiska förutsättningar för 2018, bedöms ytterligare kostnader ej möjliga, utan att även fastställa de kostnadsminskningar som ska finansiera höjt friskvårdsbidrag.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Ärende 7

Tjänsteskrivelse
2018-03-15
DNR KS 244/2017 871
Sid 3 av 3

Inför budgetarbetet 2019-2021 kan höjning av friskvårdsbidraget vara möjlig, under förutsättning att de ekonomiska förutsättningarna finns och motsvarande politiska prioriteringar fastställs i budgetarbetet inför 2019-2021.

Budget 2019-2021 fastställs av kommunfullmäktige i juni 2018.

Utförligare beskrivning av förvaltningens ställningstagande samt krav på finansiering är redovisat i tidigare tjänsteskrivelse.

KF § 43
KS § 22

DNR KS 244/2017 871

Svar på motion om höjt friskvårdsbidrag

Sammanfattning

Motion från Elin Alavik (L), Elin Hegg (MP) och Anette Rundström (S) avseende höjt friskvårdsbidrag, inkom till Herrljunga kommun 2017-11-27.

"... Idag har anställda möjlighet att få ett bidrag på 300 kronor. Vi ser en höjning av de så kallade friskvårdsbidraget som ett steg mot att bli en mer attraktiv arbetsgivare. En satsning på friskvård kan också ha en positiv effekt på antalet sjukskrivningar och allmänt välbefinnande hos kommunens medarbetare.

Vi föreslår:

- Att Herrljunga kommun höjer nivån på friskvårdsbidraget till minst 1000 kronor per anställd och år.
- Att för att ta del av bidraget krävs en egeninsats på 50% av beloppet."

Inför budgetarbetet 2019-2021 kan höjning av friskvårdsbidraget vara möjlig, under förutsättning att de ekonomiska förutsättningarna finns och motsvarande politiska prioriteringar fastställs i budgetarbetet inför 2019-2021. Budget 2019-2021 fastställs av kommunfullmäktige i juni 2018.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-01-29

Motion avseende höjt friskvårdsbidrag, daterad 2017-11-23

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Motionen avslås.

Elin Hegg (MP) föreslår att motionen beviljas.

Elin Alvik (L), Björn Wilhelmsson (S), Ronnie Rexwall (KV) och Anette Rundström (S) bifaller Elin Hegg (MP) förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med Elin Hegg (MP) förslag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Herrljunga kommun höjer nivån på friskvårdsbidraget till minst 1000 kr per anställd och år.
2. För att ta del av bidraget krävs en egeninsats på 50% av beloppet

Fortsättning KF § 43

Elin Hegg (Mp) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag med följande tillägg:
Höjningen införs 2018 och hanteras inom befintlig budget.

Finn Svensson (L) föreslår att medel tas ifrån Kommunstyrelsens utvecklingsmedel.

Johnny Carlsson (C) föreslår att höjningen av friskvårdbidraget hanteras i budgetarbetet för 2019.

Christina Abrahamsson (M), Ingemar Kihlström (KD) och Ronnie Rexwall (Kv) yrkar bifall till Johnny Carlssons (C) förslag.

Elin Alavik (L) yrkar bifall till Finn Svenssons (L) förslag.

Lillemor Fritioff (V) yrkar bifall till motionen med tillägget att punkt nummer två stryks.

Kent Johansson (Kv) yrkar på återremiss till kommunstyrelsen för att få de ekonomiska konsekvenserna av förslagen utredda innan slutgiltigt beslut i fullmäktige.

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om ärendet ska återremitteras och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Ärendet återremitteras till kommunstyrelsen för att få de ekonomiska konsekvenserna av förslagen utredda innan slutgiltigt beslut i fullmäktige.

Svar på motion avseende höjt friskvårdsbidrag

Sammanfattning

Motion från Elin Alavik, Liberalerna, Elin Hägg, Miljöpartiet de Gröna och Anette Rundström, Socialdemokraterna avseende höjt friskvårdsbidrag, inkom till Herrljunga kommun 2017-11-27.

De ekonomiska förutsättningarna för Herrljunga kommun bedöms inte medge en höjning av friskvårdsbidraget för 2018. Ska friskvårdsbidraget höjas för 2018 krävs även särskilt beslut om finansiering. Med nuvarande ekonomiska förutsättningar för 2018, bedöms ytterligare kostnader ej möjliga, utan att även fastställa de kostnadsminskningar som ska finansiera höjt friskvårdsbidrag.

Inför budgetarbetet 2019-2021 kan höjning av friskvårdsbidraget vara möjlig, under förutsättning att de ekonomiska förutsättningarna finns och motsvarande politiska prioriteringar fastställs i budgetarbetet inför 2019-2021. Budget 2019-2021 fastställs av kommunfullmäktige i juni 2018.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-01-29

Motion avseende höjt friskvårdsbidrag, daterad 2017-11-23

Bilaga 1: Personalchefens redovisning "Hälsosatsningar Personal 2017 Herrljunga kommun"

Bilaga 2: Skatteverkets information avseende friskvård och motion

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta avslå motion avseende höjt friskvårdsbidrag.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Bakgrund

Motion från Elin Alavik, Liberalerna, Elin Hägg, Miljöpartiet de Gröna och Anette Rundström, Socialdemokraterna avseende höjt friskvårdsbidrag, inkom till Herrljunga kommun 2017-11-27.

Motionärerna framför, "Herrljunga kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare. För att vara det behöver det bland annat finnas bra personalförmåner som ger förutsättningar för en bra balans mellan arbete och fritid. Herrljunga kommun premierar friskvård. Idag har anställda möjlighet att få ett bidrag på 300 kronor. Vi ser en höjning av de så kallade friskvårdsbidraget som ett steg mot att bli en mer attraktiv arbetsgivare. En satsning på friskvård kan också ha en positiv effekt på antalet sjukskrivningar och allmänt välbefinnande hos kommunens medarbetare.

Vi föreslår: Att Herrljunga kommun höjer nivån på friskvårdsbidraget till minst 1000 kronor per anställd och år. Att för att ta del av bidraget krävs en egeninsats på 50% av beloppet."

Kommunfullmäktige beslutar överlämna motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Skattefria personalvårdsförmåner regleras av skatteverkets regler.

Arbetsgivaren kan erbjuda sin personal skattefria personalvårdsförmån i form av motion och annan friskvård av enklare slag och mindre värde.

Arbetsgivaren kan skatte- och avgiftsfritt, ge anställda möjlighet till enklare slag av motion och friskvård på arbetsplatsen. Om den anställda har kostnad för till exempel gym, ridlektioner eller annan motion kan arbetsgivaren mot kvitto betala ett skattefritt friskvårdsbidrag om maximalt 5000 kronor per år. Detta är ett totalbelopp som gäller den anställdas utgifter för både motion och annan friskvård.

Arbetsgivaren kan i stället för friskvårdsbidrag bekosta och stå för kostnaden för till exempel ett gymkort. Bedömningen av om det är fråga om skattefria personalvårdsförmån ska i dessa fall göras baserat på om aktiviteten är av enklare slag och mindre värde. Vad som är av mindre värde finns inte fastställt som belopp men som exempel ryms ett vanligt årskort på gym inom definitionen.

De ekonomiska förutsättningarna för Herrljunga kommun bedöms inte medge en höjning av friskvårdsbidraget för 2018. Ska friskvårdsbidraget höjas för 2018, krävs även särskilt beslut om finansiering. Med nuvarande ekonomiska förutsättningar för 2018, bedöms ytterligare kostnader ej möjliga, utan att även fastställa de kostnadsminskningar som ska finansiera höjt friskvårdsbidrag.

Inför budgetarbetet 2019-2021 kan höjning av friskvårdsbidraget vara möjlig, under förutsättning att de ekonomiska förutsättningarna finns och motsvarande politiska prioriteringar fastställs i budgetarbetet inför 2019-2021.

Budget 2019-2021 fastställs av kommunfullmäktige i juni 2018.
Ekonomisk bedömning

Under de senaste åren har nuvarande friskvårdsbidrag om 300:- utbetalts till 116 medarbetare/år vilket innebär en årlig kostnad runt 35.000:-. En ökning av friskvårdsbidraget till minst 1000 kr/år skulle mot denna bakgrund innebära en utökad kostnad för kommunen till 116 000:-/år. Detta under förutsättning att samma antal medarbetare använder sig av friskvårdsförmånen. Utökas antalet användare av friskvårdsbidraget ökar naturligtvis kostnaden motsvarande. Dubblas antalet användare utökas kostnaden till 232 000:-/år osv.

Friskvårdserbudandet från Herrljunga kommun omfattar även bad och badkort. Under 2017 omfattade baderbudandet avseende bad, 1006 badande och badkort 104 stycken, till en total kostnad av 127 000:-/år.

Den totala kostnaden avseende Hälsosatsningar för personal i Herrljunga kommun har beräknats till drygt 1 000 tkr.

I förvaltningens arbete avseende begreppet ”Attraktiv arbetsgivare”, diskuteras även behovet av att förändra friskvårdsbidraget. Begreppet ”Attraktiv arbetsgivare” omfattar bland annat syftet, att göra Herrljunga kommun attraktivare för att söka arbete i Herrljunga kommun.

Diskussion pågår avseende eventuell effekt avseende förbättrade rekryteringsförutsättningar, om friskvårdsbidraget skulle ökas från 300:- till t.ex. 1000:-/år/medarbetare.

Frågan arbetsgivaren behöver ställa sig är, underlättas rekryteringen av medarbetare till Herrljunga kommun, om friskvårdsbidraget ökar från 300:- till t.ex. 1000:-?

Juridisk bedömning

Arbetsgivaren kan skatte- och avgiftsfritt ge anställda möjlighet till enklare slag av motion och friskvård på arbetsplatsen. Om den anställda har kostnad för till exempel gym, ridlektioner eller annan motion kan arbetsgivaren mot kvitto betala ett skattefritt friskvårdsbidrag om maximalt 5000 kronor per år. Detta är ett totalbelopp som gäller den anställdas utgifter för både motion och annan friskvård.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvenser föreligger inte.

Samverkan

Ärendet, handläggning av motion ”Höjt Friskvårdsbidrag” är kommunicerat i den reguljära samverkansorganisationen genom Centrala Samverkansgruppen, CSG, men ej föremål för reguljär samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Idag främjar kommunen friskvård för anställda bl. a. genom att möjliggöra friskvårdsbidrag om 300:-/år samt fritt bad i Herrljunga simhall.

Arbetsgivaren kan inte konstatera att höjt friskvårdsbidrag enligt motionen skulle främja arbetsmiljön och få avsedda effekter för de målgrupper, som är i störst behov av en sådan insats. Omvänt betraktas friskvårdsbidraget, vilket ska gälla lika för samtliga arbetstagare, användas av dem som redan är friskvårdsintresserade. Utifrån ett arbetsgivarperspektiv, med begränsade ekonomiska förutsättningar, är det viktigt att särskilda ekonomiska satsningar riktas till de målgrupper, som bedöms ha mest nytta av insatsen.

Höjning av friskvårdsbidraget innebär en utökad kostnad.

För 2018 kan en höjning av friskvårdsbidraget enbart genomföras med beslut om finansiering. Med nuvarande ekonomiska förutsättningar för 2018, är ytterligare kostnader ej möjliga, utan att även fastställa de kostnadsminskningar som ska finansiera höjning av friskvårdsbidraget.

Om ekonomiska förutsättningar ska ges till höjning av friskvårdsbidrag kan detta ske genom politiska prioriteringar i budgetarbetet inför 2019-2021.

Budget 2019-2021 fastställs av kommunfullmäktige i juni 2018.

Hälsosatsningar Personal 2017 Herrljunga kommun

Vad	Tkr	Nyttjande av totala antalet anställda
Projekt Sänkt sjukfrånvaro – 50% tjänst	268	
Friskvårdserbjudande – 300 kr/anställd	35	13%
Fria bad	127	
Företagshälsovård	575	
Personalvårdsprogram/Falc Healthcare	75	4%
Totalt	1 080 tkr	

Beräknad kostnad vid höjning av friskvårdserbjudande från 300 kr till 1000:- utifrån 13% nyttjande: 116 tkr/år.

Projekt sänkt sjukfrånvaro 2017-2019

Inom projekt sänkt sjukfrånvaro har flera arbetsmiljökartläggningar genomförts där utvecklingsområden har belysts och åtgärder planeras i handlingsplaner. Utifrån projektet har nya arbetsmetoder för rehabilitering och förebyggande arbetsmiljöarbete utvecklats under 2017 som implementeras inom hela organisationen.

Kostnad 50% tjänst HR-strateg/projektledare totalt: 268 tkr

Friskvårdserbjudande

Herrljunga kommun vill som arbetsgivare främja god hälsa hos de anställda, vilket på sikt leder till ökad frisknärvaro och minskad sjukfrånvaro. De anställda har under året haft möjlighet till friskvårdsbidrag på max 300 kronor per person samt fritt bad i Herrljunga simhall.

Under 2017 utbetalades totalt 35 000 kr i friskvårdsbidrag vilket har utnyttjats av 13% av de anställda

Nyttjande friskvårdserbjudande 2017		
Tkr	tkr	Antal
Friskvårdsbidrag 300 kr	35	116
Enskilda bad	27	1006
Badkort	100	104
Totalt	162	

Företagshälsovård

Herrljunga kommun är ansluten till Avonova Kinnekullehälsan. 2017 köpte kommunen företagshälsovårdstjänster för cirka 575 tkr vilket är en ökning med ca 64 tkr i jämförelse med föregående år. Utifrån projekt sänkt sjukfrånvaro har arbetat inriktats på förebyggande insatser och satsningen på personer som är i riskzoner för ohälsa därav ökade köp inom dessa tjänster. Resultatet har medfört en minskning av den totala sjukfrånvaron med 0,3 procentenheter.

Nyttjande företagshälsovård		
Tkr	2016	2017
Frisk	12	32
Risk	336	450
Sjuk	163	93
Totalt	511	575

Personalvårdsprogram

Herrljunga kommun betalar **75 tkr** för personalvårdsprogrammet via Falck Healthcare som innebär att de anställda kan få stöd och hjälp med sina problem och därmed förebygga ohälsa och sjukdom. Personalvårdsprogrammet innehåller fritt, anonymt telefonstöd och vid behov personligt besök hos specialist för psykosociala problem, både arbetsrelaterade och privata, som kan påverka arbetsförmågan. Tillgängliga specialister är psykologer, jurister, ekonomer, familjerådgivare, jurister m.fl. Herrljunga kommun har anmält 850 antal anställda som omfattas av tjänsten och Falck Healthcare har under rapporteringsperioden hanterat 34 ärenden vilket ger en sökfrekvens om 4 % beräknad på årsbasis. Falck Healthcarens vägledare kategoriserar varje inkommande ärende och ger det en huvudrubrik som i sin tur indelas i ett antal underrubriker. I tabellen nedan redovisas fördelningen mellan arbetsrelaterade och privatrelaterade frågeställningar för hela Herrljunga kommun under rapporteringsperioden.

Nyttjande av personalvårdsprogram Falck Healthcare

Frågeställning	2016		2017	
	Antal ärenden	Procent	Antal ärenden	Procent
Arbetsrelaterad	9	53%	12	35%
Privatrelaterad	8	47%	18	53%
Tilläggstjänster	0	0%	4	12%
Totalt	17	100%	34	100%

Herrljunga 2018-01-19

Marie Granberg-Klasson

Personalchef

Bilaga 2

Skatteverkets information avseende Personalvårdsförmån, motion och friskvård

Personalvårdsförmåner är förmåner av mindre värde, som syftar till att skapa trivsel i arbetet. Arbetsgivaren kan erbjuda sin personal personalvårdsförmån i form av motion och annan friskvård av enklare slag.

Motion och annan friskvård

Nuvarande regler om skattefri motion och annan friskvård har anpassats till att formerna för motion har utvecklats och att sättet för att utöva motionen har förändrats.

Arbetsgivaren kan skatte- och avgiftsfritt ge anställda möjlighet till enklare slag av motion och friskvård på arbetsplatsen. Om den anställda har kostnad för till exempel gym, ridlektioner eller annan motion kan arbetsgivaren mot kvitto betala ett skattefritt friskvårdsbidrag om maximalt 5000 kronor per år. Detta är ett totalbelopp som gäller den anställdas utgifter för både motion och annan friskvård.

Även vissa mobilappar, till exempel med enklare registreringsprogram för motion, är skatte- och avgiftsfria trots att de också kan användas på fritiden. Arbetsgivaren kan däremot inte skattefritt tillhandahålla utrustning eller webbtjänster för motion eller annan friskvård i den anställdas bostad. Endast i undantagsfall kan det godtas att sådana förmåner tillhandahålls i den anställdas bostad.

Läs mer i Skatteverkets ställningstagande 2015-03-25 [länk till annan webbplats](#)

Arbetsgivaren kan i stället för friskvårdsbidrag bekosta och stå för kostnaden för till exempel ett gymkort. Bedömningen av om det är fråga om skattefri personalvårdsförmån ska i dessa fall göras baserat på om aktiviteten är av enklare slag och mindre värde. Vad som är av mindre värde finns inte fastställt som belopp men som exempel ryms ett vanligt årskort på gym inom definitionen.

I vissa fall kan en förmån bestå endast av en enstaka behandling eller aktivitet. För att åtgärden eller aktiviteten ska anses vara av enklare slag och mindre värde bör kostnaden normalt inte överstiga 1 000 kronor per tillfälle. Den totala kostnaden per år för enstaka behandlingar eller aktiviteter bör inte överstiga ett belopp som betraktas som mindre värde. Vad som är av mindre värde finns inte fastställt som belopp men som exempel ryms ett vanligt årskort på gym inom definitionen.

Om arbetsgivaren ersätter den anställda för kostnad för motion och friskvård som inte är av enklare slag eller mindre värde är ersättningen skatte- och avgiftspliktig. Detta gäller oavsett om arbetsgivaren har ersatt den anställda för hela eller del av kostnaden.

Förmånen måste rikta sig till alla anställda

Även om arbetsgivaren har ett begränsat belopp för varje anställds friskvårdsaktiviteter så är det ändå viktigt att varje åtgärd för sig håller sig inom ramen för ”enklare slag” och

”mindre värde”. En anställd kan alltså inte själv välja helt fritt vilka åtgärder eller aktiviteter han/hon vill använda sin friskvårdspeng till. En ytterligare förutsättning för skatte- och avgiftsfrihet är att erbjudandet om förmånen riktar sig till alla anställda.

Arbetsgivaren kan ersätta en anställds utlägg för

- Årskort
- klippkort eller enkelbiljetter
- elektroniska varianter av årskort, klippkort eller enkelbiljetter.

Skatte- och avgiftsfriheten gäller inte tränings- eller motionsredskap som arbetsgivaren köper till de anställda. Det samma gäller för till exempel nikotinprodukter eller preparat för viktminskning.

När det gäller alternativa behandlingsmetoder gör Skatteverket ingen vetenskaplig bedömning om nyttan av metoden. Det är i första hand arbetsgivaren som har att bedöma om en metod eller aktivitet är friskvård för den anställda. Arbetsgivaren avgör också vilka metoder och aktiviteter som hen vill bekosta för de anställda.

Personalvårdsförmåner

Personalvårdsförmåner är förmåner av mindre värde, som syftar till att skapa trivsel i arbetet genom enklare åtgärder eller som ges på grund av sedvänja inom den verksamhet som det är fråga om. För att förmånen ska räknas som en personalvårdsförmån måste förmånen rikta sig till hela personalen.

Förmånen ska inte kunna bytas mot kontant ersättning, varför bruttolöneavdrag inte kan tillämpas för dessa förmåner.

Personalvårdsförmåner är skattefria för den anställda. Arbetsgivaren ska inte göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter på förmånen. Exempel på personalvårdsförmåner är kaffe, förfriskningar, frukt och annan enklare förtäring som inte kan ses som måltid i samband med arbetet, trivselutflykt samt friskvårdsbidrag från arbetsgivaren för enklare motion och annan friskvård.

Många arbetsplatser har en konstförening som lottar ut konstverk bland medlemmarna. Arbetsgivaren kan lämna bidrag till föreningen för att täcka administrativa kostnader, till exempel för utställningar eller inköpsresor. Om bidraget däremot används för inköp av konstverk som sedan lottas ut eller på annat sätt tillfaller anställda uppkommer en skatte- och avgiftspliktig förmån.

23 november 2017

Motion till kommunfullmäktige om höjt friskvårdsbidrag

Herrljunga kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare. För att vara det behöver det bland annat finnas bra personalförmåner som ger förutsättningar för en bra balans mellan arbete och fritid. Herrljunga kommun premierar friskvård.

Idag har anställda möjlighet att få ett bidrag på 300 kronor. Vi ser en höjning av det s.k. friskvårdsbidraget, som ett steg mot att bli en mer attraktiv arbetsgivare.

En satsning på friskvård kan också ha en positiv effekt på antalet sjukskrivningar och allmänt välbefinnande hos kommunens medarbetare.

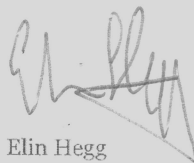
Vi föreslår:

Att Herrljunga kommun höjer nivån på friskvårdsbidraget till minst 1000 kr per anställd och år.

Att för att ta del av bidraget krävs en egeninsats på 50 % av beloppet.

Elin Alavik
Liberalerna

Elin Hegg
Miljöpartiet de Gröna

Anette Rundström
Socialdemokraterna

BN § 41

DNR UN 51/2018 611

Svar på medborgarförslag om IT i skolan

Sammanfattning

Magnus Lennartsson inkom 2018-01-03 med ett medborgarförslag om att alla elever ska förses med skoldator från och med höstterminen 2018. Kommunfullmäktige beslutade 2018-02-13 om att överlämna medborgarförslaget till bildningsnämnden för beredning.

Bildningsnämnden antog 2018-01-29 Plan för införande av 1:1 digitala läryrker (UN /2017:222 600), en plan vars målsättning är att skapa en fullskalig dator-täthet i Herrljunga kommun, utifrån regeringens digitaliseringsstrategi, från förskola till gymnasieskola. Planen sträcker sig fram till 2022 och underlaget behandlas inom ramen för kommunens ordinarie budgetarbete. Förvaltningen anser att den fortsatta utrollningen bör ske i enlighet med den beslutade planen utifrån att ett totalinförande inte är önskvärt utifrån tre faktorer; ekonomi, IT-infrastruktur och teknisk support.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-03-12
Presidieskrivelse i ärendet daterad 2018-03-12
KF § 28, 2018-02-13

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Medborgarförslaget avslås

Presidiets förslag till beslut:

- I enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Bildningsnämndens beslut

1. Medborgarförslaget avslås.

Svar på medborgarförslag om IT i skolan

Sammanfattning

Magnus Lennartsson inkom 2018-01-03 med ett medborgarförslag om att alla elever ska förses med skoldator från och med höstterminen 2018. Kommunfullmäktige beslutade 2018-02-13 om att överlämna medborgarförslaget till bildningsnämnden för beredning.

Bildningsnämnden antog 2018-01-29 Plan för införande av 1:1 digitala lärverktyg (UN /2017:222 600), en plan vars målsättning är att skapa en fullskalig datortäthet i Herrljunga kommun, utifrån regeringens digitaliseringsstrategi, från förskola till gymnasieskola. Planen sträcker sig fram till 2022 och underlaget behandlas inom ramen för kommunens ordinarie budgetarbete. Förvaltningen anser att den fortsatta utrullningen bör ske i enlighet med den beslutade planen utifrån att ett totalinförande inte är önskvärt utifrån tre faktorer; ekonomi, IT-infrastruktur och teknisk support.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse - Svar på medborgarförslag om IT i skolan, 2018-03-12
Protokollsutdrag, KF § 28, 2018-02-13

Förslag till beslut

Medborgarförslaget avslås

Erik Thaning
Utvecklingsledare

Expedieras till: Kommunstyrelsen, Herrljunga kommun
För kännedom Samverkansnämnden IT, Herrljunga kommun
till:

Bakgrund

Magnus Lennartsson inkom 2018-01-03 med ett medborgarförslag om att alla elever ska förses med skoldator från och med höstterminen 2018. Kommunfullmäktige beslutade 2018-02-13 om att överlämna medborgarförslaget till bildningsnämnden för beredning.

Bildningsnämnden antog 2018-01-29 Plan för införande av 1:1 digitala lärverktyg (UN /2017:222 600), en plan vars målsättning är att skapa en fullskalig datortäthet i Herrljunga kommun, utifrån regeringens digitaliseringsstrategi, från förskola till gymnasieskola. Planen sträcker sig fram till 2022 och underlaget behandlas inom ramen för kommunens ordinarie budgetarbete. Anledningen till det planlagda förfarande är att en ökad datortäthet är kostnadsdrivande och ett snabbare införande är förknippat med en tröskeleffekt, vilket utifrån medborgarförslaget skulle infalla under innevarande budget året.

I tabellen nedan redovisas den tilltänkta utrullningen i enlighet med Plan för införande av 1:1 digitala lärverktyg. I dagsläget har förvaltningen ett inköpstillsfälle för grundskolan, i årkurs 7. Förslaget innebär att det fram till 2022 görs inköpstillsfällen vid fler tillfällen för att uppnå en 1 till 1 miljö. När fullskalig täthet är uppnådd, enligt planen 2023, så kommer förvaltningen hantera två inköpstillsfällen under grundskolan, ett i den numera obligatoriska förskoleklassen och ett i årskurs 5.

Utrullningsplan för perioden 2018 - 2022						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
F-klass					800 tkr	800 tkr
1			800 tkr	800 tkr	800 tkr	
2						
3				800 tkr		
4			1000 tkr	1000 tkr		
5		1000 tkr	1000 tkr		1000 tkr	1000 tkr
6	1000 tkr*	1000 tkr				
7	900 tkr*					
8						
9						
Årlig totalkostnad	1900tkr	2000tkr	2800 tkr	2600tkr	2600 tkr	1800tkr
Kostnadsökning	1000 tkr	0 kr	800 tkr	-200tkr	0	-800 tkr

Grönt område är befintlig 1:1, gul färg markerar utrullningsfasen och blå färg den planerade slutprodukten. Siffrorna markerar de faktiska inköpstillsfällena.

Sammantaget beräknas utrullningen kosta 7000 tkr inklusive de medel som äskas för 2018. Det innebär en ramhöjning om 1400 tkr för perioden 2018-2022 enbart för datorinköpen.

Utöver det ser förvaltningen att licenskostnaderna för licenserna till IT-avdelningen kommer att stiga till omkring 2000 tkr för slutet av perioden. Förvaltningen bedömer även att ytterligare supportpersonal kommer att behövas för att hantera en fullt utbyggd en till en miljö, en kostnad som beräknas till 500 tkr per år.

Förvaltningens bedömning är att förvaltningen skulle klara av en något ökad takt på införande om erforderliga ekonomiska medel skulle skjutas till, men att ett totalinförande 2018 inte är önskvärt utifrån tre faktorer; ekonomi, IT-infrastruktur och teknisk support.

Ekonomi

Som ovan beskrivits så skulle en tröskeffekt om 7000 tkr bekosta inköpen för datorer under perioden. En kostnad som förvaltningen inte självt skulle kunna hantera utan som skulle belasta kommunens totala ekonomi. En kostnadsökning som förvaltningen inte ser som försvarbar under innevarande budgetår.

IT-infrastruktur

Kommunens IT-avdelning arbetar med att säkerställa den fysiska infrastrukturen för ett införande om en till en i förvaltningens verksamheter. Ett arbete som planeras att vara klart våren 2019. Fram till dess så skulle införande av en till en vid somliga skolenheter få problem utifrån en bristande internetuppkoppling.

Teknisk support

För att skapa en bra arbetsmiljö för elever och personal, så är även bedömningen att ytterligare teknisk support måste införskaffas för att hantera det ökade ärendetrycket.

Samlad bedömning

Förvaltningens samlade bedömning är att ett totalinförande under 2018 inte är att rekommendera utan förvaltningen anser att utrullningen bör ske i linje med den antagna planen, Plan för införande av 1:1 digitala lärverktyg.

Ekonomisk bedömning

Förvaltningen beräknar att ett införande om en till en skulle kosta 7000 tkr enbart för datorinköpen, en kostnad som förvaltningen inte självt skulle kunna hantera utan som skulle belasta kommunens totala ekonomi. Förvaltningens bedömning är att en sådan tröskeffekt inte är önskvärd utifrån god ekonomisk hushållning. Utöver det tillkommer kostnader för teknisk support och licensavgifter.

Förslag till beslut

Medborgarförslaget avslås

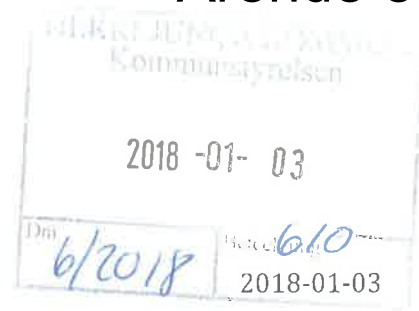
Erik Thaning
Utvecklingsledare

Ärende 8

Medborgarförslag Herrljunga kommun

Till Kommunfullmäktige Herrljunga kommun

Medborgarförslag från Magnus Lennartsson

IT i Skolan!

I Herrljunga kommun har vi valt att förse de äldre eleverna först med datorer och nu verkar det som att årkurs 6 är på gång, detta system gör att många av våra yngre elever halkar efter inför framtidens krav på kompetenser och färdigheter.

Herrljunga kommun borde arbeta aktivt för att säkerställa sina elevers digitala kompetens, dels för att läroplan och kursplaner ställer krav på digitalisering, dels för den oändliga potential de digitala verktygen erbjuder i form av inspirerande och motivationshöjande arbetssätt.

Även ur tillgänglighets- och likvärdighetsperspektiv är datorn oslagbar. Allt material blir tillgängligt för alla genom uppläsning, översättning och språkhjälp.

Skolorna bör ha tillgång till verktyg som är enkla och som inte stjäl vare sig värdefull pedagogtid för tekniskt underhåll, eller alltför stora ekonomiska resurser. Tex Google Suite for Education erbjuder kostnadsfritt skolor och universitet ett antal molnbaserade verktyg som på olika sätt förenklar och förbättrar skolarbetet. Det är redskap för bland annat skapande av såväl texter som presentationer, hemsidor, mejl, kalender, blogg och egna hemsidor.

I dagens samhälle är det viktigt att våra elever får tillgång till digitala verktyg tidigt.

All elever i grundskolan skall ha en egen dator, förskolorna bör minst ha en på tre

Mitt förslag är att samtliga elever i grundskolan senast höstterminen 2018 skall förse med en skoldator

Svar på medborgarförslag om det digitala samhället (revidering av arbetsordningen gällande underskrift)

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2017-12-22 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

" I arbetsordning regleras hur olika förslag och handlingar skall hanteras. I dagens samhälle där faxen och scanner inte hör till det vanligaste är det lite konstigt att man inte kan skicka in tex medborgarförslag via epost eftersom det krävs "underskrift" för att förslaget skall hanteras.

Mitt förslag är att:

- *kommunfullmäktige i Herrljunga kommun gör en översyn i arbetsordningar etc och anpassar dessa till ett modernt synsätt"*

Gällande arbetsordning ska revideras. Bedömningen görs att medborgarförslaget kan beaktas i samband med det revideringsarbetet. Den föreslagna tidsplanen är att arbetsordningen ska bli klar och antagen hösten 2018.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsen § 58/2018-03-09

Kommunfullmäktige § 27/2018-02-13

Medborgarförslag daterat 2017-12-22

Förslag till beslut

1. Medborgarförslagets intentioner beaktas i samband med kommande revideringsarbete för nu gällande arbetsordning.

Emelie Cergic-Boberg
Kanslichef

Expedieras till: Kommunfullmäktige, Förslagsställare, Dokumentcontroller
För kännedom
till:

Bakgrund

Följande medborgarförslag inkom 2017-12-22 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

" I arbetsordning regleras hur olika förslag och handlingar skall hanteras. I dagens samhälle där faxen och scanner inte hör till det vanligaste är det lite konstigt att man inte kan skicka in tex medborgarförslag via epost eftersom det krävs "underskrift" för att förslaget skall hanteras.

Mitt förslag är att:

- *kommunfullmäktige i Herrljunga kommun gör en översyn i arbetsordningar etc och anpassar dessa till ett modernt synsätt"*

Gällande arbetsordning ska revideras. Bedömningen görs att medborgarförslaget kan beaktas i samband med det revideringsarbetet.

Ekonomisk bedömning

En ekonomisk bedömning görs i samband med revideringen av arbetsordningen, skulle det bli aktuellt.

KS § 58

DNR KS 280/2017 945

Medborgarförslag – Det digitala samhället

Sammanfattning

Följande medborgarförslag inkom 2017-12-22 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

”I arbetsordning regleras hur olika förslag och handlingar skall hanteras. I dagens samhälle där faxen och scanner inte hör till det vanligaste är det lite konstigt att man inte kan skicka in tex medborgarförslag via epost eftersom det krävs ”underskrift” för att förslaget skall hanteras.”

Efter beredning i kommunstyrelsens arbetsutskott görs bedömningen att medborgarförslaget överlämnas till kanslichef för administration- och kommunikationsavdelningen för beredning.

Beslutsunderlag

Beredning kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-03-05
Kommunfullmäktiges beslut § 27 daterad 2018-02-13
Medborgarförslag daterad 2017-12-22

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut:

- Medborgarförslaget överlämnas till kanslichef för administration- och kommunikationsavdelningen för beredning.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens ordförandes förslag till beslut antas och finner att så sker.

Kommunstyrelsens beslut

1. Medborgarförslaget överlämnas till kanslichef för administration- och kommunikationsavdelningen för beredning.

KF § 27

DNR KS 280/2017 945

Medborgarförslag – Det digitala samhället**Sammanfattning**

Följande medborgarförslag inkom 2017-12-22 från Magnus Lennartsson, Herrljunga;

”I arbetsordning regleras hur olika förslag och handlingar skall hanteras. I dagens samhälle där faxen och scanner inte hör det vanligaste är det lite konstigt att man inte kan skicka in tex medborgarförslag via epost eftersom det krävs ”underskrift” för att förslaget skall hanteras.

Mitt förslag är att kommunfullmäktige i Herrljunga kommun gör en översyn i arbetsordningar etc och anpassar dessa till ett modernt synsätt”

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Medborgarförslaget överlämnas till kommunstyrelsen för beredning.

Medborgarförslag Herrljunga kommun

Till Kommunfullmäktige Herrljunga kommun

Medborgarförslag från Magnus Lennartsson

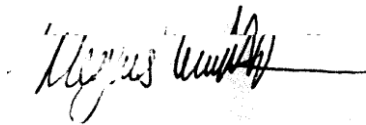
2017-12-22

Det digitala samhället!

I arbetsordning regleras hur olika förslag och handlingar skall hanteras.

I dagens samhälle där faxen och scanner inte hör det vanligaste är det lite konstigt att man inte kan skicka in tex medborgareförslag via epost eftersom det krävs "underskrift" för att förslaget skall hanteras.

Mitt förslag är att kommunfullmäktige i Herrljung kommun gör en översyn i arbetsordningar etc och anpassar dessa till ett modernt synsätt

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Magnus Lennartsson', with a horizontal line extending to the right.

TN § 42

DNR TK 27/2018

Svar på motion om Informationstavla i Annelund

Sammanfattning

Motion har inkommit 2017-11-30 från Anette Rundström (S). Motionen föreslår att:

”Det sätts upp en ny anslagstavla någonstans i Annelund helst i anslutning till Mörlanda affär.”

Motionen beskriver svårighet att nå fram med information till äldre och andra som inte använder internet. Även risken att internet inte fungerar beskrivs som ett argument för anslagstavla.

Det finns flera anslagstavlor runt om i kommunen, de flesta mycket gamla. Några av dem har uppkommit med hjälp av bidrag från kommunen, några står på kommunens mark och några har uppkommit helt fristående från kommunen. Anslagstavlor används av privatpersoner, föreningar och företag för att förmedla information och reklam.

Kommunen använder inte kontinuerligt anslagstavlor för att förmedla kommunal information och har ingen möjlighet att sköta eller ta ansvar för vilken information som finns på olika anslagstavlor. Bedömningen görs att de anslagstavlor som fungerar bäst är de som har någon förening eller kommersiell aktör som sköter om tavlan.

Tekniska nämnden, som ansvarig för förenings- och fritidsfrågor, kan behandla ansökningar av föreningsbidrag för anslagstavlor.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-13
Motion ”Informationstavla i Annelund”.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås avslå motionen.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Tekniska nämndens beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås avslå motionen.

_____

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Justerandes sign

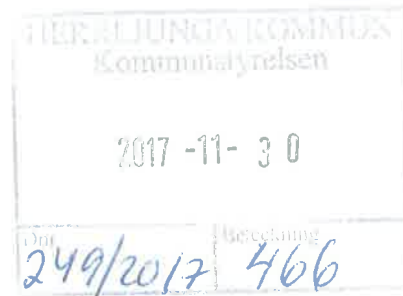
BA

Utdragsbestyrkande

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET I HERRLJUNGA

Motion - Informationstavla i Annelund

Det finns olika sätt att få information på och i dagens läge får vi mest information digitalt men det utesluter en stor grupp människor som inte ens har tillgång till den digitala världen däribland många äldre. Därom vikt att det finns en anslagstavla som man kan sprida information via. Den är ju också bra om internet faktiskt inte fungerar. I Herrljunga tätort finns det anslagstavlor och i Ljung men den som fanns vid Mörlanda affär togs bort i samband med en ombyggnation så där finns ingen.

Jag yrkar på:

- ♦ Att det sätts upp en ny anslagstavla någonstans i Annelund helst i anslutning till Mörlanda affär.

Anette Rundström (S) 171128

SN § 44

DNR SN 23/2018

Avgifter dödsboförvaltning

Sammanfattning

Under vissa förutsättningar som anges i 18 kap 1 § ärvdabalken skall socialnämnden tillfälligt förvalta dödsbo och enligt 5 kap 2 § begravningslagen ordna gravsättning för den som saknar någon som kan ordna det. En kommun har rätt att ta ut ersättning av dödsboet för sina kostnader och åtgärder. I Herrljunga kommun saknas beslut om vilket belopp som ska gälla för sådana kostnader.

SKL har konstaterat att en rimlig timtaxa för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen är 0,008 av prisbasbeloppet vilket för år 2018 motsvarar 364 kr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad den 2018-03-05

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa avgiften för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen till 0,008 av prisbasbeloppet. Avgiften justeras årligen enligt prisbasbeloppet.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att fastställa avgiften för dödsboförvaltning och åtgärder enligt begravningslagen till 0,008 av prisbasbeloppet. Avgiften justeras årligen enligt prisbasbeloppet.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

SN § 42

DNR SN 22/2018

Avgift för medicinsk fotvård

Sammanfattning

Socialnämnden erbjuder äldre medborgare fotvård. Kostnaden för medicinsk fotvård höjdes från 361 kr till 475 kr 15 februari 2018 utifrån riktlinje för taxor och avgifter som kommunfullmäktige antog 2016. Avgiften är beslutad att följa avgiften som Västra Götalandsregionen fastställer för medicinsk fotvård vilket under 2018 uppgår till 475 kr. Kommunens budgeterade kostnad för fotvården uppgår till 550 kr. I dessa kostnader ingår inte OH-kostnader.

Socialnämnden har fått in synpunkter avseende höjningen av avgiften för medicinsk sjukvård. Fotvård är ingen obligatorisk insats utan frivillig.

Socialnämndens arbetsutskott föreslår att fotvårdsavgiften fastställs till 425 kr/besök och höjs årligen med prisindex för kommunal verksamhet.

Beslutsunderlag

Presidieskrivelse i ärendet daterad den 2018-03-15

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad den 2018-03-15

Riktlinje Handläggning av taxor och avgifter för socialnämndens verksamheter.

Förslag till beslut

Presidiets förslag till beslut:

- Kommunfullmäktige föreslås anta taxan för medicinsk fotvård till 425 kr/besök och att den höjs årligen med prisindex för kommunal verksamhet. Förändringen föreslås gälla från 1 juli 2018 och integreras i Riktlinje Handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet.

Förvaltningens förslag till beslut:

- Informationen läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om presidiets förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Kommunfullmäktige föreslås anta taxan för medicinsk fotvård till 425 kr/besök och att den höjs årligen med prisindex för kommunal verksamhet. Förändringen föreslås gälla från 1 juli 2018 och integreras i Riktlinje Handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet.
2. Informationen läggs till handlingarna.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SN § 43

DNR SN 22/2018

Revidering riktlinjer taxor och avgifter

Sammanfattning

Socialförvaltningen har tagit fram förslag på förändringar av Riktlinjer Handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet. En del i revideringen handlar om att kommunen har rätt att ta ut avgifter för personer som är placerade på grund av missbruk och/eller psykiatri samt för föräldrar vars barn är placerade. Detta görs inte idag och därför föreslås tillägg av dessa saker. I övrigt så föreslås förändringar för att förtydliga vissa delar samt för att anpassa dem efter tidigare beslut i socialnämnden. Föreslagna förändringar innebär en preliminär ökning av intäkter med 330 tkr/år utifrån dagens avgiftspersoner.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad den 2018-03-15

Riktlinjer – Handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet
Socialnämnden § 169/2012-12-18

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

1. Reviderade riktlinjer för handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för fastställande.
2. Förändringen avseende matavgifter börjar gälla från 1 januari 2019 övriga förändringar börjar gälla från 1 juli 2018.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Reviderade riktlinjer för handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet godkänns och överlämnas till kommunfullmäktige för fastställande.
2. Förändringen avseende matavgifter börjar gälla från 1 januari 2019 övriga förändringar börjar gälla från 1 juli 2018.

Expedieras till: Kommunfullmäktige

DIARIENUMMER:	SN 80/2016
FASTSTÄLLD:	2016-11-21
VERSION:	1
SENAS T REVIDERAD:	-
GILTIG TILL:	2021-12-31
DOKUMENTANSVAR:	Stabschef

Riktlinje

Handläggning av taxor och avgifter inom Socialnämndens verksamhet

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige

Gäller för handläggning och beslut om avgifter till personer som har insatser från
Socialnämnden

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

1. Allmänt om avgifter	3
Bakgrund/lagstiftning	3
1.1 Socialtjänstlagen och andra lagar	3
1.2 Allmänt om handläggning	4
2. Huvudprinciper i avgiftssystemet	5
2.1 Högkostnadsskydd för avgifter - tak för högsta avgiftsnivå	5
2.2 Högkostnadsskydd	5
2.3 Avgiftsutrymme	5
3. Avgifter	5
3.1 Avgifter för Särskilt boende	5
3.2 Avgifter för hemtjänst och hemsjukvård	6
3.3 Avgifter utanför högkostnadsskyddet	7
3.4 Avgiftsfria insatser	8
3.5 Frånvaro	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4. Avgiftsberäkning	10
4.1 Avgiftsgrundande inkomster	10
4.2 Insamling av inkomstuppgifter	10
4.3 Inkomstuppgift lämnas inte	10
4.4 Underskott i avgiftsunderlaget	10
4.4 Beslut	10
5. Avgiftsberäkning för olika hushållstyper	11
5.1 Ensamboende	11
5.2 Makar och registrerade partner	11
5.3 Sammanboende	11
6. Bostadskostnader	11
6.1 Förbehåll för bostadskostnad	11
6.2 Beräkning av boendekostnad	11
7. Förbehållsbelopp – minimibelopp	12
7.1 Kostnadsposter i förbehållsbeloppet	12
7.2 Nivån på förbehållsbeloppet – minimibeloppet	12
7.3 Individuell prövning av minimibeloppet	13
8. Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse	14
8.1 Nedsättning med anledning av dubbla bostadskostnader	14
8.2 Nedsättning med anledning av att en av två makar/sammanboende flyttar	14
9. Debitering av avgifter	14

10. Omprövning och ändring av avgifter.....	15
10.1 Årlig omprövning	15
11. Överklagande.....	15
11.1 Överklagande av kommunens avgiftssystem.....	15
11.2 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut.....	15

Ordbok

Make/maka – Personer som ingått äktenskap med varandra

Registrerade partner – Två personer av samma kön som låtit registrera sitt partnerskap

Sambo – Två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll

1. Allmänt om avgifter

Bakgrund/lagstiftning

Enligt Socialtjänstlagen (2001:453) får kommuner ta ut avgifter för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) (kapitel 8 SoL). För insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) får kommunen däremot inte ta ut avgifter.

Avgifter för hemtjänst och dagverksamhet får inte, tillsammans med avgifter som avses i 26 § tredje stycket Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov, boendekostnader och andra normala levnadsomkostnader.

När avgiften fastställs skall kommunen försäkra sig om att den sökandes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Alla avgifter omräknas årligen enligt gällande prisbasbelopp och fastställd riktlinje för avgiftshandläggning utan att avgifterna tas upp på nytt för beslut i Kommunfullmäktige.

Revidering och översyn av riktlinjer för avgiftshandläggning skall göras vid behov eller minst var 5:e år och då fastställas av Kommunfullmäktige.

1.1 Socialtjänstlagen och andra lagar

Kommunen får ta ut avgifter och begära ersättning från enskilda enligt 8 kap i Socialtjänstlagen (SoL). Kostnaden kommunen tar ut får inte överstiga kommunens självkostnader.

Kommunens avgiftssystem och dess tillämpningsregler för avgifter inom socialförvaltningen styrs av flera olika lagar och förordningar. Till dessa hör följande:

- SoL - Socialtjänstlagen (2001:453)
- HSL - Hälso- och sjukvårdslagen (1992:567)
- LSS - Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)
- BTPL - Lag om bostadstillägg för pensionärer (2001:761)
- IL - Inkomstskattelagen (1999:1229)
- KL - Kommunallagen (2017:725)
- FL – Förvaltningslagen (2017:900)
- SoF – Socialtjänstförordningen (2001:937)

1.2 Allmänt om handläggning

Nedanstående föreskrifter ligger som grund vid beräkning av avgifter inom socialförvaltningen. I varje enskilt ärende görs alltid en individuell beräkning. Utgångspunkten för avgiftssystemet är att avgifter för vård- och omsorgsinsatser inte får uppgå till så höga kostnader att den enskilde inte har tillräckliga medel för sina personliga behov.

Det skall vara enkelt och lättförståeligt och oberoende av var den enskilde får sin vård och omsorg, om det är i det egna hemmet eller i ett särskilt boende.

Sekretess

Samtliga uppgifter registreras, bearbetas och dokumenteras. Uppgifterna är sekretessbelagda enligt 26 kap 1 § Offentlighets- och sekretesslagen.

Myndighetsutövning

Vård- och omsorgsinsatser

Vid biståndsbeslut avseende vård- och omsorgsinsatser enligt SoL och LSS handläggs och utreds avgiftsbeslut av handläggare med biståndsbeslutet som underlag.

Avgiftstillämpning enligt dessa tillämpningsföreskrifter gäller även då vård och omsorg ges av annan vårdgivare på uppdrag av kommunen.

Den enskilde skall informeras om kommunens avgiftssystem och tillämpningsföreskrifter för vård- och omsorgsavgifter. Den enskilde skall även upplysas om sin skyldighet att lämna uppgifter till kommunen vid förändringar som påverkar vård- och omsorgsavgiftens storlek.

En ekonomisk utredning skall göras vid varje enskilt ärende. Uppgifter om inkomster och bostadskostnad skall inhämtas från den enskilde via uppgiftsblankett och via datamedia från Försäkringskassan. Lämnas efterfrågade uppgifter inte in fastställs avgift utifrån fastställda kriterier, se 4.3.

Omräkning av avgiften sker i normalfallet en gång per år vid årsskiftet på grund av förändringar i prisbasbeloppet, inkomstförhållanden och bostadskostnader, se 10.1. Kommunen är även skyldig att ändra avgiften under pågående kalenderår om något förhållande som påverkar avgiften har ändrats eller om kommunen tidigare erhållit felaktiga uppgifter. Uppgifter som lämnas av den enskilde skall kunna styrkas. Den enskilde skall ges information om möjligheten att ansöka om höjning av minimibeloppet för merkostnader, se 7.3 Höjning av minimibeloppet.

Den enskilde skall erhålla skriftligt avgiftsbeslut. Av beslutet skall det framgå hur avgiften beräknats och hur den enskilde kan besvara sig över beslutet. I beslutet skall tillämpliga lagparagrafer anges.

Om den enskilde inte är nöjd med socialnämndens avgiftsbeslut kan detta överklagas med förvaltningsbesvär.

Föräldrars ersättning till kommunen vid placering av barn under 18 år

Vid beslut om föräldrars ersättning till kommunen vid placering av barn under 18 år handläggs beräkningen av handläggare och beslut tas av socialsekreterare.

Föräldrarnas och barnets deklarationsuppgifter, som ligger till grund för beräkningen av ersättningsnivån kommunen får ta ut, hämtas från Skatteverket. Ersättningsnivån ska räknas om årligen.

Respektive förälder ska underrättas om ersättningsbeloppet. Beslutet kan ej överklagas med förvaltningsbesvär.

Fullmakt

I det fall den enskilde saknar förmåga att föra sin egen talan skall fullmakt eller legal företrädare finnas.

2. Huvudprinciper i avgiftssystemet

Samtliga avgifter avrundas till närmaste krontal uppåt.

2.1 Högkostnadsskydd för avgifter - tak för högsta avgiftsnivå

Riksdagen har beslutat om ett högkostnadsskydd för vad olika insatser inom socialtjänst/vård och omsorg ska få kosta den enskilde. Högkostnadsskyddet ändras, vanligen en gång årligen, i takt med att prisbasbeloppet ändras.

2.2 Högkostnadsskydd

Avgiften för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård får uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Avgiften för bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen får uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet.

Det är den högsta månatliga avgiften som får tas ut, oavsett hur stort avgiftsutrymmet är.

2.3 Avgiftsutrymme

För att beräkna avgiftsutrymmet skall skatt, nettobostadskostnad samt minimibelopp och ev. individuellt belopp (extra minimibelopp) räknas bort från den totala bruttointkomsten. När förbehållsbeloppet är fastställt görs en beräkning av hur stor ekonomiskt utrymme den enskilde har att betala avgift – ett så kallat avgiftsutrymme.

Avgiftsutrymmet är det belopp som kvarstår av inkomsten när förbehållsbeloppet är fråndraget.

Så här beräknas avgiftsutrymmet:

Förbehållsgrundande inkomst – Förbehållsbelopp = Avgiftsutrymme

3. Avgifter

3.1 Avgifter inom högkostnadsskyddet

Alla insatser som omfattas av högkostnadsskyddet kan enbart erhållas efter beslut enligt socialtjänstlagen eller hälso- och sjukvårdslagen.

3.1.1 Avgifter för Särskilt boende

Avgiften per månad för särskilt boende är en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. I avgiften ingår omsorg och hemsjukvård. **Inget avdrag görs vid frånvaro.**

3.1.2 Avgifter för hemtjänst

Avgift för hemtjänst tas ut beroende på omfattning.

Nivå

Nivån fastställs individuellt genom biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen, SoL. Den som enbart har hemtjänstinsatser betalar enligt nedanstående nivåer. För den som har hemtjänstinsatser enligt nivå 1 och 2 tillkommer avgift hemsjukvård och larm för dem som även har detta.

Avgiften baseras på prisbasbeloppet som fastställs årligen. Avgiftsbeloppet avser den högsta kostnad kommunen får debitera per månad.

Nivå 1 (1 – 4 ggr/mån) – en tolfedel av 17 % av prisbasbelopp

Nivå 2 (2 – 7 ggr/vecka) – en tolfedel av 33 % av prisbasbelopp

Nivå 3 (Dagligen, kväll och natt) – en tolfedel av 53,92 % av prisbasbelopp (högkostnadsskydd)

Vid frånvaro från insats, t ex vid akut sjukhusvistelse, görs avdrag för omsorg med 1/30-del av månadsavgiften från och med första frånvarodagen till och med dagen före återkomsten. Detta innebär att inget frånvaroavdrag görs vid en dags frånvaro.

Avgift för trygghetstelefon och larm

Avgiften per månad för trygghetslarm är 6,8 % av prisbasbelopp fördelat på 12 månader.

Trygghetstelefon och larm betraktas som ett abonnemang för vilket en månadsavgift tas ut. Avgiften för trygghetstelefon och larm avser per hushåll.

Larmavgiften räknas som ett abonnemang och inga avdrag görs.

Avgift för matdistribution

Utkörningsavgiften per tillfälle för matdistribution är en tolfedel av 1,2 % av prisbasbelopp.

Avgift för dagverksamhet (SoL)

Avgiften för dagverksamhet är 1/30 av högkostnadsskyddet per deltagartillfälle.

Avgift för vistelse på korttidsplats/växelvårdsplats (SoL)

Avgiften för vistelse på korttidsplats/växelvårdsplats är 1/30 av högkostnadsskyddet per vistelsedygn.

3.1.3 Avgift för hälso- och sjukvårdsinsatser, utom läkarvård.

Avgiften per månad för hälso- och sjukvårdsinsatser är en tolfedel av 8,7 % av prisbasbelopp oavsett omfattning. Hemrehabilitering enligt HSL omfattas av denna avgift.

Ingen hälso- och sjukvårdsavgift tas ut för patienter under 20 år och för patienter som har psykiatrisjuksköterskan som områdesansvarig sjuksköterska.

Avgift för hälso- och sjukvårdsinsatser tas ut så länge personen är inskriven i hemsjukvården. Den som har insatser enligt Hälso- och sjukvårdslagen betalar enligt avgiftstaxa oavsett om arbetet utförs av sjuksköterska, sjukgymnast, arbetsterapeut eller av personal som delegerats uppgiften.

De som har ett löpande beslut om hälso- och sjukvårdsinsats vid behov betalar varje månad oavsett om de haft insats den månaden eller inte.

Avdrag för kommunal hälso-och sjukvård görs endast vid frånvaro hel kalendermånad.

3.2 Avgifter utanför högkostnadsskyddet

Högkostnadsskyddet omfattar inte kostnader för måltider. Samtliga måltidsavgifter för personer, som har biståndsbeslut, är befriade från mervärdesskatt.

3.2.1 Måltidsavgifter

Måltidsavgift för särskilt boende

Kostnad för dygnsportioner (frukost, lunch, middag samt fika) fastställs av Tekniska kontoret. Kostnaden per månad på särskilt boende är **85 % av det pris tekniska nämnden tar gånger 30 dagar**.

Vid frånvaro på grund av sjukhusvistelse eller annan frånvaro görs avdrag på matkostnaden med **100 % av dygnskostnaden**. Samma pris debiteras för sondmat.

Måltidsavgift för korttiden

Kostnad för dygnsportioner (frukost, lunch, middag samt fika) fastställs av Tekniska kontoret. Kostnaden per vistelsedygn uppgår till **85 % av dygnsportionskostnaden**. Samma pris debiteras för sondmat.

Måltidsavgift för matdistribution

Kostnaden för matdistribution per portion fastställs till den kostnad som tekniska kontoret tar ut.

Måltidsavgift för dagverksamhet SoL samt daglig verksamhet LSS

Kostnaden för lunch på dagverksamhet SoL samt daglig verksamhet LSS fastställs till 85 % av den kostnad som tekniska kontoret tar ut av socialnämnden.

Kostnaden för frukost och kaffe på dagverksamhet uppgår till den kostnad som tekniska nämnden tar ut av socialnämnden.

Kostnaden för fika på daglig verksamhet uppgår till samma kostnad som mellanmål på LSS; boende, korttidsvistelse och skolinternat.

Måltidsavgift för LSS; boende, korttidsvistelse och skolinternat

Kostnaden för helpension inom LSS; boende, korttidsvistelse och skolinternat, fastställs till 1/30 av summan av konsumentverkets beräknade kostnader för livsmedel samt förbrukningsartiklar. Matavgiften minskas med kostnaden för den måltid då den boende inte äter på boendet. Vid skolinternat innebär detta att avgiften minskas med lunchkostnaden. Fördelningen av dygnskostnaden är enligt följande:

Frukost – 20 %

Lunch – 35 %

Mellanmål – 10 %

Kvällsmat – 35 %

Måltidsavgift för KTS

Måltidsavgiften för KTS fastställs till 65 % av kostnaden för helpension inom LSS; boende, korttidsvistelse och skolinternat.

3.2.2 Egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Vård och behandling för missbruk

Egenavgiften för vård och behandling för missbruk i HVB och familjehem är 80 kr/dygn. För personer som saknar eller har låg sjukpenning kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges enligt 9 kap. 4 § SoL.

Stödboende/omvårdnad för missbruk och/eller psykisk problematik

Avgiften för stöd- och omvårdnadsboende för missbruk och/eller psykisk problematik vid placering på boende är 156 kr/dygn, varav 70 kr är avgift för boende och 86 kr är avgift för mat. Vid placering i familjehem är avgiften 119 kr/dygn varav 33 kr är avgift för boendet och 86 kr är avgift för mat. Beviljas som försörjningsstöd enl. 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.

3.2.3 Föräldrars ersättning till kommunen för placerade barn under 18 år

Vid placering av barn får kommunen ta ut ersättning från föräldrarna. Beloppet får inte överstiga vad som för varje tid motsvarar högsta underhållstødsbeloppet. Summan beräknas utifrån senaste deklarasuppgifterna för respektive förälder. Beslutet kan inte överklagas.

3.2.4 Övriga kostnader utanför högkostnadsskyddet

Bostadskostnader

Hyran för boende inom kommunens regi debiteras utifrån beslut i socialnämnden.

För bostad i annan kommun debiteras det Herrljunga kommun blivit debiterade. Finns inte kostnaden för bostad angivet i avtalet beslutar socialnämndens myndighetsutskott om kostnaden.

Fixartjänst

Fixartjänst är en så kallade servicetjänst, som kommunen tillhandahåller utan individuell behovsprövning till personer som fyllt 67 år. Kostnad för 2017 fastställs till 208 kr per timme och höjs sedan årligen enligt prisindex för kommunal verksamhet.

Förbrukningsvaror

Förbrukningsvaror ska ses som kommunens utlägg för varor som redan ingår i den enskildes förbehållsbelopp på särskilt boende. En förutsättning är då att beloppen är skäligen och inte överstiger de normalbelopp som Konsumentverket beräknar i sina årliga hushållsbudgetar. Herrljunga kommun debiterar enligt Konsumentverkets beräkning av vad förbrukningsvaror för en person kostar.

Medicinsk fotvård

Medicinsk fotvård erbjuds dem som fått remiss från läkare eller distriktssjuksköterska. Kostnaden fastställs enligt Västra Götalandsregionens taxa. Vid hembesök debiteras samma kostnad som för hembesök från vald vårdcentral enligt Patientavgifter i Västra Götaland.

Vaccination

Vaccination debiteras enligt Västra Götalandsregionens taxa. Vaccination ingår inte i avgiften för hälso- och sjukvård eller i högkostnadsskyddet.

3.3 Avgiftsfria insatser

Avgiftsfri avlösning

Avlösning till anhörig upp till 10 timmar per månad tas inte ut någon avgift för.

Boendestöd för personer med psykisk funktionsnedsättning

Boendestöd är en insats som ges utifrån socialtjänstlagen i syfte att stödja personer med psykisk funktionsnedsättning för att själv, så långt som möjligt, klara sin dagliga livsföring.

Avgifter för insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade, LSS.

Alla insatser enligt LSS är avgiftsfria.

Den som därutöver har beviljade insatser enligt SoL eller HSL betalar avgift enligt gällande regler för dessa insatser.

Avgifter får enligt 8 kap. 1 § SoL ej tas ut för bistånd i form av stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär.

4. Avgiftsberäkning

4.1 Avgiftsgrundande inkomster

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Den inkomst som används för att beräkna avgiftsutrymmet är den enskildes nettoinkomst samt bostadstillägg. Vid beräkning av nettoinkomsten används innevarande års inkomster.

4.1.1 Inkomster/utgifter som inte är avgiftsgrundande:

Skattefria ersättningar som inte skall tas med vid inkomstberäkningen och avgiftsunderlaget är barnbidrag, barns inkomster eller barns avkastning på förmögenhet, bistånd enligt socialtjänstlagen, introduktionsersättning för flyktingar, handikappersättning, assistansersättning och den del av vårdbidraget som utgör ersättning för merutgifter.

4.2 Insamling av inkomstuppgifter

En gång per år får samtliga en inkomstförfrågan. Ändras förhållanden under året, på grund av till exempel ändrad hyra vid byte av bostad, är var och en skyldig att lämna uppgift om detta. Uppgifter om pension och bostadstillägg som betalas ut från Pensionsmyndigheten överförs via datafil från Pensionsmyndigheten.

För att kunna fastställa avgift, krävs att kommunen har tillgång till nödvändiga inkomstuppgifter. Om begärda inkomstuppgifter inte lämnas skickas ett avgiftsbeslut med högsta avgift ut. Inkomstuppgifter inhämtas i normalfallet via uppgiftsblankett från den enskilde eller via datamedia från Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten. Vissa uppgifter kan endast erhållas från den enskilde. Om den enskilde inte lämnar inkomstuppgifter eller avstår från att lämna uppgifter fastställs den högsta avgiften enligt gällande taxa utan inkomstprövning.

Ny avgift gäller från och med den månad inkomstuppgifter lämnats till kommunen.

4.3 Inkomstuppgift lämnas inte

Om den enskilde inte lämnar inkomstuppgifter eller avstår från att lämna uppgifter fastställs den högsta avgiften enligt gällande taxa utan inkomstprövning.

4.4 Underskott i avgiftsunderlaget

Enligt kommunallagens likställighetsprincip kan kommunen inte reducera för matkostnad eller hyra i relation till inkomst utan särskilt lagstöd. Sådant lagstöd finns inte. Den enskilde som, efter att ha betalat mat och hyra, inte har tillräckligt med pengar kvar till sin försörjning skall hänvisas till att söka försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen. Personer som är 65 år och äldre hänvisas till Pensionsmyndigheten för ansökan om äldreförsörjningsstöd.

4.4 Beslut

Beslut om förbehållsbeloppet fattas på delegation av avgiftshandläggare.

5. Avgiftsberäkning för olika hushållstyper

5.1 Ensamboende

Samtliga inkomster, tillgångar och utgifter enligt ovan ligger till grund för avgiftsberäkning.

5.2 Makar och registrerade partner

Makars inkomster skall slås samman och delas på två. När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. För makar/registrerade partners i gemensamt hushåll, beräknas den sammanlagda inkomsten som därefter delas lika. Med makar jämställs personer som lever tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden och har gemensamma barn. För makar som lever åtskilda på grund av att en av makarna bor i särskilt boende/enskilt vårdhem, skall den sammanlagda nettoinkomsten ligga till grund för avgiftsberäkningen.

5.3 Sammanboende

För sammanboende beräknas inkomsterna var för sig, då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan. När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

6. Bostadskostnader

6.1 Förbehåll för bostadskostnad

För att hyran skall få tillgodoseas i förbehållsbeloppet skall bostadstillägg för äldre sökas hos Pensionsmyndigheten eller bostadsbidrag för övriga hos försäkringskassan. Beslutet lämnas till avgiftshandläggaren. Inkommer inte något beslut, sätts hyreskostnaden till 0 kronor/månad.

6.2 Beräkning av boendekostnad

Nettobostadskostnad

Vid avgiftsberäkning skall den enskildes nettobostadskostnad avräknas från nettoinkomsten. Med nettobostadskostnad avses den faktiska bostadskostnaden minskad med samtliga former av bostadsbidrag som den enskilde får.

Beräkning av bostadskostnaden följer försäkringskassans norm.

Hyreslägenhet: Aktuellt hyresbelopp. Vid hyrd bostad med kallhyra beräknas värmekostnaden enligt försäkringskassans schablon för beräkning av bostadstillägg

Bostadsrättslägenhet: Aktuellt hyresbelopp + 70 % av ränta på ev låneskuld som avser bostadsrätten

Eget enfamiljshus: Kostnader för uppvärmning och drift efter ett fast krontal per kvm enligt försäkringskassans schablon. + 70 % av ränta för ev lån som avser fastigheten + fastighetsavgift.

Eget tvåfamiljshus: Samma som för enfamiljshus, men minskat med hyresintäkter för den uthyrda lägenheten.

Eget flerfamiljshus eller andelshus: Enligt belopp som framgår av senaste deklARATION samt tillägg för ev uppvärmningskostnad.

Jordbruksfastighet: Driftskostnader och lånekostnader beräknas för fastighetens bostadsbyggnad enligt samma grunder som för enfamiljshus. Fastighetsavgift beräknas på den del av taxeringsvärdet som avser bostadsbyggnad dock högst 0,75 procent av bostadsbyggnadsvärdet och tomtmarksvärdet.

Fri bostad: Enligt de regler som gäller för fri bostad vid taxering till statlig inkomstskatt.

Parboende

Enligt 4 kap. 1 c § SoL har makar rätt att fortsätta sammanbo om den ena parten beviljas särskilt boende. Om den medboende beviljas hemtjänstinsatser omfattas han av avgiftsreglerna enligt sitt eget biståndsbeslut. Medboende, som inte har egna biståndsinsatser, omfattas inte av avgiftsreglerna i 8 kap. SoL. Kostnader för exempelvis mat, förbrukningsvaror etc tas ut med stöd av 8 kap kommunallagen (1991:900) och självkostnadsprincipen är styrande för storleken på beloppen i avtalet. Avgifter som tas ut för tjänster som inte anses vara social omsorg enligt mervärdesskattelagen (1994:200), omfattas som regel inte av undantaget från mervärdesskatt. Om den medboende har egen lägenhet tas hyra ut enligt hyreskontrakt. Medboende debiteras samma matkostnad som boende med biståndsbeslut.

7. Förbehållsbelopp – minimibelopp

Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp plus nettobostadskostnaden.

I socialtjänstlagen anges ett lägsta belopp (minimibelopp) som skall täcka den enskildes normala levnadskostnader, förutom boendekostnaden. Därutöver fastställs förbehållsbeloppet individuellt utifrån den enskildes faktiska situation.

Förbehållsbeloppet = minimibeloppet + den faktiska boendekostnaden.

Den enskilde skall utöver minimibeloppet förbehållas medel för sin nettoboendekostnad innan avgift får tas ut.

7.1 Kostnadsposter i förbehållsbeloppet

Med minimibelopp avses de medel den enskilde behöver för sitt personliga behov utöver avgifter och bostadskostnader. Beloppen för posterna beräknas enligt Konsumentverkets beräknade hushållskostnader och aktuellt basbelopp.

7.2 Nivån på förbehållsbeloppet – minimibeloppet

Det minimibelopp som gäller för ensamboende ska utgöra lägst en tolfedel av 1,3546 gånger prisbasbeloppet.

Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor ska utgöra en tolfedel av 1,1446 gånger prisbasbeloppet.

Yngre personer med funktionsnedsättning har i vissa fall särskilda kostnader till exempel för bosättning och familjebildning. Enligt förarbetena till socialtjänstlagens avgiftsbestämmelser bör sådana levnadskostnader för yngre personer med funktionsnedsättning, efter en individuell prövning, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet med upp till 10 procent. En individuell prövning av nivån på tillägget måste dock alltid göras (proposition 2000/01:149 Avgifter inom äldre- och handikappomsorg s. 41).

Minimibeloppet är ett lagstadgat lägsta belopp som den enskilde har rätt till för personligt bruk. Minimibeloppet är baserat på konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadskostnader för innevarande år. De skäliga levnadskostnaderna omfattar de varor och tjänster som hushållen vanligen behöver för att klara vardagens behov.

I det fall den enskilde har varaktiga merkostnader som inte ryms inom minimibeloppet skall kommunen ta hänsyn till detta i en individuell prövning av schablonbeloppet. Utgångspunkt för beräkning av minimibeloppet är det prisbasbelopp som årligen fastställs av riksdagen.

7.3 Individuell prövning av minimibeloppet

I socialtjänstlagens bestämmelser om avgifter inom äldre- och handikappomsorgen finns det utrymme för att i viss utsträckning ge den enskilde extra medel för merkostnader för de kostnadsposter som minimibeloppet ska täcka. Ett höjt minimibelopp fastställs efter en individuell prövning. Kommunen godtar den faktiska merkostnaden om den inte är oskäligt hög. En förutsättning för att den enskilde ska ha rätt till ett högre minimibelopp är dock att behovet av ytterligare medel är varaktigt (prop. 2000/01:149 s. 59).

Om en person har kostnader för god man eller andra kostnader på grund av särskilda omständigheter, som varar minst ett år och överstiger 200 kr/mån ska förbehållsbeloppet höjas i skälig omfattning efter gjord ansökan.

Som exempel kan nämnas;

- Merkostnader för livsmedel, till exempel specialkost
- Underhållskostnader för barn
- Kostnader för god man

Vid beräkning av behov utöver minimibeloppet skall hänsyn tas till att en del utgifter kan finansieras via handikappersättningen.

Hänsyn tas ej till lånekostnader och räntor (annat än vid beräkning av boendekostnader)

Höjning av minimibeloppet beviljas för högst ett år, varefter omprövning skall ske. Detta görs i samband med den årliga omräkningen av avgiftsbeslutet. Omprövning kan även ske under löpande kalenderår om förhållanden som påverkar avgiften förändras.

Kommunen får även i vissa fall minska nivån på minimibeloppet. Om kostnadsposten som föranleder minskningen ingår i Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget så bör minskningen baseras på deras beräkningar. Det beror på att även den schablonmässiga delen av minimibeloppet i huvudsak grundas på Konsumentverkets beräkningar (prop. 2000/2001:149 s.40-41).

Vid särskilda boende betalas en fast summa varje månad för mat. I minimibeloppet ingår SKL: s årliga kostnad för livsmedel. Den resterande summan är inte livsmedel och därför höjs minimibeloppet. Denna justering görs per automatik.

Från minimibeloppet görs avdrag för de poster som ingår i boendet samt hushållsel om den ingår i hyran.

För personer i kommunens särskilda boendeformer med boende med heldygnsomsorg skall en generell minskning av förbehållsbeloppet göras med sådana kostnadsposter som ingår i hyran och avgifter. Till dessa kan följande saker höras;

- Möbler och husgeråd
- TV-avgift, dagstidning
- Viss fritidsverksamhet
- Förbrukningsvaror

8. Nedsättning av avgifter och avgiftsbefrielse

8.1 Nedsättning med anledning av dubbla bostadskostnader

Den som fått anvisad lägenhet i särskilt boende kan få hyran jämkad. Under uppsägningstid, längst 3 månader, kan **lägsta hyresbeloppet** jämkas för de som inte har hög inkomst så att förbehållsbeloppet garanteras. De som har förmögenhet som överstiger 2x prisbasbeloppet ska ta förmögenheten i anspråk för täckande av dubbelhyra.

Eventuell jämkning påverkas av förmögenhet överstigande två prisbasbelopp.

Saknas medel till annan dubbel bokostnad än vad som avses ovan, efter nedsättning av avgift för hemtjänst, hänvisas den enskilde att söka försörjningsstöd.

8.2 Nedsättning med anledning av att en av två makar/sammanboende flyttar

Vid beräkning av inkomst för makar och registrerade partners skall den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster (tudelningsprincipen).

Vid beräkning av inkomst för sambor räknas inkomsterna alltid var för sig, då det inte finns lagstadgad underhållsskyldighet sambor emellan.

När en av sammanlevande makar flyttar till ett särskilt boende, beräknas pension och bostadstillägg som för ensamstående, vilket innebär en höjning av inkomsten. Vid beräkning av avgiftsunderlag gäller dock fortfarande tudelningsprincipen vad gäller inkomsterna. Tudelningsprincipen gäller dock ej för bostadstillägg (vid skilda hushåll), utan detta upptas till fastställt belopp för respektive make vid beräkningen av avgiftsunderlag.

Om den ena maken flyttar till särskilt boende och den kvarboende maken trots tudelningsprincipen, inte har tillräckliga medel för personliga behov i nivå med minimibelopp och bostadskostnad, frångår man tudelningsprincipen. Vid beräkningen av avgiftsunderlag tas hänsyn till båda makarnas inkomster och utgifter och nedsättning av hemtjänstavgiften kan ske för att tillse att den kvarboende maken har kvar medel motsvarande sin boendekostnad och förbehållsbelopp (kvarboendeskydd).

Om den kvarboende maken inte har några vård- och omsorgsinsatser enligt SoL, innebär kvarboendeskyddet att en ekonomisk utredning måste göras även för den kvarboende maken. Kvarboende make som inte har några vård- och omsorgsinsatser enligt SoL, skall förbehållas tillräckliga medel för personliga behov i nivå med minimibelopp och skälig bostadskostnad. Som skälig bostadskostnad används samma beräkningsgrund som för uträkning av högsta möjliga bostadstillägg enligt socialförsäkringsbalken. Tudelningsprincipen frångås på samma sätt som beskrivs i stycket ovan.

9. Debitering av avgifter

Alla avgifter debiteras en gång per månad, i efterskott.

Vid inflyttning till särskilt boende tas hyra ut från och med att bostaden/rummet ställs till förfogande enligt beslut. Avgifter för vård och omsorg och mat debiteras från och med verklig inflyttningsdag.

10. Omprövning och ändring av avgifter

10.1 Årlig omprövning

Omräkning av avgifterna sker årligen med tillämpning av ändrade prisbasbelopp, pensioner, skattebestämmelser och inkomstuppgifter. Avgiften skall enligt 8 kap. 9 § SoL, räknas om utan föregående underrättelse om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet i enlighet med punkt 1.1.

Ändring av beslut om avgift ska ske när omständigheterna förändrats

Retroaktiv rättelse av avgifter

När försäkringskassan utbetalar retroaktivt bostadstillägg eller retroaktiv pension rättas avgiften närmaste aktuella debiteringsmånad. Rättelse avseende för låg avgift debiteras för tre månader tillbaka om den felaktiga avgiften beror på att den enskilde lämnat felaktiga uppgifter eller inte lämnat uppgift. Om för hög avgift debiterats och felet beror på kommunen återbetalas avgiften för tid upp till tio år.

11. Överklagande

11.1 Överklagande av kommunens avgiftssystem

Beslut om kommunens **avgiftssystem** för socialförvaltningen fattas av kommunfullmäktige. Kommunens taxebeslut kan överklagas (inom tre veckor) av alla kommunmedlemmar och bli föremål för s.k. laglighetsprövning enligt 10 kap. kommunallagen. Prövningen kan utmyнна i att beslutet upphävs, men inte att beslutet ersätts med ett annat. Prop. 2000/01:149 sid. 50 och 61.

11.2 Överklagande av enskilt avgiftsbeslut

Socialnämndens individuella avgiftsbeslut får överklagas (inom tre veckor) hos allmän förvaltningsdomstol genom så kallat förvaltningsbesvär. Det gäller beslut om avgift och avgiftsförändring samt beräkning av avgiftsunderlag, boendekostnad och förbehållsbelopp. Överklagandet ska ske inom tre veckor från det att beslutet tillkännagivits. Beslutet kan endast överklagas av den som berörs av beslutet. Vid bifall till den klagande kan ett nytt beslut ersätta det överklagade beslutet. 16 kap. 3§, SoL, Prop. 2000/01:149 sid. 50-51 och 61.

SN § 46

DNR SN 9/2018

Begäran om att få ta tidigare överskott i anspråk för Viva-app

Sammanfattning

Socialnämnden beslutade 30 januari att Viva som app (Viva omsorg) ska införskaffas och stegvis införas med start i hemtjänstområde Ljung. Nämnden beslutade att finansiering i första hand ska ske via utvecklingsmedel, i andra hand genom tidigare års ackumulerade överskott och i sista hand ur befintlig budget. Det finns inga utvecklingsmedel avsatta för socialnämnden vilket innebär att nämnden behöver begära om att få ta tidigare års överskott i anspråk. Kostnaden för införandet av Viva omsorg uppgår till 700 tkr samt 260 tkr för själva driftskostnaden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad den 2018-03-15

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden hemställer hos kommunstyrelsen att få ta del av tidigare års ackumulerade överskott för att införa Viva omsorg till en kostnad av 700 tkr.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

1. Socialnämnden hemställer hos kommunstyrelsen att få ta del av tidigare års ackumulerade överskott för att införa Viva omsorg till en kostnad av 700 tkr.

Expedieras till: Kommunstyrelsen

Arbetsordning för Kommunfullmäktige Herrljunga kommun, för mandatperioden 2018-10-15 – 2022-10-14.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige ska före mandatperiodens slut, 2018-10-14, fastställa arbetsordning för kommunfullmäktige, att gälla för mandatperioden 2018-10-15 – 2022-10-14.

Det är inte lagreglerat, att beslutet ska tas före mandatperiodens slut, utan har bedömts lämpligt i Herrljunga kommun, att avgående kommunfullmäktige fastställer kommande fullmäktiges arbetsordning. Därmed finns det en fastställd arbetsordning när kommunfullmäktige tillträder och genomför första sammanträdet för kommunfullmäktige i den nya mandatperioden. Ordning och reda!

Förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige Herrljunga kommun bygger på den tidigare gällande arbetsordningen för mandatperioden 2014-2018-10-14. Revidering har skett utifrån hänvisningar till den nya kommunallagen.

Förslag till innehållsändringar av vikt, visas i särskild markerad text.

Arbetsprocessen omfattar att förslaget går till Kommunstyrelsen 23 april 2018. Bedömer kommunstyrelsen att förslaget ska gå på remiss till de politiska gruppmötena i april/maj, måste remissvaren vara inkomna till avdelning kansli/kommunikation för sammanställning inför beredning, senast 1 Juni 2018. Ärendet bereds ånyo vid KSau den 18 juni.

Eventuella förändringar redovisas till kommunstyrelsen 13 augusti 2018.

Därefter till kommunfullmäktige den 4 september 2018 för fastställande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-21.

Förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige Herrljunga kommun, att gälla för mandatperioden 2018-10-15 – 2022-10-14.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fastställa föreslagen arbetsordning för kommunfullmäktige, att gälla för mandatperioden 2018-10-15 – 2022-10-14.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

Fullmäktige har relativt stor frihet att själv bestämma arbetsordningens utformning och innehåll. I sakens natur ligger att fullmäktige inte bör tyngas av onödiga regler.

Vissa frågor har dock ansetts vara av sådan vikt att de inte får lämnas oregrerade. I 5 kap. 72 § KL uppställs därför krav på att arbetsordningen ska innehålla bestämmelser om;

1. antalet ledamöter i fullmäktige,
2. när sammanträden ska hållas,
3. anmälan av hinder att delta i sammanträden,
4. inkallande av ersättare och deras tjänstgöring,
5. vem som ska föra ordet, tills ordförande utsetts,
6. rätten att delta i fullmäktiges överläggningar,
7. förfarandet vid omröstningar,
8. handläggningen av motioner, interpellationer och frågor,
9. formerna för justeringen av protokollen, och
10. fullmäktigepresidiets arbetsuppgifter.

Om fullmäktige med stöd av 8 kap. 1 § första stycket har beslutat att medborgarförslag får väckas, ska arbetsordningen även innehålla föreskrifter om hur sådana förslag ska handläggas.

Utöver dessa obligatoriska bestämmelser kan arbetsordningen således komplettera KL där denna endast ger rambestämmelser. I förarbetena betonas särskilt behovet av regler för slutna omröstningar (prop. 1990/91:117 s. 194). I många fall är reglering i arbetsordning frivillig, men det kan ändå framstå som angeläget att ta in vissa bestämmelser som inte finns i KL.

Nya kommunallagen innehåller inte krav på att fullmäktiges sammanträden ska annonseras i ortstidningen. Enligt fullmäktigebeslut KF § 65/2015-04-07 ska kungörelse av fullmäktiges sammanträden ske på kommunens anslagstavla samt i Knallebladet och på kommunens hemsida. Fullmäktige behöver därför ta ställning till huruvida regeln gällande annonsering av sammanträden i ortstidningen ska kvarstå i fullmäktiges nya arbetsordning.

Ekonomisk bedömning

Arbetsordning för kommunfullmäktige har inte några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

Förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige ligger i linje med nya kommunallagen (2017:725)

Miljökonsekvensbeskrivning

Inga miljökonsekvenser

Samverkan

Förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige är inte föremål för samverkan, men har genomgått ordinarie samverkanssystemet i form av information.

Motivering av förslag till beslut

Bedöms nödvändigt och klokt att fastställa ny arbetsordning för kommunfullmäktige före innevarande mandatperiods utgång.

Ärende 15

DIARIENUMMER: KS 61/2018 910
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 2
SENAST REVIDERAD: xx
GILTIG TILL: 2022-10-14
DOKUMENTANSVAR: Kommunchef

Arbetsordning

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Arbetsordningen för Herrljunga kommunfullmäktige är giltig under mandatperioden 2018-10-15 – 2022-10-14

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Innehåll

1. Antalet ledamöter (5 kap 5-7 §§ KL)	2
2. Presidium (5 kap 11 § KL)	2
3. Tid och plats för sammanträden och webbsända sammanträden (5 kap 12, 13, första stycket, §§ KL)..	2
4. Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde	3
5. Ärenden och handlingar till sammanträdena	4
6. Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare (5 kap 17-21 §§ KL)	5
7. Upprop	5
8. Protokolljusterare (5 kap 69 § KL)	5
9. Turordning för handläggning av ärendena	6
10. Yttranderätt vid sammanträdena (4 kap 22 § och 24 §, 5 kap 40, 41, 32, 63, 64 tredje stycket §§ KL)	6
11. Talarordning och ordningen vid sammanträdena	7
12. Yrkanden	8
13. Deltagande i beslut (4 kap 25 § KL)	8
14. Omröstningar (4 kap 25 §, 5 kap 54-56 och 5 kap 58 §, 9 kap 8 § KL, samt 2 § lag (1992:339) om proportionellt valsätt)	8
15. Motioner (5 kap 22 § 2 p KL)	9
16. Medborgarförslag (8 kap 1 § KL)	9
17. Företagens initiativrätt (10 kap 3 § och 5 kap 22 § 5 p KL)	10
18. Interpellationer (5 kap 59-63 §§ och 9 kap 29 § KL)	10
19. Frågor (5 kap 64 § och 9 kap 29 § KL)	11
20. Allmänhetens frågestund	11
21. Beredning av ärenden (5 kap 26-37 §§ KL)	12
22. Återredovisning från nämnderna (6 kap 5 § KL)	12
23. Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning (5 kap 24-25 och 32 §, 9 kap 36 § KL)	12
24. Fullmäktigeberedning	13
25. Valberedning	13
26. Beredning av revisorernas budget	14
27. Justering av protokollet (5 kap 69 § och 8 kap 12 § KL)	14
28. Reservation (4 kap 27 § KL)	14
29. Expediering och publicering (8 kap 12 §)	15

Utöver det som föreskrivs om fullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

1. Antalet ledamöter (5 kap 5-7§§ KL)

1.1

Fullmäktige har 31 ledamöter. I vallagen finns bestämmelser om antalet ersättare.

2. Presidium (5 kap 11 § KL)

2.1

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande, vilka tillsammans utgör kommunfullmäktiges presidium. Valen till presidium ska förrättas på första sammanträdet efter den 15. Oktober innevarande valår.

Ålderspresidenten ansvarar för kallelse och dagordning, efter samråd med styrelsens presidium, inför det första sammanträdet i den nya mandatperioden.

~~De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium). Valen till presidium ska förrättas på ett sammanträde som hålls före december månads utgång och väljs för mandatperioden.~~

2.2

Tills presidievalen har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

2.3

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, bör fullmäktige så snart det kan ske, välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått. Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

3. Tid och plats för sammanträden och webbsända sammanträden (5 kap 12, 13, första stycket, §§ KL)

3.1

Fullmäktige håller ordinarie sammanträde åtta gånger per år. För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för sammanträdena. De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda fullmäktige första gången i oktober på dag och tid som avgående fullmäktige bestämmer.

~~Fullmäktige håller ordinarie sammanträde åtta gånger per år. För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för sammanträdena. De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda fullmäktige första gången i november på dag och tid som avgående fullmäktige bestämmer.~~

3.2

Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena. En begäran om ett extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

3.3

Om det föreligger särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast och minst en vecka före den bestämda sammanträdesdagen anslås på kommunens [webbaserade](#) anslagstavla.

Plats för sammanträden

3.4

Fullmäktige sammanträder normalt i sessionssalen i Herrljunga kommunhus.

Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

Fullmäktiges ordförande bestämmer – efter samråd med övriga i presidiet – placeringsordningen för fullmäktiges ledamöter och andra som ska delta i fullmäktiges sammanträden.

Annonsering

3.5

Fullmäktige beslutar särskilt om i vilken eller vilka ortstidningar som annonsering om sammanträde ska ske. Annonsering ska även ske på kommunens webbplats.

Fullmäktige bestämmer i vilken utsträckning uppgift om de ärenden som ska behandlas ska införas i ortstidningen/ortstidningarna. Om särskilda skäl föreligger får dock ordföranden inför ett visst sammanträde begränsa annonseringen i ortstidningen/ortstidningarna samt på webbplatsen.

Webbsända sammanträden

3.6

Fullmäktiges sammanträden sänds digitalt över webben i efterhand.

4. Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

Förlängning av sammanträde

4.1

Sammanträden bör avslutas före kl. 2300. Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde före kl. 2300, kan fullmäktige besluta förlänga tiden för sammanträdet.

Fortsatt sammanträde

4.2

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Tid och plats för det fortsatta sammanträdet anslås på kommunens [webbaserade](#) anslagstavla.

5. Ärenden och handlingar till sammanträdena

5.1

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när fullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

5.2

Kallelse (kungörelse) till sammanträdet med fullmäktige med uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden, vilka ska behandlas (föredragningslista), ska vara åtföljda av tillhörande handlingar i den omfattning som fullmäktiges ordförande bestämmer.

I de fall handlingar inte skickas ut ska de finnas tillgängliga i sammanträdeslokalen.

5.3

Tillhörande handlingar är bland annat styrelsens, övriga nämnders och beredningars förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i kungörelsen.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

5.4

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

5.5

Interpellationer och frågor bör digitalt tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

5.6

Från och med 2015-01-01 sker samtliga utskick till kommunfullmäktiges ledamöter och ersättare i digital form. Samtliga handlingar tillställs ledamöter och ersättare i digital form, som kommunfullmäktige bestämmer.

Digitalt utskick ska ske senast sex dagar före sammanträdesdagen.

6. Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare (5 kap 17-21 §§ KL)

6.1

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till respektive gruppleddare för fullmäktigegruppen, vilken kallar in den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

6.2

Om en ledamot, utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot, att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

6.3

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

6.4

Det som sagts om ledamot i 6.1, 6.2 och 6.3 gäller också för ersättare, som kallas till tjänstgöring.

6.5

Ordföranden bestämmer, när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det, bör dock inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

7. Upprop

7.1

En uppropslista som utvisar de ledamöter och ersättare som tjänstgör ska finnas tillgänglig under hela sammanträdet.

I början av varje sammanträde förrättas upprop enligt uppropslistan.

Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Ledamot som infinner sig vid sammanträde efter det att uppropet avslutats, ska anmäla sig hos ordförande, som tillkännager närvaron och prövar om ledamoten får tjänstgöra.

Ledamot får inte annat än tillfällighetsvis lämna ett sammanträde utan att anmäla detta till ordföranden.

Upprop avslutas med klubbslag.

Fullmäktiges sekreterare ansvarar för att protokolljusterarna får en närvarolista.

8. Protokolljusterare (5 kap 69 § KL)

8.1

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justeringen av protokollet från sammanträdet.

Sedan uppropet har förrättats enligt punkt 7, väljer fullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

9. Turordning för handläggning av ärendena

9.1

Fullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i kungörelsen. Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

9.2

Ordföranden bestämmer, när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen.

9.3

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

10. Yttranderätt vid sammanträdena (4 kap 22 § och 24 §, 5 kap 40-41, 32, 63, 64 tredje stycket §§ KL)

10.1

Rätt att delta i överläggningen har;

- ordföranden och vice ordförandena i en nämnd eller gemensam nämnd vid behandling av ett ärende där nämndens verksamhetsområde berörs,
- ordföranden och vice ordförandena i en fullmäktigeberedning, när fullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt,
- ordföranden i en nämnd eller i en fullmäktigeberedning eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga när överläggning hålls med anledning av svaret,
- styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 10 kap 3 och 4 §§ KL, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i företaget.

10.2

Kommunens revisorer ska ges tillfälle att delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller egen förvaltning.

10.3

Ordföranden i en nämnd ska kallas till fullmäktigesammanträde där behandling enligt kungörelsen ska ske av ärenden som rör nämndens;

- budget
- uppföljning av budgetutfall eller redovisning av annat särskilt fullmäktigeuppdrag till nämnden
- årsredovisning
- samt vid besvarande av interpellation, eller fråga ställd till ordförande i nämnden.

10.4

Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Ingår kommunen i samverkan genom gemensam nämnd får ordföranden efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs, kalla ordföranden och vice ordföranden i den gemensamma nämnden och anställda i de samverkande kommunerna för att lämna upplysningar vid sammanträdena.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

10.5

Kommundirektören får delta i överläggningen i alla ärenden.

10.6

Kanslichefen/Fullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

11. Talarordning och ordningen vid sammanträdena

Talordning vid sammanträdet

11.1

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning, i vilken han eller hon anmält sig och blivit uppropad.

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg på högst två minuter **för en replik** ~~ett direkt bemötande~~ med anledning av vad en talare har anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet då begäran om att få göra inlägget framställs.

Den talare som repliken riktas till, har rätt att avge svarsreplik, max 2 minuter. Därefter avbryts replikskiftet.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig får ordföranden ta från talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans eller hennes anförande.

Ordning vid sammanträdet

11.2

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och som inte rättar sig efter tillsägelse.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet.

12. Yrkanden

12.1

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

13. Deltagande i beslut (4 kap 25 § KL)

13.1

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om fullmäktige fattar det med acklamation.

14. Omröstningar (4 kap 25 §, 5 kap 54-56 och 5 kap 58 §, 9 kap 8 § KL, samt 2 § lag (1992:339) om proportionellt valsätt)

14.1

När omröstningar genomförs, biträds ordföranden av de två ledamöterna som har utsetts att justera protokollet.

Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina röster efter upprop.

Uppropet sker enligt upprollslistan.

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Omröstning vid val etc.

14.2

En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt (dvs inga understrykningar eller liknande), enkel (dvs flera sedlar får ej sammanrullas) och sluten (dvs hopvikt eller rullad).

En valsedel är ogiltig om den

- upptar namnet på någon som inte är valbar,
- upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- upptar ett namn, som inte klart utvisar vem som avses.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

15. Motioner (5 kap 22 § 2 p KL)

15.1

En motion:

- ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter,
- får inte ta upp ämnen av olika slag,
- väcks genom att den ges in till styrelsens kansli, eller vid ett sammanträde med fullmäktige.

15.2

En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Icke tjänstgörande ersättare får delta i överläggningarna när motion som ersättare väckt, som tjänstgörande ersättare, besvaras i fullmäktige.

Vid besvarande av så kallad gruppmotion eller motion som är undertecknad av två eller flera personer ska ersättaren vara upptagen som första namn i motionen för att få delta i överläggningarna.

15.3

På varje ordinarie sammanträde med fullmäktige ska redovisas väckta motioner, vilka kommer in efter föregående sammanträde.

15.4

Styrelsen ska två gånger varje år redovisa de motioner som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och september.

16. Medborgarförslag (8 kap 1 § KL)

16.1

Den som är folkbokförd i Herrljunga kommun har rätt att lämna in medborgarförslag till kommunfullmäktige. Ett medborgarförslag;

- ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera kommuninvånare,
- ska innehålla namnförtydligande, adress och telefonnummer,
- får inte ta upp ämnen av olika slag och det ska framgå tydligt vad medborgarförslaget avser,
- väcks genom att det lämnas in till styrelsens kansli, eller vid ett sammanträde med fullmäktige.

16.2

Ett medborgarförslag kan bara behandlas i sak i fullmäktige, om det gäller kommunens verksamhet och som kommunen är ansvarig för.

16.3

När medborgarförslaget gäller fråga som redan är under utredning inkluderas medborgarförslaget i utredningsmaterialet.

16.4

Medborgarförslag kan inte beröra ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda.

16.5

Om medborgarförslaget inkommer senast kl. 09.00 arbetsdagen före kommunfullmäktiges sammanträde kopieras det upp och delas ut till de närvarande ledamöter samt görs tillgängligt för åhörare.

16.6

Fullmäktige kan i vissa fall överlåta till styrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet. Förslagsställaren ska i så fall underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet.

16.7

Om fullmäktige inte överlåtit ärendet till en nämnd gäller följande bestämmelser som avser handläggningen i fullmäktige.

Medborgarförslag ska beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det förslaget väcktes.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas.

16.8

Styrelsen ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och september.

17. Företagens initiativrätt (10 kap 3 § och 5 kap 22 § 5 p KL)

17.1

Styrelsen i ett sådant företag som avses i 10 kap 2-6 §§ KL får väcka ärenden i fullmäktige om sådana ärenden som företaget är skyldigt att se till att fullmäktige får ta ställning till.

18. Interpellationer (5 kap 59-63 §§ och 9 kap 29 § KL)

18.1

En interpellation ska;

- vara skriftlig och undertecknad av en ledamot,
- ska ges in till styrelsens kansli fyra **arbetsdagar** ~~dagar~~ före det sammanträde vid vilket ledamoten avser att ställa den.

18.2

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

18.3

En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

18.4

Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i kungörelsen.

Den ledamot som har ställt interpellationen bör få del av svaret fyra **arbetsdagar** ~~dagar~~ före den sammanträdesdag, då svaret ska lämnas.

18.5

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i 10 kap 2-6 §§ KL, får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.

18.6

Ordföranden i en nämnd till vilken en interpellation ställts får överlåta besvarandet av interpellationen till ordföranden i styrelsen eller annan nämnd i ett kommunalförbund där kommunen är medlem, om denne på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

18.7

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas enbart om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet.

19. Frågor (5 kap 64 § och 9 kap 29 § KL)

19.1

En fråga ska;

- vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot,
- ges in till styrelsens kansli senast kl. 09.00 arbetsdagen före sammanträdesdag vid vilket ledamoten avser att ställa den.

Vad som sägs i punkt 18, gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt.

En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilket den har ställts.

20. Allmänhetens frågestund

20.1

Allmänheten ska beredas tillfälle att ställa frågor (allmänhetens frågestund) vid de sammanträden kommunfullmäktige beslutar.

I kungörelsen till dessa sammanträden ska anges att allmänhetens frågestund ska förekomma.

20.2

Ordföranden planerar, efter samråd med presidiet, hur frågestunden ska genomföras och låter kalla de förtroendevalda eller anställda hos kommunen som behövs för att lämna upplysningar under frågestunden.

20.3

Allmänhetens frågor, som lämnas in till kommunfullmäktiges ordförande eller kommunens kansli fem arbetsdagar före sammanträdesdagen, kan förberedas avseende lämnande av upplysningar vid frågestunden.

21. Beredning av ärenden (5 kap 26-37 §§ KL)

21.1

Om fullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden, som fullmäktige ska behandla ska beredas.

Kommunstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

21.2

På varje ordinarie sammanträde med fullmäktige ska redovisas de fullmäktigeärenden som kommit in efter det närmast föregående ordinarie sammanträdet samt de beslut om beredning och remiss av sådana ärenden som har fattats.

22. Återredovisning från nämnderna (6 kap 5 § KL)

22.1

Fullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återredovisning av uppdrag, som fullmäktige lämnat. Närmare bestämmelser härom anges i respektive nämnds reglemente.

23. Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning (5 kap 24-25 och 32 §, 9 kap 36 § KL)

23.1

Ordföranden bereder efter samråd med vice ordförandena frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

23.2

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordförande efter samråd, i vilken ordning förklaringar över en anmärkning som revisionen framställt i revisionsberättelsen ska inhämtas från den nämnd, enskild ledamot eller fullmäktigeberedning mot vilken anmärkningen riktas.

24. Fullmäktigeberedning

24.1

Kommunfullmäktige får tillsätta en eller flera särskilda fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller behandling av en viss fråga.

24.2

Fullmäktigeberedning ska följa den verksamhet inom kommunen som hör till beredningens uppgiftsområde och hos fullmäktige göra de framställningar som den finner påkallade.

24.3

Fullmäktigeberedning får från kommunens nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att fullmäktigeberedningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

24.4

Fullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en särskild beredning samt mandattiden för denna.

24.5

För fullmäktigeberedningar ska i tillämpliga delar gälla vad som i kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutsförhet och protokoll.

25. Valberedning

25.1

På det första sammanträdet med nyvalda fullmäktige väljer fullmäktige valberedning för mandatperioden enligt följande;

- från och med mandatperiodens start till och med 30 april året efter valåret, väljs en ledamot samt en ersättare per parti i kommunfullmäktige,
- från och med 1 maj året efter valåret och resterande del av mandatperioden, väljs tre ledamöter med tre ersättare (två ledamöter med två ersättare från majoriteten och en ledamot med ersättare från oppositionen)
- Vid särskilda omständigheter kan kommunfullmäktige besluta utöka antalet ledamöter under mandatperioden

25.2

Bland ledamöterna väljer fullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter.

25.3

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som fullmäktige ska behandla med undantag av valen av fullmäktiges presidium, valberedning eller fyllnadsval som inte är ordförandeval.

Fullmäktige kan dock besluta att förrätta även ett annat val utan föregående beredning.

25.4

I fråga om förfarandet vid fattande av beslut, förfarande av protokoll mm. gäller i tillämpliga delar vad som är reglerat i kommunstyrelsen i 6 kap 17, 23, 27, 33, 35 §§ KL.

25.5

Vid avsägelse av uppdrag, vilken ska behandlas i valberedningen ska respektive parti till valberedningen anmäla nominerad kandidat.

I anmälan ska anges namn, adress, telefonnummer, personnummer och e-postadress.

Samtidigt ska anges huruvida kandidaten medger att personuppgifterna publiceras på internet eller ej.

25.6

Valberedningens förslag till beslut ska skriftligen överlämnas till presidiet vid aktuellt fullmäktigesammanträde.

I beslut ska anges namn, adress, telefonnummer, personnummer och e-postadress.

25.7

I övrigt bestämmer valberedningen själv sina arbetsformer.

26. Beredning av revisorernas budget

26.1

Ordföranden bereder i samråd med vice ordförandena revisorernas budget.

27. Justering av protokollet (5 kap 69 § och 8 kap 12 § KL)

27.1

Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

27.2

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett.

27.3

Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan fullmäktige justerar den.

28. Reservation (4 kap 27 § KL)

28.1

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt.

Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

28.2

Om fullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

29. Expediering och publicering

29.1

Utdrag ur protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

~~Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska dock alltid tillställas hela protokollet.~~

29.2

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar fullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn, om inte fullmäktige beslutar annat.

Fullmäktige kan även besluta att andra har rätt att underteckna handlingar.

29.3

Senast andra dagen efter det att protokollet har justerats ska justeringen enligt 8 kap 12 § KL tillkännages på kommunens webbaserade anslagstavla.

~~Protokollet ska utöver de i 5 kap 62 § KL uppställda kraven på tillkännagivande även inom samma tid publiceras på kommunen webbplats.~~

Denna arbetsordning träder i kraft 2018-10-15.

Reglemente för kommunstyrelsen i Herrljunga kommun

Sammanfattning

Från och med den 1 januari 2018 har Sverige en ny kommunallag. Den nya lagen, som har SFS-nummer 2017:725, innehåller dels ett antal nya regler och dels en omstrukturering av reglerna från den gamla kommunalagen. Styrdokumentet *Reglemente för kommunstyrelsen i Herrljunga kommun* är skrivet med hänvisning till den tidigare kommunallagen.

Reglementet behöver därför revideras i linje med den nya lagens regler och struktur i syfte att följa lagstiftningen.

Arbetsprocessen omfattar att förslaget går till kommunstyrelsen 23 april 2018. Bedömer kommunstyrelsen att förslaget ska gå på remiss till de politiska gruppmötena i april/maj, måste remissvaren vara inkomna till avdelning kansli/kommunikation för sammanställning inför beredning, senast 1 Juni 2018. Ärendet bereds på nytt vid kommunstyrelsens arbetsutskott den 18 juni. Eventuella förändringar redovisas till kommunstyrelsen 13 augusti 2018. Därefter till kommunfullmäktige den 4 september 2018 för fastställande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-04-11

Förslag till Reglemente för kommunstyrelsen Herrljunga kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fastställa föreslaget Reglemente för kommunstyrelsen i Herrljunga kommun att gälla tillsvidare.

Moa Andersson

Nämndsamordnare/Dokumentcontroller

Expedieras till: Kommunfullmäktige

Bakgrund

Reglemente för kommunstyrelsen i Herrljunga kommun fastställdes 2015-09-08. Från och med 2018-01-01 har Sverige en ny kommunallag. Den nya lagen med SFS-nummer 2017:725 innehåller dels ett antal nya regler och dels en omstrukturering av regler från den gamla kommunallagen.

En förändring i den nya lagen är att de anställdas roll har definiterats tydligare genom ett helt nytt kapitel som bland annat lyfter fram den ledande tjänstepersonen, direktören. Av kapitlet framgår att det är styrelsens uppgift att utse en direktör som ska ha den ledande ställningen bland de anställda och vara chef för den förvaltning som finns under styrelsen. Styrelsen ska i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Instruktionen ska även fastställa direktörens övriga uppgifter.

Ett annat exempel på en förändring är att styrelsen genom den nya kommunallagen kan ges en starkare ställning genom att fullmäktige beslutar att ge styrelsen rätten att fatta beslut i vissa frågor som rör andra nämnders verksamhet.

Nyheter i den nya kommunallagen bedöms vara av sådan vikt att reglementet behöver revideras i linje med den nya lagens regler och struktur. Syftet är att reglementet för kommunstyrelsen i Herrljunga kommun ska följa gällande svensk lag.

Utöver förändringarna i nya kommunallagen, innehåller kommunstyrelsens nuvarande reglemente hänvisningar till Personuppgiftslagen (1998:204) som i och med Dataskyddsförordningens ikraftträdande den 2018-05-25 blir inaktuella.

Ändringar har rödmarkerats i förslaget till reglemente för kommunstyrelsen i Herrljunga kommun.

Ekonomisk bedömning

Reglemente för kommunstyrelsen Herrljunga kommun har inte några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

Förslag till Reglemente för kommunstyrelsen Herrljunga kommun ligger i linje med nya kommunallagen (SFS 2017:725).

Förslag till Reglemente för kommunstyrelsen Herrljunga kommun ligger i linje med EU:s dataskyddsförordning (GDPR).

DIARIENUMMER: KS 87/2018 101
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 2
SENAS T REVIDERAD: åååå-mm-dd
GILTIG TILL: Tillsvidare
DOKUMENTANSVAR: Kommunstyrelsen

Reglemente

Reglementsbestämmelser för kommunstyrelsen Herrljunga kommun

Dokumentet gäller för kommunstyrelse och berörda nämnder avseende kommunstyrelsens övergripande ansvar.

Innehåll

Innehåll.....	1
Inriktning	3
Reglementets roll.....	4
1 § Reglementets roll.....	4
Kommunstyrelsens övergripande uppgifter.....	4
2 § Ledningsfunktionen, roll och ansvar	4
3 § Styrsystem	5
Ekonomisk förvaltning	5
4 § God ekonomisk hushållning och ekonomisk förvaltning	5
5 § Delegering från kommunfullmäktige	6
Personalpolitik.....	6
6 § Övergripande förvaltningsorganisation	6
7 § Personalpolitik.....	6
8 § Arbetsmiljö.....	7
Övergripande strategiskt funktionsansvar	7
9 § Övergripande kansli/förvaltningsorganisation/diarieföring.....	7
10 § Arkivmyndighet.....	7
11 § Personuppgiftsansvarig.....	7
12 § Kommunens anslagstavla	7
13 § Styrdokument och kommunfullmäktiges handlingar.....	8
14 § Kommunens heraldiska vapen.....	8
15 § Lagen om kameraövervakning	8
16 § Delegering från kommunfullmäktige - Avge yttrande	8
17 § Föra talan i mål och ärenden.....	8
18 § Delegeringsordning	8
19 § Underteckna handlingar.....	8
20 § Diarieföring	8
21 § Folkhälsa.....	8
22 § Säkerhetsansvar och säkerhetssamordning.....	8
23 § Översiktlig samhällsplanering	9
24 § Näringsliv, besöksnäring och sysselsättning	9
25 § Information och kommunikation	9
26 § Avtal avseende flyktmottagning.....	9
27 § Bostäder och verksamhetslokaler	9
28 § Förvaltningsorganisation	9
Uppgifter enligt speciallagstiftning och övrigt.....	9

Ärende 16

29 § Uppgifter enligt speciallagstiftning och övrigt	9
Kommunstyrelsens arbetsformer	10
30 § Styrelsens sammansättning.....	10
31 § Mandattid för ledamöter och ersättare.....	10
32 § Ordförande, första vice ordförande och andra vice ordförande.....	10
33 § Kommunalråd och oppositionsråd.....	10
34 § Ersättnas tjänstgöring	11
35 § Ersättnas tjänstgöring vid jävförhinder	11
36 § Inkallande av ersättare	11
37 § Ersättare för ordföranden.....	11
38 § Utskott	11
39 § Ersättnas tjänstgöring i utskott	12
40 § Tid för utskottsmöten	12
Sammanträden	12
41 § Tidpunkt	12
42 § Kallelse	12
43 § Yttranderätt.....	12
44 § Justering av protokoll	12
45 § Reservation.....	13
46 § Delgivning	13
47 § Närvarorätt.....	13
Administrativa organ	13
48 § Beredning av ärenden	13
49 § Arbetsplanering	13

Inriktning

Kommunfullmäktige har fastställt vision, övergripande mål och inriktningsmål för styrelse, bolag, stiftelse och samtliga nämnder i Herrljunga kommun.

Herrljunga kommuns vision är: **VÅGA-VILJA-VÄXA.**

Kommunens övergripande strategiska mål är det ska finnas 10 000 invånare i kommunen år 2020.

Herrljunga kommun har antagit följande inriktningsmål:

Herrljunga kommun

- är en kommun där det är gott att leva!
- är en långsiktigt hållbar kommun!
- har en tydlig och välkomnande VI-känsla!
- har ett dynamiskt och lokalt förankrat näringsliv!
- har en välskött kommunal ekonomi!
- arbetar i enlighet med det personalpolitiska programmet

Den kommunala verksamheten utgör en gemensam organisation för medborgarna och ska vara behjälpliga för dem som bor och verkar i vår kommun. Detta förutsätter att en god samverkan sker såväl mellan nämnder som mellan förvaltningar. Denna inställning skall genomsyra all verksamhet.

Reglementets roll

1 § Reglementets roll

Utöver vad som är föreskrivet i för styrelse och varje nämnd särskilt fastställt reglemente gäller i detta reglemente meddelade allmänna föreskrifter för kommunens nämnder.

Om ett reglemente eller särskilt kommunfullmäktigebeslut innehåller någon bestämmelse som avviker från detta reglemente gäller den bestämmelsen.

Krisledningsnämnd kan vid särskild händelse aktivera krisledningsplan och därvid komma att fatta beslut inom nämnds verksamhetsområde.

I kommunstyrelsens ansvar ingår övergripande ansvar, strategiskt ansvar och fastställda funktionsansvar. Kommunstyrelsens roll ska i första hand utgöra de övergripande ansvarsområdena och strategiskt planerings- och uppföljningsansvar.

Kommunstyrelsens övergripande uppgifter

2 § Ledningsfunktionen, roll och ansvar

Kommunstyrelsen har det totala ledningsansvaret i enlighet med kommunallagen och ett tydligt övergripande ansvar avseende styrning, ledning, uppföljning och kontroll vari ingår kommunstyrelsens uppsiktsplikt över bolag och nämnder.

Kommunstyrelsen ska:

- Ansvara för att nationella mål, lagar och förordningar följs.
- Utifrån detta reglemente, styra, leda och följa upp nämndernas och bolagens verksamheter och däri utöva sin uppsiktsplikt över nämnder och bolag.
- Ansvara för samordning och dialogmöten med nämndpresidier, förvaltningschefer och bolagsledning.
- Utöva en tydlig uppsiktsplikt med ansvar för att fastställd vision, mål och riktlinjer följs
- Ansvara för den totala planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och att ekonomistyrningsprinciperna efterlevs.
- I samverkan med övriga nämnder och kommunala bolag samordna den fysiska, sociala, miljö- och folkhälsoinriktade samhällsplaneringen.
- Ta initiativ i frågor avseende kommunens förvaltningsorganisation.
- Tillvarata kommunens intressen vid bolags- och föreningsstämmor och andra likartade sammanträden i de bolag/företag som kommunen helt eller delvis äger eller annars har intresse i.
- **Utse en direktör som ska ha den ledande ställningen bland de anställda och vara chef för den förvaltningen som finns under styrelsen. Styrelsen ska i en instruktion fastställa hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen. Instruktionen ska även fastställa direktörens övriga uppgifter.**

3 § Styrssystem

I kommunstyrelsens ledningsansvar ingår att utveckla de system och metoder som ändamålet kräver. Exempel på sådana system och metoder är;

- Styrssystem för ekonomiansvar
- Styrssystem för personalansvar
- Uppföljning- och utvärderingssystem
- Informations- och Kommunikationssystem

Ekonomisk förvaltning

4 § God ekonomisk hushållning och ekonomisk förvaltning

Kommunstyrelsen ska tillse att verksamheterna i kommunen bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt och de föreskrifter som finns i lagar och förordning samt bestämmelser i enlighet med reglementen.

Kommunstyrelsen ska regelmässigt rapportera till kommunfullmäktige hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under budgetåret.

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens finansförvaltning och att följa av kommunfullmäktige beslutade föreskrifter för detta.

Herrljunga kommun ska tillämpa god ekonomisk hushållning. Styrelse och nämnder ansvarar därvid särskilt för att;

- Styrelse/nämnd ska följa av kommunfullmäktige fastställda mål och riktlinjer för sin verksamhet.
- Styrelsens/nämnds verksamhet ska bedrivas inom tilldelade ekonomiska resurser.
- Styrelsen/nämnd ska tillse att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.
- Styrelse/nämnd skall följa de administrativa råd och föreskrifter för kommunens olika verksamheter som beslutas av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.
- Styrelse/nämnd ska följa av kommunfullmäktige fastställda ekonomistyrningsprinciper

Medelsförvaltningen omfattar placering och upplåning av medel. I uppgiften ingår också att bevaka att kommunens inkomster inflyter och betalningar görs i tid samt vidta de åtgärder som behövs för indrivning av förfallna fordringar.

Kommunstyrelsen ansvarar för att kommunen ska leva upp till målsättningen "God ekonomisk hushållning", löpande utveckla ekonomiprocesserna, ge stöd till politiken och verksamheterna inom funktionsansvaret ekonomi.

Kommunstyrelsen ansvarar vidare för ekonomisk förvaltning, vari det bland annat ingår

- Övergripande ansvar för kommunens fasta och lösa egendom.
- Ansvara för att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett.

- Ansvara för att handhavande av egen donationsförvaltning samt efter samtycke från annan nämnd placera sådana medel som ingår i donation som förvaltas av annan nämnd.

5 § Delegering från kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige delegerar särskilt följande ansvar att besluta i;

- Vid behov ta upp lån inom den beloppsram och efter de ekonomistyrningsprinciper som kommunfullmäktige fastställt med därtill hörande beaktande av säkerheter, vilket kommunfullmäktige angivit
- I sådana mål och ärenden där det ankommer på kommunstyrelsen att
  - föra kommunens talan
  - på kommunens vägnar träffa överenskommelse om betalning av fordran
  - anta ackord/ingå förlikning
  - sluta annat avtal om inte annat följer av lag eller författning eller av kommunfullmäktiges beslut

Delegeringsbeslut ska anmälas till kommunfullmäktige.

Personalpolitik

6 § Övergripande förvaltningsorganisation

Inom personalansvaret gäller bland annat;

- Kommunchefen är direkt underställd kommunstyrelsen
- Kommunchefen är chef för kommunens förvaltningschefer
- Kommunchefen anställer förvaltningschefer efter samråd med kommunstyrelsens presidium och respektive nämnds presidium

7 § Personalpolitik

Kommunstyrelsen ska handa frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare och har därvid bl. a. att;

- Med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunstyrelsen som arbetsgivare och kommunens arbetstagare
- Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt utom vad gäller 11-14 och 38 paragrafen om medbestämmande i arbetslivet inom andra nämnders verksamhetsområden
- Besluta om stridsåtgärd
- Avgöra principiella frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare
- Lämna uppdrag som avses i den kommunala delegationslagen (1954:130)

- Ansvara för att utarbeta strategiska mål och policydokument för personalfrågor
- Bereda övergripande organisatoriska ärenden
- Utgöra pensionsmyndighet och besluta i ärenden avseende pension- och försäkringsavtal
- Besluta avseende förflyttning och omplacering av personal mellan olika nämnders ansvarsområden
- Utgöra anställningsmyndighet för personal inom kommunledningsförvaltningen

Nämnd är ansvarig för all personal inom nämndansvaret med undantag av ansvar, vilka ålagts kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen ansvarar för inrättandet och lönesättandet av befattningar inom beviljade anslag och kommunstyrelsens ansvarsområde.

Personalbudget och personalekonomiskt bokslut ska upprättas årligen.

8 § Arbetsmiljö

Styrelse/ nämnd ansvarar för arbetsmiljöarbetsuppgifter inom styrelse-/nämndsansvaret.

Styrelse/nämnd ska planera, leda och kontrollera verksamheten inom sitt ansvarsområde på ett sätt som säkerställer att arbetsmiljön uppfyller kraven i arbetsmiljölagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Övergripande strategiskt funktionsansvar

9 § Övergripande kansli/förvaltningsorganisation/diarieföring

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens administrativa funktionsansvar och uppgifter med centraliserad nämndadministration samt har ett övergripande ansvar för kommunens dokument- och ärendehantering.

10 § Arkivmyndighet

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet. Närmare beskrivning finns i arkivreglemente.

11 § ~~Personregister~~ Personuppgiftsansvarig

Kommunstyrelsen är tillsammans med nämnderna personuppgiftsansvarig i kommunen. De personuppgiftsansvariga ansvarar för hanteringen av personuppgifter och utser Dataskyddsombud som kontrollerar att personuppgifter hanteras på ett korrekt sätt.

Kommunstyrelsen är registeransvarig för de ~~person~~register som styrelsen för sin verksamhet förfogar över.

~~Kommunstyrelsen är personuppgiftsansvarig för personal inom ansvarsområdet (PUL).~~

12 § Kommunens anslagstavla

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens ~~webbaserade~~ anslagstavla.

13 § Styrdokument och kommunfullmäktiges handlingar

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens styrdokument, regelbestånd, riktlinjer och kommunfullmäktiges handlingar.

14 § Kommunens heraldiska vapen

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens heraldiska vapen.

15 § Lagen om kameraövervakning

Kommunstyrelsen ansvarar för yttranden över framställningar avseende kameraövervakning.

16 § Delegering från kommunfullmäktige - Avge yttrande

Kommunstyrelsen ansvarar för att avge yttrande som ankommer på kommunfullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse för den kommunala självstyrelsen. Kommunstyrelsen får dock även besluta i sistnämnda slag av yttranden om remisstiden inte medger att yttrandet behandlas på ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige

Delegeringsbeslut ska anmälas till kommunfullmäktige.

17 § Föra talan i mål och ärenden

Kommunstyrelsen ansvarar för att själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden, vilka ingår i styrelsens verksamhetsområde, eller i annat fall när det följer av lag eller annan författning eller av beslut i kommunfullmäktige.

18 § Delegeringsordning

Kommunstyrelsen ansvarar för delegeringsordning inom sitt verksamhetsansvar.

19 § Underteckna handlingar

Avtal och andra handlingar och skrivelser som beslutats av styrelsen ska undertecknas av ordförande och kontratiseras av kommunchef. Vid deras frånvaro inträder **första** vice ordförande och anställd som styrelsen utser.

I övrigt beslutar nämnden vem som ska underteckna handlingar.

20 § Diarieföring

Styrelsen ansvarar för kommunstyrelsens diarium.

21 § Folkhälsa

Kommunstyrelsen ansvarar för det lokala och gemensamma folkhälsoarbetet.

22 § Säkerhetsansvar och säkerhetssamordning

Krisledningsnämnden ansvarar för hantering av extraordinära händelser i kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar för att erforderligt säkerhetsarbete och samordning därav genomförs i kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar för att risk- och sårbarhetsanalys genomförs inom samtliga nämnders och styrelsens ansvarsområden.

23 § Översiktlig samhällsplanering

Kommunstyrelsen ansvarar för den översiktliga samhällsplaneringen.

Det översiktliga samhällsplaneringsansvaret omfattar;

- översiktlig samhällsplanering
- fördjupade översiktsplaner
- strategiskt ansvar för mark- och exploateringsärenden
- översiktlig miljö- och naturvårdsplanering
- kultur och fritidspolitik utifrån ett översiktligt samhällsplaneringsansvar

24 § Näringsliv, besöksnäring och sysselsättning

Kommunstyrelsen ansvarar för

- näringslivsutveckling
- besöksnäring/turism
- sysselsättning
- åtgärder för att allmänt främja näringsliv, besöksnäring/turism och sysselsättningen i kommunen.

25 § Information och kommunikation

Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens centrala information och kommunikation.

26 § Avtal avseende flyktingmottagning

Kommunstyrelsen ansvarar för avtal avseende flyktingmottagning

27 § Bostäder och verksamhetslokaler

Kommunstyrelsen ansvarar för översiktlig planering av bostads-, lokal- och verksamhetslokalförsörjning. Ansvaret inkluderar kommunens översiktliga intressen avseende fastighetsbildning, fastighetsbestämning, planläggning och planering av byggnation.

28 § Förvaltningsorganisation

Kommunstyrelsen ansvarar för styrelsens förvaltningsorganisation

Uppgifter enligt speciallagstiftning och övrigt

29 § Uppgifter enligt speciallagstiftning och övrigt

- Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för de uppgifter som åvilar kommunen enligt speciallagstiftning, såvida inte ansvaret lagts på annan nämnd.
- Kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd

- Kommunstyrelsen ansvarar för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva under höjd beredskap.
- Kommunstyrelsen ansvarar för registrering och tillståndsgivning enligt lotterilagen

Kommunstyrelsens arbetsformer

30 § Styrelsens sammansättning

Kommunfullmäktige utser ledamöter och ersättare samt utser styrelsens presidium bestående av ordförande, **första vice ordförande och andra vice ordförande. Ordförande och första vice ordförande väljs ur majoriteten och andra vice ordförande väljs ur oppositionen.**

Kommunstyrelsen består av 11 ledamöter och 11 ersättare.

31 § Mandattid för ledamöter och ersättare

Ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen utses, om inte annat är särskilt föreskrivet, för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av kommunfullmäktige har ägt rum.

32 § Ordförande, ~~och~~ **första vice ordförande och andra vice ordförande**

Det åligger kommunstyrelsens ordförande, ~~och~~ **första vice ordförande att och andra vice ordförande:**

- Närmast under kommunstyrelsen ha uppsikt över kommunens hela nämndförvaltning.
- Med uppmärksamhet följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska intressen samt effektiviteten i verksamheten och ta initiativ i dessa frågor.
- Främja samverkan mellan kommunstyrelsen och kommunens övriga nämnder samt,
- Representera kommunstyrelsen vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte kommunstyrelsen bestämt annat i ett särskilt fall.
- Se till att kommunstyrelsens och utskottens ärenden behandlas utan onödigt dröjsmål.
- Vara tillgänglig för allmänheten och för kommunens förtroendevalda och tjänstepersoner i kommunstyrelsens lokaler.
- I övrigt se till att kommunstyrelsens och utskottens uppgifter fullgöres.

Kommunstyrelsens ordförande får närvara vid sammanträde med kommunens nämnder och styrelser. Ordföranden får därvid delta i överläggningarna men inte i besluten. Närvarorätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

33 § Kommunalråd **och oppositionsråd**

Två kommunalråd skall finnas **samt ett oppositionsråd.**

Kommunstyrelsens ordförande skall vara kommunalråd på heltid.

Kommunstyrelsens första vice ordförande skall vara kommunalråd med uppdrag motsvarande **10 %** av heltid.

Kommunstyrelsens andra vice ordförande skall vara oppositionsråd med uppdrag motsvarande 60 % av heltid.

34 § Ersättarnas tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att inställa sig till ett sammanträde eller att vidare delta i ett sammanträde skall en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt skall ersättarna tjänstgöra enligt den av fullmäktige mellan dem bestämda ordningen.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna därigenom påverkas får en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare som kommer längre ner i ordningen.

Icke tjänstgörande ersättare skall ha rätt att delta i överläggningarna.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

35 § Ersättares tjänstgöring vid jävförhinder

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

36 § Inkallande av ersättare

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del ett sammanträde, ska tillse att en ersättare träder in i den frånvarande ledamotens ställe. Den ersättare kallas som står i tur att tjänstgöra och som inte redan kallats in.

37 § Ersättare för ordföranden

Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde fullgör den till åldern äldste ledamotens ordförandes uppgifter.

Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får styrelsen utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandes samtliga uppgifter.

38 § Utskott

Kommunstyrelsen får, för den tid styrelsen bestämmer, välja utskott och inom dessa utse ordförande och vice ordförande.

Inom kommunstyrelsen får finnas ett arbetsutskott och/eller ett förhandlingsutskott. Kommunstyrelsen får även utse kommunens budgetberedning.

Presidiet ingår vidare i plankommittén, som är samrådsorgan mellan kommunstyrelsen och berörda nämnder.

Om ordföranden i utskottet på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får styrelsen utse annan ledamot i respektive organ att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

39 § Ersättares tjänstgöring i utskott

Ersättare skall närvara vid utskottens sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra.

Ersättare skall inkallas till tjänstgöring i den av kommunstyrelsen vid valet bestämda ordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskottet eller delegation som inte utsetts vid proportionellt val, skall fyllnadsval snarast förrättas.

40 § Tid för utskottsmöten

Kommunstyrelsens utskott sammanträder på dag och tid som varje organ bestämmer. Sammanträden skall också hållas när ordförande anser att det behövs eller när majoritet begär det.

Utskotten får fatta beslut endast när minst hälften av ledamöterna är närvarande.

Sammanträden

41 § Tidpunkt

Kommunstyrelsen sammanträder på dag och tid som styrelsen bestämmer.

42 § Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelse sker digitalt och ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet.

Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare senast fem dagar före sammanträdes dagen.

Kallelsen bör åtföljas av föredragningslista. Ordföranden bestämmer i vilken utsträckning handlingar som tillhör ett ärende på föredragningslistan skall bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till sammanträde skall den till åldern äldste ledamoten göra detta.

43 § Yttranderätt

Icke tjänstgörande ersättare har rätt att delta i styrelsens överläggningar, men inte i besluten.

Förvaltningschef har rätt att delta i överläggningarna.

Nämndsekreterare har rätt att delta i överläggningar avseende juridiska och formella överväganden

44 § Justering av protokoll

Protokollet justeras av nämndens ordförande och ledamot som utses på mötet.

Kommunstyrelsen kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan styrelsen justerar den.

45 § Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen skall ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen skall lämnas före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

46 § Delgivning

Delgivning med kommunstyrelsen sker med ordföranden, kommunchefen eller kommusekreteraren.

47 § Närvarorätt

Kommunstyrelsens ordförande har rätt att delta i sammanträde med de kommunala nämnderna. Ordföranden får därvid delta i överläggningarna men inte i besluten. Deltaganderätten gäller inte ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Vid kommunstyrelsens sammanträden ska, i den mån kommunstyrelsen i särskilt fall inte annat beslutar, sekreterare och kommunchef närvara, med rätten att delta i överläggningarna.

Kommunstyrelsen får i särskilda fall besluta om personalföreträdare får närvara även vid behandling av ärenden.

Ordförande får medge att förtroendevald, annan anställd eller sakkunnig får närvara vid ärende för att lämna information och upplysningar.

Övrigt närvarande ska kommunstyrelsen besluta om.

Administrativa organ

48 § Beredning av ärenden

De ärenden som skall avgöras av kommunstyrelsen i dess helhet skall beredas av presidiet, arbetsutskott eller på delegation av tjänsteperson om beredning behövs.

Ordföranden eller kommunchefen överlämnar sådana ärenden.

49 § Arbetsplanering

Under kommunstyrelsen lyder samtlig personal vid kommunstyrelsens förvaltning.

Kommunstyrelsen ansvarar för frågor om administrativ kontorslokalisering, öppethållande och arbetstider.

Datum, tid och plats Fredagen den 9 mars 2018
Klockan 10:00 – 12:00
Hotell Kusten, Kustgatan 10, Göteborg

Närvaro Se bilaga 1.

Protokollet omfattar 305 - 311 §§

Justeras 15/3 2018

Sekreterare

Emma Davidsson

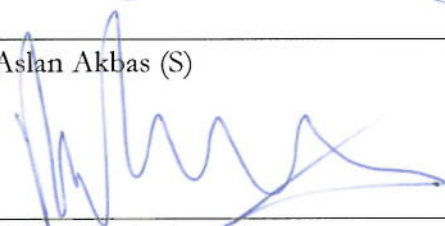
Ordförande

Aslan Akbas (S)

Justerande

Björn Thodenius (M)

307 § Förslag till ny förbundsordning

Beslut

Direktionen beslutar att godkänna förslaget till ny förbundsordning och översända förslaget till befintliga medlemmar och ansökande kommuner för godkännande och beslutsfattande i respektive fullmäktige senast 2018-06-29.

Sammanfattning

Ett förslag till ny förbundsordning har arbetats fram dels för att följa den nya kommunallagen och dels för att anpassa till förbundets organisation. Bland annat föreslås den nya förbundsordningen ge direktionen möjlighet att inrätta de organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt sätt. De nya medlemmarna skrivs in i förbundsordningen men utöver detta är det strukturella och redaktionella ändringar utifrån nuvarande organisation och den nya kommunallagen.

Förslaget till förbundsordning har skickats ut till medlemskommunerna på samråd. Samtliga yttranden är positiva till förslaget och de flesta har inte några synpunkter. Några ändring- eller tilläggsförslag har inkommit och de flesta berör vad en förbundsordningens ska ange och det regleras i kommunallagens 9 kap § 6. Förbundsordningens har därför reviderats för att säkerställa att alla lagens krav på en förbundsordning upprätthålls.

Direktionen behöver nu fatta ett beslut om ett förslag till förbundsordning. Förslaget kommer sedan skickas ut till befintliga medlemmar och ansökande kommuner som i sina respektive kommunfullmäktige fattar beslut om ny förbundsordning senast 2018-06-29. Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 2019-01-01.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- Nuvarande förbundsordning med ändringsmarkeringar
- Förslag till ny förbundsordning

Beslutet skickas till

Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Skara, Skövde, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda samt Öckerö.

BA AA

Följebrev – Beslut om godkännande av ny förbundsordning i respektive kommunfullmäktige

---

Beslut innan sommaren

Direktionen i Tolkförmedling Väst har efter ett samrådsförfarande i respektive medlemskommun beslutat om ett förslag till ny förbundsordning. Förslaget översänd här till befintliga medlemmar och ansökande kommuner för godkännande av den nya förbundsordningen. Beslutet måste fattas i respektive fullmäktige **senast 2018-06-29**.

Förändringarna i korthet

Ett förslag till ny förbundsordning har arbetats fram dels för att följa den nya kommunallagen och dels för att anpassa till förbundets organisation. Bland annat föreslås den nya förbundsordningen ge direktionen möjlighet att inrätta de organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt sätt. De nya medlemmarna skrivs in i förbundsordningen men utöver detta är det strukturella och redaktionella ändringar utifrån nuvarande organisation och den nya kommunallagen.

Förslaget till förbundsordning har skickats ut till nuvarande medlemskommuner på samråd. Samtliga yttranden är positiva och de flesta har inte haft några synpunkter. Några ändring- eller tilläggsförslag har inkommit och de flesta berör vad en förbundsordningens ska ange och det regleras i kommunallagens 9 kap § 6. Förbundsordningens har därför reviderats efter samrådet för att säkerställa att alla lagens krav på en förbundsordning upprätthålls.

Bifogade handlingar:

- Protokollsutdrag från direktionen § 307/2018-03-09
- Förslag till ny förbundsordning
- Tjänsteutlåtande om ny förbundsordning

Vid frågor kontakta förbundssekreteraren Emma Davidsson eller maila till vår kanslimail.

Åsa Fröding
Förbundsdirektör

Förbundsordning

Förslag till beslut

Direktionen beslutar att godkänna förslaget till ny förbundsordning och översända förslaget till befintliga medlemmar och ansökande kommuner för godkännande och beslutsfattande i respektive fullmäktige senast 2018-06-29.

Sammanfattning av ärendet

Ett förslag till ny förbundsordning har arbetats fram dels för att följa den nya kommunallagen och dels för att anpassa till förbundets organisation. Bland annat föreslås den nya förbundsordningen ge direktionen möjlighet att inrätta de organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt sätt. De nya medlemmarna skrivs in i förbundsordningen men utöver detta är det strukturella och redaktionella ändringar utifrån nuvarande organisation och den nya kommunallagen.

Förslaget till förbundsordning har skickats ut till medlemskommunerna på samråd. Samtliga yttranden är positiva till förslaget och de flesta har inte några synpunkter. Några ändring- eller tilläggsförslag har inkommit och de flesta berör vad en förbundsordningens ska ange och det regleras i kommunallagens 9 kap § 6. Förbundsordningens har därför reviderats för att säkerställa att alla lagens krav på en förbundsordning upprätthålls.

Direktionen behöver nu fatta ett beslut om ett förslag till förbundsordning. Förslaget kommer sedan skickas ut till befintliga medlemmar och ansökande kommuner som i sina respektive kommunfullmäktige fattar beslut om ny förbundsordning senast 2018-06-29. Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 2019-01-01.

Bakgrund och ärendeprocess

Ett förslag till ny förbundsordning har arbetats fram med anledning av den nya kommunallag som trädde i kraft 1 januari 2018 men även för att direktionen i september 2017 beslutade att öppna upp för nya medlemmar i förbundet. Förbundsordningen har inte reviderats sedan förbundets start 2013 bortsett från att nya medlemmar skrevs in i årsskiftet 2014/2015 då förbundet senast tog in nya medlemmar.

Bland annat föreslås den nya förbundsordningen ge direktionen möjlighet att inrätta de organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt. De 12 nya medlemmarna skrivs in i förbundsordningen men utöver detta är det strukturella och redaktionella ändringar utifrån nuvarande organisation och den nya kommunallagen.

Förslaget till förbundsordning har skickats ut till medlemskommunerna på samråd. Majoriteten av yttrandena framför att de inte har några synpunkter och är positiva till förslaget. Några synpunkter med ändring- eller tilläggsförslag har inkommit från Västra Götalandsregionen (VGR), kommunstyrelsen i Göteborgs Stad, kommunstyrelsen i Skövde kommun samt kommunstyrelsens arbetsutskott i Falköping. Nedan beskrivs synpunkterna samt vart eventuell revidering finns i förbundsordningen:

- Att nuvarande skrivning om att anta någon av medlemskommunernas finanspolicy ska kvarstå. Tolkförmedling Väst håller på att arbeta fram en egen finanspolicy på inrådan av redovisningschef. Den nya finanspolicyen är mer anpassad efter kommunalförbundets organisation och kommer vara framtagen innan införandet av den nya förbundsordningen.
- Att det framgår vilka befogenheter och vilken sammansättning som ett eventuellt arbetsutskott eller beredningsutskott ska ha. Ändringen i förbundsordningen innebär att direktionen ges möjlighet att inrätta nödvändiga organ för att vara fortsatt effektiv. Befogenheter och sammansättning skrivs fram om behovet av ett organ uppstår.
- Att riktlinjer för förbundets budgetprocess förtydligas. Detta har gjorts under § 15.
- Att en utgångspunkt för medlemskap i kommunalförbundet Tolkförmedling Väst bör vara att det är kommuner som ingår i VGR. I samband med beslutet att öppna upp för fler medlemmar i september 2017 uppkom diskussionen om kommuner utanför VGR kan ansöka. Inga kommuner utanför VGR har dock ansökt om medlemskap och därför föreslås direktionen ta ställning till frågan först om den uppkommer i framtiden.
- Att det borde framgå om det finns beslut i direktionen som kräver kvalificerad majoritet. Detta beskrivs nu under § 8.
- Att det bör framgå att allmänheten får ställa frågor under årsredovisningssammanträdet. Det framgår nu i § 16 att sammanträdet då årsredovisningen behandlas inte är offentligt.
- Att det behövs tydliggöras hur medlemmarnas styrning i förbundets ekonomi och verksamhet utövas eftersom det under § 14 mestadels beskrivs om medlemmarnas insyn. Styrningen beskrivs i flera paragrafer av förbundsordningen och ett förtydligande har gjorts om vilka paragrafer det gäller.

I kommunallagens 9 kap och § 6 beskrivs vad en förbundsordning i ett kommunalförbund ska ange. De flesta inkomna samrådssynpunkter berör punkterna som beskrivs i nämnd paragraf och förbundsordningens har därför reviderats för att säkerställa att alla lagens krav på en förbundsordning upprätthålls.

Direktionen behöver nu fatta ett beslut om ett förslag till förbundsordning som sedan kommer skickas ut till befintliga medlemmar och ansökande kommuner för beslutsfattande. Beslut i respektive fullmäktige ska tas senast 2018-06-29. Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 2019-01-01.

Förändringarna i korthet

2 § Nya medlemmar

Följande 12 nya medlemmar läggs till i förbundsordningen: Bollebygd, Dals Ed, Herrljunga, Härryda, Kungälv, Mark, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tjörn, Tranemo och Vårgårda.

4 § Organisation

Under denna paragraf har det skrivits in att förbundet har möjlighet att inrätta egna organ. Viss text kopplat till införandet av förbundet är borttagen.

8 § Beslut

I enlighet med kommunallagen ska det regleras i förbundsordningen om det fattas några beslut som kräver kvalificerad majoritet. Därför har det tillkommit en paragraf med information att direktionen inte fattar den typen av beslut.

12 § Kostnadstäckning

I nuvarande förbundsordning finns en skrivning att om årets kostnader inte täcks enligt andra stycket ska finansieringen av underskottet fördelas mellan förbundets medlemmar procentuellt i relation till värdet av nyttjade tjänster under året. Denna skrivning är borttagen efter dialog i såväl presidiet som direktionen.

13 § Finanspolicy, borgen m.m.

Skrivningen i paragrafen är justerad i enlighet med rekommendationer av redovisningschef utifrån att en egen finanspolicy kommer att tas fram. Justeringen gäller riktlinjer vid lån.

§ 14 Styrning och insyn i förbundets ekonomi och verksamhet

Medlemmarnas styrning över verksamheten beskrivs i flera olika paragrafer. Vilka paragrafer det gäller har lagts till i förbundsordningen i § 14.

15 § Budgetprocess, § 16 Årsredovisning

I den tidigare förbundsordningen beskrivs budget och årsredovisning i samma paragraf. Det har nu förtydligats genom att det i § 15 framgår att det är kommunalförbundets budgetprocess som beskrivs och att det i § 16 handlar om årsredovisning. Beskrivningen av årsredovisningen är dessutom mer utförlig och tar upp att sammanträdet för årsredovisningen inte är offentligt.

Övriga ändringar

I övrigt är det strukturella och redaktionella ändringar utifrån nuvarande organisation och den nya kommunallagen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- Nuvarande förbundsordning med ändringsmarkeringar
- Förslag till ny förbundsordning

Beslutet skickas till

Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Skara, Skövde, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tidaholm, Tjörn, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda samt Öckerö.

Åsa Fröding

Förbundsdirektör

Förbundsordning

---

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Medlemmar i kommunalförbundet är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Skara, Skövde, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vårgårda samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med direktion.

Direktionen ska bestå av 40 ledamöter och 40 ersättare. Varje medlem väljer en ordinarie ledamot och en ersättare. Göteborgs Stads ledamot är ordförande och Västra Götalandsregionens ledamot är vice ordförande i direktionen.

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter det att val av fullmäktige har ägt rum i hela landet.

Vid ledamots förhinder tjänstgör ersättare vald av samma förbundsmedlem som ledamoten. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

Direktionen utser firmatecknare och beslutsattestanter för förbundet.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar. Förbundet har ett kansli med uppgift att under förbundsdirektör sköta förbundets administration och dess övergripande verksamhet. Förbundet har lokalkontor på flera orter.

5 § Revisorer

Förbundet ska ha två revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige, vilka beslutar om ansvarsfrihet för direktionen.

6 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

7 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

8 § Beslut

Direktionen fattar inte beslut där det krävs kvalificerad majoritet.

9 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden ska anslås på förbundets anslagstavla.

10 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

11 § Andel i tillgångar och skulder

Förbundsmedlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

12 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

13 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa antagen finanspolicy. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

14 § Styrning och insyn i förbundets ekonomi och verksamhet

Styrningen beskrivs i 6, 7, 15, 20, 22 §§.

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet.

Förbundet ska årsvis tillställa medlemmarna en rapport om verksamhetens ekonomi och utveckling. Direktionen ska därutöver avlämna de rapporter över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar.

Direktionen svarar också, på eget initiativ, för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar. Innan beslut tas om avtal av större dignitet eller större investeringar ska samråd ske med samtliga förbundsmedlemmar.

15 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Förbundet ska samråda med medlemmarna om budgetförslaget senast en månad före direktionens sammanträde. Budgeten ska fastställas senast den 30 september före verksamhetsåret.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten enligt kommunallagen. Budgetsammanträdet är offentligt.

16 § Årsredovisning

Direktionen ska senast den sista april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommun för godkännande och prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

Direktionen ska översända delårsrapporten till respektive medlemskommun för behandling i fullmäktige.

Sammanträdet då årsredovisningen behandlas är inte offentligt.

17 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

18 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån principerna i 10 - 12 §§ i denna förbundsordning såvida inte annat avtalas mellan förbundsmedlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som behövs med anledning av utträdet.

19 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 11 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Dessa handlingar ska revideras av förbundets revisorer som ska yttra sig över handlingarna i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

20 § Inträde av ny medlem

Om ytterligare kommun önskar bli medlem i förbundet ska ansökan ske till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet till medlemmarnas fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar genom fullmäktigebeslut antagit en ny förbundsordning som anpassats till det nya antalet medlemmar.

21 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

22 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till denna förbundsordning ska fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige. Direktionen ska ges möjlighet att yttra sig över förslag om förändrad förbundsordning.

Reviderad GIS-strategi för utveckling och användning av kommunens GIS-system och verksamhet

Sammanfattning

För att GIS-verksamheten i kommunen ska kunna utvecklas och drivas på ett hållbart sätt krävs en förvaltningsövergripande GIS-strategi. I oktober 2015 antogs GIS-strategin för första gången. Strategin har nu genomgått revidering för att inkludera de förändringar som skett i GIS-verksamheten sedan hösten 2015. Revideringen innebär uppdaterad budget- och kostnadshistorik, uppdaterade delmål och roller i verksamheten.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2018-03-12
GIS-strategi version 1.2

Förslag till beslut

Reviderad GIS-strategi antas som kommunens gemensamma plan och strategi för GIS-verksamheten och ersätter GIS-strategi som antogs oktober 2015.

Marie Svensson
GIS-samordnare

Expedieras till: Samtliga facknämnder, registrator
För kännedom
till:

Bakgrund

Sedan GIS-strategin antogs 2015 har förändringar skett i verksamheten runt GIS-systemet. Strategin har därför reviderats för att överensstämna med hur verksamheten ser ut idag.

Delmålen för GIS-verksamheten har uppdaterats då en del av de delmål som var satta att uppnås två år efter strategins första antagande inte uppnåddes, främst på grund av resursbrist. Dessa delmål har satts till att uppnås under 2018 och 2019 istället.

De delmål som uppnåddes under 2017 har tagits bort i den reviderade versionen av strategin.

Delmålen har ändrats enligt följande:

- Delmål för uppfyllnad under 2017
  - Alla medarbetare känner till kommunens GIS-system och har använt webbtjänsterna i sitt arbete – *anses uppnått då de som i dagsläget kan använda GIS-systemet i sitt arbete gör det, samt att information läggs ut på kommunens komnet vid t.ex. uppdateringar av systemet*
  - Alla verksamhetsområden har en representant som aktivt förmedlar information, synpunkter och önskemål mellan medarbetare och GIS-förvaltning – *anses uppnått då alla verksamhetsområden där GIS-systemet används har en representant i kommunens GIS-grupp*
  - Alla verksamhetschefer har tillräcklig kunskap om GIS för att betrakta området som en naturlig del inom sitt verksamhetsområde – *flyttas till att uppnås under 2018*
  - Alla nämndpolitiker känner till kommunens GIS och dess webbtjänster används som verktyg på nämnders och styrelsers sammanträden – *flyttas till att uppnås under 2019*
  - GIS underlättar lång- och kortsiktig samhällsplanering genom att skapa goda underlag för analys – *flyttas till att uppnås under 2018*
  - GIS används som ett stöd i kommunens krishantering – *flyttas till att uppnås under 2018*
  - All ajourhållning och nyframställning av kartor sker direkt i befintlig databas för karthantering – *flyttas till att uppnås under 2018*
  - Vid upphandling och användning av konsulter ska krävas att material lämnas i format kompatibelt med kommunens GIS – *anses uppnått då material efterfrågas i kompatibelt format för inläggning i kommunens primärkarta*
  - Handlingsplaner för GIS respektive MBK och ABT finns upprättade och följs – *handlingsplan för GIS finns upprättad, del av målet som avser MBK och ABT flyttas till att uppnås 2018 i och med en geodataplan*
  - Ajourhållning av data sker på ett strukturerat sätt och bokförs i samlat dokument – *flyttas till att uppnås under 2018*

Nya delmål har lagts till för 2019 och 2020 då det identifierats ytterligare områden där GIS-verksamheten och användandet av GIS-systemet kan utvecklas.

Rollerna för GIS-verksamheten har uppdaterats och rollen Licenstagare har lagts till. Rollen administratör har döpts om till systemförvaltare och samordnare har döpts om till GIS-samordnare. En sammanslagning har gjorts av rollerna GIS-samordnare och systemförvaltare då de inte är två olika tjänster utan är enbart GIS-samordnartjänsten. Flödesschema för GIS-verksamheten och samverkan mellan roller har förtydligats med enklare bilder.

I avsnittet ansvarsfördelning mellan förvaltningarna har texten uppdaterats, icke relevanta delar tagits bort, vissa delar har skrivits om och vissa har lagts till.

Ekonomisk bedömning

Avsnittet budget och kostnadsfördelning har reviderats med kostnads- och budgethistorik för åren 2016 och 2017. Anledningen till att kostnaderna för bland annat systemförvaltning varit lägre under 2016 och 2017 än budgeterat beror på att GIS-samordnare endast jobbat 40 % i Herrljunga och resterande 60 % i Vårgårda. Från och med 2018 jobbar GIS-samordnare 50 % i Herrljunga och 50 % i Vårgårda, vilket kommer bidra till en högre lönekostnad för Herrljunga. En annan anledning till överskotten för 2016 och 2017 är att tid inte funnits för att delta på utbildningar och konferenser samt att kostnaderna för systemuppdateringar inte blivit så höga som budgeterat. Under 2018 har andelen utbildningstillfällen för användare och samordnare planerats att öka för att säkra kompetens för användare och kunskap i utvecklingen av GIS-systemet.

Sedan 2017 finns en intäkt på 30 000 kr per år, då avtal tecknats med Herrljunga Elektriska AB för nyttjande av direktåtkomsttjänster som Herrljunga kommun har tillgång till via Geodatasamverkan. Då Herrljunga kommun betalar en årlig licenskostnad för geodatasamverkan tecknades avtal för att Herrljunga Elektriska AB ska kunna nyttja informationen på motsvarande sätt som kommunens förvaltningar och mot motsvarande kostnad.

Juridisk bedömning

GIS-systemet är ett effektivt och i vissa fall oundgängligt verktyg för att kommunen ska kunna efterleva vissa lagkrav (t.ex. Lag (2010:1767) och Förordning (2010:1770) om geografisk miljöinformation, Trafikförordning 1998:1276).

Miljökonsekvensbeskrivning

GIS-systemet är ett kraftfullt verktyg för arbete med miljöfrågor och hållbar utveckling av kommunen.

FN:s barnkonvention

GIS-systemet är ett digitalt verktyg för kommunikation och medborgardialog. Offentlig verksamhet som följer med i den tekniska utvecklingen ökar möjligheterna att fånga upp barn och ungas perspektiv givet det faktum att dagens unga växer upp med digital teknik

Samverkan

Kommunens utveckling inom GIS kräver omfattande samverkan. Formerna för detta beskrivs översiktligt i GIS-strategin. Ett av de viktigaste följduppdragen som pekas ut i GIS-strategin är att ständigt utveckla samverkansformerna och en av de största budgetposterna för GIS-verksamheten utgörs av tjänsten som GIS-samordnare vilket innebär huvudansvaret för samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Ett politiskt beslutat styrdokument för GIS-verksamheten underlättar för planering och uppföljning av verksamheten, skapar förutsättningar för att budgeten används på lämpligast sätt, minskar risken för att uppdrag faller mellan stolar, förtydligar mandat och möjliggör därmed ett snabbare utvecklingsarbete. Summerat finns väldigt stora resurser upparbetade i GIS-verksamheten som behöver förvaltas på ett ansvarsfullt sätt vilket kräver en strategi.

DIARIENUMMER:	KS 60/2018 343
FASTSTÄLLD:	201X-XX-XX
VERSION:	1.2
SENAST REVIDERAD:	2018-03-13
GILTIG TILL:	2020-12-31
DOKUMENTANSVAR:	Kommunstyrelsen

Plan

GIS-strategi för utveckling och användning av kommunens geografiska informationssystem, till detta kopplade digitala verktyg samt geografiska databaser.

Kommunstyrelsen beslutar om denna plan då den gäller för kommunens alla nämnder.

HERRLJUNGA KOMMUN

Våga vilja växa!

Versionshistorik

Version 1: Ursprunglig version

Version 1.2: Uppdatering avsnitt Medel för GIS – Utbildningar och Data, Flödesschema för GIS-verksamhet i Herrljunga kommun, GIS: vem gör vad?, Ansvarsfördelning mellan förvaltningar, budget och kostnadsfördelning

Innehåll

Versionshistorik.....	1
Sammanfattning.....	4
Inledning.....	5
Vad är GIS?	5
Syfte.....	5
Vision, mål och medel för GIS i Herrljunga kommun	5
Vision för GIS	5
Mål för GIS-verksamheten	6
Medel för GIS.....	7
<i>Personalresurser</i>	7
<i>Utbildningar</i>	7
<i>Konsulter</i>	7
<i>Licenser</i>	8
<i>Geodata</i>	8
Strategi för GIS i Herrljunga kommun	8
Strategiska områden för GIS	8
Flödesschema för GIS-verksamhet i Herrljunga kommun	9
Rollbeskrivning och ansvarsfördelning.....	10
Samverkan mellan roller i GIS-verksamheten.....	13
Ansvarsfördelning mellan förvaltningar.....	13
Budget och kostnadsfördelningsmodell.....	17
Generella nyttor	17
Specifika nyttor	17
Kostnadshistorik och kostnadsfördelning.....	17
Beskrivning av modell för kostnadsfördelning	17
Budgethistorik	18
Kostnadshistorik.....	18
Kostnadsfördelning 2018.....	19

Kostnadsfördelningsmodell 19

Sammanfattning

GIS är en förkortning för Geografiska InformationsSystem. Begreppet kan vara okänt för många men nästan alla använder sig av tekniken i sin vardag – och utvecklingen och marknaden är expansiv. För en komplex verksamhet, såsom den kommunala, finns det oerhörda nyttor med att hitta en gemensam nämnare för den enorma mängd och olikartade information som hanteras i verksamheten. Den gemensamma nämnaren i det här fallet utgörs av *geografisk information* som möjliggör visualisering i en kartbild vilket gör information mer tillgänglig och enklare att använda. När denna informationshantering sker digitalt kan stora vinster göras i effektivitet och kvalitet – och det är GIS-systemet som är verktyget för detta.

I denna plan fastställs förutsättningar, mål och verktyg för Herrljunga kommuns GIS-utveckling som ska stödja och bidra till hela kommunens ständiga utveckling. Kommunstyrelsen beslutar om att planen ska gälla och därmed har hela organisationen en och samma vision för GIS att sträva mot, beslutade ansvarsområden att fullfölja och ekonomisk fördelning att förhålla sig till.

Visionen för GIS-verksamheten fokuserar på befolkningsutveckling med visionen om 11 500 invånare år 2035 genom både effektivare verksamhetsarbete för ökad inflyttning och mer tillgänglig IT-miljö för invånare – befintliga och potentiella.

Övergripande mål i planen är att samla så många som möjligt bland kommunens olika IT-system kring GIS-systemet och sammankoppla dessa så att GIS-systemet blir knutpunkten för merparten av kommunens information.

Medel som krävs för att kunna arbeta enligt planen redovisas under fem kategorier: *personalresurser, utbildningar, konsulter, licenser* och *data*. Behoven beskrivs kvalitativt medan faktiska kostnader redovisas senare under rubriken Budget och finansieringsmodell.

Strategi för GIS-verksamheten formuleras inom fem områden som har strategisk tyngd: *ansvar, roller, rutiner, definitioner/standarder* och *samverkan*.

Roller och ansvar inom GIS-verksamheten beskrivs utförligt i planen och att dessa beskrivningar efterlevs är grundläggande för att GIS-verksamheten ska kunna fungera. Kapitlet utgörs av två delar: först beskrivs nyckelrollerna i GIS-verksamheten under *GIS: Vem gör vad?* sedan beskrivs ansvaret förvaltningsvis, under *Ansvarsfördelning mellan förvaltningar*.

Budget är en ständigt föränderlig faktor och det är även GIS-verksamheten. Därför har en modell tagits fram för hur kostnader för GIS-verksamheten kan fördelas och vilken kan användas som stöd när förändringar planeras. Principerna för föreslagen kostnadsfördelning är att kostnader sprids så att balans mellan nyttor och insatta resurser blir så jämn som möjligt. Denna modell ska skapa incitament för verksamheterna att använda GIS-systemet och stimulera till att effektivisera verksamheten.

Inledning

Vad är GIS?

Geografisk information är något vi alla hanterar varje dag, vilket inte är konstigt med tanke på att ungefär 80 % av all information kan relateras till en geografisk position. Med dagens standard på digital teknik innebär det oändliga möjligheter för analys av geografisk information. När information kan kopplas till annan information så ökar dess värde exponentiellt. Samhällsnyttan av att kunna analysera information från en mängd olika källor är ovärderlig.

GIS-projektet 2014-2015

Herrljunga kommun insåg relativt tidigt potentialen för GIS och upphandlade i början av 2000-talet ett avancerat verksamhetssystem med kartbas. Med tiden kom även insikten om hur resurskrävande ett sådant avancerat system är för att få ut önskad effekt och ett projekt startade år 2014 med syfte att utveckla GIS-verksamheten och säkra dess standard. Denna plan är produkten av det arbete som gjorts inom projektet och utgör länken mellan projektfas och förvaltningsfas men framförallt kommer den att vara det viktigaste styrdokumentet för GIS-verksamheten i kommunorganisationen.

Syfte

Denna plan syftar dels till att klargöra de förutsättningar som gäller för att förvalta de stora resurser som finns upparbetade i kommunens GIS-verksamhet, dels till att möjliggöra för kommunorganisationen att vidareutveckla och följa med i omvärldens utveckling inom området. Det övergripande syftet är att öka effektivitet och kvalitet i verksamheternas processer och politiska beslut, vilket är oundgängligt i arbetet för att utvecklas alltmer hållbart, både ifråga om kommunal ekonomi, lokal miljö och socialt kapital.

Vision, mål och medel för GIS i Herrljunga kommun

Som all verksamhet behöver GIS ett antal ben att stå på för att fungera – här benämnda ”vision”, ”mål” och ”medel”, samt en strategi som knyter samman delarna. Med denna plan som grund ska en konkret handlingsplan tas fram för att leda den löpande GIS-verksamheten framåt.

Vision för GIS

Herrljunga kommun har ett övergripande visionsmål om att vara 11 500 invånare år 2035 och GIS-verksamheten kommer att vara en hörnsten i uppnåendet av visionen, för att därefter fortsätta att bidra till en stadig befolkningsökning inom kommunen vidare in i framtiden. Detta genom att GIS-systemet gör information tillgänglig och möjliggör en enklare kommunikation med både nutida och framtida invånare, vilket gör Herrljunga kommun till ett tydligt, välkänt och ännu bättre boendalternativ. Kommunens IT-lösningar och handläggningsprocesser ska uppfattas av invånarna som moderna och i takt med sin tid, mycket tack vare att kartstöd används för allt fler funktioner i verksamheterna. GIS-verksamheten sätter helt enkelt Herrljunga kommun på kartan – i både bildlig och bokstavig bemärkelse.

Mål för GIS-verksamheten

Övergripande mål

- GIS-systemet är det verksamhetssystem som övriga verksamhetssystem förhåller sig till – den centrala plattform varifrån kommunens medarbetare hämtar merparten av den information som används i den dagliga verksamheten.
- Databaserna för geografisk information innehåller alltid uppdaterad information och alla förändringar som dokumenteras inom verksamheterna redigeras först och främst i databaserna och all annan lagring betraktas som tillfällig kopia av information
- Flertalet e-tjänster som kommunen erbjuder medborgarna använder GIS-systemets webbapplikationer som plattform.
- GIS-systemet är en naturlig del i digitaliseringsprocessen inom kommunen
- Vid arbetet med framtagande av Vision för Herrljunga kommun görs undersökning av hur GIS-systemet/verksamheten kan bidra till att uppnå målen i visionen

Delmål – uppnås år 2018

- GIS-systemet används som ett stöd i kommunens krishantering
- Alla verksamhetschefer har genomgått intern utbildning i GIS-systemets webbportal för att betrakta området som en naturlig del inom sitt verksamhetsområde
- GIS-systemet underlättar lång- och kortsiktig samhällsplanering genom att skapa goda underlag för analys
- All ajourhållning och nyframställning av kartor sker direkt i befintlig databas för karthantering
- Ajourhållning av data sker på ett strukturerat sätt och bokförs i ett samlat dokument
- Geodataplan som visar geodatabehov och försörjning finns upprättad och följs som även beskriver MBK och ABT arbetet

Delmål – uppnås år 2019

- Alla nämndpolitiker känner till kommunens GIS-system och dess webbtjänster används som verktyg på nämnders och styrelsers sammanträden
- Alla nya detaljplaner läggs in i modulen Fysisk planering i GIS-systemet
- GIS-verksamheten jobbar effektivt för digitalisering av allt som innehåller geografisk information
- Vid utveckling av nya funktioner/tjänster så väl interna som externa vilka innefattar geografisk information undersöks alltid möjligheten till att använda funktionalitet i GIS-systemet innan annan programvara inhandlas

Delmål – uppnås år 2020

- GIS-systemet är det verktyg som används för att digitalisera alla detaljplaner skapade före 2018

- I GIS-systemets funktionalitet finns verktyg för arbetet med insamling av data i fält, som underlättar handläggningen av ärenden
- Inom de områden där datautbyte med myndigheter stöds av funktionalitet i GIS-systemet sköts rapportering av förändringar i GIS-systemet

Medel för GIS

För att uppnå vision och mål för GIS-verksamheten krävs medel i löpande budget som täcker verksamhetens behov och en finansieringsmodell som tydligt redovisar var kostnader respektive nyttor uppstår i verksamheten.

Verksamhetens behov i budget kan delas in i följande kategorier: *personalresurser*, *utbildningar*, *konsulter*, *licenser* och *geodata*. Omfattningen av behoven i varje kategori redovisas nedan och det som anges är miniminivå:

Personalresurser

Den största andelen resurser som GIS-verksamheten kräver utgörs av personalens insatser, men det är samtidigt där som de största nyttorna genereras i form av ett effektivare arbete på sikt.

- För administration och samordning: Minst två individer, totalt minst en heltid.
- För användning: Varje förvaltning har en kontaktperson och kommunicerar sin förvaltnings intressen med samordnaren och de andra förvaltningarnas kontaktpersoner samt då det är lämpligt har en ansvarig användare för varje modul kommunen betalar licens för.
- För drift av hårdvara: IT-avdelningen har minst en person med grundläggande kunskaper i hur GIS-systemet fungerar och som deltar i utvecklingsprocessen för GIS-verksamheten.

Utbildningar

- För administratörer och databasanvändare krävs utbildningar via konsult från systemleverantören, dels grundläggande utbildning och dels påbyggnadsutbildning för specifika verksamheter. Dessutom behöver kompetensutvecklingen ske löpande i takt med den tekniska utvecklingen.
- För webbanvändare ordnas regelbundet interna utbildningar via samordnaren.

Konsulter

Vid uppdateringar av programvara och liknande krävs insats av konsult från systemleverantören.

Uppdateringarna i sig ingår i licensavtalet medan arbetsinsatsen måste köpas till. Lämplig omfattning av uppdateringar är vid större plattformsförändringar och ändringar i moduler till följd av nya lagkrav.

Önskvärt är även att uppdatera för att öka användarvänlighet, åtgärda buggar och liknande, men den kostnaden kan rationaliseras bort till förmån för annat.

- Vid programvaruuppdateringar.
- Vid komplexa processer inom driftverksamhet av GIS-systemet.
- Vid särskilda satsningar och projekt för GIS-utveckling.

Licenser

För programvara krävs licens för verksamhetssystemet GEOSECMA för ArcGIS, där modullicenser och licens för plattformen ArcGIS ingår.

Geodata

All geodata kostar att ha tillgång till, men en grov indelning av geodata kan göras genom att skilja på intern och extern geodata. Den senare innebär ofta en direkt kostnad då det handlar om produkter som säljs eller licensieras ut mot ett användaravtal. Intern geodata däremot är organisationens eget ansvar och att hålla en kvalitet på denna kostar i form av personal- eller konsultresurser. Dock kan denna kostnad balanseras genom att kommunen tar betalt för sina produkter i form av geografisk information, detta kräver då en stabil kvalitet på produkterna och alltså noggrant efterlevda rutiner.

Extern geodata såsom Lantmäteriets fastighetskarta, ortofoto och annan myndighetsdata köps via samverkansavtal med Lantmäteriet inom ramen för Geodatasamverkan (sprunget ur EU-direktivet INSPIRE). Därmed äger kommunen rätt att använda all geografisk myndighetsdata som ingår i Geodatasamverkan. Även extern geodata genererar indirekta kostnader, utöver licenskostnaden, vid insamling, strukturering, lagring, presentation, distribuering och uppdatering – dessa kostnader hamnar under personalresurser.

- Extern geodata fås genom medlemskap i Geodatasamverkan till ett paketpris baserat på kommunens befolkningsmängd. Herrljunga kommun hamnar i kategorin med den lägsta avgiften (106 400 sek för år 2018). Extern geodata som inte ingår i Geodatasamverkan fås som öppna data eller separata licensavtal.
- Intern geodata hålls uppdaterad hos de olika verksamheterna enligt överenskommen plan och standard. Plan och standard anges i kommunens geodataplan

Strategi för GIS i Herrljunga kommun

Strategiska områden för GIS

Identifierade strategiska områden för att sträva mot vision och mål med GIS är: *ansvar, roller, rutiner, definitioner/standarder* och *samverkan*.

Ansvar för GIS är tydligt fastlagt

Vem, vilken roll, som har det övergripande ansvaret ska vara reglerat i reglemente. Ansvar för olika delområden inom GIS-verksamheten ska på motsvarande sätt vara dokumenterat i ett politiskt beslutat dokument, så som denna plan. Nyttor och kostnader är incitament som ska användas för ökat engagemang för GIS-användning och utveckling.

Roller kring GIS-verksamheten är tydliga och kända

En rollbeskrivning utan kryphål ska alltid finnas och hållas aktuell. Ansvar för detta regleras i enlighet med ovan. Rollerna och deras ansvar hålls kända och aktuella trots personalskiftet genom löpande dialog och stående punkt på agendan vid GIS-möten.

Rutiner för GIS-verksamheten är dokumenterade och aktuella

Generella rutiner beskrivs gemensamt mellan verksamheterna och hålls kända och aktuella på samma sätt som med rollbeskrivningarna ovan. Med de gemensamma rutinerna som utgångspunkt beskrivs sedan verksamhetsspecifika rutiner vilka infogas i den gemensamma rutinbeskrivningen.

Definitioner/standarder för samsyn kring GIS i organisationen

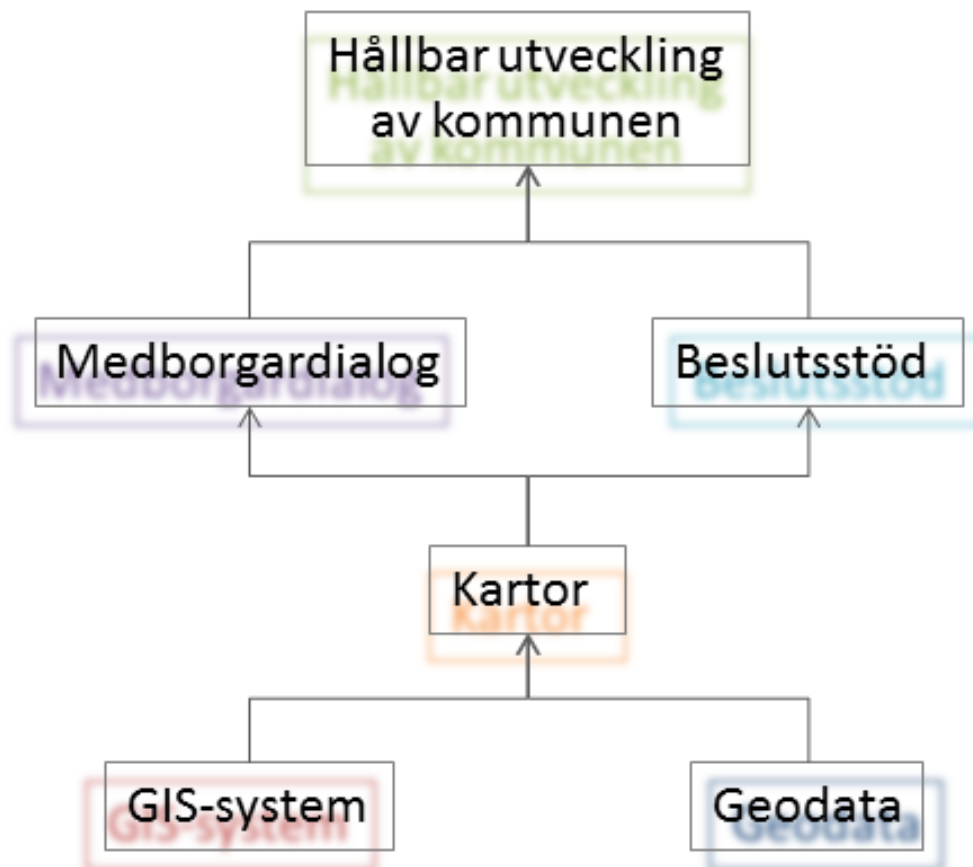
Metadata är viktigt för att kunna använda den data som finns. En gemensam standard för all geodata i kommunen ska finnas och hållas aktuell, vilket sköts av GIS-gruppen i likhet med hanteringen av roller och rutiner som beskrivs ovan.

Samverkan kring GIS-verksamheten utvecklas ständigt

GIS- och GIT-grupp är en god kärnverksamhet som dock måste följa med sin tid. Såväl resursmässiga som utvecklingsmässiga skäl finns för att ständigt söka nya vägar för samverkan. Aktuellt i närtid är att involvera kommunala bolag och inom överskådlig tid att bredda samverkan över kommungränsen.

Flödesschema för GIS-verksamhet i Herrljunga kommun

Nedanstående flödesschema illustrerar på ett förenklat sätt hur GIS-verksamheten fungerar. GIS-systemet och geodata gör det möjligt att skapa kartunderlag som kan användas i medborgardialog men även som beslutsstöd vilket bidrar till att Herrljunga kommun kan utvecklas på ett hållbart sätt.

Rollbeskrivning och ansvarsfördelning

För alla funktioner inom GIS-verksamheten måste finnas ett tydligt formulerat ansvar kopplat till en utpekad roll med saklig beskrivning. Nedan avsnitt är en rollbeskrivning för nyckelrollerna inom GIS-verksamheten samt ansvarsfördelning mellan kommunens förvaltningar utifrån rådande förutsättningar. Ansvaret har fördelats utifrån dels ett kompetensperspektiv för att få ut bästa effekt av arbetet, dels utifrån behovs-/nyttoperspektiv så att insätta resurser så långt det är möjligt återför nytta till respektive ansvarig/resursägare. Men det är samtidigt viktigt att komma ihåg att varje insats sannolikt är till gagn för en mycket bredare målgrupp och att det därmed är ett gemensamt ansvar att hålla kommunens information aktuell. Läsanvisning för avsnittet:

”Roll”

”Uppdrag”

”Beskrivning”

Licenstagare

Licensavtal

Står på avtalet för licenserna till GIS-systemet.

Fakturor

Är mottagare av alla inkommande fakturor från systemleverantören och förmedlar dessa till GIS-samordnaren eller Budget och verksamhetsansvarig.

Budget och verksamhetsansvarig (Systemägare)

Budget och verksamhetsplan m.m.

Har det övergripande ansvaret för budget och är beslutsattestant för kostnadsställe GIS i Raindance. Ansvarar för att tillsammans med GIS-samordnaren ta fram handlingsplan och verksamhetsplan samt följa upp verksamheten årsvis med rapportering till kommunstyrelsen.

Deltar i utvecklingsarbetet för GIS-verksamheten.

Ansvarar tillsammans med GIS-samordnaren för att det finns resurser för drift av GIS-systemet (GIS-samordnare).

Systemägaren tar tillsammans med GIS-samordnaren fram ärenden om GIS-systemet behöver utvecklas med t.ex. fler moduler. Blir även föredragande för beslutsorgan för utökad GIS-budget tillsammans med GIS-samordnaren eller istället för GIS-samordnaren om förhinder föreligger.

GIS-samordnare/Systemförvaltare

GIS-grupp

Sammanställande och ordförande vid gruppens möten.

Kontaktperson

Är kommunens GIS-kontakt både internt och externt, kanaliserar frågor och önskemål till rätt aktör, samt är kontaktperson med systemleverantören (Crayon/ESRI) och ansvarar för att kontrakt och avtal följs enligt överenskommelsen genom kunskaps- och informations spridning.

GIS-utveckling och budget

Driver det övergripande utvecklingsarbetet för GIS-verksamheten inom kommunen genom löpande samverkan (GIS-gruppen bl.a.), aktiviteter samt större och mindre projekt. Samordnaren har det övergripande GIS-ansvaret vilket innebär kontroll över budgeten och är därmed den som väger behov mot varandra och söker kostnadseffektiva lösningar med bred nytta (behov kan vara allt ifrån utbildningar, programuppdateringar, nyinköp moduler etc.). GIS-samordnaren sprider kunskap om nyttan med GIS-systemet och skapar förståelse för att kostnaderna, även utökade, är försvarbara.

Programvara

Ska genomgå grundkurs och administrationskurs i programvaran samt hålla sig uppdaterad kring dess utveckling vilket innebär att vid större uppdateringar medverka på de utbildningstillfällen som erbjuds i sammanhanget utefter behov.

Geodata

Grundläggande geodata och information ska finnas i GIS-systemet och detta ansvarar samordnaren för. Regelbundna beställningar av geodata görs via Geodatasamverkan, exempelvis Fastighetskartan, Ortofoto, Terrängkartan etc. samt import av dessa geodata till databasen. Systemförvaltaren ansvarar även för databasens utformning och innehåll, webbaserade applikationer samt upprätthåller en enhetlig layout för kommunens gemensamma kartprodukter.

Datautbyte

Exportera kartdata vid tillfälliga önskemål från både interna och externa aktörer (kan vara privatpersoner, entreprenörer, myndigheter etc.). Ansvar för datautbyte som sker enligt löpande avtal såsom ABT (Lantmäteriet), NVDB (Trafikverket) etc. regleras längre ner under *Ansvarsfördelning mellan förvaltningar*. Förfrågningar om verksamhetsspecifik geodata kan kanaliseras till modulansvariga. Observera att upphovsrättsliga villkor kan gälla – samordnaren ansvarar för att upphovsrättslagen, ingångna avtal samt eventuella kommunala policys följs när det gäller geodata, t.ex. teckna förbindelse uppdragstagare.

Användarkonton/grupper

Dokumentation över användare, grupper, rättigheter och klientmaskiner hålls uppdaterade. Vid personalbyte ska efterträdare få samma rättigheter som tidigare person vid tjänsten. Nya användare anmäler intresse hos samordnaren som ordnar ett nytt konto till dem och/eller kopplar dem till lämplig användargrupp. Önskar personen GIS-klient på sin arbetsdator bör viss programvarukunskap säkerställas innan klient installeras.

Övrigt (Se även fastighetsuppdateringar, servrar och önskemål)

Samordnaren ska kunna importera den veckovisa fastighetsinformationen när ordinarie rutiner inte fungerar. Viss kunskap och behörighet till servermiljö krävs för att administrera tjänster i GIS-systemet

samt för viss webbpublicering, IT-ansvarig ska vara behjälplig när samordnaren behöver jobba i (känslig) servermiljö.

GIS-gruppen

Samverkan

Fångar upp behov, önskemål, utvecklingsmöjligheter i sina respektive verksamhetsområden. Forum och arbetsgrupp för *GIS' strategiska utveckling* under ledning av GIS-samordnaren. Utgör stödfunktion till samordnaren, genom till exempel gemensamma prioriteringar och verksamhetsuppföljning.

GIT-gruppen

Samverkan

Arbetsgrupp för *GIS' tekniska utveckling* under ledning av Samordnare och IT-chef/utsedd GIS-ansvarig IT-tekniker. Bearbetar och om möjligt verkställer tekniska förutsättningar utifrån förslag från GIS-gruppen. Vid hinder återremitteras önskemålen till GIS-gruppen för diskussion om alternativa lösningar och ställningstagande inför eventuella kostnadsökningar. GIT-gruppen arbetar responsivt.

IT-avdelningen

Support

IT-avdelningen tillhandahåller support för drift av IT-miljö där omfattning och leveranstider etc. regleras enligt avtal mellan IT och verksamhetsansvarig. Support vid problem som uppstår vid användning av webbapplikationer kan i många fall styras till samordnare alternativt programvarusupport. Kan inte samordnare lösa problemet kan denna ofta avgöra om supportbegäran ska sändas till intern support eller till programvarusupport, vid oklarheter till båda.

Uppdateringar

Programvaruuppdateringar genomförs av systemleverantörens tekniker, dock kan GIS-ansvarig IT-tekniker behöva vara nåbar via minst telefon under tiden uppdatering installeras. Samordnaren stämmer av med GIS-ansvarig IT-tekniker då datum för uppdatering ska bokas. Uppdateringar bör göras utan dröjsmål då vissa processer kräver uppdaterad programvara för att fungera (t.ex. fastighetsaviseringsfiler som kommer varje vecka). Om/när det är tekniskt möjligt ska klienter få automatiska uppdateringar till sina datorer.

IT-infrastruktur

IT-avdelningen ansvarar för att tillhandahålla de tekniska förutsättningar som krävs för att GIS-verksamheten ska fungera. Ett särskilt avtal om vilka dessa förutsättningar är tecknas mellan IT och verksamhetsansvarig. IT-ansvarig ska vara behjälplig när samordnaren behöver jobba i (känslig) servermiljö för att till exempel administrera tjänster i GIS-systemet.

Installation av GIS

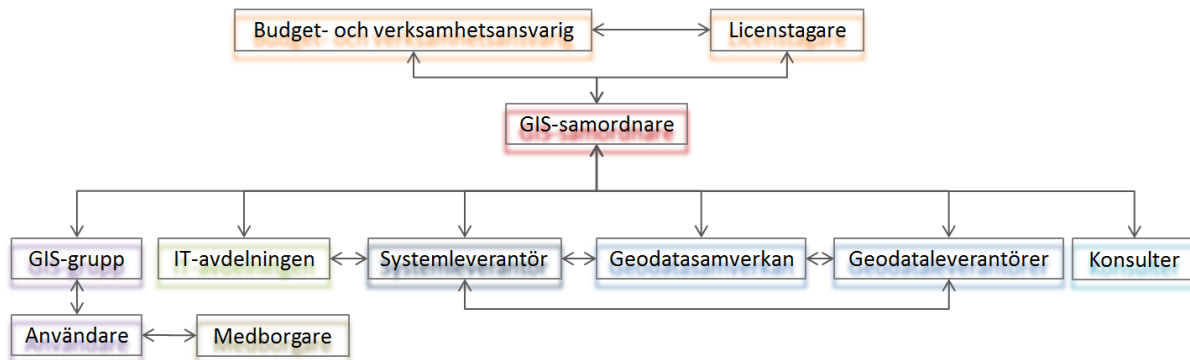
För nya databasanvändare som saknar programvara sköter samordnaren installationen. Enbart kommunens datorer har rätt till programvaran och kan komma åt databaserna. IT-tekniker ser till att samordnaren har rätt behörigheter till servrar för att genomföra installationerna.

Samverkan

Har en ordinarie samt en ersättare som representant i GIT-gruppen.

Samverkan mellan roller i GIS-verksamheten

Nedan presenteras en förenklad bild över hur de olika rollerna, både interna och externa, i GIS-verksamheten samverkar. All samverkan mellan de olika parterna är alltid en tvåvägskommunikation.

Ansvarsfördelning mellan förvaltningar

Nedan förklaras hur ansvaret för olika delar fördelas mellan de olika förvaltningarna i kommunen.

”Förvaltning”

”Uppdrag”

”Beskrivning”

Kommunstyrelsens förvaltning

Övergripande ansvar

Kommunstyrelsen är ytterst ansvarig för GIS-arbetet och -utvecklingen i kommunen och bör för att hålla sig à jour med utvecklingen begära verksamhetsplan och verksamhetsberättelse från verksamhetsansvarig som har tilldelats uppdraget i reglemente.

Översiktsplan – Samhällsutvecklare

För kommunens digitala översiktsplan ansvarar samhällsutvecklare. Aktuell översiktsplan läggs ut digitalt på kommunens hemsida.

Ärendehanteringssystem – EDP Vision

Enheten ”Administration och kommunikation” ansvarar för ärendehanteringssystemet EDP Vision. En koppling till GEOSECMA for ArcGIS finns där ärenden som kopplats till en fastighet kan visas i kartan och ge möjlighet till olika analyser och presentationer av information.

Kommuninformation

Generell kommuninformation som kan knytas till ett geografiskt läge bör successivt struktureras i GIS databas. För aktualisering av införd information ansvarar enheten ”Administration och kommunikation”.

Samverkan

Förvaltningen ska ha minst en ordinarie samt en ersättare som representant i GIS-gruppen.

Bygg- och miljöförvaltningen**Budget- och verksamhetsansvar**

Budget samt verksamhetsansvar (systemägande) ligger idag på Bygg- och miljöförvaltningen. Vid utökade kostnader ansöker förvaltningen om utökad budgetram för detta. Argument för denna utveckling hämtas vid behov hos GIS-samordnaren och GIS-gruppen.

Kostnadsfördelning

Bygg- och miljöförvaltningen ansvarar för att kostnader för GIS-verksamheten belastar den part som upparbetar kostnaderna och att det finns en dokumenterad överenskommelse om denna fördelning.

Fastighetsuppdateringar – *Karttekniker*

Kommunen får uppdateringar från Lantmäteriet en gång i veckan med aktuella fastighetsuppgifter. Informationen importerar till GIS-databas från en FTP-server via fastighetsmodulen i GEOSECMA. Importen sker automatiskt men karttekniker kontrollerar att importen skett utan fel vid de tillfällen GIS-samordnaren inte har möjlighet att göra kontrollen. Det måste säkerställas att det alltid finns minst två personer som har kompetens och behörighet att göra importen om den automatiska importen inte skulle fungera.

MBK (Mätning, beräkning och kartering) – *Karttekniker*

Kommunens primärkarta är en mycket värdefull produkt som kräver strukturerad ajourhållning. För detta krävs en särskild plan med tillhörande budgetmedel. En sådan MBK-plan kan utformas så att intäkter täcker utgifterna men bör vara mer ambitiös för att skapa mervärden på längre sikt. En aktuell primärkarta är till stor nytta internt hos kommunen, kommunala bolag och externa aktörer med vilka avtal tecknas där uttag ur primärkartan erhålls mot en avgift. Karttekniker ansvarar för att MBK-plan finns aktuell och följs.

Datautbyte med Lantmäteriet – *Karttekniker*

Tjänsten som karttekniker rapporterar eventuella rivningar av byggnader, samt nybyggnation som är så pass omfattande att det ska rapporteras till Lantmäteriet via LINA för uppdatering i Fastighetskartan och eventuellt andra kartprodukter hos Lantmäteriet.

Detaljplaner – *Kommunarkitekt*

Aktualisering av detaljplanemosaik ansvarar detaljplanehandläggare för, liksom att nya detaljplaner konstrueras med hjälp av detaljplanemodulen *Fysisk planering*.

Samverkan

Förvaltningen ska ha minst en ordinarie samt en ersättare som representant i GIS-gruppen.

Tekniska förvaltningen**Väg- och gatuinformation**

Gatuchef ansvarar för att efterleva avtalet om datautbyte med Trafikverket, vilket innebär att kommunen får tillgång till Trafikverkets nationella vägdatabas (NVDB) och ajourhållning av vägnätet inom överenskommet leveransområde (ungefär tätorter). Modul i GEOSECMA kallad *LVDB* ("lokal vägdatabas") används för import av vägnätet från NVDB till LVDB..

Lokala trafikföreskrifter

Gatuchef ansvarar för att lokala trafikföreskrifter (LTF) levereras till Transportstyrelsen på ett rättssäkert sätt och modul i GEOSECMA kallad *Trafik* används för detta. Det är de föreskrifter som finns hos Transportstyrelsen som är juridiskt giltiga.

Parkskötsel

Lägesbunden information om kommunens parker och grönytor finns i databas kopplad till modul Park och grönyta, aktualisering av dessa data ansvarar parkchef för.

Fritid och turism

Kartläggning av information kopplat till föreningsliv, i nuläget vandringsleder, ansvarar förvaltningen för.

Samverkan

Förvaltningen ska ha minst en ordinarie samt en ersättare som representant i GIS-gruppen.

Bildningsförvaltningen**Skolplaceringsområden**

Ansvar för aktualisering vid förändring av ytor för skolplaceringsområden.

Skolskjutsrutter

Ansvar för aktualisering vid förändring av sträckor och hållplatser för skolskjutsrutter.

Samverkan

Förvaltningen ska ha minst en ordinarie samt en ersättare som representant i GIS-gruppen.

Socialförvaltningen**Verksamhetsområden**

Ansvar för att aktualisering och skapande av geodata inom olika verksamhetsområden rapporteras till samordnaren.

Samverkan

Förvaltningen ska ha minst en ordinarie samt en ersättare som representant i GIS-gruppen.

Användare, alla förvaltningar**Önskemål**

Har en förvaltning eller enhet önskemål om t.ex. geodata eller moduler ska dessa lyftas i GIS-gruppen. Önskemålets art avgör om, när, hur och av vem det kan verkställas. GIS-samordnare har mandat att avgöra om konsult ska bekostas för ändamålet.

Applikationer/Tillägg

Om en förvaltning vill beställa en modul till programvaran ska samordnaren kontaktas för att undersöka behovet bredare i organisationen och hitta möjliga samordningsfördelar, i första hand genom GIS-gruppen. Den eller de som önskar använda den nya applikationen kommer överens om finansiering. Generellt gäller att den initiala kostnaden för införande samt licenskostnad innevarande år och så långt beslutad budget sträcker sig belastar den/de som initierat beställningen. Därefter förenas kostnaden för applikationen i nästkommande budget för programvaran och debiteras enligt kostnadsfördelningsmodell. Den förvaltning som beställer applikationen blir i den mån det är lämpligt ansvarig för administrationen av denna och ska få rättigheter att ändra och administrera informationen i applikationen.

Geodata

Gällande verksamhetsspecifik geodata, exempelvis lokal vägdata, park- och grönytor, översiktsplan, detaljplanemosaik, lediga tomter, skolskjutsrutter etc. ansvarar respektive förvaltning/enhet för dess aktualisering/ajourhållning. Det är viktigt att personal har ett tydligt formulerat ansvar för detta så att geodata inte blir inaktuell och riskerar att beslut tas med felaktiga underlag eller att lagkrav inte kan efterlevas. Lämpligt är att GIS-gruppen årligen leder en översyn av innehållet i alla databaser på GIS-servern för att säkerställa att inga data glöms bort med tiden.

IT-avdelningen

IT-avdelningen ansvarar för att hålla en fungerande IT-miljö utifrån systemkraven för GIS-systemet. IT-avdelningen ansvarar även för avtalet för GIS-systemet.

Kontaktpersoner för närvarande

E-post: namn.efternamn@admin.herrljunga.se

- Budget och verksamhetsansvarig: Bygg och Miljöchef Lena-Britt Björklund
- Samordnare/Administratör: GIS-samordnare Marie Svensson
- Licenstagare: IT-chef Jan Pettersson

Budget och kostnadsfördelningsmodell

Kostnader och nyttor hänger tätt ihop med ansvarsfördelningen. Ansvaret har fördelats utifrån kompetensperspektiv och behovs-/nyttoperspektiv, medan fördelningen av kostnader görs så att balans mellan nyttor och insatta resurser blir så jämn som möjligt. Fördelning av budgetmedel mellan de olika kostnadsposterna är gjord utifrån en avvägning av tidigare behov och uppskattade framtida behov.

Generella nyttor

Alla förvaltningar delar nyttan som skapas genom en gemensam datalagring då samutnyttjande av olika verksamheters geodata/information möjliggör en överblick och helhetssyn på det komplexa samspelet mellan aktivitet, tid och rum. Med denna överblick sparar alla aktörer mycket tid som annars går till att söka information på andra sätt. Men framför allt så minskar risken för att beslut tas utan att viktig och relevant information uppmärksammas, vilket kan innebära dåliga beslut på många sätt, till exempel att kommunens olika förvaltningar motarbetar varandra och i värsta fall lagbrott. Tvärtom kan vi med en god och smidig tillgång till en bred informationsbas se möjligheter som vi annars inte skulle upptäcka och därigenom verka för beslut som exempelvis ökar nyttan utan att öka kostnaden, samordna aktiviteter och samutnyttja resurser. Den här typen av arbetssätt är en förutsättning för att utvecklas mot en mer hållbar organisation och ett hållbart samhälle.

Specifika nyttor

Kommunens förvaltningar kan beskrivas i termer av ”hårda” respektive ”mjuka” verksamheter. De hårda, Tekniska förvaltningen och Bygg- och miljöförvaltningen, arbetar för att olika funktioner och strukturer ska fungera för invånarna medan de mjuka, socialförvaltningen och bildningsförvaltningen, jobbar mer direkt med människornas behov och utveckling. Kommunens GIS-verktyg är i dagsläget och av tradition mer inriktat på de hårda verksamheternas behov i form av olika tillägg med nyttor direkt kopplade till dessa. Det betyder inte att GIS-systemet saknar nytta för de mjuka verksamheterna, utan att utvecklingspotentialen är desto större. Den tydligaste nyttan handlar om befolkningsunderlag och -analys.

Kostnadshistorik och kostnadsfördelning

Kostnaderna för olika poster har varierat över åren men framförallt har de bokförts på olika konton så att uppföljning svårgjorts, vilket medfört att det tidigare inte framgick hur GIS-verksamheten har klarat sin budget. I tabellen *Kostnadshistorik för GIS* framgår dock att under åren 2013-2015 har den faktiska kostnaden för GIS överstigit budgeten med mellan 120 tkr och 350 tkr per år. Sedan detta identifierats görs från budgetåret 2016 en ramhöjning för att kunna verkställa denna plan, i vilken kostnadsposternas budgetmedelsfördelning är ett av många verktyg för måluppfyllelse.

Beskrivning av modell för kostnadsfördelning

Kostnadsfördelningsmodell hanterar två parametrar, dels fördelning av budgetmedel på olika kostnadsposter, dels en fördelning mellan förvaltningarna utifrån bedömning av deras behov och användning av olika delar av systemet och dess förvaltning och drift. Medan fördelning av medel till olika kostnadsposter baseras på kända utgifter är kostnadsbördan för förvaltningarna grovt uppskattad. Bedömningen har gjorts att en tjugondel (5 %) är den minsta andel av kostnaden som bör belasta en förvaltning, se tabell *Kostnadsfördelningsmodell för GIS* på nästa sida. Eftersom användningen kommer att förändras löpande så ses fördelningen över årligen. Observera: det är inte nödvändigt att pengar flyttas mellan förvaltningarna utan modellen kan ses som en illustration över en förvaltnings inestående nytta med GIS och ett därmed inneboende ansvar att ta vara på motsvarande resurseffektivitet.

Budgethistorik

<i>Kostnadspost</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Budget</i>	250 000 kr	250 000 kr	650 000 kr	661 000 kr
<i>Uppbokning av kostnader för 2016</i>	0 kr	0 kr	0 kr	25 000 kr
<i>Intäkter</i>	0 kr	0 kr	3 700 kr	30 000 kr ¹
<i>Projekt</i>	400 000 kr	400 000 kr	0 kr	0 kr
<i>Summa</i>	<i>650 000 kr</i>	<i>650 000 kr</i>	<i>653 700 kr</i>	<i>716 000 kr</i>

Kostnadshistorik

<i>Kostnadspost</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
<i>Geodata</i>	85 000 kr	109 705 kr	105 400 kr	106 500 kr
<i>Systemförvaltning synlig</i>	40 000 kr	300 000 kr	192 000 kr	201 000 kr
<i>Systemförvaltning osynlig</i>	200 000 kr	100 000 kr	0 kr	0 kr
<i>Licenser</i>	190 000 kr	190 000 kr	190 500 kr	216 000 kr
<i>Systemuppdatering</i>	25 500 kr	35 000 kr	20 600 kr	11 000 kr
<i>Kompetensutveckling</i>	278 000 kr	15 500 kr	15 500 kr	9 500 kr
<i>IT-drift synlig</i>	0 kr	0 kr	1 300 kr	5 000 kr
<i>IT-drift osynlig</i>	20 000 kr	20 000 kr	0 kr	0 kr
<i>Övriga kostnader</i>	0 kr	0 kr	12 800 kr	21 000 kr
<i>Kostnad för 2016</i>	0 kr	0 kr	0 kr	25 100 kr
<i>Summa synliga kostnader</i>	618 500 kr	650 205 kr	538 100 kr	595 100 kr
<i>Summa osynliga kostnader</i>	220 000 kr	120 000 kr	0 kr	0 kr
<i>Summa totalt</i>	<i>838 500 kr</i>	<i>770 205 kr</i>	<i>538 100 kr</i>	<i>595 100 kr</i>

¹ Intäkten avser den årliga kostnad som anges i avtal mellan Bygg och miljöförvaltningen och Herrljunga Elektriska AB för Herrljunga Elektriska ABs användning av direktåtkomsttjänster för fastighetsinformation för drift, underhåll och planering av nätverksamhet för EI, VA, Fjärrvärme och fiber som ingår i licens för Geodatasamverkan.

Kostnadsfördelning 2018

<i>Kostnadspost</i>	<i>Budget</i>	<i>Tekniska</i>	<i>Bygg & miljö</i>	<i>Bildning</i>	<i>Social</i>	<i>Kommunled</i>
<i>Geodata</i>	110 000 kr	33 000 kr	33 000 kr	11 000 kr	11 000 kr	22 000 kr
<i>Systemförvaltning</i>	270 000 kr	108 000 kr	108 000 kr	13 500 kr	13 500 kr	27 000 kr
<i>Licenser</i>	190 000 kr	76 000 kr	81 700 kr	11 400 kr	11 400 kr	9 500 kr
<i>Systemuppdatering</i>	40 000 kr	12 000 kr	12 000 kr	4 000 kr	4 000 kr	8 000 kr
<i>Kompetensutveckling</i>	40 000 kr	12 000 kr	12 000 kr	4 000 kr	4 000 kr	8 000 kr
<i>IT-drift</i>	20 000 kr	6 000 kr	6 000 kr	2 000 kr	2 000 kr	4 000 kr
<i>Summa</i>	<i>670 000 kr</i>	<i>247 000 kr</i>	<i>252 700 kr</i>	<i>45 900 kr</i>	<i>45 900 kr</i>	<i>78 500 kr</i>

Kostnadsfördelningsmodell

<i>Kostnadspost</i>	<i>% av totalkostnad</i>	<i>Tekniska</i>	<i>Bygg & miljö</i>	<i>Bildning</i>	<i>Social</i>	<i>Kommunled</i>
<i>Geodata</i>	16 %	30 %	30 %	10 %	10 %	20 %
<i>Systemförvaltning</i>	40 %	40 %	40 %	5 %	5 %	10 %
<i>Licenser</i>	28 %	40 %	43 %	6 %	6 %	5 %
<i>Systemuppdatering</i>	6 %	30 %	30 %	10 %	10 %	20 %
<i>Kompetensutveckling</i>	6 %	30 %	30 %	10 %	10 %	20 %
<i>IT-drift</i>	3 %	30 %	30 %	10 %	10 %	20 %
<i>% av totalkostnad</i>	<i>100 %</i>	<i>37 %</i>	<i>38 %</i>	<i>7 %</i>	<i>7 %</i>	<i>12 %</i>

Medborgarlöfte; Tidiga insatser för en tryggare kommun, mellan Herrljunga kommun och lokalpolisområde Alingsås

Sammanfattning

Det som hänt i Herrljunga senaste halvåret med ungdomar som skapat oro och som i vissa fall kan befaras vara i riskzon för kriminalitet och droger har aktualiserat det som kommun och polis tidigare gemensamt identifierat i gemensam lägesbild och i samverkansöverenskommelse del 2.

I syfte att identifiera och arbeta förebyggande mot ungdomar i riskzon tecknas ett Medborgarlöfte mellan Herrljunga kommun och lokalpolisområde Alingsås.

Beslutsunderlag

Gemensam lägesbild

2017-05-04

Samverkansöverenskommelse del 2

Antogs av KS 2017-12-19

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner och beviljar Medborgarlöfte mellan Herrljunga kommun och lokalpolisområde Alingsås.

Viveca Lundahl

Folkhälsoutvecklare

Expedieras till: Viveca Lundahl, folkhälsoutvecklare, kommunstyrelsens förvaltning

Bakgrund

Under 2017 började det komma in tips och klagomål att unga personer upphåller sig i Stationshuset i Herrljunga. Vissa av dem kan misstänkas utföra skadegörelser och har ev. testat eller brukar droger. De näringsidkare som har sina rörelser i huset, ett matställe, ett café samt en klädaffär samt fastighetsägaren berättar samstämmigt om problemen. De beskriver en bild av ca 10 st ungdomar i åldern 11-15 år som regelbundet befinner sig där och som de bedömer vara i riskzon för att hamna i kriminalitet och droger. Som stökigast är det när ungdomar från Falköping kommer på besök samt efter kl. 20.00 när de stänger matställena och vänthallen fortfarande är öppen. Varken väktare eller besök av polispatruller har hjälpt mer än tillfälligt.

Vuxenvandring Herrljunga tätort

Under vecka 5 startades gruppen **Vuxenvandring Herrljunga** upp på Facebook. Vi är i dag 224 medlemmar i gruppen, alla boende i Herrljunga kommun.

Vecka 6 påbörjades vårt helgarbete och vi utförde vår första vandring. Varje helg sedan dess, fredag, lördag och söndag vandrar vi under några timmar kvällstid för att öka tryggheten på byn och för att minska utrymmet för strul.

Vi ser att på och runtomkring tågstationen uppehåller sig många barn och ungdomar. Från 10 år och uppåt. Men även psykiskt sjuka, hemlösa och drogpåverkade. Tågresenärer kommer och går och det gör också langarna.

Till Herrljunga kommer även ungdomar från kringkommunerna Falköping, Vara och Vårgårda. Tågen gör det även lätt för Herrljungas ungdomar att resa fram och tillbaka. Vuxenvandringen är en viktig del i trygghetsarbetet i Herrljunga, vi vuxenvandrare får dock inte den kontinuerliga kontakten med ungdomarna då vi är flera hundra som turas om att vandra. Vi fungerar mer som ett störande inslag för kriminell verksamhet och som en trygghetsfaktor för de som är ute.

Vi ser att behovet av uppsökande och förebyggande fältverksamhet är stort och akut!

Ulrika Bernehäll
Vuxenvandrarna Herrljunga

Herrljunga den 2018-03-22

Polisens Lägesbild

Det har blivit lugnare i och runt Stationshuset sedan vuxenvandringen drog igång kan polisen konstatera. Detta gäller framförallt på tider när vandringar skett alltså fredag-lördag och söndagskvällar. Företagare i Stationshuset är av samma uppfattning. De tycker också att det blivit lugnare även på vardagar. Det har gjorts 9 st anmälningar i år med brottsplats järnvägsplatsen i Herrljunga vilket visar att brott fortfarande sker men företrädesvis tider då inte vuxenvandringen varit på plats. Det krävs ytterligare analys för att ta reda på hur många av dessa brott kan ha gjorts av målgruppen, ungdomar i riskzon.

Det som kan sägas med säkerhet är att antalet polisanmälningar med misstänkta under 18 år i Herrljunga kommun har ökat de två första månaderna jämfört med tidigare år. Det kan finnas flera orsaker. Polisen arbetar mer aktivt mot målgruppen vilket resulterar i fler anmälningar. Tröskeln för att göra en anmälan kan ha minskat i och med det fokus som ungdomar i riskzon fått genom den publicitet vuxenvandrare m.fl. skapat. Fler polisanmälningar innebär också mer anmälningar till socialtjänsten från polisen.

Det krävs ett fortsatt strukturerat arbete från polis, kommun samt samarbetspartners för att hjälpa ungdomar som av olika orsaker ligger i riskzon för droger och kriminalitet.

Robert Möörk
Kommunpolis
Lokalpolisområde Alingsås

Herrljunga 2018-03-22

Anmälda brott i Herrljunga kommun med misstänkta under 18 år endast januari och februari alla år.

(Snitt ålder 15 år. 35 av 38 misstänkta är män. Samma person kan förekomma flera gånger)

Anmälda brott mt under 18 år endast jan-feb, Herrljunga kn						
Brottskategorier	År	2018	2017	2016	2015	2014
Total		24	2	5	9	7
Våldsbrott		9	1	-	4	4
Övriga brott mot person		2	-	1	-	-
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)		1	1	-	1	-
Skadegörelsebrott		2	-	-	-	-
Narkotikabrott		4	-	-	-	-
Trafikbrott		3	-	4	-	-
Bedrägeribrott m.m.		-	-	-	3	-
Tillgrepp i butik		1	-	-	1	3
Övriga BrB-brott		2	-	-	-	-

Medborgarlöfte, Tidiga insatser för en tryggare kommun, mellan Herrljunga kommun och lokalpolisområde Alingsås.

Bakgrund

Polis och kommun har gemensamt identifierat flera problem i och runt Stationshuset samt andra platser där ungdomar befinner sig i Herrljunga tätort. Problem som identifierats är: skadegörelse/ nedskräpning samt klotter främst inne i Stationshuset men även utanför samt vid vissa butiker mm. Ungdomar från ca 11 år befinner sig i vänthall och närområdet sent på kvällar. Flera uppgifter tyder på att drogbruk samt försäljning förekommer. Personal inom skolan vet att vissa elever i riskzon "hänger" där på kvällstid.

Polisen och kommunen lovar att under perioden 2018-07-01-2019-07-01 genomföra följande åtgärder i syfte att öka tryggheten och säkerheten samt minska brotten.

Polisen lovar att

- Samverka nära fältverksamheten för att identifiera ungdomar i riskzon så att de kan få hjälp och stöd.
- Samverka nära socialtjänsten och skolan för att utveckla metoder med fokus på tidig upptäckt samt individbaserade insatser.
- Stödja initiativ till vuxenvandringar i Herrljunga tätort samt ge information om brottsutveckling och narkotikasituationen.
- Öka synligheten genom patrullering på aktuella tider och platser där ungdomar befinner sig.
- Genomföra insatser med civila poliser för att lagföra narkotikasäljare samt för att minska tillgången på narkotika för ungdomar.
- Genomföra trygghetsvandring tillsammans med kommunen för att finna lämpliga tekniska lösningar samt andra brottsförebyggande förändringar i miljön.

Herrljunga kommun lovar att

- Fältverksamhet som är där unga uppehåller sig, på dagtid, kvällar och helger, för att skapa relationer för att bättre kunna avgöra vilka som behöver stöd och hjälp. Då polisens och Vårgårda kommuns lägesbild speglar Herrljungas skulle det vara optimalt om de bägge kommunerna kan samverka kring en fältverksamhet.
- SSPF:s operativa arbetsgrupp utvecklar arbetet med individärenden. Arbeta för att identifiera vilka riskfaktorer som den unga visar upp för att på så sätt hitta rätt skyddsfaktorer att sätta in. Mest effektivt, att agera tidigt- svarare på högstadiet och gymnasiet.
- Brottsförebyggande förändringar i den fysiska miljön (kameror, växtlighet som skymmer, rent och snyggt mm.)
- Initiera trygghetsvandring. Genomföra förmöten där de som bor och verkar får vara med och tycka till. Viktigt att de som påverkas av åtgärder får vara med vid utformningen av dessa.
- Utveckla och stödja vuxenvandringen.

Ekonomisk bedömning

Förslaget till medborgarlöftet innebär en ökad kostnad av 900 000 kr som uteslutande går till två heltids projektanställningar, som ska arbeta med att dels "fälta" på kvällar och helger men också vara närvarande under skoltid för att på ett tidigt stadie identifiera barn och unga som behöver stöd och hjälp.

FN:s barnkonvention

Artikel 3. Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barn.

Samverkan

Samverkan med polisen och de kommunala förvaltningarna; bildning, soc och tekniska.

Herrljunga kommun
Diarienummer:

Lokalpolisområde
Alingsås
Diarienummer:

GEMENSAM LÄGESBILD HÖSTEN 2016 HERRLJUNGA KOMMUN OCH POLISEN

I den gemensamma lägesbilden har Herrljunga kommuns samt polisens lägesbilder sammanställts. Den skall ge en bild av vilka problem vi gemensamt identifierat.

Vid frågor om innehållet kontakta:

Viveca Lundahl folkhälsosamordnare
Herrljunga kommun

viveca.lundahl@admin.herrljunga.se

Robert Möörk kommunpolis
Polismyndigheten
Lokalpolisområde Alingsås
Herrljunga o Vårgårda
robert.moork@polisen.se

1.1 Sammanfattning

Det är första gången Herrljunga kommun och lokalpolisområde Alingsås gjort varsin lägesbild som sedan här sammanställts till en gemensam. Det viktigaste för oss har varit att skapa en bra nulägesbild av vilka problem som invånare och medarbetare inom polis och kommun samt andra lokala aktörer tycker är de mest angelägna för de som bor och verkar i kommunen. Till grund för lägesbilderna har polis och kommun genomfört två gemensamma medborgardialoger under 2016. En webbenkät och en pappersenkät. Kommun och polis har var för sig genomfört medarbetardialoger. Till detta kommer andra olika trygghetsundersökningar, drogvaneundersökningar statistik mm. Orsaksanalysen samt hur vi ska arbeta med identifierade problem är nästa steg och berörs inte i den gemensamma lägesbilden.

Den gemensamma lägesbilden för Herrljunga kommun visar att det finns dels positiva och negativa tendenser. Drogvaneundersökning visar att alkohol och droganvändningen bland unga inte ökar. De flesta känner sig trygga även om vissa grupper känner en viss otrygghet, speciellt äldre och kvinnor/ tjejer.

Polisen besökte en gymnasieklass med anledning av en nationell undersökning. I stort sett alla flickor i klassen hade fått bilder med sexuellt innehåll, som de inte bett om, skickats till sig via sociala medier/sms.

I medarbetardialoger med kommunanställda har familjeproblematik och alkoholrelaterade problem identifierats. Familjecentralen säger att de ser ett behov av förebyggande åtgärder för att stärka föräldraskapet och socialtjänsten säger att det finns en problembild i vissa nyanlända familjer.

Polisen har sett en stadig ökning av anmälningar särskilt i kategorin hot och fridsbrotten mellan 2010 och 2017. I nuläget har Herrljunga kommun ett högre antal anmälda brott per 100 000 invånare i denna kategori än närliggande kommuner.

Det som medborgarna/invånarna i kommunen tar upp, i olika dialoger, både i aktuell samt tidigare lägesbilder är; dålig belysning kvällstid och önskan om ökad polisen närvaro. Indikatorer finns på en orättvis fördelning av polisresurser i lokalpolisområdet till Herrljunga kommuns nackdel. Det har dock förbättrats efter att områdespoliserna tillsattes 2015, men vilken slags polisen närvaro skall vi fokusera på? Synlighet är inte alltid det mest effektiva.

Ett annat område som lyfts fram är inbrott/ stölder både hos företagare, kommunala objekt samt bostäder. Stöldbrotten är fler i Herrljunga än vissa närliggande kommuner. Företagarenkät visat att inbrott och skador efter inbrott upplevs som ett stort problem.

Sammanfattningsvis så har vi kommit fram till följande förslag på gemensamma fokusområden för Herrljunga kommun baserat på respektive lägesbild:

- Tidigt identifiera riskfaktorer för barn och unga
- Våld och hot samt fridsbrott. Särskilt mot flickor/ kvinnors otrygghet
- Ökad polisiär närvaro
- Inbrott/ stölder/skadegörelse hos företagare/kommunala fastigheter och villaägare.
- Belysnings och andra trygghetskapande åtgärder i det offentliga rummet.
- Trafiksäkerhet: flest skadade, singelolyckor cykel samt personbil

Innehåll

1.1	Sammanfattning	2
1.2	Inledning och bakgrund	4
1.3	Samverkan mellan kommun och polis	4
1.4	Syfte och mål	4
1.5	Avgränsning/ disposition	4
1.6	Datainsamling	5
1.7	Brottsutveckling Herrljunga kommun.....	5
1.8	Våld hot och fridsbrott Herrljunga kommun.....	8
1.9	Tillgreppsbrott Herrljunga kommun	10
1.10	Data fördelning av polisresursen i lokalpolisområde Alingsås	13
1.11	Trafiksäkerhet	14
1.11.1	Skadade i trafiken i Herrljunga kommun sammanfattning 2007-2015.....	14
1.11.2	Medarbetardialog, trafik, från lokal polis i Herrljunga och Vårgårda kommuner	17
1.11.3	Synpunkter, trafik, från Herrljunga kommun	17
1.12	Herrljunga kommuns flyktingsituation	17
1.12.1	Våldsbejakande extremism	18
1.13	Medborgarlöfte	18
1.13.1	Medborgarlöfte om risker med alkohol och droger i trafiken 2016.....	18
1.14	Medborgar-/invånardialoger	18
1.14.1	Medborgardialog Webbenkät trygghet Herrljunga november 2016.....	18
1.14.2	Medborgardialog trygghet/ pappersenkät Herrljunga kommun2016.....	22
1.14.3	Sammanfattning ”Rapport Herrljunga 2015 slutversion	23
1.14.4	Utdrag ur nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2016 från Brå	23
2	BARN OCH UNGA	24
2.1.1	Medarbetardialog Herrljunga kommun barn och unga.....	24
2.1.2	Medarbetardialog, polisen, om ungdomars brottslighet och utsatthet	26
2.1.3	Dialog med gymnasielever angående sexuella ofredanden	27
2.1.4	Anmälda våldsbrott med misstänkt mellan 10-17 år 2013-2016.....	28
2.2	Drogvaneundersökningar Herrljunga kommun.....	29
2.2.1	CAN:s undersökning (april) 2013 år 7-9, och år 2 på gymnasiet	29
2.2.2	CAN:s undersökning (april) 2016 år 7-9 och år 2 på gymnasiet	29
2.2.3	Håkan Franssons drogvaneundersökningar (september) 2015	30
2.2.4	Håkan Franssons drogvaneundersökning (september) 2016	30
2.2.5	Narkotikasituationen Herrljunga kommun enligt polisen.....	30
3	GEMENSAMT PRIORITERADE OMRÅDEN.....	31
3.1	Utgångspunkt fokusområden Herrljunga kommuns lägesbild	31
3.2	Utgångspunkt fokusområden polisens lägesbild.....	32
4	FÖRSLAG PÅ GEMENSAMMA FOKUSOMRÅDEN	33
5	DISKUSSION.....	34

1.2 Inledning och bakgrund

Januari 2015 verkställde den nya polismyndigheten ett inriktningsdokument om vikten av att polis och kommun utökar sin samverkan för att öka trygghet och klara upp fler brott. Ett led i detta arbete är att den lokala polisen tillsammans med kommunen tar fram en gemensam lägesbild. Lägesbilden ska i sin tur leda fram till lokala samverkansöverenskommelser och medborgarlöften. Det innebär en höjd ambitionsnivå för samverkan mellan polis och kommun i brottsförebyggande frågor. En sådan samverkan förutsätter att det finns en förmåga hos både polis och kommun att tillsammans lösa lokala problem utifrån aktuella lägesbilder.

Polisen har som huvuduppgift att minska brottslighet och öka tryggheten. Kommunen har en mängd ansvarsområden som har en brottsförebyggande effekt och tillhandahåller olika välfärdstjänster som syftar till att minska risken för utanförskap och förstärka känsla av anknytning till samhället. Om polis och kommun samordnar sina insatser kan det förebyggande arbetet bli mer verksamt och parternas resurser användas mer effektivt.

De allra flesta som bor i Herrljunga kommun uppger att de känner sig trygga enligt de undersökningar som genomförts. Upplevda tryggheten ser olika ut mellan män och kvinnor. Oftast så uppger kvinnor att de känner sig otryggare än män, trots att det sker fler brott där män är både gärningsman och offer. Personer på landsbygden känner sig i regel mer trygga än de som bor i tätorten.

1.3 Samverkan mellan kommun och polis

Samverkan mellan kommun och polis är inget nytt. Det som är nytt är att vi gemensamt kommer att ta fram en lägesbild, lyssna mer på kommunens invånare med mera. Polis och kommun har olika infallsvinklar och expertkunskaper, men med en gemensam lägesbild är förhoppningen att parterna ska ha samma utgångspunkt när vi tar fram gemensamma prioriteringar, samverkansöverenskommelser och medborgarlöften.

1.4 Syfte och mål

Syftet med samverkan mellan polisen och kommunen är att åstadkomma något mer än vad den ena parten ensam kan åstadkomma. Samverkan är att tillsammans skapa ett mervärde. Vi skall uppnå syftet genom att få en övergripande bild av upplevd trygghet/otrygghet i Herrljunga kommun. Herrljunga kommun ska upplevas som en trygg plats att bo och vistas på. Målet är också att lägesbilden ska revideras regelbundet.

1.5 Avgränsning/ disposition

Lägesbilden avser att belysa nuläget i det geografiska området Herrljunga kommun. Fokusområden redovisas först ur respektive lägesbild och sedan de gemensamma. Därefter visas delar ur respektive polis och kommuns egna lägesbilder för att beskriva hur vi kommit fram till de gemensamma fokusområdena.

1.6 Datainsamling

Den samlade informationen har hämtats från olika enkätundersökningar och dialoger med invånare samt statistik. En kartläggning av den lokala situationen med källor framtagna av kommun och polis.

- CAN: s drogvaneundersökning i år 9 och på gymnasiet år 2, 2013 och 2016
- Håkan Franssons drogvaneundersökning år 7-9, år 1 på gymnasiet, 2015 och 2016
- Hälsa på lika villkor 2015
- Folkhälsomyndigheten; kommunal basfakta 2015
- Familjecentralen/förskolelärare/BMM/BVC
- Enhetschef, Barn och familj/vuxna
- Elevhälsan- enhetschef, kurator, skolpsykolog
- Biblioteket
- Biträdande rektor, Altorpskolan
- Fritidsgårdspersonal
- Förskollärare på Familjecentralen
- Fullföljd studiegång
- Trafiksäkerhet
- Trygghetsvandring
- Trygghetsenkät - PRO/SPF/ungdomar/föreningar. Gjord av kommun/polis
- Trygghetsenkät – Webbenkät. Gjord av kommun/ polis.
- Trygghetsundersökning av Vårgårda kommun tillsammans med polisen våren 2014
- Dialoger med medarbetare inom polisen
- Statistik från Brå samt polisens dataprogram

1.7 Brottutveckling Herrljunga kommun

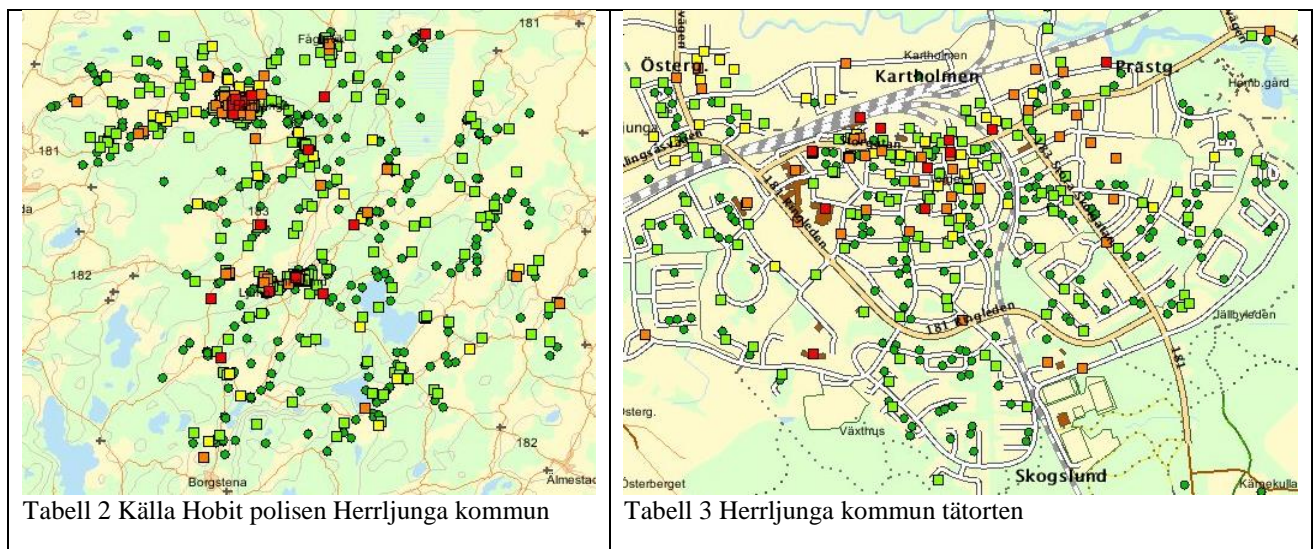
Herrljunga kommun anmälda brott per kategori 2010-2016

	År						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 prel.
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Herrljunga kommun							
Våldsbrott	48	50	69	65	70	95	71
Sexualbrott	11	13	3	19	17	11	14
Hot-, kränkings- och frihetsbrott	72	92	104	140	133	155	154
Stöld-, rån- och häleribrott	268	267	325	350	293	305	301
Bilbrott	69	58	84	51	56	85	69
Skadegörelse (inkl. mordbrand)	81	43	65	76	58	73	70
Vissa trafikbrott	36	22	35	42	63	64	93
Alkohol- och narkotikabrott	32	18	37	46	70	46	78

Tabell 1 Källa Brå 170316

Kommentar: Ökning av anmälda hot och fridsbrott över tid. En minskning av våldsbrotten kan ses år 2016 men en ökning sedan 2010. Våld samt hot och fridsbrott är en kategori där det finns ett mörkertal långt ifrån allt polisanmäls inte. Trafikbrottsökningen beror på en riktad insats mot rattfyllerier i första hand.

Hotspots¹ Herrljunga kommun anmälda brott 2013-2016

Teckenförklaring

- 2-5
- 6-10
- 11-25
- 26-

Vanligaste anmälda brotten i Herrljunga kommun år 2013-2016

0880 Stöld, snatteri utan inbrott, annan stöld eller snatteri utan inbrott	168
0840 Stöld ur eller från motordrivet fordon, släpfordon och husvagn	129
0807 Tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel, cykel	116
3006 Smitning	111
1203 Skadegörelse, annan skadegörelse (ej klotter)	110
1201 Skadegörelse, på motorfordon	99
0408 Ofredande mot kvinna 18 år eller äldre	91
5011 Narkotikastrafflagen, bruk (enbart bruk)	89
0853 Stöld, snatteri utan inbrott, från butik, även i anslutning till bensinstation, varuhus, kommersiell utställningslokal	80
9801 Fullbordat inbrott i villa/radhus	67
0875 Övriga brott mot kap 8, egenmäktigt förfarande, självtäkt, olovlig kraftavledning	67
3002 Olovlig körning, grov olovlig körning	61
0405 Olaga hot mot man 18 år eller äldre	57
0401 Hemfridsbrott, olaga intrång	57
0830 Stöld, annan stöld medelst inbrott	56
3005 Rattfylleri, grovt rattfylleri	54
0406 Olaga hot mot kvinna 18 år eller äldre	53
5010 Narkotikastrafflagen, innehav (enbart innehav)	52

Tabell 4 Källa polisen

¹ Hotspots=Plats där många brott är koncentrerade på ett geografiskt område under en viss tid

Fördelning av anmälda brott per postort år 2013-2016

Postort	Brottskategorier	# brott	Postort	Brottskategorier	# brott
		2529			709
Herrljunga	Våldsbrott	315	Ljung	Våldsbrott	104
Herrljunga	Övriga brott mot person	221	Ljung	Övriga brott mot person	129
Herrljunga	Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	907	Ljung	Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	215
Herrljunga	Skadegörelsebrott	218	Ljung	Skadegörelsebrott	47
Herrljunga	Narkotikabrott	136	Ljung	Narkotikabrott	15
Herrljunga	Trafikbrott	298	Ljung	Trafikbrott	81
Herrljunga	Bedrägeribrott m.m.	147	Ljung	Bedrägeribrott m.m.	40
Herrljunga	Tillgrepp i butik	68	Ljung	Tillgrepp i butik	12

Tabell 5 Källa: polisen/status. Fördelning brottskategorier anmälda brott Herrljunga och Ljung tätorter.

Kommentar: Postort Ljung i Herrljungakommun har cirka hälften av de anmälda tillgreppsbrotten och ca en tredjedel av våldsbrotten. Narkotikabrotten är få i Ljung.

Anmälda brott per 100 000 inv/kommun 2010-2016 i tre kommuner

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv
Alingsås kommun							
Våldsbrott	818	804	825	863	923	871	869
Hot-, kränkings- och frihetsbrott	1362	1002	1146	1325	1290	1287	1250
Inbrottsstöld	799	628	699	590	576	607	586
Skadegörelse (inkl. mordbrand)	1418	991	722	754	900	942	823
Alkohol- och narkotikabrott	1867	1202	1434	1268	1406	1652	1811
Herrljunga kommun							
Våldsbrott	514	538	743	701	751	1015	759
Hot-, kränkings- och frihetsbrott	772	989	1120	1509	1426	1656	1647
Inbrottsstöld	911	925	722	1218	858	790	941
Skadegörelse (inkl. mordbrand)	868	462	700	819	622	780	749
Alkohol- och narkotikabrott	343	194	399	496	751	491	834
Vårgårda kommun							
Våldsbrott	895	866	654	824	912	827	1012
Hot-, kränkings- och frihetsbrott	1506	1267	1517	1231	1453	1744	1558
Inbrottsstöld	922	656	826	1059	939	665	448
Skadegörelse (inkl. mordbrand)	1150	1030	708	733	1011	953	923
Alkohol- och narkotikabrott	1387	702	863	724	1255	989	1120

Tabell10 Källa: BRÅ

Kommentar: Herrljunga kommun. Hot-kränkings- och frihetsbrott har ökat år från år. Alkohol och narkotikabrotten har ökat eftersom polisen riktat insatser mot fylleri.

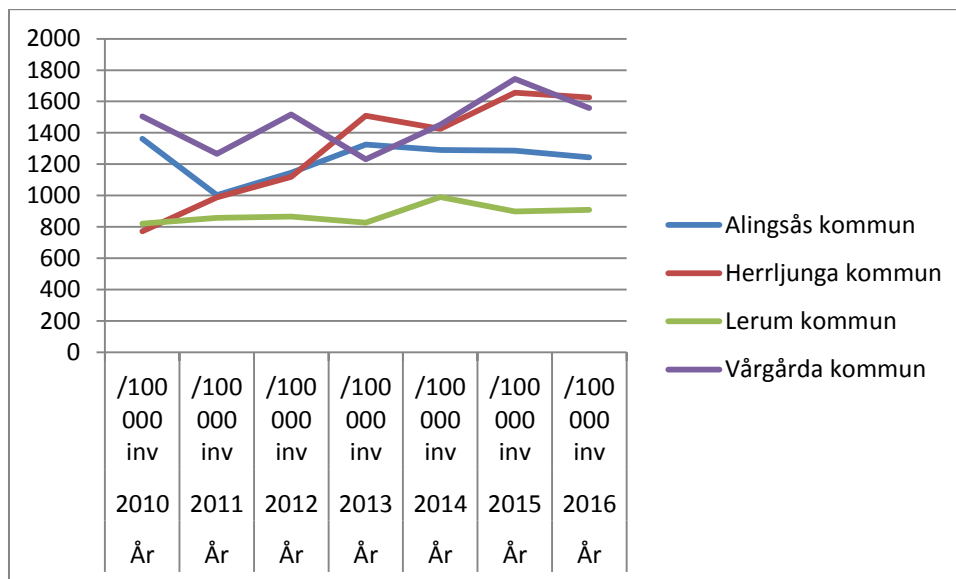
1.8 Våld hot och fridsbrott Herrljunga kommun

Vanligaste anmälda våld, hot och fridsbrotten år 2016

Brottskoder	# Anmäl
0455 Olaga hot, mot kvinna 18 år eller äldre, ej internetrelaterat	21
0408 Ofredande mot kvinna 18 år eller äldre	17
0414 Ofredande mot grupp	16
9349 Misshandel, ej grov, inomhus mot kvinna 18 år eller äldre i nära relation	14
0401 Hemfridsbrott, olaga intrång	11
0407 Ofredande mot man 18 år eller äldre	11
0453 Olaga hot, mot pojke under 18 år, ej internetrelaterat	7
9350 Misshandel, ej grov, inomhus mot kvinna 18 år eller äldre, bekant men ej i nära relation	7
0428 Ofredande mot flicka under 18 år	6
0457 Olaga hot, mot man 18 år eller äldre, ej internetrelaterat	6
9320 Misshandel, ej grov, utomhus mot pojke 15-17 år, bekant med offret	5
0431 Olaga tvång och avlyssning m.m.	4
9316 Misshandel, ej grov, inomhus mot pojke 7-14 år, bekant med offret	4
0429 Ofredande mot pojke under 18 år	4

Tabell 6 Källa: polisen

Hot-, kränkings- och frihetsbrott per 100 000 invånare

Figur 1 Källa Brå. Här ingår samtliga brott enligt BrB 4-5 kap samt hot eller förgripelse mot tjänsteman, olaga diskriminering, hets mot folkgrupp, överträdelse av besöksförbud, våldsamt motstånd, egenmäktighet med barn, utpressning och ocker. Mycket förekommande brottsrubriceringar inom kategorin är olaga hot samt ofredande.

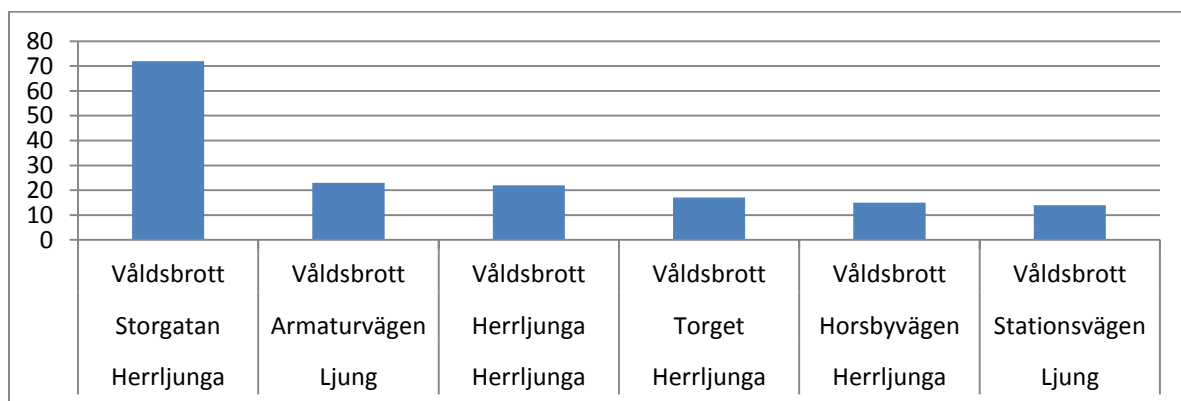
Utvalda brottskoder anmälda brott i Herrljunga kommun i kategorin hot-kränkning samt fridsbrott

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Olaga hot	25	31	37	51	42	50	44
Olaga hot mot person under 18 år	2	9	4	9	7	10	13
Olaga hot mot kvinna 18 år eller äldre	9	10	15	22	17	15	21
Mot man 18 år eller äldre	10	9	16	20	18	23	7
Ofredande	21	19	23	46	52	43	60
Ofredande mot kvinna 18 år eller äldre	13	9	17	26	30	18	21
Mot man 18 år eller äldre	6	5	5	11	7	10	13

Tabell 7 Källa: polisen Status

Kommentar: Exempel på anmälda brott där några ökat mycket i kategorin hot och fridsbrott sedan 2010. Vissa brottskoder har ändrats över tid så viss försiktighet vid tolkningen.

Frekventa adresser anmälda våldsbrott Herrljunga kommun 2013-2016

Tabell 8 Källa: polisen/ status

Kommentar: På Storgatan finns bostäder, hotell, restauranger och butiker. På Armaturvägen i Annelund postort Ljung är ca 100 personer skrivna år 2016.

1.9 Tillgreppsbrott Herrljunga kommun

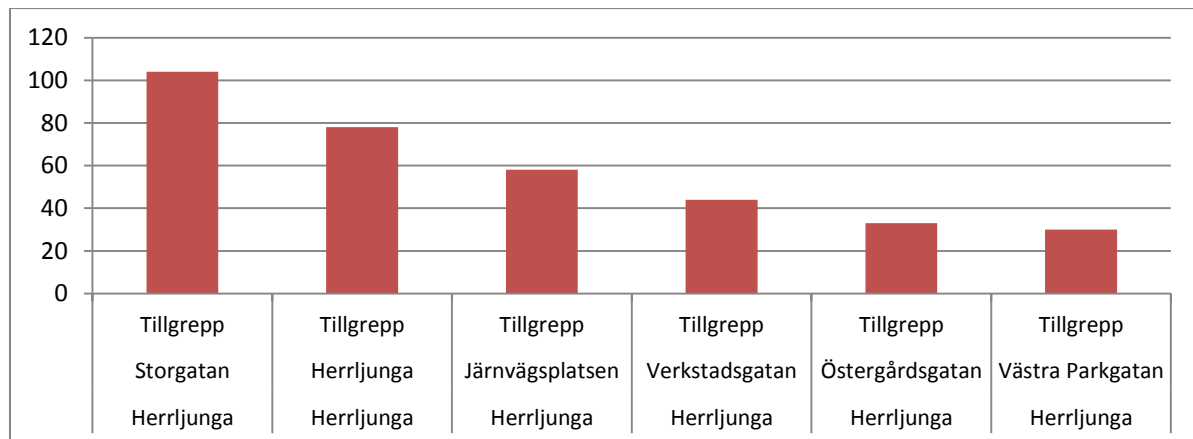
Medarbetarna inom polisen har en viss oro för villainbrotten samt företagsinbrotten. Särskilt Annelund och Ljung har drabbats av bostadsinbrott och Herrljunga tätort drabbat av många företagsinbrott. Svårt att vara snabbt på plats p.g.a. avstånden mellan Alingsås och Herrljunga speciellt nattetid. Skolledningen i kommunen har också påtalat att stölder och inbrott som ett stort och kostsamt problem. Trygghet i Herrljunga² visar också att stöldbrott påverkar invånarna negativt

Företagarenkät i Herrljunga kommun; inbrott största problemet

I samband med företagsmässan i Herrljunga 22-24 april 2016 delades polisen ut enkät till företagarna i kommunen.

I stort sett alla som svarat på enkäten har uppgett stöld som det brott som orsakar mest problem. Det handlar om framförallt inbrott, dieselstölder, metallstölder och stöld från transporter. Skadegörelse på byggnader, staket och fordon (ofta i samband med dieselstöld) är det också många företag som har problem med. Den tredje kategorin som utmärker sig är it-brottslighet såsom dataintrång, hackning av hemsidor, etc.

Hotspots på anmälda tillgreppsbrott exkl. butik Herrljunga kommun 2013-2016

Tabell 9 Källa: polisen Status

Kommentar: Yakol parts ett bildemonteringsföretag har flyttat från Verkstadsgatan till Östergårdsgatan 2016 då minskade tillgreppsbrotten men Verkstadsgatan har fortfarande många tillgrepp. På Västra Parkgatan finns skola. Brottskod 0858 stöld utan inbrott hos funktionshindrad har en avsevärd ökning under 2015. Många målsägande är äldre och har vårdtjänster från kommunen.

² Trygghet i Herrljunga kommun

– En kartläggning och analys av behov och insatser (2014-10-23)

Fordonsbrott Herrljunga kommun

Brottskoder

	2016	2015	2014	2013
Total	80	83	62	78
0801 Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel, försök till biltillgrepp	2	1		
0802 Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel, fullbordat biltillgrepp	9	6	7	10
0803 Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel, motorcykel	1	2		1
0804 Tillgrepp av motordrivet forskaffningsmedel, moped	7	6	2	4
0807 Tillgrepp av ej motordrivet forskaffningsmedel, cykel	26	31	24	35
0840 Stöld ur eller från motordrivet fordon, släpfordon och husvagn	35	37	29	28

Tabell 10 Källa Status fordonsbrott Herrljunga

Kommentar: Flest personbilsangrepp runt järnvägsstationen och runt Torget. Detsamma gäller för cykelstölder. Få cykelstölder runt skolorna.

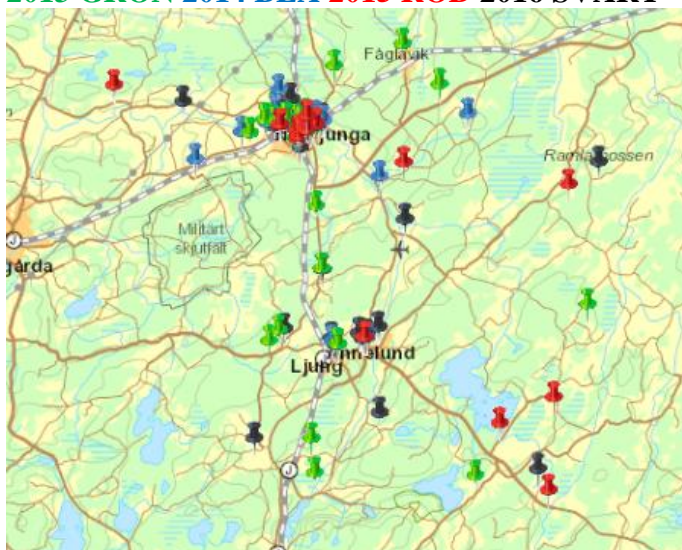
Bostadsbrott i Herrljunga kommun år 2013-2016

Brottskoder	2016	2015	2014	2013
Total	25	19	24	24
0857 Försök till inbrott från villa/radhus	4	3	3	4
9801 Fullbordat inbrott i villa/radhus	17	16	18	16
9802 Fullbordat inbrott i lägenhet	4		3	4

Tabell 11 Bostadsinbrott samt försök Herrljunga kommun 2013-2015 källa RAR.

Kommentar: Ett väl fungerande grannsamverkan finns på många platser i kommunen. Av 25 bostadsbrott under 2016 har 11 av dessa skett i Ljung-Annslund under en kort period. Flera personer har gripits misstänkta för villa inbrott under året. Flest med lokal anknytning men även utländska ligor.

2013 GRÖN 2014 BLÅ 2015 RÖD 2016 SVART

Figur 2 Källa: Polisen

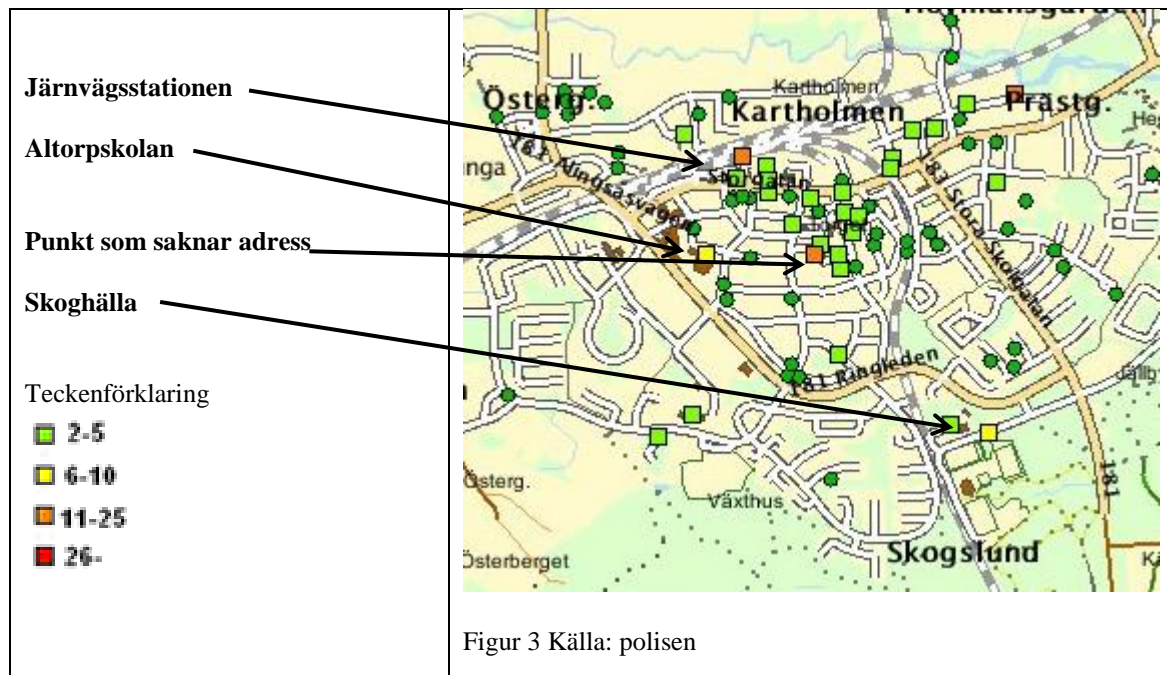
Skadegörelse Herrljunga kommun

Brottskoder	2016	2015	2014	2013
Total	64	73	56	71
1201 Skadegörelse, på motorfordon	20	42	21	13
1202 Skadegörelse, genom brand (även på motorfordon)		3		5
1203 Skadegörelse, annan skadegörelse (ej klotter)	26	22	23	39
1205 Skadegörelse, mot stat, kommun, landsting (ej klotter)	8	2	11	9
1208 Skadegörelse, klotter mot kollektivtrafiken	3			3
1209 Skadegörelse, övrigt klotter	3	4	1	2
1210 Skadegörelse, genom brand (ej på motorfordon)	2			
1211 Skadegörelse, bilbrand eller brand på annat motorfordon (ej mordbrand, 1301)	2			

Tabell 12 Källa: polisen

Kommentar: Skadegörelse mot framförallt kommunala skolor och fastigheter som var ett problem under 2014 minskade under 2015 när Nattkoll³ startade. Yakol parts har flyttat från Verkstadsgatan till Östergårdsgatan och har inte lika stora problem med skadegörelse längre.

Anmälda brott skadegörelse Herrljunga tätort 2013-2016. Brottskoder se tabell 12

³ Ideella organisationer samt kommunen har visat sig på utsatta platser nattetid.

1.10 Data fördelning av polisresursen i lokalpolisområde Alingsås

Inkomna prio 3⁴ händelser per kommun till regionledningscentralen 2013-2015

	Alingsås	Lerum	Herrljunga	Vårgårda
2013-2015	8172	4455	903	1904

Tabell 13 Källa: Storm Polisens händelserapporter.

Kommentar: Herrljunga har få Prio 3 ärenden och det är en indikator att polisen närvaron kan vara mindre än jämförda kommuner.

Anmälda brott ratt- drograttfylleri/ grov per 100 000/ invånare i Lpo Alingsås

Rattfylleri inkl. grovt Drograttfylleri i	År											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv	/100 000 inv
Alingsås kommun												
Rattfylleri inkl. grovt	154	178	168	183	195	179	186	169	123	158	123	137
Drograttfylleri	129	128	146	194	154	201	151	58	107	83	144	231
Herrljunga kommun												
Rattfylleri inkl. grovt	85	96	97	97	75	118	64	75	75	97	118	96
Drograttfylleri	85	43	54	65	65	54	43	11	43	43	75	11
Lerum kommun												
Rattfylleri inkl. grovt	122	148	101	166	240	162	193	165	118	89	114	110
Drograttfylleri	33	41	57	118	166	141	153	93	80	61	104	123
Vårgårda kommun												
Rattfylleri inkl. grovt	168	215	83	119	118	146	201	128	127	154	126	135
Drograttfylleri	47	103	83	174	73	82	128	46	100	136	90	126

Tabell 14 Källa: Brå

Kommentar:

Rattfylleri samt grov.

9 av 12 år har Herrljunga minst antal rapporter per 100 000 invånare.

Drograttfylleri

10 av 12 år har Herrljunga minst antal rapporter per 100 000 invånare på.

Ovan data i tabell 15 och 16 kan vara en indikator på att polisresursen är ojämnt fördelad i lokalpolisområdet. Rattfylleri samt drograttfylleri är ett s.k. polisinitierat brott. Polisen behöver befinna sig på platsen för att det skall upptäckas.

⁴ Prio 3-ärende= Övriga ärenden som ska ledas och resurssättas eller åtgärdas på annat sätt i närtid. Prio 3 är ofta fordon-och förarkontroller utförda av polisen men inte alltid.

1.11 Trafiksäkerhet

Anmälda trafikbrott Herrljunga kommun

Brottskoder	År	2016	2015	2014	2013
Total		137	74	105	64
3002 Olovlig körning, grov olovlig körning		21	9	15	16
3005 Rattfylleri, grovt rattfylleri		28	9	10	7
3006 Smitning		35	28	33	15
3070 Rattfylleri under påverkan av narkotika		3	1	5	4
3101 Vårdslöshet i trafik		18	10	12	4
3111 Beteendebrott i trafiken			1	2	3
3112 Smitning parkeringskada		14	6	11	9
3171 Övriga vägtrafikbrott mot trafikförordningen, fordonsförordningen m.fl. där endast böter ingår i straffskalan		14	7	9	2

Tabell 15 Källa: Status som hämtar från polisens anmälningssystem. 170120

Kommentar:

Godkända ordningsböter är inte med i ovan statistik. Den påtagliga ökningen av rattfylleribrotten efter en period av intensivare trafikövervakning i Herrljunga kommun gjorde att det blev kommunens första medborgarlöfte mellan polis och kommun. Samverkan fokuserar på Smadit⁵.

1.11.1 Skadade i trafiken i Herrljunga kommun sammanfattning 2007-2015

STRADA är ett nationellt system baserat på polisens samt sjukvårdens inrapporterade olyckor om skadade och dödade i trafiken.

- I Herrljunga kommun har 220 personer skadats och 2 personer avlidit i trafiken mellan år 2007-2015.
- Vanligaste olyckstypen för allvarligt och mycket allvarligt skadade är singel olycka motorfordon på det statliga vägnätet. Dödsolyckorna har också skett på gatu- eller vägsträcka med statlig väghållare.
- Cykel- singel är den näst vanliga typen för allvarliga skador.
- Män 55-64 i Herrljunga löper störst risk att allvarligt skadas i trafiken tätt följt av män 25-34 år.
- För kvinnor är det högst risk att allvarligt skadats i ålder 20-24 år. För de yngre lever killar 7-14 år hög risk att skadas.

⁵ Smadit (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken) är en samverkan mellan flera myndigheter. Den som rapporteras för rattfylleri kan snabbt få professionell hjälp. Syftet är att minska antalet påverkade förare och ge möjlighet för den rapporterade att ta itu med eventuell missbruksproblematik. Polisen erbjuder genom ett motiverande samtal den som misstänks för rattfylleri ett samtal med socialtjänst och/eller beroendevård. Om erbjudandet antas skall samtalet med socialtjänst ske skyndsamt.

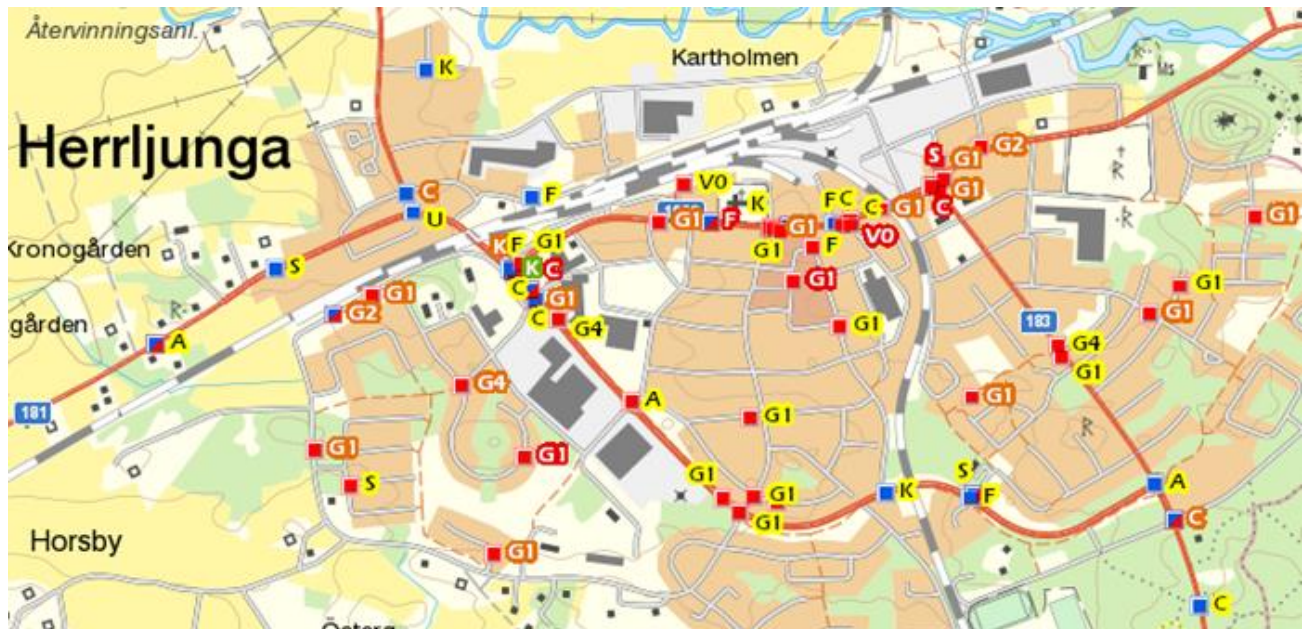
Herrljunga

År	Antal skadade	Allvarligt skadade	Mycket allvarligt skadade
2007	20	6,54	2,62
2008	26	6,96	1,86
2009	24	5,74	0,60
2010	20	5,42	0,65
2011	27	4,22	0,50
2012	33	5,63	0,61
2013	20	5,93	0,74
2014	24	4,72	0,60
2015	26	4,22	0,50
Totalt	220		

Figur 4 Källa: Strada. Tabellerna ovan visar prognostiserade allvarligt och mycket allvarligt skadade beräknat utifrån totala antalet skadade enligt sjukvården

Karta över olycksdrabbade platser i Herrljunga tätort år 2007-2015

Inrapporterad av	Svårhetsgrad	Olyckstyp		
Polis	Dödsolyckor	S (singel-motorfordon)	G0 (fotgängare singel)	J (tåg)
Sjukvård	Dödsolyckor (ej officiell statistik)	O (omkörning-motorfordon)	G1 (cykel singel)	J (spårvagn)
Polis och sjukvård	Allvarliga olyckor	U (upphinnande motorfordon)	G2 (moped singel)	J (tåg/spårvagn övrigt)
	Måttliga olyckor	A (avsvängande motorfordon)	G3 (fotgängare-cykelist)	W1 (rådjur/hjort)
	Lindriga olyckor	K (korsande-motorfordon)	G4 (cykel-cykel)	W2 (älg)
	Ej personskadeolyckor	M (möte-motorfordon)	G5 (cykel-moped)	W3 (ren)
		C (cykel/moped-motorfordon)	G6 (moped-fotgängare)	W4 (annat vilt)
		F (fotgängare-motorfordon)	G7 (moped-moped)	W5 (vildsvin)
				V0 (övrigt)
				V1 (djur, häst/annat tamdjur)
				V3 (traktor/snöskoter/terränghjulning /motorredskap)
				V5 (parkerat fordon)
				V6 (backning/vändning/u-sväng)

Figur 5 Alla kartor källa Strada. Fler kartbilder finns i bilaga till polisens lägesbild 2016

Mest förekommande allvarliga samt mycket allvarliga skador i trafik Herrljunga kommun 2017-2015

Prognostiserat antal personer		
Olyckstyp	Allvarligt skadade	Mycket allvarligt skadade
S (singel-motorfordon)	19,94	4,46
O (omkörning-motorfordon)	0,18	0,03
U (upphinnande-motorfordon)	1,44	0,16
A (avsvängande motorfordon)	1,66	0,16
K (korsande-motorfordon)	0,84	0,10
M (möte-motorfordon)	4,11	0,68
C (cykel/moped-motorfordon)	3,77	1,35
F (fotgängare-motorfordon)	0,93	0,15
G1 (cykel singel)	9,57	0,81
G2 (moped singel)	1,50	0,18
G4 (cykel-cykel)	0,83	0,06
G5 (cykel-moped)		
G6 (moped-fotgängare)		
G7 (moped-moped)	0,03	0,00

Tabell 16 Källa: Strada

Kommentar: Cykel singel har högt värde på antal allvarligt skadade. Högst på både allvarligt samt mycket allvarligt skadade har singelolycka med motorfordon på det statliga vägnätet.

1.11.2 Medarbetardialog, trafik, från lokal polis i Herrljunga och Vårgårda kommuner

Rattfyllerier, alkohol, i Herrljunga kommun (se medborgarlöftet som åtgärdat en del av denna problematik.)

Statistiken visar, för 2016, att många kör påverkade av framförallt alkohol. Polisen har fått och får mycket tips om detta. Många av dom som rapporterats är äldre män som har alkoholproblem. De flesta uppträder inte särskilt påverkade när de stoppas.

Rattfyllerier narkotika

Det upplevs inte som ett jättestort problem av medarbetarna, jämfört med våra andra kommuner.

Buskörning

Vanligt med buskörning "buskörning" av så kallade "Volvoraggare". Höga hastigheter, låter mycket, sladdar mm. Svåra att jobba mot, både målat och civilt då de oftast har bra koll. Sker mest i centrala Herrljunga, Storgatan, Ringledden, Stora Skolgatan. Mest frekvent tid är kvällar och nätter, även helger. Ungdomarna själva tycker att det är kul att köra. De ser inte hela bilden och förstår inte att deras eget samt kompisarnas agerande får sådana konsekvenser för allmänheten.

Hastighetsöverträdelser

Mycket klagomål från allmänheten vad gäller hastighetsöverträdelser. Vid kontroller på flera av dessa ställen har det visat sig att de flesta håller hastigheten. Kanske har vi varit där vid fel tidpunkt? Eller upplever allmänheten att det går fortare än vad det faktiskt gör? Problemen upplevs överallt.

1.11.3 Synpunkter, trafik, från Herrljunga kommun

Chef (gata/park) menar att de trafiksänkande insatserna som gjorts har varit till stor nytta, inkluderande polisens ökande trafikkontroller. Får inte så många trafikklagomål längre.

1.12 Herrljunga kommuns flyktingsituation

En del bekymmer på boende för ensamkommande, konflikter med personal och mellan de boende. De ensamkommande vill ogärna gå ute själva. Hot från svenska ungdomar/vuxna har förekommit samt de upplever att bilar kan "sikta" på dem när de är ute och går mm. Boende asylsökande från HVB hem talar gärna med polisen men har lite svårt att förstå vad polisen försöker förmedla. Efterfrågan från skolor om mer polisbesök för att tala med ungdomarna finns

1.12.1 Våldsbejakande extremism

Herrljunga kommun har tagit fram en handlingsplan för våldsbejakande extremism. Rykten om IS sympatisörer bland kommit till polis och kommuns kännedom. Samverkan sker mellan polis och kommunen men kunskapsnivån hur man skall arbeta med dessa frågor förebyggande samt i det enskilda fallet kan förbättras.

1.13 Medborgarlöfte

1.13.1 Medborgarlöfte om risker med alkohol och droger i trafiken 2016

Ett medborgarlöfte har gemensamt tagits fram under 2016 av polis och kommun. Löftet handlar om risker med alkohol och trafik. Medarbetardialog samt brottsutveckling visar att många kör påverkade av alkohol i Herrljunga kommun framförallt av medålders samt äldre män. Underrättelsesläget samt polisutredningar visar att det finns flera säljare av smuggelsprit i kommunen. Medborgarlöftet har som mål att minska rattfyllerierna i Herrljunga kommun samt höja trafiksäkerheten. Löftet är gemensamt med kommunen som kommer att arbeta för att öka information samt hur missbrukare och anhöriga kan få stöd och hjälp. Polisen kommer att arbeta med olika trafiksäkerhetshöjande kontroller.

Fler löften kan bli aktuella under 2017.

1.14 Medborgar-/invånardialoger

1.14.1 Medborgardialog Webbenkät trygghet Herrljunga november 2016

101 personer har svarat på enkäten 62 av dem bor i Herrljunga tätort. 54 män och 46 kvinnor. Enkäten lades ut på Herrljunga kommuns hemsida. Både polis och kommun gjorde reklam för den via Facebook och annan media.

Känner du dig trygg i Herrljunga kommun?

Ja	42
Till viss del	35
Nej	9

Om du till viss del/ nej. Vilka situationer får dig att känna dig otrygg?

I huvudsak ansåg de svarande:

- 1/ Otrygghet när det är mörkt ute och de är ensamma.
- 2/ Rädsla för olika ungdomsgäng samt udda människor och invandrargäng.
- 3/ En oro för att bli utsatt för olika tillgreppsbrott speciellt mot äldre.

Finns det någon plats i Herrljunga kommun som du känner dig mer otrygg på?

Ja	34
Nej	55

Om ja, vilken/vilka platser?

Storgatan
Centrala Herrljunga
Stationsområdet
Storgatan om natten. Cykelvägar och gångvägar.
Lägenheterna bakom Herrljunga pizzeria och runtomkring flyktingboenden.
Runt röda torget/Storgatan
Mellan tågstationen och Laggarevägen - (cykelaffären typ)
Bankautomater. Järnvägsområdet. Mörkare platser.
Stadsparken är olustigt att passera, likaså röda torget. På båda ställena hänger ofta större grupper män, varav några av dem öppet säljer droger.
Området bakom horsbyskolan gång o cykelväg kvällstid dålig belysning.
Gångvägar mellan Ascom och Kultverket. Ödsligt och en del "skumt" folk som rör sig.
Där de inte bor någon, typ runtomkring Herrljunga folkpark. Ogillar att de åker bilar på vår, normalt sett, trafikerade grusväg. Grannsamverkan är vi inte med i, varför åker de då till oss och vänder i så fall? Svar på detta vill jag ha, utredning i tidningen?
Grusvägen från Horsbyvägen till Horsby/ Tarsled är väldigt mörk där belysningen slutar.
På min gata. Verkstadsgatan, där det skett mycket brott. Mycket har varit förknippat med Stayhard och bilskroten, som låg här tidigare. Men det har även skett brott mot oss privatpersoner också. Vi har haft inbrott i både vår villa och bil.
Där jag bor runt gymnasieskolan, Altorpskolan, parken och järnvägsstationen.
Gångtunneln under stationen + långtidsparkeringen vid stationen
Skulle inte gå hem själv sent. T ex Skoghälla, mer ljus på cykelväg, Haraberget cykel- och gångvägar.
Gamla sporthallen

Vad skulle få dig att känna dig tryggare på den aktuella platsen/platserna?

De flesta synpunkterna gällde:

Mer poliser samt öppna polisstationen/ bättre belysning inte varannan lampa tänd efter kl. 22/ fler övervakningskameror/ fler väktare/ mer folk ute på kvällarna.

Vad kan kommunen göra för att du ska känna dig tryggare? (ett urval)

Mer lampor när man går mellan skolan och isrinken på kvällen när det är mörkt.
Se till att polisen finns närvarande
Ha grundlig koll på ALLA gatubelysning fungerar. Nattvärdar. Försök att hitta något för medborgarna. Utomhusbio. Var det bästa denna kommun har kommit på! Det måste hända något roligt för alla!
Byt till starkare vitare LED
Lära dessa människor att hederligt arbete är lönsamt.
Aktivera ungdomar.
Be polisen patrullera.
Fokusera på belysning. Både när det gäller gång- och cykelvägar men även när det gäller att ljus sätta olika objekt för att få en snygg och bra effekt.
Bättre belysning.
Oftare polis i Herrljunga kommun och mera belysning rent generellt.
Ha samtliga gatulyktor tända på kväll/natt och inte bara varannan som idag
Sätta upp skyltar om grannsamverkan.
Arbeta för att få mera permanenta och närvarande poliser. Bättre kontinuitet i äldrevården. Legitimation för hemtjänstpersonal.
Verka för att vi skall få tillbaka stationerad polis. Se till att det finns vettig sysselsättning för ungdomarna i kommunen. Mer personal på Sportlife. Att träna själv efter kl. 16 som tjej är otryggt.
Bättre belysning ordna kvällsaktiviteter för ungdomar som bara "drar" omkring.
Ingenting. Detta är en sak för polisen.
Gatubelysning, trevliga grannar, polisnärvaro.
Sätta upp mer lyktstolpar eller inte släcka de befintliga tidigt.
Bra belysning i tätorterna, bra underhåll av vägar. Ungdomsgårdar.
Ta hand om och aktivera de som driver omkring på samhället utan särskild aktivitet. Jag är mest rädd för att bli rånad, förföljd eller antastad på något sätt.
Fler aktiviteter för de unga men även lite äldre unga gärna en fritidsgård eller liknande att vara på.
Förebygga att ungdomar inte hamnar i fel kretsar och begår brott.
Mer belysning och fler kameror.
Rusta upp.

Vad kan polisen göra för att du ska känna dig tryggare? (ett urval)

Visa sig lite oftare
Se till att polisen finns närvarande
Som sagt visa sig oftare, prata och var engagerade
Bli fler och synas mer
Synas mer på kvällstid 22.00–04.00 typ
MER POLISER
Sluta dalta med busarna. Lås in de som inte sköter sig.

Sätta fast dem.
Visa sig oftare i kommunen. De kriminella kan härja fritt tyvärr.
Synas mer. Var närvarande.
Vad spelar det för roll vad polisen gör när de som begår brott nästan direkt är fria igen.
Närvaro. Visa sig mer på gatorna. Info till skolorna i föräldrarna vad som gäller när man cyklar. Trycka på hänsyn och omdöme.
Finnas där!
Kliva ur bilen ibland. Mer trafikkontroller av alkohol och körkort inte bara hastighet. Även ta några vändor i utkanten och bostadsområden.
Viktigt att polisen är mer synlig.
Det är positivt med den ökade polisnärvaron. Upplever mig helt trygg i byn men tycker det är bra att arbeta förebyggande
Mer nykterhetskontroll då rattfylleri tydligen är ett stort problem i Herrljunga.
Kliva ur bilen ibland. Mer trafikkontroller av alkohol och körkort inte bara hastighet. Även ta några vändor i utkanten och bostadsområden
Närvaro. Visa sig mer på gatorna. Info till skolorna i föräldrarna vad som gäller när man cyklar. Trycka på hänsyn och omdöme.

Om polisen skulle lägga mer fokus på något av områdena som spaltas upp här nedan, vilket tycker du vore viktigast? Kolumn till höger antal svar.

Arbeta mer med trafik för att höja trafiksäkerheten ex buskörning, hastighet, beteenden i trafiken mm.	32
Vara mer synlig på allmänna platser för att arbeta mot påverkade personer, som stör allmänna ordningen etc.	49
Arbeta mer mot de som säljer alkohol och narkotika mot unga.	42
Arbeta mer med tillgreppsbrott ex bostadsinbrott, bilinbrott mm.	34
Arbeta mer mot våldsbrott.	27
Samverka mer med kommunen/medborgare för att vi alla ska kunna hjälpa till med att minska brottsligheten (ex grannsamverkan).	33

Kommentar: Den sista frågan ovan ställdes även vid en mindre enkätundersökning vid grannsamverkansmöte Skölvene bygdegård, Herrljunga 2016-03-16. Då kom alternativet ”*arbeta mer mot de som säljer alkohol och narkotika mot unga*” först. Av 28 svarande svarade 10 st att detta var viktigast och 7 st näst viktigast. Sedan jämnt mellan, *samverkan*, *synlighet*, *tillgreppsbrott* och *trafikarbete* kom med liten marginal sist. I webbenkäten kom det på andra plats. Först kom att polisen skulle fokusera mef på ”*Vara mer synlig på allmänna platser för att arbeta mot påverkade personer, som stör allmänna ordningen etc.*”

1.14.2 Medborgardialog trygghet/ pappersenkät Herrljunga kommun2016

Seniorsäkerhetsgruppen i Herrljunga kommun, representeras av PRO, SPF, räddningstjänst, folkhälsoutvecklaren samt polis, genomförde undersökningen. En representant ur gruppen träffade de olika pensionärsorganisationerna och delade ut enkät med trygghetsfrågor.

Nästan hälften av de som svarade otrygga till viss del var kvinnor i + 65 år.

Landsbygd

Totalt antal svar 36 personer i åldern ungdom – 65+

Av dessa 36 personer upplever 29 att de känner sig trygga, 6 upplever sig trygga till viss del och 1 upplever otrygghet och det är ute ensam/gängbildning.

Herrljunga tätort

Totalt antal svar: 89 personer i åldern ungdom – 65+

Av dessa 89 personer upplever 41 att de känner sig trygga, 40 upplever sig trygga till viss del och 8 upplever otrygghet.

Exempel på situationer som upplevs otrygga:

- För höga hastigheter på vissa gator
- Ungdomsgång i centrum
- Rädsla för inbrott

Exempel på platser som upplevs otrygga

- Gångtunneln vid järnvägsstationen
- Järnvägsstationen
- Skolområdet centrum

Exempel på vad kan kommunen göra för att du ska känna dig tryggare?

- Främst bättre upplysta gator!

Exempel på vad polisen kan göra för att du ska känna dig tryggare?

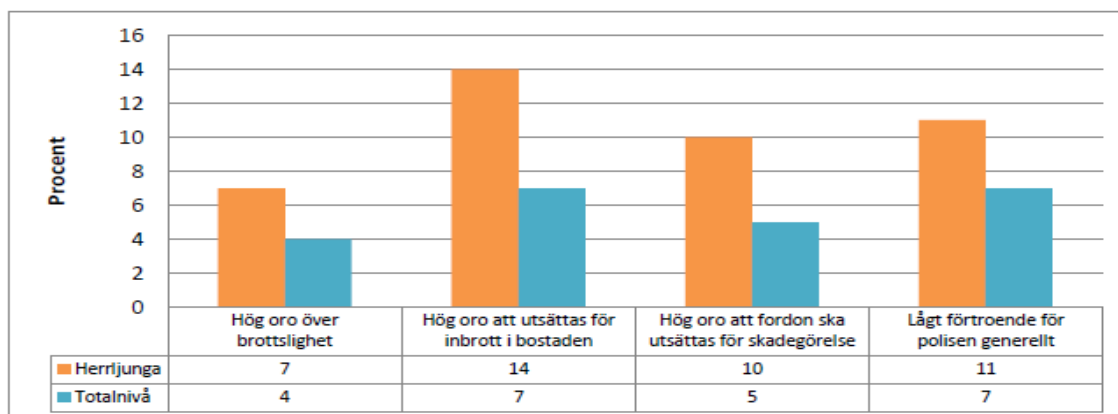
- Främst ökad polisiär närvaro!

1.14.3 Sammanfattning ”Rapport Herrljunga 2015 slutversion”⁶

Bakgrund: Vart tredje år genomför polisområde Älvsborg, tillsammans med de 10 kommuner som ingår, en postal trygghetsundersökning som också går att besvara via webben. I 2014 års upplaga utmärkte sig Herrljunga kommun i negativ bemärkelse vad gäller ett flertal faktorer; bland annat uppvisade herrljungaborna högst oro för brott och lägst förtroende för Polisen. Vidare bör det tilläggas att Herrljunga kommun innehar ett så kallat samtjänstavtal. Det innebär att det inte finns någon fysisk polisstation utan polisen som åker till Herrljunga kommer ifrån annan ort inom polisområdet. Samtjänstavtalet innebär också att kommunanställda utför vissa polisiära uppdrag, så som att lämna polisiär information, ta emot hittegoods och liknande.

Utmärkande områden

Herrljunga kommun uppvisar högst andel i hela polisområdet⁷ Älvsborg vad gäller en rad faktorer. Förutom att oron är högre än på totalnivå är det också värt att notera att herrljungaborna i högre utsträckning har ett lågt förtroende för Polisen generellt. Ett uttryck för denna oro kan också vara att man i Herrljunga kommun har högst andel som vill se mer av Polisen. 68 % uppger att de vill se mer av polis/polisbil i deras närområde/bostadsområde (mot 53 % på polisområdesnivå).

Figur 6 Trygghetsmätning MIND Research 2014

1.14.4 Utdrag ur nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2016 från Brå

Otryggheten har ökat och könsskillnaderna kvarstår
 Sammanfattning 2017-01-10 från BRÅ:s hemsida

Fler är otrygga när de vistas i sitt eget bostadsområde under kvällstid. Fler oroar sig också för att utsättas för överfall eller misshandel och det är fortsatt stora skillnader

⁶ Källor: Trygghet i Herrljunga kommun, En kartläggning och analys av behov och insatser sammanställd av analytiker Stefan Hellberg polisen Västra Götaland. Övriga källor, Status: Besluts- och statistikstöd för operativ verksamhet, inom polisen. Status används som ett statistiskt informationssökningsprogram, med bland annat anmälda brott. 2 CAN: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning.

⁷ Polisområdesnivå och totalnivå används synonymt i denna rapport.

mellan män och kvinnor. Det visar Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2016, som Brottsförebyggande rådet (Brå) presenterar idag.

Stora skillnader mellan män och kvinnor

Det finns stora skillnader i otrygghet mellan män och kvinnor. Bland kvinnorna uppger 31 procent att de känner sig ganska eller mycket otrygga eller att de på grund av otrygghet låter bli att gå ut, att jämföra med 9 procent av männen. Även när det gäller oro att utsättas för överfall eller misshandel är det stora skillnader mellan män och kvinnor (22 procent bland kvinnorna jämfört med 8 procent bland männen är oroliga). – Andelen som oroar sig för att utsättas för överfall eller misshandel har ökat både bland män och bland kvinnor men framförallt kan vi notera att skillnaden mellan män och kvinnor är fortsatt stor, säger Thomas Hvitfeldt, enhetschef på Brå.

NTU bygger på intervjuer med cirka 12 000 personer i åldrarna 16–79 år och genomförs årligen av Brå sedan 2006. Statistiken är mer användbar då den även tar med inte polisanmälda brott.

2 Barn och unga

2.1.1 Medarbetardialog Herrljunga kommun barn och unga

Familjecentralen:

Förskollärare/BMM/BVC – upplever, har en känsla av att föräldrar/familjer med ökade behov har ökat. Det kan handla om omsorgssvikt, missbruksproblem, olika former av diagnoser som t ex ADHD/ADD, Asberger. Dessa familjer behöver extra resurser som inte har ökat i kapp med behovet. Kvaliteten på stöd och hjälp har blivit sämre samt att det förebyggande arbetet har minskat.

Socialtjänstens enhet; Barn och Familj och Vuxna

Det finns indikatorer på att det finns viss otrygghet, schismer, mellan familjer, grupper av nyanlända, där de bråkar med varandra och det går ut över barnen. T ex så vågar inte barnen vara ute. Familjerna vänder sig då till oss.

Elevhälsan

Ungdomar festar med alkohol. Äldre syskon/ungdomar langar. Plats: Herrljunga järnvägsstation, Alingsås. Hänger hemma hos varandra/garage.

Insatsområden:

- Nätmobbing/sociala medier
- Minska kulturkrockar, invandrare tjejer/killar, Afghanistan/nätverk - cannabis
- Fritidsgården ska inte ligga i anslutning till Altorpskolan, bör flyttas. Fritidspersonalen bör utökas med ”fältare”.
- Läger mer resurser på skolfrånvaron idag jmf med tidigare.
- Skolfrånvaron (pojkar) nätet/sociala medier (speciellt flickors utsatthet)

Bibliotekschef

Biblioteket har under åren haft återkommande problem med stökiga och störande barn- och ungdomsgång på biblioteket. Just nu har vi inte det, men av erfarenhet vet vi att det kan poppa upp när som helst igen.

Därför är det viktigt med polisen närvarande i Herrljunga och ett bra samarbete kommunens verksamheter emellan och att det finns bra verksamheter på fritiden för ungdomar i Herrljunga kommun. Biblioteket blir annars lätt ett ställe som kan utnyttjas på fel sätt

Just nu finns inte problemen här i Herrljunga, men vi vet att grannkommunen Vårgårda fått utstå en hel del av detta under senare tid.

Bitr.rektor, Altorpskolan

Åk 8 har ett stort behov att få möjlighet att vara med i smågrupper och lyfta svåra frågor med samtalsledare. Här vet vi att några elever lever i svåra hemförhållanden och behöver på något sätt fångas upp.

Fritidsgårdspersonal,

– Ungdomarna sköter sig i stort, lugnt. Jämfört med Vårgårda där det är mycket sämre/tuffare. Hasch är lättillgängligt i kommunen.

Fullföljd studiegång/Aktivitetsansvarig

– Tidiga insatser för att förhindra studieavhopp. Idag ca 10-20 ungdomar med olika bakgrund/orsaker till frånvaro från studier på gymnasieskolan.

2.1.2 Medarbetardialog, polisen, om ungdomars brottslighet och utsatthet

Ungdomsutredare i Vårgårda och Herrljunga kommuner

Inom polisen och åklagarmyndigheten är ungdomsbrott särskilt prioriterade. Målsättningen är att brottsutredningar skall ske skyndsamt och att det ska bli tydligt med konsekvenser av att begå brott. I rådande situation inom polisen med ett stort inflöde av ärenden och hårt belastade utredare finns svårigheter med att utföra ungdomsärenden skyndsamt och detta är inte optimalt för varken målsägare eller misstänkt. Mina erfarenheter som ungdomsutredare är att brottsutsatta ungdomar känner en stor oro och att de blir fortsatt brottsutsatta den tid det tar tills polisutredningen påbörjas och i värsta fall tills eventuell dom i domstol avkunnas. I de båda kommuner jag arbetar i, Vårgårda och Herrljunga, finns stora fördelar med kännedom om ungdomar på individnivå då kommunerna är relativt små. Samverkan finns i form av SSPF (Skola Socialtjänst Polis och Fritid) som är ett viktigt verktyg för att få en gemensam och aktuell bild av ungdomssituationen. Min erfarenhet är att samverkan är nyckeln till att kunna fånga upp ungdomar "på glid" men att även kunna förebygga brott och ohälsa bland ungdomar. En annan viktig bit är inblick i de olika verksamheternas ansvar och arbetssätt i ungdomsfrågor.

Den övergripande bilden över ungdomssituationen, utifrån mina ögon som polis och ungdomsutredare, är att ohälsan bland ungdomar är stor. Många upplever känsla av meningslöshet och utanförskap. Detta leder i sin tur till missbruk av narkotika och annat destruktivt beteende. Många ungdomar bryr sig inte om konsekvenser av sina handlingar då de upplever att samhällets reaktioner på brott "inte spelar någon roll". Flera av de ungdomar jag träffar förekommer ofta hos socialtjänsten sedan tidigare då de kommer från trassliga familjeförhållanden som ibland är dysfunktionella. En del föräldrar är tungt belastade av sina arbeten och egna problem och har bristande insikt i sina ungdomars liv. En generell bild är att man som förälder ska låta sina barn ha ett privatliv och att man "inte ska snoka". Här kommer internet in som ett omfattande forum där ungdomar utsätts och utsätter andra för brott dagligen. Ofta drabbar det unga flickor i forma av sexuella trakasserier men även att både killar och tjejer blir utsatta för hot och ofredanden. Här finns med all säkerhet ett stort mörkertal pga. skam och skuld bland de inblandade men även en bristfällig kunskap och erfarenhet av sociala medier av vuxenvärlden och rättsväsendet.

När det gäller droger lägger vi inom polisen allt för lite resurser på narkotika generellt. Vi behöver arbeta mot säljare och tillsammans med andra samhällsaktörer verka för att förhindra att ungdomar hamnar i missbruk. Här kommer viktiga funktioner så som områdespoliser, fältare, fritidsgård, föreningsliv mm in i bilden. Ungdomar behöver vuxenkontakter och en känsla av meningsfullhet och sysselsättning för att inte hamna i destruktiva sammanhang och beteenden.

Från en polisiär synvinkel skiljer Herrljunga kommun ut sig från t ex. Vårgårda kommun. Kännedomen om individer är mindre. Ungdomar rör sig inte utomhus på kvällar och efter skolan. Fritidsgården har inte många besökare och en gemensam bild i SSPF-möten är frågetecken om vad ungdomar gör på fritiden.

Synpunkter från förundersökningsledare för ungdomsbrott

Enligt förundersökningsledare på ungdomsbrott har Herrljunga betydligt färre öppna ärenden än i Vårgårda (161120). Angående ensamkommande- och andra flyktingungdomar har ärendeinflödet varit ganska jämnt under hela 2016. Flera ärenden rör interna bråk på boendena.

2.1.3 Dialog med gymnasielever angående sexuella ofredanden

Polisen träffade två stycken gymnasieklasser i Herrljunga och Vårgårda den 11 mars 2016. Anledningen var att undersöka sexuella ofredanden i offentliga miljöer

Ungdomsutredare Hanna Manikoff samt kommunpolis Robert Mörk besökte den 11 mars 2016 en klass i Vårgårda i årskurs två samt en klass i Herrljunga årskurs tre på gymnasiet. Båda klasserna gick teoretiska program och mötena hölls med killar och tjejer gemensamt.

Anledningen till besöken var en begäran från polisen nationellt att undersöka hur ungdomar i landet såg på sexuella ofredande i offentliga miljöer, då detta fått stor uppmärksamhet i samband med festivaler och liknande. Diskussionen kom också att handla mycket om vad som händer på internet.

Några saker vi reagerade på var att mörkertalet på anmälningar rörande ämnet måste vara stort. Nästan alla tjejer hade på ett eller annat sätt blivit sexuellt ofredade i offentlig miljö genom beröring eller tillmälen. Ingenting var polisanmält.

Internet har både positiva och negativa effekter. Positivt är att många tjejer blir medvetna, får mycket information gällande nätkränkningar m m. Det negativa är att mycket sexuella integritetskränkande handlingar sker just på nätet. Nästan alla flickor hade på ett eller annat sätt blivit ofredade på nätet. Det vanligaste var att få bilder från killars könsdelar. Inget är polisanmält här heller.

Tjejerna upplevde att deras rörelsefrihet är begränsad. De känner olust att vara ensamma i offentliga miljöer. Killar kan också känna en viss oro för detta. Då handlar det mer om våldsbrott som de är rädda att utsättas för. Gemensamt för alla var att det skulle ges tydligare information om vilka beteenden som är straffbara enligt svensk lag.

Nyhetsprogrammet Rapport hade den 22 november 2016 ett reportage om ett uppseglade problem med ungdomar som skickar bilder med sexuell innebörd till varandra via nätet så kallade "Dickpics". Detta problem hade uppmärksamats av RFSU och kommenterades av ungdomsutredare inom polisen som uppmanade att anmäla om man inte bitt om att få bilder och om man kände sig kränkt. Mycket låg anmälningsfrekvens och i huvudsak killar som skickade enligt reportaget.

Medarbetardialog, polisen, våldsbrott i hemmet

Våld och hot i nära relation är ett problem. Mörkertalet är stort och polisen får reda på brott först när det skett.

Dolt problem, svårt att upptäcka/fånga upp innan det ”är för sent”. Mycket ligger på socialtjänsten och vården, t ex BVC; att i tidigt stadie fånga upp och informera barnfamiljer.

När det väl har hänt – svårigheter och avsaknad av ”metod” att *få målsägande att vilja medverka*. På ett bra sätt kunna motivera målsägande varför detta ska vara bra, vad det ska leda till i förlängningen? Att misstänkt bli dömd, vad blir det egentligen för bra av det ur målsägandes perspektiv?

Upplevelse av otillräcklighet då Polisen bara kan göra en liten del. Ett *helhetstänk och samarbete med exempelvis socialtjänst och vård saknas*. Målsägande ”släpps därhän” och blir informerad om att ”Polisen kommer kontakta dig framöver”. Svårt med bevisning, även om målsägande vill medverka.

Kulturkrock – upplever att det kan förekomma en del våld i familjer med annan kultur och synsätt. Att aga barn kan i vissa familjer vara något som ses som normalt, t ex. Är bristfällighet i information om svenska lagar och människosyn ett problem?

Kommunerna har bra nätverk t ex. Familjecentralen, Folk tandvården, Kvinnojouren i Borås, Utväg⁸ som finns i Alingsås och i Borås.

2.1.4 Anmälda våldsbrott med misstänkt mellan 10-17 år 2013-2016

Herrljunga

Brottskategorier	År	2016	2015	2014	2013
Våldsbrott		17	21	12	23

Vårgårda

Brottskategorier	År	2016	2015	2014	2013
Våldsbrott		27	23	18	10

Alingsås

Brottskategorier	År	2016	2015	2014	2013
Våldsbrott		43	48	50	36

Lerum

Brottskategorier	År	2016	2015	2014	2013
Våldsbrott		51	24	40	40

Tabell 17 Källa status

Kommentar: Vårgårda och Lerum har flest öppna ärenden av våra fyra kommuner i lokalpolisområdet (161120). En del av anmälningarna i alla kommuner rör interna konflikter mellan asylsökande ungdomar boende på HVB hem.

⁸ Utväg är ett kompetenscenter mot våld i nära relation

2.2 Drogvaneundersökningar Herrljunga kommun

2.2.1 CAN:s undersökning (april) 2013 år 7-9, och år 2 på gymnasiet

Alkohol

Bland Herrljungas 15-åringar uppger 47 % att de druckit alkohol någon gång de senaste tolv månaderna. Det är fler pojkar än flickor som druckit, 54 % kontra 39 %. Detta förhållande tycks förändras helt när eleverna blir äldre. Bland 17-åringarna från Herrljunga är det 81 % av flickorna och 75 % av pojkarna som uppger att de druckit alkohol de senaste tolv månaderna.

Intensivkonsumtion⁹

Det är framförallt de 17-åriga pojkarna, från Herrljunga som intensivkonsumerar alkohol medan de 17-åriga flickorna ligger lägst i länet. Andelen 15-åringar, 15 %, som intensivkonsumerar ligger något över länsgenomsnittet.

Narkotika

Användningen av narkotika ökar betydligt mellan 15 och 17 åringar. 15-åriga flickor 2 %, 15-åriga pojkar 7 %, 17-åriga flickor 8 %, 17-åriga pojkar, 14 %. Narkotikaanvändningen bland såväl 15-åringar som 17-åringar från Herrljunga är lägre än genomsnittet i Västra Götaland

2.2.2 CAN:s undersökning (april) 2016 år 7-9 och år 2 på gymnasiet

Alkohol

Bland Herrljungas 15-åringar uppger 33 % att de druckit alkohol någon gång de senaste 12 månaderna medan 56 % av 17-åringarna uppger att de druckit alkohol. Dessa siffror är lägre än genomsnittet i Västra Götaland, 41 % respektive 74 %.

Intensivkonsumtion

Av de 15-åriga flickorna är det 0 % som uppger att de intensivkonsumerar alkohol. 8 % av pojkarna. De 17-åriga pojkarna är det 30 % och flickorna är det 24 %. Genomsnittet av intensivkonsumtion i båda åldersgrupperna är lägre i Herrljunga än i Västra Götaland.

Narkotika

Det har skett en minskning av narkotikaanvändningen bland Herrljungas ungdomar i båda åldersgrupperna.

2016 17-åriga flickor 10 %, 17-åriga pojkar 8 %

Narkotikaanvändningen är lägre än genomsnittet i Västra Götaland.

---

⁹ 4 burkar starköl/starkcider eller
25 cl starksprit eller
1 hel flaska vin eller
6 burkar folköl

2.2.3 Håkan Franssons¹⁰ drogvaneundersökningar (september) 2015

Alkohol

- 15 åriga flickor och pojkar som druckit alkohol ca 26 %
- 15 åriga flickor och pojkar som varit berusade ca 11 %
- 15 åriga flickor och pojkar som intensivkonsument ca 7 %
- 15 åriga flickor och pojkar som druckit hembränt ca 5 %

Narkotika

- Flickor och pojkar år 7-9 som har använt narkotika ca 2 %
- Flickor och pojkar år 1 på gymnasiet som har använt narkotika ca 7 %

2.2.4 Håkan Franssons drogvaneundersökning (september) 2016

Alkohol

- 15 åriga flickor och pojkar som druckit alkohol ca 33 %
- 15 åriga flickor och pojkar som varit berusade ca 16 %
- 15 åriga flickor och pojkar som intensivkonsument ca 5 %
- 15 åriga flickor och pojkar som druckit hembränt ca 3 %

Narkotika

- Flickor och pojkar år 7-9 som har använt narkotika ca 3 %
- Flickor och pojkar år 1 på gymnasiet som har använt narkotika ca 6 %

Hälsa på lika villkor 2015 jmf med kommuner och statsdelar i Västra Götaland

- Narkotikaerfarenhet; Andel personer, 16-84 år, lågt resultat.
- Riskabla alkoholvanor; Andel personer, 16-84 år, resultatet någonstans mitt i mellan.

2.2.5 Narkotikasituationen Herrljunga kommun enligt polisen

I Herrljunga kommun finns flera kända adresser både centralt och utanför tätorten där det förekommer narkotikahandling. Narkotikaproblemen anses dock inte vara lika stora som övriga kommuner i lokalpolisområdet. Missbrukare samt narkotikasäljare i kommunen har under många år haft kontakter med likasinnade i Skaraborg företrädesvis Floby och Falköping. Under 2016 har missbrukare gripits för både villainbrott samt andra tillgreppsbrott. Några nätverk i Herrljunga tätort är ledande inom narkotikahandlingen. Väldigt få narkotikabrott i Ljung/ Annelund jämfört med Herrljunga tätort 2013-2016.

---

¹⁰ Drogförebyggande konsult

3 Gemensamt prioriterade områden

3.1 Utgångspunkt fokusområden Herrljunga kommuns lägesbild

Barn och unga

- Familjecentralen upplever att föräldrar/familjer med ökade behov har ökat kraftigt. Det kan handla om omsorgssvikt¹¹, missbruksproblem, olika former av diagnoser. Resurser har inte ökat i kapp med behovet.
- Elevhälsan. Nätet/ sociala medier speciellt flickors utsatthet.
- Socialtjänst. Det finns indikatorer på att det finns viss otrygghet, schismer, mellan familjer, grupper av nyanlända, där de bråkar med varandra och det går ut över barnen.

Trygghet

Otrygghet enligt flera invånardialoger 2016:

- Bättre upplysta gator!
- Ökad polisiär närvaro!
- Ungdomsgång i centrum
- Rädsla för inbrott

Trafiksäkerhet

- För höga hastigheter på vissa gator
- Buskörning/ störande körning

---

¹¹ Föräldrars omsorgsförmåga har stor betydelse för barns fysiska och psykiska utveckling. Graden av känslomässig otillgänglighet tycks höra intimt samman med var gränsen går mellan sviktande omsorg och omsorgssvikt. Skrämd/skrämmande omvårdnad leder till omsorgssvikt. Omsorgssvikt uppstår när föräldrar inte fullgör den uppgift de har att ge sina barn tillräcklig fysisk och psykisk omsorg. Omsorgssvikt är en vanlig förelöpare till desorganiserad anknytning hos barn.

3.2 Utgångspunkt fokusområden polisens lägesbild

Våld särskilt hot samt fridsbrotten

- En betydande ökning mellan 2010-2016 anmälda brott per hundrausen invånare än närliggande kommuner speciellt på hot och fridsbrotten.
- En analys om vad som finns bakom statistiken, se ovan, bör utföras. Det finns ett stort mörkertal ang. dessa brott samt särskilt flickors utsatthet för sexuellt integritetskränkningar på nätet.

Inbrott/ stölder/ skadegörelse både hos företagare/ kommunala fastigheter och villaägare

- Stöldbrotten är fler i Herrljunga än vissa närliggande kommuner.
- Skadegörelsen ligger på en normal nivå.
- Företagarenkät visat att inbrott och skador efter inbrott upplevs som allvarligt. Många upplever en stor otrygghet och grannsamverksgrupper startas hela tiden. Skolan upplever att stölder är ett problem

Önskan om ökad polisiär närvaro

- Stöldbrotten är fler i Herrljunga än vissa närliggande kommuner. Skadegörelsen ligger på en normal nivå.
- Företagarenkät visat att inbrott och skador efter inbrott upplevs som allvarligt. Många upplever en stor otrygghet och grannsamverksgrupper startas hela tiden. Skolan upplever att stölder är ett problem.

4 Förslag på gemensamma fokusområden

Barn och unga

- Tidigt identifiera riskfaktorer för att barn och unga inte skall utveckla en destruktiv livsstil och ta fram skyddsåtgärder för att förhindra detta.
- Våld hot samt fridsbrott.
Särskilt mot flickor/ kvinnors otrygghet. Nättrakasserier/sexuellt ofredande

Trygghet

- Inbrott/ stölder/ skadegörelse både hos företagare/ kommunala fastigheter och villaägare skapar otrygghet och kostnader. Herrljunga har fler anmälda stöldbrott än närliggande kommuner på 100 000 invånare.
- Ökad polisiär närvaro, se webbenkät samt jämförelse polisresurs i lokalpolisområdet.
- Belysnings och andra trygghetsskapande åtgärder i det offentliga rummet.

Trafiksäkerhet

I Herrljunga kommun har 220 personer skadats och 2 personer avlidit i trafiken mellan år 2007-2015.

- Cykel- singelolycka är den näst vanliga typen för allvarliga skador. ”Polisen "missar" 70 – 80 procent av cykelolyckorna då polis ofta inte larmas på cykelsingelolyckor” (källa trafikverket) Vanligaste olyckstypen för allvarligt och mycket allvarligt skadade samt döda är singel olycka motorfordon på det statliga vägnätet.
- Rattfylleri, hastighet samt buskörning är frågor ligger invånarna varmt om hjärtat enligt trygghetsmätningar.

5 Diskussion

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet ska ses långsiktigt. Alla delar av kommunen, polisen och övriga samhället behöver bli engagerade. ”Det behövs en by för att uppfostra ett barn” är ett gammalt vist ordspråk.

Vi behöver identifiera riskfaktorerna för barn och unga och sedan sätta in relevanta skyddsåtgärder. Här talar vi både om social samt situationell prevention. Regeringens nya brottsförebyggande program som kom ut i mars 2017 ”*Tillsammans mot brott*” trycker mycket på detta. Till det långsiktiga arbetet är den gemensamma lägesbilden och samverkansöverenskommelsen ett bra verktyg. Nivåer inom olika brott och trygghetsområden är förhållandevis stabila över tid i en kommun. Barn och ungdomar, droger, trafik, inbrott/ stölder är exempel på områden som vi långsiktigt behöver arbeta med.

Som komplement till det långsiktiga arbetet behöver polis och kommun en bra samverkan på hastigt uppkomna oroshärdar o problem där samverkan bedöms framgångsrik. Här behövs kunskap om varandras organisationer och resurser och en öppen dialog.

Att arbeta med orsaker till brottslighet och otrygghet samt fysisk och psykisk ohälsa så att problem aldrig uppstår, sparar både pengar och mänskligt lidande. Att satsa i förebyggande insatser är en investering för framtiden.

Samverkan mellan kommun och polis gör att det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet växlas upp. Polis och kommun har olika ansvarsområden men båda har vitala kunskaper i sina respektive områden som gör att samverkan kommer att göra skillnad.

Samverkansöverenskommelse

mellan lokalpolisområde Alingsås och Herrljunga kommun

Samverkansöverenskommelse del 2

Det är första gången Herrljunga kommun och lokalpolisområde Alingsås gjort varsin lägesbild som sedan sammanställts till en gemensam. Det viktigaste har varit att skapa en bra nulägesbild av vilka problem som invånare och medarbetare inom polis och kommun samt andra lokala aktörer tycker är de mest angelägna för de som bor och verkar i kommunen.

Struktur för det operativa arbetet tas fram och konkreta mål formuleras. Aktiviteter tas fram som beskriver hur de ska utföras, vem som ska utföra och under vilken tid det ska utföras. Vissa av aktiviteterna kan bli så kallade medborgarlöften där parterna enskilt eller tillsammans kommunicerar till medborgarna att man lyssnat på dem och lovar att göra aktiviteter under en bestämd tidsperiod.

Syfte och mål

Syftet med samverkan mellan polisen och kommunen är att åstadkomma något mer än vad den ena parten ensam kan åstadkomma. Samverkan är att tillsammans skapa ett mervärde. Syftet uppnås genom att gemensamt skapa en övergripande bild av upplevd trygghet/otrygghet i Herrljunga kommun. Herrljunga kommun ska upplevas som en trygg plats att bo och vistas på.

Åtgärds punkter

Utifrån den gemensamma lägesbilden har följande prioriteringar framkommit:

- Tidigt identifiera riskfaktorer för barn och unga
- Våld och hot samt fridsbrott. Särskilt mot flickor/ kvinnors otrygghet
- Ökad polisiär närvaro
- Inbrott/ stölder/skadegörelse hos företagare/kommunala fastigheter och villaägare.
- Belysnings och andra trygghetsskapande åtgärder i det offentliga rummet.
- Trafiksäkerhet: flest skadade, singelolyckor cykel samt personbil,

Respektive part förbinder sig att följa samverkansöverenskommelsen och att ansvara för sin del i planen.

Ärende 19

Uppföljning

Folkhälsopolitiska rådet är processägare och ansvarar för att följa upp och revidera samverkansöverenskommelsen.

Överenskommelsen gäller tills vidare och föreslås genomgå revidering ungefär vart tredje år. Vardera parten har rätt att säga upp överenskommelsen. Om förutsättningar för att följa överenskommelsen förändras ska den andra parten meddelas.

Överenskommelsen har upprättats i två lika exemplar av vilka parterna har tagit var sitt.

Herrljunga den 19 december 2017

Herrljunga den 19 december 2017

.....
Johnny Carlsson
Kommunstyrelsens ordförande

.....
Johan Lundberg
Lokalpolisområdeschef

Förslag till handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier

Sammanfattning

Utifrån omvärldsrelaterade händelser med manifestationer och gällande lagstiftning i synnerhet, avseende jämställdhet, kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier och att kommunfullmäktige, 2018-03-13, fastställde Policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier, är det angeläget att Herrljunga kommun antar en gällande handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier.

Det ankommer på kommunstyrelsen att fastställa en gällande handlingsplan.

I styrning och ledning av Herrljunga kommun är det av vikt att såväl förtroendevalda och chefer uppträder som goda förebilder för verksamheterna och dess arbetstagare och för medborgarna i kommunen, vilka vi alla är ytterst ansvariga inför.

Med anledning av ovanstående och bakgrundsbeskrivning föreslår kommundirektören att kommunstyrelsen fastställer föreslagen handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 180314

Förslag till handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen fastställer föreslagen handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Bakgrund

Utifrån omvärldsrelaterade händelser med manifestationer och gällande lagstiftning i synnerhet, avseende jämställdhet, kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier och att kommunfullmäktige, 2018-03-13, fastställde Policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier, är det angeläget att Herrljunga kommun antar en gällande handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier.

Det ankommer på kommunstyrelsen att fastställa en gällande handlingsplan.

I styrning och ledning av Herrljunga kommun är det av vikt att såväl förtroendevalda och chefer uppträder som goda förebilder för verksamheterna och dess arbetstagare och för medborgarna i kommunen, vilka vi alla är ytterst ansvariga inför.

Det är viktigt att Herrljunga kommun arbetar i enlighet med Sveriges mål för jämställdhet. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa och ska ha samma rätt och möjlighet till personlig integritet.

Herrljunga kommun bör som arbetsgivare ta avstånd från all form av diskriminering, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier. Grunden för vår människosyn är respekt för varje människas unika och lika värde. Varje medarbetare har rätt att känna sig sedd, hörd och respekterad på sitt arbete. Arbetssökande och praktikanter ska känna sig väl bemötta och respekterade.

Inom Herrljunga kommun ska vi verka för en arbetsmiljö med respekt för olikheter och för en ömsesidig, öppen och rak kommunikation.

Diskriminering, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier är en arbetsmiljöfråga och arbetet ska därmed planeras och organiseras så att det så långt som möjligt förebyggs.

Det är viktigt att såväl politiskt förtroendevalda som arbetstagare arbetar förebyggande för att förhindra kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier och därigenom skapa en varaktig positiv organisationskultur.

Herrljunga kommuns antagna inriktningsmål anger riktningen för arbetet och i detta sammanhang kan särskilt lyftas fram;

- Herrljunga kommun är en kommun där det är gott att leva
- Herrljunga kommun har en tydlig och välkomnande VI-känsla

Ekonomisk bedömning

När någon eller en grupp i en organisation blir utsatt för kränkande särbehandling, diskriminering och/eller sexuella trakasserier försvinner fokus på det som verksamheten ska utföra och leverera. När större eller mindre del av chefers, medarbetares och/eller förtroendevaldas arbetstid tas i anspråk för att agera i ärenden som härrör från händelser av kategorin kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier försvinner effektiviteten i verksamheterna.

De ekonomiska konsekvenserna kan enbart bli positiva om Herrljunga kommun antar förslagen policy med handlingsplan och alla parter strävar efter att efterleva dessa.

Juridisk bedömning

Olika lagrum reglerar förhållandet på arbetsplatsen utifrån de tre nämnda begreppen, kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier.

Arbetsgivarens skyldighet att främja en god arbetsmiljö, förebygga brister i arbetsmiljön och sexuella trakasserier samt att åtgärda när motsvarande händelser inträffar är entydig.

Ansvar för Herrljunga kommuns arbetsmiljö är Kommunfullmäktige. Ansvar för arbetsuppgifterna inom arbetsmiljöarbetet är delegerat. En mycket stor del av arbetsmiljön påverkas av hur parterna förhåller sig till varandra. Därav behovet av att anta en policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier och en handlingsplan i samma syfte.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvenserna, förutom arbetsmiljökonsekvenser, är försumbara.

Jämställdhetsbeskrivning

En handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier är en mycket god förutsättning på vägen till ett mer jämställt samhälle och arbetsorganisation.

Samverkan

Policy och handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier har genomgått samverkan i den ordinarie samverkansorganisationen

Motivering av förslag till beslut

Motiveringen av förslag till beslut är beskrivet utförligt i tjänsteskrivelsen ovan.

Med anledning av ansvaret för arbetsmiljön och ett jämställt samhälle fritt från kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier är det angeläget att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen fastställer föreslagen handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier.

DIARIENUMMER: xxxx
FASTSTÄLLD: åååå-mm-dd
VERSION: 0001
SENAST REVIDERAD: åååå-mm-dd
GILTIG TILL: 20221231
DOKUMENTANSVAR: Pch

Plan

Handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier

Kommunstyrelsens fastställda handlingsplan gällande för samtliga förvaltningar

Innehåll

Inledning	2
Handlingsplan	2
Förebyggande insatser	3
Anmälan om diskriminering, kränkande särbehandling eller sexuella trakasserier	3
Anvisningar för chef	4
Definitioner och exempel	5

Handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier

Inledning

Handlingsplan mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier är framtagen med syfte att ge förvaltningarna förutsättningarna att efterleva den av kommunfullmäktige antagna Policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella, 2018-03-13.

Förhållningssätt

Herrljunga kommun arbetar i enlighet med följande adelsmärken. Adelsmärkena anger grunderna i attityder och beteende i relationer internt och externt.

Våra Adelsmärken

- Vi ska alltid bete oss så att vi kan vara stolta över oss själva och vår verksamhet samt sträva efter högt anseende
- Vår verksamhet ska kännetecknas av rättvisa, vidsynthet, överblick och serviceanda
- Alla ska kunna känna sig välkomna, sedda och accepterade
- Relationer ska kännetecknas av öppenhet, hänsyn och inbjuda till dialog
- Vi ska alltid utgå från att människor har vilja och förmåga att ta ansvar
- Personal, allmänhet och olika intressenter ska hållas informerade och uppdaterade

Handlingsplan

Inriktning:

All form av trakasserier och diskriminering behandlas i detta dokument som ett samlingsbegrepp där diskriminering, mobbning och sexuella trakasserier ingår.

Syfte:

Handlingsplanen syftar till att förebygga all form av diskriminering och trakasserier och underlätta utredning. Huvudregeln ska vara en skyndsam, diskret och konfidentiell handläggning.

Förtroendevalda politiker och chefer ansvarar för:

Att alltid föregå med gott exempel och motverka all form av diskriminering och trakasserier samt kraftfullt agera om detta uppstår.

Chefer ansvarar för;

Att snabbt utreda och ev. vidta åtgärder enligt denna handlingsplan

Alla anställda ansvarar för:

Att tillsammans skapa och bibehålla ett öppet och vänligt klimat och en vardaglig hövlighet på arbetsplatsen.

Om det händer:

Den som upptäcker tendenser till diskriminering eller trakasserier ska snabbt ta upp detta med närmaste chef, alternativt fackligt ombud.

Förebyggande insatser

Information

Alla som är verksamma inom Herrljunga kommun ska informeras om denna policy samt handlingsplanen. Detta görs regelbundet, enligt SAM Årshjul, av chefer på alla nivåer.

Utbildning

Chefer och förtroendevalda politiker ska särskilt informeras i samband med den obligatoriska utbildningen för nya förtroendevalda politiker och chefer inom Herrljunga kommun.

Regelbunden dialog inom alla ledningsfunktioner och arbetsplatser

Problem beror ytterst sällan på en enda person. Orsakerna bör som regel sökas i arbetsorganisationen och inte endast hos den enskilde. Det kan vara svårt att se objektivt på alla aspekter av ett problem. Det bästa sättet att förebygga diskriminering och trakasserier är att hålla en gemensam dialog inom ledningsfunktionen och på arbetsplatserna om vad som uppfattas som välkomnande, trevligt och respektfullt bemötande jämfört med otrevligt, obehagligt och kränkande samt hur det ser ut inom den egna ledningsfunktionen och arbetsplatsen.

Medarbetarenkätens resultat samt detta framtagna Dialogmaterial är ett viktigt verktyg för chefer och personal. Av dialogmaterialet framgår vikten av ett öppet klimat och en öppen kommunikation på arbetsplatsen och att man som enskild medarbetare säger ifrån när ett beteende inte är acceptabelt. Syftet med materialet är att tillsammans analysera, utveckla samt följa upp arbetsplatsens psykosociala arbetsmiljö för att motverka bland annat kränkningar.

Anmälan om diskriminering, kränkande särbehandling eller sexuella trakasserier

Om du upplever att du utsatts för diskriminering, kränkande särbehandling eller sexuella trakasserier tar du kontakt enligt nedan nämnd ordning.

1. Närmaste chef, skyddsombud eller HR-enheten
2. Om chef eller annan ledningsfunktion är den som diskriminerar eller trakasserar vänder sig medarbetaren till överordnad chef och/eller skyddsombud alternativt HR-enheten.

Om inga åtgärder vidtas eller om diskrimineringen eller sexuella trakasserier inte upphör kan man göra en anmälan till Diskrimineringsombudsmannen (vid sexuella trakasserier och diskriminering enligt Diskrimineringslagen) www.do.se.

Skyddsombud kan agera utifrån AML.

Du kan också vända dig till polisen eller göra en polisanmälan om kränkningen varit mycket grov och skulle kunna ses som en brottslig handling enligt brottsbalken.

Anvisningar för chef

Vid kränkande särbehandling, diskriminering eller sexuella trakasserier

1. Utredning

Att utreda en kränkning innebär att närmaste chef objektivt kartlägger vad som har skett och syftet är inte, i detta läge, att utreda skuldfrågan. Kartläggningen ska påbörjas skyndsamt och vid behov av stöd i detta arbete kontaktas HR-enheten.

Det kan vara svårt för en arbetsgivare att objektivt se alla aspekter av problemen och i vissa fall kan det vara lämpligt att söka konsultativ hjälp, till exempel via företagshälsovården. När det gäller kartläggning av händelser där chef är part är det viktigt att HR-enheten involveras tidigt för en bedömning av fortsatt utredning.

I de fall medarbetare inte vill

att chefen påbörjar en utredning, ska vikten av detta tydliggöras – framförallt då chefen är arbetsmiljöansvarig och har skyldighet att vidta åtgärder då arbetsmiljörisker blivit kända.

För en diskussion om lämpligt förfarande som känns tryggt för medarbetare – kontakta HR-enheten för råd.

Inblandade personer

Närmaste chef ansvarar för att ta tag i situationen runt de inblandade, förhindra ryktesspridning genom att informera om att problemet hanteras och vem de kan kontakta vid eventuella frågor – kontakta HR-enheten för råd.

Dokumentation

Utredning, bedömning och vidtagna åtgärder ska dokumenteras av ansvarig chef.

Utredningssamtal

En viktig del av kartläggningen är att samtala med den som drabbats. Den drabbade har rätt att ha med en facklig representant under samtalen. Tyngdpunkten i samtalen ska vara hur den drabbade uppfattar diskrimineringen eller trakasserier, inte motivet.

Av kartläggningen ska framgå:

Vad som hänt, det vill säga den drabbades och andra inblandades uppgifter kring den upplevda kränkningen.

Förutom arbetstagarnas upplevelse av det som hänt kan vid behov även följande områden kartläggas;

- Finns kränkande bilder eller budskap på arbetsplatsen. Finns det någonting på datorer, i hyllor eller på väggar som kan vara kränkande?
- Hur är jargongen i fikarummet? Förekommer det rasistiska, sexistiska eller på annat sätt nedsättande skämtmejl?

2. Bedömning

Utifrån det som kommit fram i utredningen tar chefen ställning till om behov finns av åtgärder – kontakta HR-enheten för råd.

3. Åtgärder

Exempel på åtgärder som riktar sig till arbetsplatsen kan vara kompetensutveckling, information, upprättande av rutiner, översyn av organisationen och arbetsförhållanden.

Chefen ansvarar för att samtal genomförs med den som trakasserar och klargör situationens allvar för vederbörande. I allvarliga fall av kränkning kan arbetsrättsliga åtgärder bli aktuella.

Chefen återkopplar till berörda parter vad som framkommit under utredningen och vilka åtgärder som har vidtagits samt uppmanar den drabbade att meddela om kränkningarna/trakasserier inte upphör. Om fortsatta åtgärder krävs kontaktas HR-enheten och huvudskyddsombud.

Definitioner och exempel

Kränkande särbehandling

Med kränkande särbehandling avses "handlingar som riktas mot en eller flera arbetstagare på ett kränkande sätt och som kan leda till ohälsa eller att dessa ställs utanför arbetsplatsens gemenskap" Organisatorisk och social arbetsmiljö (AFS 2015:4).

Exempel på kränkande särbehandling; att omotiverat ta ifrån någon arbetsuppgifterna, förtal, medvetet sabotage, att undanhålla information, att inte ge sakliga förklaringar, hån, ovänlighet, förolämpningar, medveten, överdriven kontroll, överkritik.

Om de kränkande handlingarna inte stoppas i tidigt skede kan det leda till ohälsa och sjukskrivning. Skadeverkningar hos utsatta personer kan visa sig i både psykiska och fysiska sjukdomstillstånd, ibland av kroniskt slag. Handlingarna medför även att hela arbetsgrupper påverkas negativt både på kort och på lång sikt.

Exempel på faktorer som kan öka risken för kränkningar;

- Konflikter
- För mycket eller för lite att göra. Överbelastning eller understimulans.
- Otydliga förväntningar på medarbetaren.
- Otydliga ansvarsområden och dåligt definierade mål.
- Ofta återkommande och illa genomförda omorganisationer där man tar för lite hänsyn till arbetsmiljön.

Mobbning

Mobbning kan definieras som en serie trakasserier som pågår under en längre tid. Mobbingen skiljer sig från andra relationer genom att mobbaren alltid är den starkare i relationen.

Diskriminering

Diskriminering definieras enklast som "olika behandling av lika fall" dvs att en person blir sämre behandlad än någon annan i en liknande situation (DO). Om diskrimineringen sker på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder är den dessutom olaglig. Detta gäller både direkt och indirekt diskriminering.

I kap 4 **Diskrimineringslag** SFS 2008:567 definieras formerna:

- 1) Kön, könsöverskridande identitet eller uttryck
- 2) Etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning
- 3) Funktionshinder
- 4) Sexuell läggning
- 5) Ålder

Sexuella trakasserier

"Sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet" (I kap 4 § Diskrimineringslagen SFS 2008:567). Uppträdandet kan utgöras av t ex ord, bilder, eller handling på arbetsplatsen eller i samband med ansökan om arbete som leder till att en person känner sig förnedrad, stressad eller på annat sätt illa till mods. Enstaka händelse kan vara sexuellt trakasserande om den är tillräckligt allvarlig.

Det är alltid den individuella upplevelsen av ord eller handling som avgör om det är en ovälkommen och oönskad handling eller inte.

Exempel på sexuella trakasserier; ovälkomna förslag eller krav på sexuella tjänster, tafsande eller annan ovälkommen beröring av sexuellt slag, ovälkomna sexuella anspelningar, blickar, gester, tilltalsord, sexuella kommentarer om utseende, klädsel, privatliv, "runda ord", pornografiska bilder. Nedsättande skämt om det kön du tillhör.

Observera att det viktigaste inte är att veta vilken typ av trakasseri det handlar om, utan situationer som någon upplever kränkande är allvarliga och ska inte tolereras. Det är den som blir utsatt som bestämmer vad som känns obehagligt och vad som gör arbetsplatsen otrygg. Arbetsgivaren är ansvarig för att förebygga och utreda upplevda kränkningar/trakasserier.

KF § 45
KS § 25

DNR KS 30/2018 901

Policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier

Sammanfattning

Utifrån omvärldsrelaterade händelser med manifestationer och gällande lagstiftning i synnerhet, avseende jämställdhet, kränkande särbehandling, diskriminering och

sexuella trakasserier är det angeläget att Herrljunga kommun antar en gällande policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier. Det ankommer på kommunfullmäktige att fastställa Herrljunga kommuns styrande policydokument och det ankommer på kommunstyrelsen att fastställa en gällande handlingsplan.

I styrning och ledning av Herrljunga kommun är det av vikt att såväl förtroendevalda och chefer uppträder som goda förebilder för verksamheterna och dess arbetstagare.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad 2018-02-06

Förslag till Policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier fastställs.

Elin Alavik (L) föreslår att ärendet återremitteras för att se över formuleringarna, fylla ut stycken samt tydliggöra de förtroendevaldas ansvar.

Elin Hegg (MP) bifaller Elin Alaviks (L) förslag om återremiss.

Ronny Rexwall (KV) bifaller kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om ärendet ska avgöras idag eller återremitteras och finner att ärendet ska återremitteras.

Omröstning.

Ja – i enlighet med kommunstyrelsens förvaltnings förslag.

Nej – i enlighet med Elin Alaviks (L) förslag om återremiss.

Med 6 ja-röster och 5 nej-röster beslutar kommunstyrelsen i enlighet med kommunstyrelsens förslag (omröstningsbilaga 1, KS §25/2018-02-19).

Fortsättning KF § 45

Fortsättning KS § 25

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fastställa föreslagen policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier.

Elin Alavik (L) föreslår att på sidan två i fjärde stycket ändra lydelsen: ”~~Diskriminering, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier är en arbetsmiljöfråga och arbetet ska därmed planeras och organiseras så att det så långt som möjligt förebyggs~~” till ”*Diskriminering, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier är en arbetsmiljöfråga och arbetet ska därmed planeras och organiseras så att det förebyggs*”.

Lillemor Fritioff (V) föreslår att på sidan två i första stycket ändra lydelsen: ”~~Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa och ska ha samma rätt och möjlighet till personlig integritet.~~” till ”*Alla människor ska ha samma förutsättningar för en god hälsa och ska ha samma rätt och möjlighet till personlig integritet.*”

Beslutsgång

I kommunfullmäktige frågar ordföranden om kommunstyrelsens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Ordföranden frågar sedan om kommunfullmäktige antar Elin Alaviks (L) ändringsförslag och finner att så sker.

Ordföranden frågar sedan om kommunfullmäktige antar Lillemor Fritioffs (V) ändringsförslag och finner att så sker.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT

1. Kommunfullmäktige fastställer policy mot kränkande särbehandling, diskriminering och sexuella trakasserier med följande ändringar:
  - Sidan två i fjärde stycket ändras lydelsen: ”~~Diskriminering, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier är en arbetsmiljöfråga och arbetet ska därmed planeras och organiseras så att det så långt som möjligt förebyggs~~” till ”*Diskriminering, kränkande särbehandling och sexuella trakasserier är en arbetsmiljöfråga och arbetet ska därmed planeras och organiseras så att det förebyggs*”.
  - Sidan två i första stycket ändras lydelsen: ”~~Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa och ska ha samma rätt och möjlighet till personlig integritet.~~” till ”*Alla människor ska ha samma förutsättningar för en god hälsa och ska ha samma rätt och möjlighet till personlig integritet.*”

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Herrljunga Vatten AB,

Org.nr: 556739-5347

Sammanfattning

Styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Enligt KL 6 kap 9 § ska styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och december. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att Herrljunga Vatten AB, Org.nr: 556739-5347, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-16

Bilaga 1: Protokoll ägar- och uppsiktsdialog 2017-12-04.

Bilaga 2: Rapport VD Herrljunga Vatten AB utifrån KS uppsiktsplikt över bolagen, daterad 2018-03-08

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Ärende 21

Tjänsteskrivelse
2018-03-16
DNR KS XX/XX XX
Sid 2 av 13

Årsredovisning med lekmanarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.

Lekmanarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer bedömning att Herrljunga Vatten AB:s (org.nr: 556739-5347) verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning för 2017.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Bakgrund

Kommunallagen reglerar att styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Vidare ska styrelsen enligt KL 6 kap 9 §, i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

I samband med årsbokslut ska respektive bolag inom aktiebolagskoncernen tillstålla Herrljunga kommuns kommunstyrelse rapport utifrån bolagets verksamhetsansvar. Rapporten och av bolagen överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport utgör underlag för sådan bedömning av Herrljunga kommuns verksamhet inom aktiebolagskoncernen.

Kommunstyrelsen har därefter att fatta beslut att ställa sig bakom redovisningen.

Slutsats och bedömning

Kommunstyrelsen ska utifrån löpande uppsiktsplikt, årsredovisningar och rapport bedöma huruvida verksamheterna för bolagen ingående i bolagskoncernen uppfyller kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning. Utifrån ägardialog, redovisning och rapport fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolagen ingående i bolagskoncernen.

Beslutsunderlag som underlag till ärendet

- Årsredovisningar med lekmannarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.
- Lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

I underlaget framgår;

- Föremål för bolagets verksamhet enligt bolagsordning
- Verksamhetsbeskrivning
- Att verksamheten bedrivits i enlighet med de Kommunalrättsliga principerna, vilket bland annat framgår av ägardirektiv. I ägardirektiv finns angivet att verksamheterna ska bedrivas i enlighet med de kommunalrättsliga principerna.

I ägardirektiv finns även angivet vad som gäller särskilt för resp. bolag avseende kommunallagen.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och september. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att rubricerat kommunala aktiebolag, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Ekonomisk bedömning

Tjänsteskrivelsen i sig har inte några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

I enlighet med Kommunallagen.

Jämställdhetsbeskrivning

Inget jämställdhetsperspektiv i ärendet.

Samverkan

Ärendet är kommunicerat i den reguljära samverkansprocessen, men är ej föremål för samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Utifrån de bedömningar som genomförts genom och efter ägardialoger och granskning av bolagens överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport bedöms bolaget uppfylla kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning.

Utifrån ägardialoger, redovisning, rapport och härtill hörande beslut, fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolaget, ingående i bolagskoncernen.

Bilaga 1

Protokoll fört vid Decemberdialogen

Ägardialog med de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen
och
Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Ägardialog

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Tid: 4/12 kl 1300-1530 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal).

Medverkande

Nossan Förvaltningsaktiebolag - Staffan Setterberg (ordf), Linda Rudenwall (VD)
Herrljunga Elektriska AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)
Herrljunga Vatten AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)
Herrljungabostäder AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)
Herrljunga Hotellfastighets AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)
Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

Uppsiktsdialog

Kommunstyrelse och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Tid: 4/12 kl 1600-1700 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal)

Medverkande

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler – Bengt Ottosson (ordf), Andreas Falk (styr.led)
Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

I enlighet med kommunallagens 6 kap § 7, ska styrelsen utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Utifrån uppsiktsplikten ska kommunstyrelsen genomföra två ägardialoger med bolagen inom bolagskoncernen (maj och dec).

Ägardialogen genomförs gemensamt med samtliga bolags representanter.

Dialogen mellan kommunstyrelse och Herrljunga Industrilokaler sker med ordföranden för Herrljunga Industrilokaler. Motsvarande relevanta frågeställningar nedan gäller för dialogen med Herrljunga Industrilokaler.

1. Det ekonomiska läget och kommande utmaningar.

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Ordf och VD redovisar stabil ekonomi. Bra kontroll på det ekonomiska läget.

Styrelsearbetet fungerar bra.

Ordf bedömer utmärkt strategisk ledning och stöd från ny VD.

Genomgång av planerad strategisk ekonomisk planering inför bokslutsarbetet och årsstämma. VD fortsätter arbetet utifrån redovisad planering.

Information om planerad affärsstrategi.

Herrljunga Elektriska AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.

Ekonomi är god.

Information om rekryteringssituationen inom berörda yrkesgrupper.

Bra samarbete med gymnasieskolan

Elmarknaden är under förändring.

Energiomställningen påverkar strategiplaneringen.

Solel mycket positivt för Herrljunga kommun.

Laddinfrastruktur diskuteras.

Herrljunga Vatten AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.

Ekonomi är god.

Plan för uppgradering av äldre installationer är under planering.

Herrljungabostäder AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.

Ekonomi är god.

Nyvärdering av ett antal fastigheter genomförs.

Nyläggning av tak på befintliga bostäder klart.

Standardhöjande åtgärder vidtas i äldre byggnader.

Inflyttning i nya bostadshuset, Styrbjörn, slutet på mars 2018

I nuläget inga tomma lägenheter beroende på brist på hyresgäster

Information om bedömd marknadsutveckling.

Herrljunga Hotellfastighets AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.

Beräknat 0-resultat för verksamhetsåret.

Information om det ackumulerade underskottet på Hotellfastighets AB.

Information om strategival avseende Hotellfastighets AB

Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter

Det ekonomiska läget och kommande utmaningar

Ordf redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.

Det ekonomiska läget är i nuläget stabilt.

Information om Stationshuset

2. Dialog avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbete, Arbete med det Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet

Diskussion med samtliga bolagsrepresentanter samt med repr från Industristiftelsen avseende nuläge och utifrån behov av åtgärder avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbetet, Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet. Diskussionen redovisas inte i detta protokoll.

3. Uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen avseende frågan;

Bedrivs verksamheten i enlighet med gällande bolagsordningar, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning?

Nossan Förvaltningsaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Elektriska AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Vatten AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljungabostäder AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning.

Herrljunga Hotellaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande att stiftelsen efterlever fastställda stadgar, gällande anvisningar, styrdokument och relevant lagstiftning.

Herrljunga kommun

Protokollförare

Niels Bredberg
Senior Kommunchef.

Bilaga 2

Herrljunga Vatten AB

Redovisning av 2017 med anledning av KS uppsikts- och kontrollplikt

Bakgrund

Enligt kommunallagen, 6 kap. I §, som anger att kommunstyrelsen årligen ska besluta om den verksamhet som kommunens bolag har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Denna redovisning ämnar utgöra underlag för sådan prövning av Herrljunga kommuns verksamhet inom aktiebolagskoncernen.

Redovisningen omfattar moderbolaget Herrljunga Elektriska AB med dotterbolagen Herrljunga Elkraft AB samt Herrljunga Vatten AB. Relevant speciallagstiftning

Ellagen

Enligt ellagen (1997:857, kap 7) får kommunala elföretag utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. I § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

1. produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet, eller
2. nätverksamhet i geografisk närhet till företagets nätverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig nätverksamhet.

Ellagen anger att när produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet bedrivs av ett kommunalt företag ska verksamheten drivas på affärsmässig grund.

Vad gäller produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet upphäver ellagen (1997:857) kommunallagens restriktioner vad gäller likställighets-, självkostnads- och kommunallagens lokaliseringsprincip. Vad som är sammanhängande verksamhet definieras inte närmare i lagen.

Fjärrvärmelagen

Enligt fjärrvärmelagen (2008:263, 38-39 §§) får kommunala üärrvärmeföretag utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. I § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, bedriva fjärrvärmeverksamhet utanför kommunen, om det görs i geografisk närhet till fjärrvärmeverksamheten inom kommunen och i syfte att uppnå en ändamålsenlig fjärrvärmeverksamhet.

Fjärrvärmelagen anger att när fjärrvärmeverksamhet bedrivs av ett kommunalt företag ska verksamheten drivas på affärsmässig grund.

Herrljunga Elektriska AB
Mariedalsgatan 3
524 31 HERRLJUNGA
www.el.herrljunga.se

Org Nr 556006-9816
Telefon 0513-22040

Lagen om allmänna vattentjänster

Enligt VA-lagen (2006:412, 30 §) får avgifterna inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen (självkostnadsprincip).

Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,
2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,
3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,
4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och
5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.

Enligt samma lag (57 SS) får en kommun utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. I § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, sköta driften av en allmän va-anläggning i andra kommuner, om driften sker på affärsmässiga grunder och ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

Gemensamma ägardirektiv

Det gemensamma ägardirektivet för bolag ingående i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncern (KF§24/20160308) anger under rubriken Kommunalrättsliga principer:

Bolagen bedriver kommunal verksamhet. För sådan verksamhet gäller bl a principer enligt kommunallagen (KL) nämligen självkostnadsprincipen (KL 8 kap. §3c), likställighetsprincipen (KL 2 kap §2), lokaliseringsprincipen (KL 2 kap. § 1) samt förbud till riktat stöd till enskild näringsidkare (KL 2 kap. §8).

Vidare ska bolagens verksamheter bedrivas inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolagen har ett ansvar att följa upp den egna efterlevnaden em dessa principer.

Självkostfiadsprincipen

Bolagen ska vid sin prissättning räkna med samtliga kostnader som vid normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt. Det innebär att relevanta interna och kalkylerade kostnader ska ingå. I självkostnaden ska ingå kapitalkostnader samt skälig avkastning på det egna kapitalet. Självkostnadsprincipen gäller inte för elsektorn (energi bolag) och allmännyttiga bostadsbolag.

Likställighetsprincipen

Likställighetsprincipen innebär att bolagen skall behandla kunder som är kommunmedlemmar lika, om det inte föreligger sakliga skäl för annan behandling.

Lokaliseringsprincipen

Lokaliseringsprincipen innebär att bolagen normalt endast ska bedriva verksamhet i det geografiska området Herrljunga Kommun. Principen gäller inte för elsektorn (energibolagen).

Näringslivsstöd

En kommun/kommunalt bolag får allmäntfrämja näringslivet, men inte stödja enskild näringsidkare såvida det inte finns synnerliga skäl.

Kommunala befogenheterna

De kommunala befogenheterna är reglerade i Kommunallag (1991:900) 2 kap. Kommunernas och landstingens befogenheter och i Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter innehåller bestämmelser som ger kommuner och landsting ökade befogenheter i förhållande till vad som gäller enligt kommunallagen (1991:900).

Herrljunga Elektriska AB

Bolagsordningens (KS 19/2015 520) 3-4 § anger:

Bolaget har tillföremål för sin verksamhet att producera och distribuera el- och värmeenergi, bedriva elektrisk installationsrörelse, tillhandahålla IT-tjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom, samt till nämnda verksamhet idka annan förenlig verksamhet.

Bolaget har rätt att bedriva elproduktion, elhandel och VA-verksamhet i dotterbolag.

Andamålet med bolagets verksamhet är attfrämja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av verksamheterna enligt § 3.

Bolagets verksamheter ska, med undantag för VA-verksamhet, bedrivas på affärsmässig grund.

VA-verksamhet ska bedrivas med iakttagande av lokaliserings-, likabehandlings- och självkostnadsprincipen.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna.

Särskilt ägardirektiv (KF§28/20160308) 2-3 § för Herrljunga Elektriska AB anger bl a:

S z' tet med bola ets verksamhet

Bolaget har tillföremålför sin verksamhet att producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom, samt till nämnda verksamheter idka annan förenlig verksamhet.

Bolaget har rätt att bedriva elproduktion, elhandel och VA-verksamhet i dotterbolag.

Bolagets verksamhet ska präglas avfinansiell stabilitet och långsiktighet.

Bolagets verksamheter ska, med undantag för VA-verksamhet, bedrivas på affärsmässig grund.

VA-verksamhet ska bedrivas med iakttagande av lokaliserings-, likabehandlings- och självkostnadsprincipen.

Bolaget ska främja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av verksamheterna beskrivna ovan.

Verksamhetsmål

Bolaget ska tillhandahålla lokalt etablerade, kvalitativa och prisvärda tjänster inom el- och värmeförsörjning, viss elinstallation, service samt IT-tjänster.

Bolaget ska genom sin verksamhet bidra till att Herrljunga kommuns utveckling stärks.

Bolaget ska bedriva den allmännyttiga verksamheten inom el- och värmeförsörjningen med en prissättning och ett resultat, som normalt självfinansierar reinvesteringar av anläggningarna.

Bolaget ska genom ägandet i Trollabo Kraft AB, som ägs till 50% av Herrljunga El AB, bedriva elektrisk kraftproduktion.

Finansiella mål

Resultat efter finansiella poster skall över tid vara minst 8 /6⁰ av eget kapital (i eget kapital ingår då 78 /6 av obeskattade reserver). Soliditeten skall överstiga 35/0.⁰

Verksamheten under 2017

Verksamheten består av fyra affärsområden: elnätsverksamhet, el-/energiteknik, fjärrvärme och stadsnät.

Elnätsverksamheten består av elförsörjning till kunder inom större delen av Herrljunga kommun samt delar av Vårgårda och Vara kommuner. Verksamheten innefattar nybyggnad och underhåll av elnätet, samt anslutning av nya kunder. Intäkterna är reglerade av nätmyndigheten (ellagen, 5 kap).

Verksamheten El- och energiteknik består av elservice och entreprenader av olika slag, energitjänster samt försäljning av elmateriel. Rörelsen har hög kapacitet och kompetens, vilket tillsammans med företagets övriga verksamhet, ger helhet och styrka som ett komplett allserviceföretag inom elbranschen, samt som stöd till koncernens övriga verksamheter. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund inom och i geografisk närhet till Herrljunga kommun.

Fjärrvärme distribueras i Herrljunga tätort och i Mörlanda. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund.

Stadsnät för bredbandstjänster förtätas i Herrljunga och Ljung, samt är under utbyggnad till fiberföreningar runt om i kommunen. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund.

Därtill finns en mindre fastighetsförvaltning som hyr ut lägenheter och lokaler till externa hyresgäster. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund.

Herrljunga Elektriska AB utför också tjänster åt dotterbolagen och Herrljunga Kraft.

Herrljunga Elektriska AB äger 50 % av Trollabo Kraft AB, som bedriver elproduktion i eget vattenkraftverk i Hudene, samt vindkraftproduktion vid Tolvmanstegen i Strömstad.

Herrljunga Elkraft AB

Bolagets verksamhet är vilande.

Herrljunga Vatten AB

Bolagsordningens (KS 15/2015 101) 3-4 § anger:

Bolaget skall bedriva verksamhet för vatten, avlopp och dagvatten inom Herrljunga Kommuns verksamhetsområde för allmän VA-verksamhet.

Ändamålet för bolagets verksamhet är att vara huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen inom Herrljunga kommun fastställt verksamhetsområde.

Verksamheten ska bedrivas med beaktande av kommunala självkostnads-, lokaliserings- och likställighetsprinciperna.

Bolaget får även sköta drift av allmän VA-anläggning i annan kommun, så länge det sker på affärsmässiga grunder och att ekonomin särredovisas från annan verksamhet.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Herrljunga kommun genom moderbolaget Herrljunga Elektriska AB.

Särskilt ägardirektiv (10§26/20160308) för Herrljunga Vatten AB anger: Syfte med bolagets verksamhet

Bolaget ska bedriva och vara huvudman för verksamhet för vatten, avlopp och dagvatten inom Herrljunga kommuns verksamhetsområde för allmän VA-verksamhet.

Bolaget får även sköta drift av allmän VA-anläggning i annan kommun, så länge det sker på affärsmässiga grunder och att ekonomin särredovisas från annan verksamhet.

Verksamhetsmål

Bolaget ska tillhandahålla VA-tjänster inom Herrljunga kommuns verksamhetsområde för VA, enligt den kommunala självkostnadsprincipen.

Finansiella mål

Bolaget ska drivas i enlighet med den kommunala självkostnadsprincipen.

Verksamheten under 2017

Herrljunga Vatten AB sköter vatten- och avloppsverksamheten inom Herrljunga kommuns VA-områden samt i del av Vara kommun.

VD:s bedömning och slutsats

Allmänna befogenheter och Lokaliseringsprincipen (KL 2 kap § 1) modifieras i givna delar genom speciallagstiftning. Tjänster för användning av el, dvs elinstallationsverksamheten, är en naturligt sammanhängande verksamhet med produktion av och handel med el och kan därmed bedrivas utanför kommunens område.

Likställighetsprincipen (KL 2 kap § 3) eller motsvarande beskrivs i speciallagstiftning för elnäts-, fjärrvärme- och VA-verksamhet. Elinstallationsverksamheten bedrivs på affärsmässig grund där likställighetsprincipen inte blir tillämplig. Stadsnätsverksamheten bedrivs på affärsmässig grund men med tillämpning av likabehandling inom olika kundkollektiv (fiberföreningar, småhusägare, näringsidkare m fl).

Mål för den ekonomiska förvaltningen (KL II kap § 1) anges i ägardirektiv, granskas av lekmannarevisorer och uppnås genom en god vertikal och horisontell integrering av energi- och infrastrukturverksamheter i en gemensam organisation.

Kommunal näringsverksamhet (KL 2 kap § 7) medges genom utökade befogenheter för kommuner att bedriva näringsverksamhet bl a inom det specialreglerade el- och energiområdet.

Stöd till andra näringsverksamheter (KL 2 kap § 8) förekommer inte.

Självkostnadsprincipen (KL 2 kap § 6) upphävs i givna delar genom speciallagstiftning och blir inte tillämplig för verksamheter som ska bedrivas på affärsmässig grund. Det enda undantaget bland redovisade verksamheter är huvudmannskapet för VA i Herrljunga Vatten AB som har att följa självkostnadsprincipen inom den egna kommunen.

Kommunalt agerande på bredbandsområdet är ett frivilligt åtagande där det ännu saknas specialreglermg. Samtidigt är det mycket vanligt, och önskvärt, att kommuner driver stadsnätetsverksamhet. I brist på specialreglering för stadsnätetsverksamhet har tillämpliga principer ur ellagen för kommunala företag beaktats (vilket också förordas av Svenska Stadsnätetsföreningen i PM från 2014-09-03). Likaså har Postoch telestyrelsen (PTS) fått i uppdrag av regeringen att utreda kommunernas roller på bredbandsmarknaden och ett undantag från lokaliseringsprincipen. PTS uppdrag ska redovisas senast 2018-06-31.

Slutsatsen blir att Herrljunga Elektriska AB med dotterbolagen Herrljunga Elkraft AB samt Herrljunga Vatten AB under 2017 bedrivit verksamheter som varit förenliga med lag och med det fastställda kommunala ändamålet samt utfört dessa inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Herrljunga Elektriska AB

Anders Mannikoff, VD

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Herrljungabostäder AB

Org.nr: 556508-0909

Sammanfattning

Styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Enligt KL 6 kap 9 § ska styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och december. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att Herrljungabostäder AB, org.nr: 556508-0909, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-16

Bilaga: Protokoll ägar- och uppsiktsdialog 2017-12-04.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Ärende 22

Tjänsteskrivelse
2018-03-16
DNR KS XX/XX XX
Sid 2 av 7

Årsredovisning med lekmannarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.

Lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer bedömning att Herrljungabostäder AB:s (org.nr: 556508-0909) verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning för 2017.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Bakgrund

Kommunallagen reglerar att styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Vidare ska styrelsen enligt KL 6 kap 9 §, i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

I samband med årsbokslut ska respektive bolag inom aktiebolagskoncernen tillstålla Herrljunga kommuns kommunstyrelse rapport utifrån bolagets verksamhetsansvar. Rapporten och av bolagen överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport utgör underlag för sådan bedömning av Herrljunga kommuns verksamhet inom aktiebolagskoncernen.

Kommunstyrelsen har därefter att fatta beslut att ställa sig bakom redovisningen.

Slutsats och bedömning

Kommunstyrelsen ska utifrån löpande uppsiktsplikt, årsredovisningar och rapport bedöma huruvida verksamheterna för bolagen ingående i bolagskoncernen uppfyller kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning. Utifrån ägardialog, redovisning och rapport fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolagen ingående i bolagskoncernen.

Beslutsunderlag som underlag till ärendet

- Årsredovisningar med lekmannarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.
- Lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

I underlaget framgår;

- Föremål för bolagets verksamhet enligt bolagsordning
- Verksamhetsbeskrivning
- Att verksamheten bedrivits i enlighet med de Kommunalrättsliga principerna, vilket bland annat framgår av ägardirektiv. I ägardirektiv finns angivet att verksamheterna ska bedrivas i enlighet med de kommunalrättsliga principerna.

I ägardirektiv finns även angivet vad som gäller särskilt för resp. bolag avseende kommunallagen.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och september. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att rubricerat kommunala aktiebolag, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Ekonomisk bedömning

Tjänsteskrivelsen i sig har inte några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

I enlighet med Kommunallagen.

Jämställdhetsbeskrivning

Inget jämställdhetsperspektiv i ärendet.

Samverkan

Ärendet är kommunicerat i den reguljära samverkansprocessen, men är ej föremål för samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Utifrån de bedömningar som genomförts genom och efter ägardialoger och granskning av bolagens överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport bedöms bolaget uppfylla kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning.

Utifrån ägardialoger, redovisning, rapport och härtill hörande beslut, fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolaget, ingående i bolagskoncernen.

Bilaga

Protokoll fört vid Decemberdialogen

Ägardialog med de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen och

Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Ägardialog

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Tid: 4/12 kl 1300-1530 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal).

Medverkande

Nossan Förvaltningsaktiebolag - Staffan Setterberg (ordf), Linda Rudenwall (VD)
Herrljunga Elektriska AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)
Herrljunga Vatten AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)
Herrljungabostäder AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)
Herrljunga Hotellfastighets AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)
Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

Uppsiktsdialog

Kommunstyrelse och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Tid: 4/12 kl 1600-1700 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal)

Medverkande

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler – Bengt Ottosson (ordf), Andreas Falk (styr.led)
Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

I enlighet med kommunallagens 6 kap § 7, ska styrelsen utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Utifrån uppsiktsplikten ska kommunstyrelsen genomföra två ägardialoger med bolagen inom bolagskoncernen (maj och dec).

Ägardialogen genomförs gemensamt med samtliga bolags representanter.

Dialogen mellan kommunstyrelse och Herrljunga Industrilokaler sker med ordföranden för Herrljunga Industrilokaler. Motsvarande relevanta frågeställningar nedan gäller för dialogen med Herrljunga Industrilokaler.

1. Det ekonomiska läget och kommande utmaningar.

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Ordf och VD redovisar stabil ekonomi. Bra kontroll på det ekonomiska läget. Styrelsearbetet fungerar bra.

Ordf bedömer utmärkt strategisk ledning och stöd från ny VD.

Genomgång av planerad strategisk ekonomisk planering inför bokslutsarbetet och årsstämma. VD fortsätter arbetet utifrån redovisad planering.

Information om planerad affärsstrategi.

Herrljunga Elektriska AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Information om rekryteringssituationen inom berörda yrkesgrupper.
Bra samarbete med gymnasieskolan
Elmarknaden är under förändring.
Energiomställningen påverkar strategiplaneringen.
Solel mycket positivt för Herrljunga kommun.
Laddinfrastruktur diskuteras.

Herrljunga Vatten AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Plan för uppgradering av äldre installationer är under planering.

Herrljungabostäder AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Nyvärdering av ett antal fastigheter genomförs.
Nyläggning av tak på befintliga bostäder klart.
Standardhöjande åtgärder vidtas i äldre byggnader.
Inflyttning i nya bostadshuset, Styrbjörn, slutet på mars 2018
I nuläget inga tomma lägenheter beroende på brist på hyresgäster
Information om bedömd marknadsutveckling.

Herrljunga Hotellfastighets AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Beräknat 0-resultat för verksamhetsåret.
Information om det ackumulerade underskottet på Hotellfastighets AB.
Information om strategival avseende Hotellfastighets AB

Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter

Det ekonomiska läget och kommande utmaningar
Ordf redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Det ekonomiska läget är i nuläget stabilt.
Information om Stationshuset

2. Dialog avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbete, Arbete med det Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet

Diskussion med samtliga bolagsrepresentanter samt med repr från Industristiftelsen avseende nuläge och utifrån behov av åtgärder avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbetet, Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet.
Diskussionen redovisas inte i detta protokoll.

3. Uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen avseende frågan;

Bedrivs verksamheten i enlighet med gällande bolagsordningar, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning?

Nossan Förvaltningsaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Elektriska AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Vatten AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljungabostäder AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning.

Herrljunga Hotellaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande att stiftelsen efterlever fastställda stadgar, gällande anvisningar, styrdokument och relevant lagstiftning.

20171204
Herrljunga kommun

Protokollförare

Niels Bredberg
Senior Kommunchef.

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Nossan Förvaltningsaktiebolag: Org.nr: 556637-5746

Sammanfattning

Styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Enligt KL 6 kap 9 § ska styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och december. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att Nossan Förvaltningsaktiebolag (org.nr: 556637-5746), uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-15

Bilaga: Protokoll ägar- och uppsiktsdialog 2017-12-04.

Årsredovisning med lekmannarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Ärende 23

Tjänsteskrivelse
2018-03-16
DNR KS XX/XX XX
Sid 2 av 7

Lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer bedömning att Nossan Förvaltningsaktiebolags (org.nr: 556637-5746)

verksamhetsår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning för 2017.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet

Bakgrund

Kommunallagen reglerar att styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Vidare ska styrelsen enligt KL 6 kap 9 §, i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

I samband med årsbokslut ska respektive bolag inom aktiebolagskoncernen tillstålla Herrljunga kommuns kommunstyrelse rapport utifrån bolagets verksamhetsansvar. Rapporten och av bolagen överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport utgör underlag för sådan bedömning av Herrljunga kommuns verksamhet inom aktiebolagskoncernen.

Kommunstyrelsen har därefter att fatta beslut att ställa sig bakom redovisningen.

Slutsats och bedömning

Kommunstyrelsen ska utifrån löpande uppsiktsplikt, årsredovisningar och rapport bedöma huruvida verksamheterna för bolagen ingående i bolagskoncernen uppfyller kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning. Utifrån ägardialog, redovisning och rapport fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolagen ingående i bolagskoncernen.

Beslutsunderlag som underlag till ärendet

- Årsredovisningar med lekmannarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.
- Lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

I underlaget framgår;

- Föremål för bolagets verksamhet enligt bolagsordning
- Verksamhetsbeskrivning
- Att företaget sköts i enlighet med de Kommunalrättsliga principerna, vilket bland annat framgår av ägardirektiv. I ägardirektiv finns angivet att verksamheterna ska bedrivas i enlighet med de kommunalrättsliga principerna.

I ägardirektiv finns även angivet vad som gäller särskilt för resp. bolag avseende kommunallagen.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och september. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att rubricerat kommunala aktiebolag, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Ekonomisk bedömning

Tjänsteskrivelsen i sig har inte några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

I enlighet med Kommunallagen.

Jämställdhetsbeskrivning

Inget jämställdhetsperspektiv i ärendet.

Samverkan

Ärendet är kommunicerat i den reguljära samverkansprocessen, men är ej föremål för samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Utifrån de bedömningar som genomförts genom och efter ägardialoger och granskning av bolagens överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport bedöms bolaget uppfylla kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning.

Utifrån ägardialoger, redovisning, rapport och härtill hörande beslut, fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolaget, ingående i bolagskoncernen.

Bilaga 1

Protokoll fört vid Decemberdialogen

Ägardialog med de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen
och

Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Ägardialog

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Tid: 4/12 kl 1300-1530 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal).

Medverkande

Nossan Förvaltningsaktiebolag - Staffan Setterberg (ordf), Linda Rudenwall (VD)

Herrljunga Elektriska AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)

Herrljunga Vatten AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)

Herrljungabostäder AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)

Herrljunga Hotellfastighets AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)

Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

Uppsiktsdialog

Kommunstyrelse och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Tid: 4/12 kl 1600-1700 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal)

Medverkande

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler – Bengt Ottosson (ordf), Andreas Falk (styr.led)

Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

I enlighet med kommunallagens 6 kap § 7, ska styrelsen utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Utifrån uppsiktsplikten ska kommunstyrelsen genomföra två ägardialoger med bolagen inom bolagskoncernen (maj och dec).

Ägardialogen genomförs gemensamt med samtliga bolags representanter.

Dialogen mellan kommunstyrelse och Herrljunga Industrilokaler sker med ordföranden för Herrljunga Industrilokaler. Motsvarande relevanta frågeställningar nedan gäller för dialogen med Herrljunga Industrilokaler.

1. Det ekonomiska läget och kommande utmaningar.

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Ordf och VD redovisar stabil ekonomi. Bra kontroll på det ekonomiska läget.

Styrelsearbetet fungerar bra.

Ordf bedömer utmärkt strategisk ledning och stöd från ny VD.
Genomgång av planerad strategisk ekonomisk planering inför bokslutsarbetet och årsstämma. VD fortsätter arbetet utifrån redovisad planering.
Information om planerad affärsstrategi.

Herrljunga Elektriska AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Information om rekryteringssituationen inom berörda yrkesgrupper.
Bra samarbete med gymnasieskolan
Elmarknaden är under förändring.
Energimställningen påverkar strategiplaneringen.
Solel mycket positivt för Herrljunga kommun.
Laddinfrastruktur diskuteras.

Herrljunga Vatten AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Plan för uppgradering av äldre installationer är under planering.

Herrljungabostäder AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Nyvärdering av ett antal fastigheter genomförs.
Nyläggning av tak på befintliga bostäder klart.
Standardhöjande åtgärder vidtas i äldre byggnader.
Inflyttning i nya bostadshuset, Styrbjörn, slutet på mars 2018
I nuläget inga tomma lägenheter beroende på brist på hyresgäster
Information om bedömd marknadsutveckling.

Herrljunga Hotellfastighets AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Beräknat 0-resultat för verksamhetsåret.
Information om det ackumulerade underskottet på Hotellfastighets AB.
Information om strategival avseende Hotellfastighets AB

Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter

Det ekonomiska läget och kommande utmaningar
Ordf redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Det ekonomiska läget är i nuläget stabilt.
Information om Stationshuset

2. Dialog avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbete, Arbete med det Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet

Diskussion med samtliga bolagsrepresentanter samt med repr från Industristiftelsen avseende nuläge och utifrån behov av åtgärder avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbetet, Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet. Diskussionen redovisas inte i detta protokoll.

3. Uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen avseende frågan;

Bedrivs verksamheten i enlighet med gällande bolagsordningar, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning?

Nossan Förvaltningsaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Elektriska AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Vatten AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljungabostäder AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning.

Herrljunga Hotellaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande att stiftelsen efterlever fastställda stadgar, gällande anvisningar, styrdokument och relevant lagstiftning.

20171204 Herrljunga kommun

Protokollförare

Niels Bredberg/Senior Kommunchef

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Herrljunga Hotellfastighets AB, Org.nr: 556078-7573

Sammanfattning

Styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Enligt KL 6 kap 9 § ska styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och december. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att Herrljunga Hotellfastighets AB, org.nr: 556078-7573, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-16

Bilaga: Protokoll ägar- och uppsiktsdialog 2017-12-04.

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Ärende 24

Tjänsteskrivelse
2018-03-16
DNR KS XX/XX XX
Sid 2 av 7

Årsredovisning med lekmannarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.

Lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer bedömning att Herrljunga Hotellfastighets AB.s (org.nr: 556078-7573) verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning för 2017.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Bakgrund

Kommunallagen reglerar att styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Vidare ska styrelsen enligt KL 6 kap 9 §, i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

I samband med årsbokslut ska respektive bolag inom aktiebolagskoncernen tillstålla Herrljunga kommuns kommunstyrelse rapport utifrån bolagets verksamhetsansvar. Rapporten och av bolagen överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport utgör underlag för sådan bedömning av Herrljunga kommuns verksamhet inom aktiebolagskoncernen.

Kommunstyrelsen har därefter att fatta beslut att ställa sig bakom redovisningen.

Slutsats och bedömning

Kommunstyrelsen ska utifrån löpande uppsiktsplikt, årsredovisningar och rapport bedöma huruvida verksamheterna för bolagen ingående i bolagskoncernen uppfyller kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning. Utifrån ägardialog, redovisning och rapport fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolagen ingående i bolagskoncernen.

Beslutsunderlag som underlag till ärendet

- Årsredovisningar med lekmannarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.
- Lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

I underlaget framgår;

- Föremål för bolagets verksamhet enligt bolagsordning
- Verksamhetsbeskrivning
- Att verksamheten bedrivits i enlighet med de Kommunalrättsliga principerna, vilket bland annat framgår av ägardirektiv. I ägardirektiv finns angivet att verksamheterna ska bedrivas i enlighet med de kommunalrättsliga principerna.

I ägardirektiv finns även angivet vad som gäller särskilt för resp. bolag avseende kommunallagen.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och september. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att rubricerat kommunala aktiebolag, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Ekonomisk bedömning

Tjänsteskrivelsen i sig har inte några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

I enlighet med Kommunallagen.

Jämställdhetsbeskrivning

Inget jämställdhetsperspektiv i ärendet.

Samverkan

Ärendet är kommunicerat i den reguljära samverkansprocessen, men är ej föremål för samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Utifrån de bedömningar som genomförts genom och efter ägardialoger och granskning av bolagens överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport bedöms bolaget uppfylla kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning.

Utifrån ägardialoger, redovisning, rapport och härtill hörande beslut, fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolaget, ingående i bolagskoncernen.

Bilaga

Protokoll fört vid Decemberdialogen

Ägardialog med de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen
och

Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Ägardialog

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Tid: 4/12 kl 1300-1530 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal).

Medverkande

Nossan Förvaltningsaktiebolag - Staffan Setterberg (ordf), Linda Rudenwall (VD)

Herrljunga Elektriska AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)

Herrljunga Vatten AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)

Herrljungabostäder AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)

Herrljunga Hotellfastighets AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)

Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

Uppsiktsdialog

Kommunstyrelse och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Tid: 4/12 kl 1600-1700 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal)

Medverkande

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler – Bengt Ottosson (ordf), Andreas Falk (styr.led)

Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

I enlighet med kommunallagens 6 kap § 7, ska styrelsen utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Utifrån uppsiktsplikten ska kommunstyrelsen genomföra två ägardialoger med bolagen inom bolagskoncernen (maj och dec).

Ägardialogen genomförs gemensamt med samtliga bolags representanter.

Dialogen mellan kommunstyrelse och Herrljunga Industrilokaler sker med ordföranden för Herrljunga Industrilokaler. Motsvarande relevanta frågeställningar nedan gäller för dialogen med Herrljunga Industrilokaler.

1. Det ekonomiska läget och kommande utmaningar.

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Ordf och VD redovisar stabil ekonomi. Bra kontroll på det ekonomiska läget.

Styrelsearbetet fungerar bra.

Ordf bedömer utmärkt strategisk ledning och stöd från ny VD.

Genomgång av planerad strategisk ekonomisk planering inför bokslutsarbetet och årsstämma. VD fortsätter arbetet utifrån redovisad planering.
Information om planerad affärsstrategi.

Herrljunga Elektriska AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Information om rekryteringssituationen inom berörda yrkesgrupper.
Bra samarbete med gymnasieskolan
Elmarknaden är under förändring.
Energiställningen påverkar strategiplaneringen.
Solel mycket positivt för Herrljunga kommun.
Laddinfrastruktur diskuteras.

Herrljunga Vatten AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Plan för uppgradering av äldre installationer är under planering.

Herrljungabostäder AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Nyvärdering av ett antal fastigheter genomförs.
Nyläggning av tak på befintliga bostäder klart.
Standardhöjande åtgärder vidtas i äldre byggnader.
Inflyttning i nya bostadshuset, Styrbjörn, slutet på mars 2018
I nuläget inga tomma lägenheter beroende på brist på hyresgäster
Information om bedömd marknadsutveckling.

Herrljunga Hotellfastighets AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Beräknat 0-resultat för verksamhetsåret.
Information om det ackumulerade underskottet på Hotellfastighets AB.
Information om strategival avseende Hotellfastighets AB

Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter

Det ekonomiska läget och kommande utmaningar
Ordf redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Det ekonomiska läget är i nuläget stabilt.
Information om Stationshuset

2. Dialog avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbete, Arbete med det Civila försvaret och Säkerhetskyddsarbetet

Diskussion med samtliga bolagsrepresentanter samt med repr från Industristiftelsen avseende nuläge och utifrån behov av åtgärder avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbetet, Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet. Diskussionen redovisas inte i detta protokoll.

3. Uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen avseende frågan;

Bedrivs verksamheten i enlighet med gällande bolagsordningar, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning?

Nossan Förvaltningsaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Elektriska AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Vatten AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljungabostäder AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning.

Herrljunga Hotellaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande att stiftelsen efterlever fastställda stadgar, gällande anvisningar, styrdokument och relevant lagstiftning.

20171204 Herrljunga kommun

Protokollförare

Niels Bredberg
Senior Kommunchef

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Herrljunga Elektriska AB,

Org.nr: 556006-9816

Sammanfattning

Styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Enligt KL 6 kap 9 § ska styrelsen i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och december. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att Herrljunga Elektriska AB, org.nr: 556006-9816, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2018-03-15

Bilaga 1: Protokoll ägar- och uppsiktsdialog 2017-12-04.

Bilaga 2: Rapport VD Herrljunga Elektriska AB utifrån KS uppsiktsplikt över bolagen, daterad 2018-03-08

HERRLJUNGA KOMMUN

KOMMUNSTYRELSENS
FÖRVALTNING
Niels Bredberg

Ärende 25

Tjänsteskrivelse
2018-03-16
DNR KS XX/XX XX
Sid 2 av 13

Årsredovisning med lekmanarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.

Lekmanarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer bedömning att Herrljunga Elektriska AB:s (Org.nr: 556006-9816) verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning för 2017.

Niels Bredberg
Kommundirektör

Expedieras till: Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
För kännedom Namn namn, titel, organisatoriskt tillhörighet
till:

Bakgrund

Kommunallagen reglerar att styrelsen ska utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, KL 6 kap 1 §.

Vidare ska styrelsen enligt KL 6 kap 9 §, i årliga beslut för varje sådant aktiebolag som avses i 10 kap. 2 § pröva om den verksamhet som bolaget bedriver under föregående kalenderår har varit förenligt med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Enligt KL 6 kap. 10 § ska styrelsen vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de krav som anges i KL 10 kap. 3-5 §§ är uppfyllda i fråga om sådana aktiebolag som avses i de bestämmelserna.

I samband med årsbokslut ska respektive bolag inom aktiebolagskoncernen tillställa Herrljunga kommuns kommunstyrelse rapport utifrån bolagets verksamhetsansvar. Rapporten och av bolagen överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport utgör underlag för sådan bedömning av Herrljunga kommuns verksamhet inom aktiebolagskoncernen.

Kommunstyrelsen har därefter att fatta beslut att ställa sig bakom redovisningen.

Slutsats och bedömning

Kommunstyrelsen ska utifrån löpande uppsiktsplikt, årsredovisningar och rapport bedöma huruvida verksamheterna för bolagen ingående i bolagskoncernen uppfyller kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning. Utifrån ägardialog, redovisning och rapport fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolagen ingående i bolagskoncernen.

Beslutsunderlag som underlag till ärendet

- Årsredovisningar med lekmannarevisorernas granskningsrapport för respektive kommunalt bolag ingående i bolagskoncernen.
- Lekmannarevisorernas granskningsrapporter avseende aktiebolagen i bolagskoncernen.

I underlaget framgår;

- Föremål för bolagets verksamhet enligt bolagsordning
- Verksamhetsbeskrivning
- Att verksamheten bedrivits i enlighet med de Kommunalrättsliga principerna, vilket bland annat framgår av ägardirektiv. I ägardirektiv finns angivet att verksamheterna ska bedrivas i enlighet med de kommunalrättsliga principerna.

I ägardirektiv finns även angivet vad som gäller särskilt för resp. bolag avseende kommunallagen.

Kommunstyrelsen genomför ägardialoger med respektive bolag två gånger per år, maj och september. Under 2017 har kommunstyrelsen genomfört ägardialog 2017-05-08 och 2017-12-03.

Genomgångarna vid ägardialogerna har omfattat ekonomisk planering och utveckling, verksamhetens förutsättningar utifrån nuläge och framtid samt den bedrivna verksamheten i relation till fastställda kommunala ändamålet och om verksamheten bedrivs inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Efter genomförda ägardialoger med respektive bolag under 2017 och genomgång av respektive kommunalt aktiebolags verksamhetsberättelse med årsredovisning, bedöms att rubricerat kommunala aktiebolag, uppfyllt kraven att verksamheten har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna samt gällande berörd lagstiftning.

Ekonomisk bedömning

Tjänsteskrivelsen i sig har inte några ekonomiska konsekvenser.

Juridisk bedömning

I enlighet med Kommunallagen.

Jämställdhetsbeskrivning

Inget jämställdhetsperspektiv i ärendet.

Samverkan

Ärendet är kommunicerat i den reguljära samverkansprocessen, men är ej föremål för samverkan.

Motivering av förslag till beslut

Utifrån de bedömningar som genomförts genom och efter ägardialoger och granskning av bolagens överlämnade årsredovisningar samt lekmannarevisorernas granskningsrapport bedöms bolaget uppfylla kraven i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och gällande lagstiftning.

Utifrån ägardialoger, redovisning, rapport och härtill hörande beslut, fullgör kommunstyrelsen sin uppsikts- och kontrollplikt över bolaget, ingående i bolagskoncernen.

Bilaga 1

Protokoll fört vid Decemberdialogen

Ägardialog med de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen
och
Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Ägardialog

Kommunstyrelsens uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen.

Tid: 4/12 kl 1300-1530 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal).

Medverkande

Nossan Förvaltningsaktiebolag - Staffan Setterberg (ordf), Linda Rudenwall (VD)
Herrljunga Elektriska AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)
Herrljunga Vatten AB - Claes Unosson (ordf), Anders Mannikoff (VD)
Herrljungabostäder AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)
Herrljunga Hotellfastighets AB - Karin Carlsson (ordf), Birger Sjöberg (VD)
Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

Uppsiktsdialog

Kommunstyrelse och Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler

Tid: 4/12 kl 1600-1700 Plats: Kommunhuset, Sämsjön (B-sal)

Medverkande

Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler – Bengt Ottosson (ordf), Andreas Falk (styr.led)
Kommunstyrelsen - Johnny Carlsson (ordf), Niels Bredberg (Sr KC)

I enlighet med kommunallagens 6 kap § 7, ska styrelsen utöva uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Utifrån uppsiktsplikten ska kommunstyrelsen genomföra två ägardialoger med bolagen inom bolagskoncernen (maj och dec).

Ägardialogen genomförs gemensamt med samtliga bolags representanter.

Dialogen mellan kommunstyrelse och Herrljunga Industrilokaler sker med ordföranden för Herrljunga Industrilokaler. Motsvarande relevanta frågeställningar nedan gäller för dialogen med Herrljunga Industrilokaler.

1. Det ekonomiska läget och kommande utmaningar.

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Ordf och VD redovisar stabil ekonomi. Bra kontroll på det ekonomiska läget.
Styrelsearbetet fungerar bra.
Ordf bedömer utmärkt strategisk ledning och stöd från ny VD.
Genomgång av planerad strategisk ekonomisk planering inför bokslutsarbetet och årsstämma. VD fortsätter arbetet utifrån redovisad planering.
Information om planerad affärsstrategi.

Herrljunga Elektriska AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Information om rekryteringssituationen inom berörda yrkesgrupper.
Bra samarbete med gymnasieskolan
Elmarknaden är under förändring.
Energiomställningen påverkar strategiplaneringen.
Solel mycket positivt för Herrljunga kommun.
Laddinfrastruktur diskuteras.

Herrljunga Vatten AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Plan för uppgradering av äldre installationer är under planering.

Herrljungabostäder AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Ekonomi är god.
Nyvärdering av ett antal fastigheter genomförs.
Nyläggning av tak på befintliga bostäder klart.
Standardhöjande åtgärder vidtas i äldre byggnader.
Inflyttning i nya bostadshuset, Styrbjörn, slutet på mars 2018
I nuläget inga tomma lägenheter beroende på brist på hyresgäster
Information om bedömd marknadsutveckling.

Herrljunga Hotellfastighets AB

Ordf och VD redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Beräknat 0-resultat för verksamhetsåret.
Information om det ackumulerade underskottet på Hotellfastighets AB.
Information om strategival avseende Hotellfastighets AB

Uppsiktsdialog med Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter

Det ekonomiska läget och kommande utmaningar
Ordf redovisar det bedömda resultatet för verksamhetsåret.
Det ekonomiska läget är i nuläget stabilt.
Information om Stationshuset

2. Dialog avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbete, Arbete med det Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet

Diskussion med samtliga bolagsrepresentanter samt med repr från Industristiftelsen avseende nuläge och utifrån behov av åtgärder avseende Kris- och beredskapsarbetet, Säkerhetsarbetet, Civila försvaret och Säkerhetsskyddsarbetet. Diskussionen redovisas inte i detta protokoll.

3. Uppsikts- och kontrollplikt över de kommunala aktiebolagen inom bolagskoncernen avseende frågan;

Bedrivs verksamheten i enlighet med gällande bolagsordningar, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning?

Nossan Förvaltningsaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Elektriska AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljunga Vatten AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Herrljungabostäder AB:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörande relevant lagstiftning.

Herrljunga Hotellaktiebolag:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande och VD att bolaget efterlever gällande bolagsordning, ägardirektiv, anvisningar i styrdokument samt gällande och för bolaget berörd relevant lagstiftning.

Stiftelsen Herrljunga Industrifastigheter:

Utifrån lämnad beskrivning redovisar ordförande att stiftelsen efterlever fastställda stadgar, gällande anvisningar, styrdokument och relevant lagstiftning.

Herrljunga kommun

Protokollförare

Niels Bredberg
Senior Kommunchef.

Bilaga 2

Herrljunga Elektriska AB

Redovisning av 2017 med anledning av KS uppsikts- och kontrollplikt

Bakgrund

Enligt kommunallagen, 6 kap. I §, som anger att kommunstyrelsen årligen ska besluta om den verksamhet som kommunens bolag har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Denna redovisning ämnar utgöra underlag för sådan prövning av Herrljunga kommuns verksamhet inom aktiebolagskoncernen.

Redovisningen omfattar moderbolaget Herrljunga Elektriska AB med dotterbolagen Herrljunga Elkraft AB samt Herrljunga Vatten AB. Relevant speciallagstiftning

Ellagen

Enligt ellagen (1997:857, kap 7) får kommunala elföretag utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. I § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

1. produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet, eller
2. nätverksamhet i geografisk närhet till företagets nätverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig nätverksamhet.

Ellagen anger att när produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet bedrivs av ett kommunalt företag ska verksamheten drivas på affärsmässig grund.

Vad gäller produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet upphäver ellagen (1997:857) kommunallagens restriktioner vad gäller likställighets-, självkostnads- och kommunallagens lokaliseringsprincip. Vad som är sammanhängande verksamhet definieras inte närmare i lagen.

Fjärrvärmelagen

Enligt fjärrvärmelagen (2008:263, 38-39 §§) får kommunala üärrvärmeföretag utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. I § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, bedriva fjärrvärmeverksamhet utanför kommunen, om det görs i geografisk närhet till fjärrvärmeverksamheten inom kommunen och i syfte att uppnå en ändamålsenlig fjärrvärmeverksamhet.

Fjärrvärmelagen anger att när fjärrvärmeverksamhet bedrivs av ett kommunalt företag ska verksamheten drivas på affärsmässig grund.

Herrljunga Elektriska AB
Mariedalsgatan 3
524 31 HERRLJUNGA
www.el.herrljunga.se

Org Nr 556006-9816
Telefon 0513-22040

Lagen om allmänna vattentjänster

Enligt VA-lagen (2006:412, 30 §) får avgifterna inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen (självkostnadsprincip).

Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,
2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,
3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,
4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och
5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.

Enligt samma lag (57 SS) får en kommun utan hinder av bestämmelsen i 2 kap. I § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, sköta driften av en allmän va-anläggning i andra kommuner, om driften sker på affärsmässiga grunder och ekonomiskt redovisas skilt från annan verksamhet.

Gemensamma ägardirektiv

Det gemensamma ägardirektivet för bolag ingående i Nossan Förvaltningsaktiebolag-koncern (KF§24/20160308) anger under rubriken Kommunalrättsliga principer:

Bolagen bedriver kommunal verksamhet. För sådan verksamhet gäller bl a principer enligt kommunallagen (KL) nämligen självkostnadsprincipen (KL 8 kap. §3c), likställighetsprincipen (KL 2 kap §2), lokaliseringsprincipen (KL 2 kap. § 1) samt förbud till riktat stöd till enskild näringsidkare (KL 2 kap. §8).

Vidare ska bolagens verksamheter bedrivas inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Bolagen har ett ansvar att följa upp den egna efterlevnaden em dessa principer.

Självkostfiadsprincipen

Bolagen ska vid sin prissättning räkna med samtliga kostnader som vid normal affärsmässig drift är motiverade från företagsekonomisk synpunkt. Det innebär att relevanta interna och kalkylerade kostnader ska ingå. I självkostnaden ska ingå kapitalkostnader samt skälig avkastning på det egna kapitalet. Självkostnadsprincipen gäller inte för elsektorn (energibolag) och allmännyttiga bostadsbolag.

Likställighetsprincipen

Likställighetsprincipen innebär att bolagen skall behandla kunder som är kommunmedlemmar lika, om det inte föreligger sakliga skäl för annan behandling.

Lokaliseringsprincipen

Lokaliseringsprincipen innebär att bolagen normalt endast ska bedriva verksamhet i det geografiska området Herrljunga Kommun. Principen gäller inte för elsektorn (energibolagen).

Näringslivsstöd

En kommun/kommunalt bolag får allmäntfrämja näringslivet, men inte stödja enskild näringsidkare såvida det inte finns synnerliga skäl.

Kommunala befogenheterna

De kommunala befogenheterna är reglerade i Kommunallag (1991:900) 2 kap. Kommunernas och landstingens befogenheter och i Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter.

Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter innehåller bestämmelser som ger kommuner och landsting ökade befogenheter i förhållande till vad som gäller enligt kommunallagen (1991:900).

Herrljunga Elektriska AB

Bolagsordningens (KS 19/2015 520) 3-4 § anger:

Bolaget har tillföremål för sin verksamhet att producera och distribuera el- och värmeenergi, bedriva elektrisk installationsrörelse, tillhandahålla IT-tjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom, samt till nämnda verksamhet idka annan förenlig verksamhet.

Bolaget har rätt att bedriva elproduktion, elhandel och VA-verksamhet i dotterbolag.

Andamålet med bolagets verksamhet är attfrämja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av verksamheterna enligt § 3.

Bolagets verksamheter ska, med undantag för VA-verksamhet, bedrivas på affärsmässig grund.

VA-verksamhet ska bedrivas med iakttagande av lokaliserings-, likabehandlings- och självkostnadsprincipen.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla aktieägarna.

Särskilt ägardirektiv (KF§28/20160308) 2-3 § för Herrljunga Elektriska AB anger bl a:

S z' tet med bola ets verksamhet

Bolaget har tillföremålför sin verksamhet att producera och distribuera el- och värmeenergi, tillhandahålla el- och energitekniska tjänster inklusive elinstallation, tillhandahålla stadsnätstjänster, äga och förvalta såväl lös som fast egendom, samt till nämnda verksamheter idka annan förenlig verksamhet.

Bolaget har rätt att bedriva elproduktion, elhandel och VA-verksamhet i dotterbolag.

Bolagets verksamhet ska präglas avfinansiell stabilitet och långsiktighet.

Bolagets verksamheter ska, med undantag för VA-verksamhet, bedrivas på affärsmässig grund.

VA-verksamhet ska bedrivas med iakttagande av lokaliserings-, likabehandlings- och självkostnadsprincipen.

Bolaget ska främja kommunens tillväxt och utveckling genom drift och förvaltning av verksamheterna beskrivna ovan.

Verksamhetsmål

Bolaget ska tillhandahålla lokalt etablerade, kvalitativa och prisvärda tjänster inom el- och värmeförsörjning, viss elinstallation, service samt IT-tjänster.

Bolaget ska genom sin verksamhet bidra till att Herrljunga kommuns utveckling stärks.

Bolaget ska bedriva den allmännyttiga verksamheten inom el- och värmeförsörjningen med en prissättning och ett resultat, som normalt självfinansierar reinvesteringar av anläggningarna.

Bolaget ska genom ägandet i Trollabo Kraft AB, som ägs till 50% av Herrljunga El AB, bedriva elektrisk kraftproduktion.

Finansiella mål

Resultat efter finansiella poster skall över tid vara minst 8 /6⁰ av eget kapital (i eget kapital ingår då 78 /6 av obeskattade reserver). Soliditeten skall överstiga 35/0.⁰

Verksamheten under 2017

Verksamheten består av fyra affärsområden: elnätsverksamhet, el-/energiteknik, fjärrvärme och stadsnät.

Elnätsverksamheten består av elförsörjning till kunder inom större delen av Herrljunga kommun samt delar av Vårgårda och Vara kommuner. Verksamheten innefattar nybyggnad och underhåll av elnätet, samt anslutning av nya kunder. Intäkterna är reglerade av nätmyndigheten (ellagen, 5 kap).

Verksamheten El- och energiteknik består av elservice och entreprenader av olika slag, energitjänster samt försäljning av elmateriel. Rörelsen har hög kapacitet och kompetens, vilket tillsammans med företagets övriga verksamhet, ger helhet och styrka som ett komplett allserviceföretag inom elbranschen, samt som stöd till koncernens övriga verksamheter. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund inom och i geografisk närhet till Herrljunga kommun.

Fjärrvärme distribueras i Herrljunga tätort och i Mörlanda. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund.

Stadsnät för bredbandstjänster förtätas i Herrljunga och Ljung, samt är under utbyggnad till fiberföreningar runt om i kommunen. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund.

Därtill finns en mindre fastighetsförvaltning som hyr ut lägenheter och lokaler till externa hyresgäster. Verksamheten bedrivs på affärsmässig grund.

Herrljunga Elektriska AB utför också tjänster åt dotterbolagen och Herrljunga Kraft.

Herrljunga Elektriska AB äger 50 % av Trollabo Kraft AB, som bedriver elproduktion i eget vattenkraftverk i Hudene, samt vindkraftproduktion vid Tolvmanstegen i Strömstad.

Herrljunga Elkraft AB

Bolagets verksamhet är vilande.

Herrljunga Vatten AB

Bolagsordningens (KS 15/2015 101) 3-4 § anger:

Bolaget skall bedriva verksamhet för vatten, avlopp och dagvatten inom Herrljunga Kommuns verksamhetsområde för allmän VA-verksamhet.

Ändamålet för bolagets verksamhet är att vara huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen inom Herrljunga kommun fastställt verksamhetsområde.

Verksamheten ska bedrivas med beaktande av kommunala självkostnads-, lokaliserings- och likställighetsprinciperna.

Bolaget får även sköta drift av allmän VA-anläggning i annan kommun, så länge det sker på affärsmässiga grunder och att ekonomin särredovisas från annan verksamhet.

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Herrljunga kommun genom moderbolaget Herrljunga Elektriska AB.

Särskilt ägardirektiv (10§26/20160308) för Herrljunga Vatten AB anger: Syfte med bolagets verksamhet

Bolaget ska bedriva och vara huvudman för verksamhet för vatten, avlopp och dagvatten inom Herrljunga kommuns verksamhetsområde för allmän VA-verksamhet.

Bolaget får även sköta drift av allmän VA-anläggning i annan kommun, så länge det sker på affärsmässiga grunder och att ekonomin särredovisas från annan verksamhet.

Verksamhetsmål

Bolaget ska tillhandahålla VA-tjänster inom Herrljunga kommuns verksamhetsområde för VA, enligt den kommunala självkostnadsprincipen.

Finansiella mål

Bolaget ska drivas i enlighet med den kommunala självkostnadsprincipen.

Verksamheten under 2017

Herrljunga Vatten AB sköter vatten- och avloppsverksamheten inom Herrljunga kommuns VA-områden samt i del av Vara kommun.

VD:s bedömning och slutsats

Allmänna befogenheter och Lokaliseringsprincipen (KL 2 kap § 1) modifieras i givna delar genom speciallagstiftning. Tjänster för användning av el, dvs elinstallationsverksamheten, är en naturligt sammanhängande verksamhet med produktion av och handel med el och kan därmed bedrivas utanför kommunens område.

Likställighetsprincipen (KL 2 kap § 3) eller motsvarande beskrivs i speciallagstiftning för elnäts-, fjärrvärme- och VA-verksamhet. Elinstallationsverksamheten bedrivs på affärsmässig grund där likställighetsprincipen inte blir tillämplig. Stadsnätsverksamheten bedrivs på affärsmässig grund men med tillämpning av likabehandling inom olika kundkollektiv (fiberföreningar, småhusägare, näringsidkare m fl).

Mål för den ekonomiska förvaltningen (KL II kap § 1) anges i ägardirektiv, granskas av lekmannarevisorer och uppnås genom en god vertikal och horisontell integrering av energi- och infrastrukturverksamheter i en gemensam organisation.

Kommunal näringsverksamhet (KL 2 kap § 7) medges genom utökade befogenheter för kommuner att bedriva näringsverksamhet bl a inom det specialreglerade el- och energiområdet.

Stöd till andra näringsverksamheter (KL 2 kap § 8) förekommer inte.

Självkostnadsprincipen (KL 2 kap § 6) upphävs i givna delar genom speciallagstiftning och blir inte tillämplig för verksamheter som ska bedrivas på affärsmässig grund. Det enda undantaget bland redovisade verksamheter är huvudmannskapet för VA i Herrljunga Vatten AB som har att följa självkostnadsprincipen inom den egna kommunen.

Kommunalt agerande på bredbandsområdet är ett frivilligt åtagande där det ännu saknas specialreglermg. Samtidigt är det mycket vanligt, och önskvärt, att kommuner driver stadsnättsverksamhet. I brist på specialreglering för stadsnättsverksamhet har tillämpliga principer ur ellagen för kommunala företag beaktats (vilket också förordas av Svenska Stadsnättsföreningen i PM från 2014-09-03). Likaså har Postoch telestyrelsen (PTS) fått i uppdrag av regeringen att utreda kommunernas roller på bredbandsmarknaden och ett undantag från lokaliseringsprincipen. PTS uppdrag ska redovisas senast 2018-06-31.

Slutsatsen blir att Herrljunga Elektriska AB med dotterbolagen Herrljunga Elkraft AB samt Herrljunga Vatten AB under 2017 bedrivit verksamheter som varit förenliga med lag och med det fastställda kommunala ändamålet samt utfört dessa inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Herrljunga Elektriska AB

Anders Mannikoff, VD

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR SAMFOND 3 (866601-7531)

Jag har granskat årssammanställningen, räkenskaperna samt förvaltningen för räkenskapsåret 2017. Granskningen har utförts enligt god revisionssed

Årssammanställningen har upprättats enligt stiftelselagen.

Herrljunga 2018-03-15

Anne-Christine Snygg

SAMFOND NR 3

Org.nr 866601-7531

ÅRSREDOVISNING

för räkenskapsåret 2017

Meddelande 1

Samfond nr 3

Org.nr 866601-7531

Förvaltningsberättelse

Samfond Nr 3 bildades 1980, genom ett permutationsbeslut av kammarkollegiet. 2 allmännyttiga donationsfonder sammanslogs med följ. villkor: 10% av avkastningen skall tillföras kapitalbehållningen, för att säkerställa fondens realvärde. 90% av avkastningen disponeras av kommunstyrelsen, som också har beslutanderätt om avkastningens fördelning. Styrelsen skall så långt som möjligt beakta donationernas ursprungliga destinärskrets.

Samfundens kapital år 1982 var 40 400:-.

Det aktuella marknadsvärdet av Robur Mixfond uppgår till 138 379:- per 2017-12-31.

Aktuell anskaffningsutgift enligt årsbesked från Swedbank uppgår till 89 311:- per 2017-12-31.

Utdelningsbart 2017-12-31 48 997:-

RESULTATRÄKNING		Utdelnings-			
		bart	Summa		
				2017	2016
Verksamhetens kostnader					
Utdelade anslag		-12 850	-12 850	0	0
Resultat före finansiella poster			-12 850	0	0
Utdelning Robur Bas Mix fond		23 201	25 779	0	0
Värdeförändring Robur Bas Mix fond		38 646	42 940	11 134	8 445
Utdelningsbart	Redovisat resultat	48 997	55 869	11 134	8 445

BALANSRÄKNING

Tillgångar

Omsättningstillgångar

Robur Bas Mix fond 89 311 89 311

Summa Tillgångar 89 311 89 311

Skulder o Eget kapital

Eget Kapital

Fondkapital IB 78 177 80 866
Årets resultat 11 134 8 445

Summa Eget Kapital 89 311 89 311

Kortfristiga Skulder

Skuld Herrljunga Kommun

Summa Kortfristiga Skulder

Summa Skulder o Eget kapital UB 89 311 89 311

Marknadsvärde 138 379 127 244

Meddelande 1

Samfond nr 3
Org.nr 866601-7531

Herrljunga 2018-02-14

Johnny Carlsson
Kommunstyrelsens ordförande

Min revisionsberättelse har avgivits 2018-03-16

Av kommunfullmäktige utsedd revisor

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR SAMFOND 1 (866601-7515)

Jag har granskat årssammanställningen, räkenskaperna samt förvaltningen för räkenskapsåret 2017. Granskningen har utförts enligt god revisionssed

Årssammanställningen har upprättats enligt stiftelselagen.

Herrljunga 2018-03-15

Anne-Christine Snygg

SAMFOND NR 1

Org.nr 866601-7515

ÅRSREDOVISNING

för räkenskapsåret 2017

Meddelande 2

Samfond nr 1

Org.nr 866601-7515

Förvaltningsberättelse

Samfond Nr 1 bildades 1980, genom ett permutationsbeslut av kammarkollegiet. Ett 25-tal donationsfonder sammanslogs med följande villkor: 10% av avkastningen skall tillföras kapitalbehållningen, för att säkerställa fondens realvärde. 90% av avkastningen disponeras av utbildningsnämnden, som också har beslutanderätt om avkastningens fördelning. Nämnden skall så långt som möjligt beakta donationernas ursprungliga destinärskrets.

Samfundens kapital var 1982 140 800:-.

Det aktuella marknadsvärdet av Robur Bas Mix fond uppgår till 339 427:- per 2017-12-31.

Aktuell anskaffningsutgift enligt årsbesked från Swedbank uppgår till 219 622:- per 2017-12-31.

Utdelningsbart 2017-12-31 137 216:-

RESULTATRÄKNING		Utdelnings-	Summa	2017	2016
		bart			
Verksamhetens kostnader					
Utdelade anslag		-10 242	-10 242	0	0
Resultat före finansiella poster			-10 242	0	0
Utdelning Robur Bas Mix fond		55 235	61 372	0	0
Värdetförändring Robur Bas Mix fond		92 223	102 470	27 332	20 715
Utdelningsbart	Redovisat resultat	137 216	153 600	27 332	20 715

BALANSRÄKNING

17-12-31

16-12-31

Tillgångar

Omsättningstillgångar

Robur Bas Mix fond 219 622 219 622

Summa Tillgångar

219 622 219 622

Skulder o Eget kapital

Eget Kapital

Fondkapital IB 192 291 198 907
Årets resultat 27 332 20 715

Summa Eget Kapital

219 622 219 622

Summa Skulder o Eget kapital

UB 219 622 219 622

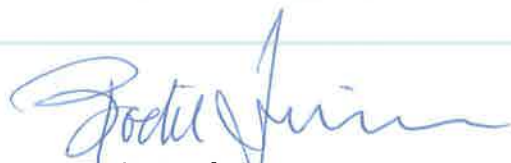
Marknadsvärde

339 427 312 116

Meddelande 2

Samfond nr 1
Org.nr 866601-7515

Herrljunga 2018-02-14

Bodil Jivegård
Chef Bildningsförvaltningen

Min revisionsberättelse har avgivits 2018-03/9

Av kommunfullmäktige utsedd revisor

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR DAGNY OCH HERBERT CARLSSONS MINNESFOND (866601-7549)

Jag har granskat årssammanställningen, räkenskaperna samt förvaltningen för räkenskapsåret 2017. Granskningen har utförts enligt god revisionssed

Årssammanställningen har upprättats enligt stiftelselagen.

Herrljunga 2018-03-15

Anne-Christine Snygg
Anne-Christine Snygg

DAGNY OCH HERBERT CARLSSONS

MINNESFOND

Org.nr 866601-7549

ÅRSREDOVISNING

för räkenskapsåret 2017

Meddelande 3

Dagny och Herbert Carlssons minnesfond

Org.nr 866601-7549

Förvaltningsberättelse

Minnesfonden tillkom genom ett testamente efter Herbert Carlsson, Jällby Nordgården, LJUNG.

50 % av avkastningen disponeras av utbildningsnämnden,

som också har beslutanderätt om avkastningens fördelning.

Ursprungsbeloppet var år 1991 50 000:-.

Det aktuella marknadsvärdet av Robur Mixfond uppgår till 137 547:- per 2017-12-31.

Aktuella anskaffningsutgift enligt årsbesked från Swedbank uppgår till 88 862:- per 2017-12-31.

Utdelningsbart 2017-12-31 32 979:-

RESULTATRÄKNING		Utdelnings-	Summa	2017	2016
		bart			
Verksamhetens kostnader					
Utdelade anslag		0	0	0	0
Resultat före finansiella poster			0	0	0
Utdelning Robur Bas Mix fond		12 313	24 625	0	0
Värdeförändring Robur Bas Mix fond		20 666	41 333	11 068	8 394
Utdelningsbart	Redovisat resultat	32 979	65 958	11 068	8 394

BALANSRÄKNING **17-12-31** **16-12-31**

Tillgångar

Omsättningstillgångar

Robur Bas Mix fond 88 862 88 862

Summa Tillgångar **88 862** **88 862**

Skulder o Eget kapital

Eget Kapital

Fondkapital IB 77 794 80 468
Årets resultat 11 068 8 394

Summa Eget Kapital **88 862** **88 862**

Kortfristiga Skulder

Skuld Herrljunga Kommun

Summa Kortfristiga Skulder 0 0

Summa Skulder o Eget Kapital UB **88 862** **88 862**

Marknadsvärde 137 547 126 479

Meddelande 3

Dagny och Herbert Carlssons Minnesfond
Org.nr 866601-7549

Herrljunga 2018-02-14

Bodil Jivegård
Utbildningschef

Min revisionsberättelse har avgivits 2018-03-15

Åsa-Christina Jagg
Av kommunfullmäktige utsedd revisor

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR SAMFOND 2 (866601-7523)

Jag har granskat årssammanställningen, räkenskaperna samt förvaltningen för räkenskapsåret 2017. Granskningen har utförts enligt god revisionssed

Årssammanställningen har upprättats enligt stiftelselagen.

Herrljunga 2018-03-15

Anne-Christine Snygg

SAMFOND NR 2

Org.nr 866601-7523

ÅRSREDOVISNING

för räkenskapsåret 2017

Meddelande 4

Samfond nr 2

Org.nr 866601-7523

Förvaltningsberättelse

Samfond Nr 2 bildades 1980, genom ett permutationsbeslut av kammarkollegiet. 6 donationsfonder sammanslogs med följande villkor: 10% av avkastningen skall tillföras kapitalbehållningen, för att säkerställa fondens realvärde. 90% av avkastningen disponeras av socialnämnden, som också har beslutanderätt om avkastningens fördelning. Nämnden skall så långt som möjligt beakta donationernas ursprungliga destinärskrets.

Samfundens kapital var 1982 61.800:-.

Det aktuella marknadsvärdet i Robur Mixfond uppgår till 105 568:-per 2017-12-31.

Aktuell anskaffn.utgift enligt årsbesked från Swedbank uppgår till 74 593:- per 2017-12-31.

2015 sattes 10 465 kr tillbaka till Robur Mixfond som tagits ut under år 2014, men inte använts.

Utdelningsbart 2017-12-31 10 339:-

RESULTATRÄKNING	Utdelningsbart	Summa	2017	2016	
Verksamhetens kostnader					
Utdelade anslag	-89 769	-89 769	-7 000	-47 000	
Återköp av andelar	10 465	10 465			
Resultat före finansiella poster		-72 304	-7 000	-47 000	
Utdelning Robur Bas Mix fond	38 139	42 377			
Värdeförändring Robur Bas Mix fond	51 504	57 227	8 720	10 494	
Utdelningsbart	Redovisat resultat	10 339	20 300	1 720	-36 506

BALANSRÄKNING

	17-12-31	16-12-31
--	-----------------	-----------------

Tillgångar

Omsättningstillgångar

Robur Bas mix fond	74 593	74 593
--------------------	--------	--------

Summa Tillgångar	74 593	74 593
-------------------------	---------------	---------------

Skulder o Eget kapital

Eget Kapital

Fondkapital	IB	72 873	111 099
Årets resultat		1 720	-36 506

Summa Eget Kapital		74 593	74 593
---------------------------	--	---------------	---------------

Summa Skulder o Eget kapital	UB	74 593	74 593
-------------------------------------	----	---------------	---------------

Marknadsvärde		105 568	103 847
---------------	--	----------------	----------------

Meddelande 4

Samfond nr 2
Org.nr 866601-7523

Herrljunga 2018-

Lennart Ottosson
Ordf soc nämnden

Magnus Stenmark
Chef Socialförvaltningen

Min revisionsberättelse har avgivits 2018- 03 15

Av kommunfullmäktige utsedd revisor

Protokoll nr 67**Styrelsesammanträde Nossan Förvaltningsaktiebolag AB**Närvarande:

Styrelse: Anders Andersson, Patrik Benjaminsson, Staffan Setterberg

Ordförande: Staffan Setterberg

Tjm: Linda Rudenwall (VD)

Adjungerade: Johanna Eliasson (redovisningsansvarig)

Peter Sjöberg (PwC)

Plats: Kommunhuset, B-salTid: 2018-03-12 kl. 14.00-16.00

1. Styrelsesammanträdets öppnande
Mötet förklarades öppnat av ordförande
2. Godkänna dagordning
Dagordningen godkändes
3. Att jämte ordförande utse justerare av dagens protokoll
Beslut: Anders Andersson och Patrik Benjaminsson valdes att justera dagens protokoll
4. Års- och koncernredovisning Nossan förvaltningsaktiebolag
Års- och koncernredovisning för Nossans förvaltningsaktiebolag föredrogs. Totalt uppvisar koncernen ett minusresultat på 5,6 mnkr. Det negativa resultatet kan i sin helhet hänvisas till Herrljunga bostäder AB som 2017-12-31 gjort en nedskrivning på fastigheter om totalt 18,1 mnkr. Nedskrivningen är ett led i det aktuella K3-regelverket. Bolagen i koncernen har bokat upp de bokslutsposter som Nossan gav riktlinjer till i styrelsebeslut december 2017.

Styrelsen ska beakta de föreslagna åtgärderna i de förtroendevalda revisorernas granskningsrapport. När det gäller balansposten andelar i koncernföretag så bedömer styrelsen att den totala avkastningen på 7-8 % är rimlig i förhållande till balanspostens bokförda värda.

Beslut: Styrelsen godkänner upprättad års- och koncernredovisning för Nossans förvaltningsaktiebolag

5. Peter Sjöberg, PwC, informerar om bolagens bokslut
Peter Sjöberg informerar kring boksluten i koncernen.

Beslut: Styrelsen lägger informationen till handlingarna

6. Bolagsstämman den 16/4

Kommunens representant är vald, Gunnar Andersson från kommunstyrelsen. Gunnar Andersson har undertecknad fullmakt att företräda kommunstyrelsen på Nossans bolagsstämma. Kallelse och handlingar går ut under vecka 13 (26-30/3). Tiden för stämman har ändrats med start kl. 15 och avslut kl. 16.

Beslut: Styrelsen lägger informationen till handlingarna.

7. Avslut

Ordförande avslutar mötet

Vid protokollet

Linda Rudenwall

Staffan Setterberg
Styrelseordförande

Anders Andersson
Styrelseledamot

Patrik Benjaminsson
Styrelseledamot

Års- och
koncernredovisning 2017
Nossan
Förvaltningsaktiebolag
556637-5746

VR AB HA E

Innehåll

Förvaltningsberättelse.....	2
Ekonomisk redovisning.....	7
Noter.....	13
Underskrifter.....	22
Revisionsberättelse.....	23
Granskningsrapport.....	24

OR
IB
AA
L

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Styrelsen och verkställande direktör avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2017.

Förvaltningsberättelse

Mål med verksamheten

Nossan Förvaltningsaktiebolag ska verka för att Herrljunga kommuns koncernbolag förvaltas på ett förmånligt och effektivt sätt. Bolagen är Herrljunga Vatten AB, Herrljunga Elektriska AB, Herrljungabostäder AB och Herrljunga Hotellfastighets AB. Nossan Förvaltningsaktiebolags ska varje år ha ett positivt resultat och soliditeten ska uppgå till minst 10 %.

Herrljunga Elektriska AB ska tillhandahålla lokalt etablerade, kvalitativa och prisvärda tjänster inom el- och värmeförsörjning, viss elinstallation, service samt IT-tjänster. Bolaget ska genom sin verksamhet bidra till att Herrljunga kommuns utveckling stärks. Bolaget ska bedriva allmännyttig verksamhet inom el- och värmeförsörjning med en prissättning och ett resultat, som normalt självfinansierar reinvesteringar av anläggningar. Bolagets ekonomiska mål är att uppnå en avkastning på eget kapital som uppgår till 8 %, samt en soliditet av minst 35 %.

Herrljunga Vatten AB ska tillhandahålla VA-tjänster inom Herrljunga kommuns verksamhetsområde för VA, enligt den kommunala självkostnadsprincipen. Bolagets ekonomiska mål ska vara att driva sin verksamhet i enlighet med den kommunala självkostnadsprincipen.

Herrljungabostäder AB ska ha ett fastighetsbestånd som präglas av ett brett utbud med hyresrätter och med stor valfrihet beträffande storlek, standard och läge. Bolaget ska främja byggandet av flerbostadshus och förtätning av centralorterna. Bolaget ska med sitt fastighetsbestånd vara en del i det kommunala mottagandet av nyanlända flyktingfamiljer och ensamkommande barn, i syfte att öka integrationsmöjligheterna och att motverka segregation. Herrljungabostäder AB ska verka för att bostäder anpassas i enlighet med socialtjänstens krav. Bolagets ekonomiska mål är att direktavkastningen långsiktigt ska vara 3 % och soliditeten ska uppgå till minst 15 %.

Herrljungahotellfastighets AB ska äga och förvalta kommunens hotellfastighet. Restaurang-, hotell – och konferensverksamheten av god kvalité ska skötas av en entreprenör. Bolaget har ett ekonomiskt mål som innebär att koncernbidraget till bolaget ska minska på sikt och soliditeten ska uppgå till 10 %.

Ägarförhållanden

Nossan förvaltningsaktiebolag ägs till 100 % av Herrljunga kommun. Herrljungabostäder AB och Herrljunga Hotellfastighets AB ägs till 100 % av Nossan förvaltningsaktiebolag. Herrljunga Elektriska AB ägs till 99,82 % av Nossan Förvaltningsaktiebolag. Herrljunga Elektriska AB äger Herrljunga Vatten AB 100%, Herrljunga Elkraft AB 100% och Trollabo Kraft AB 50%.

PK

JK

FB

AA

SK

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Viktiga händelser under året

Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag

Det ekonomiska resultatet för 2017 blev bättre än budgeterat för både Herrljunga Elektriska AB och Herrljunga Vatten AB. Elnätsverksamheten har haft en fortsatt hög förnysetakt där luftledning ersatts med jordkabel. Ca 90 % av elnätet är nu förlagt i marken. Arbetet sker i nära samverkan med fiberföreningar. Stadsnätsverksamheten har färdigställt utbyggnaden i tätorten Ljung-Annelund. I Herrljunga tätort är flertalet villaområden nu utbyggda med fiber och arbetet fortsätter med förtätning av fibernätet i centrala kvarter.

Fjärrvärmen har fortsatt arbetet med förnyelsen av kulvert från panncentral Sågen in mot Herrljunga tätort. Förberedelser för passage av Nossan i form av markarbeten och fundament är klara. Verksamheten El-/energiteknik har upplevt ytterligare ett år med hög beläggning. Uppdragen har varit varierande, från ny- och ombyggnad, via diverse servicearbeten till industriinstallationer.

Under 2017 skedde en ökning av installationerna av solel där Herrljunga redan sedan tidigare låg väl till i nationell statistik. Samverkan med gymnasieskolan fungerar väl och ytterligare en avgångselev erbjuds anställning.

VA-verksamheten i dotterbolaget Herrljunga Vatten AB har arbetat med så kallat uppströmsarbete i nära samverkan med berörda abonnenter. Förberedelserna för ombyggnad av Altorps vattenverk har pågått under hela året, bland annat med ansökan om vattendom. Flera åtgärder i avloppsreningsverken har lett till betydande energibesparingar. Efter räkenskapsårets slut har verksamheterna löpt enligt plan.

Herrljungabostäder AB

Ytterligare 16 nya lägenheter byggs för att vara inflyttningsklara första kvartalet 2018.

Under senare delen av 2017 har låneportföljen anpassats till en förväntad ökad räntenivå. Låneportföljen med fast ränta uppgår till ca 75 procent av total extern låneportfölj.

Intern och extern marknadsvärdering av anläggningstillgångar har skett vilket regelverket i K3(komponentavskrivning) föreskriver. 18,1 mnkr belastar årets resultat i form av nedskrivning som berör 6 fastigheter. Extern marknadsvärdering och konsekvensanalys av övriga fastigheter skall göras under 2018 för att kunna fastställa möjliga uppskrivningar av enskilda fastigheter med hänsyn till planerade komponentbyten enligt upprättad underhållsplan. Taxeringsvärdet för alla fastigheter indikerar på ett marknadsvärde som överstiger bokförda värdet med ca 75 mnkr. En nedskrivning påverkar resultaträkning och därmed soliditeten. En eventuell uppskrivning förstärker soliditeten.

Nossan Förvaltningsaktiebolag

Under första kvartalet 2017 tillträdde en ny VD för Nossan Förvaltningsaktiebolag.

Framtiden

Herrljunga Elektriska AB med dotterbolag

Den pågående samhällsomställningen av energisystemet har förutsättningar att påverka verksamheterna inom Elnät och Fjärrvärme. Digitaliseringen av samhället är i hög grad beroende av snabba bredbandsförbindelser där fibernät tillhandahålls av Stadsnätverksamheten. El-/energiteknikverksamheten berörs av det rådande konjunkturläget. Vatten och avlopp påverkas av klimatförändringar, såväl av kraftigare regn som av torka och brist på grundvatten. Alla infrastrukturverksamheter påverkas av nya hotbilder inklusive samhällets återuppbyggnad av civilt försvar. Verksamheten som helhet är sedan 2006 certifierad med avseende på kvalitet, miljö och arbetsmiljö vilket innebär att vi bl a arbetar systematiskt med omvärldsbevakning och riskbaserade metoder. I skenet av detta bedömer vi framtidsutsikterna som goda, men inte utan utmaningar

Herrljungabostäder AB

Byggbranschen är överhettad med alltför höga byggkostnader som följd. Behovet av bostäder finns men där efterfrågan förutsätter kunder som klarar inflyttningshyran. Att möta efterfrågan på nya bostäder är en viktig och stor utmaning. I Herrljunga kommun är andelen äldre invånare förhållandevis stor vilket påverkar vilken typ av boenden som efterfrågas. Med utgångspunkt i det behöver fokus de kommande åren ligga på bostäder för denna grupp.

Utveckling av koncernens verksamhet, resultat och ställning

	2017	2016	2015	2014	2013
Nettoomsättning tkr	136 451	131 420	125 071	118 824	112 550
Resultat efter finansnetto tkr	-7 769	9 372	549	-7 895	-10 919
Balansomslutning tkr	476 725	481 245	464 434	425 794	443 829
Soliditet %	-0,8%	0,3%	-1,1%	1,6%	0,7%
Avkastning på totalt kapital %	-1,3%	2,4%	0,9%	-0,7%	-1,2%
Medeltal anställda	54	54	52	49	47

Ekonomi

Resultatet för Nossan förvaltningsaktiebolag uppgår före bokslutsdispositioner och skatt till -907 tkr (- 973 tkr) och soliditeten var vid årets slut 9,2 % (9,3 %). Enligt det finansiella målet på minst 10 % är därmed inte uppfyllt för 2017.

Resultatet för koncernen uppgår efter bokslutsdispositioner och skatt till - 5 625 tkr (7 240 tkr) och soliditeten var vid årets slut -0,8 % (0,3 %). Soliditeten enligt de finansiella målen är för 2017 uppfyllt av Herrljunga Elektriska AB men inte för Herrljungabostäder AB, Herrljunga Hotellfastighets AB eller för Nossan Förvaltningsaktiebolag. Enligt de finansiella målen ska Herrljunga Vatten AB bedrivas i enlighet med den kommunala självkostnadsprincipen.

Mellan åren 2017 och 2016 var resultatförsämring för koncernen med 12 865 tkr. Försämringen beror till stor del på Herrljungabostäder gjort en nedskrivning av det bokförda fastighetsvärdet med 18,1 mnkr.

[Handwritten signatures and initials]

Personal

Totalt har koncernen 54 anställda, varav 17 % är kvinnor. I moderbolaget Nossan förvaltningsaktiebolag finns inga anställda utan via avtal köps resurser av Herrljunga Kommun.

Herrljunga Elektriska har högt ställda mål vad gäller personalförhållanden vilket också ges av att de är certifierade med avseende på systematiskt arbetsmiljöarbete. Personalstyrkan arbetar heltid och domineras av män. Under 2017 har företaget anställt sin första kvinnliga tekniker i form av en elkraftingenjör. Utbudet av kvinnliga kandidater är annars svagt inom de tekniska verksamhetsområdena. Deras verksamhetssystem innehåller kravdokument som syftar till att motverka alla former av diskriminering inklusive bristande jämställdhet mellan könen. Kompetensförsörjningen fungerar väl vad gäller nyutbildade men är svårare vad gäller erfaren personal i åldrar 30-49. Personal- och friskvård bedrivs på flera olika plan med betoning på förebyggande arbete. Systematisk rehabilitering tillämpas vid behov. Antalet arbetsskador och tillbud är tämligen lågt. Den totala sjukfrånvaron är stabilt under 3 % och frisknärvaron över 40 %. Löneöversyn sker enligt avtal och alla medarbetare erbjuds årliga löne- och utvecklingssamtal.

Herrljungabostäder har ett skifte av VD under 2018 och då kommer även förstärkning göras på ekonomisidan. Man planerar även att förstärka driften med 1 anställd.

Finansiella risker

Herrljunga Elektriskas affärs- och marknadsrisker berör i första hand verksamheten EI-/energiteknik som agerar på en öppen marknad. Övriga verksamheter utgörs i huvudsak av så kallade naturliga monopol eller liknande och berörs främst av så kallade regulatoriska risker, t ex genom myndighetsreglering av tillåtna intäkter. Finansiella risker finns i Herrljunga Vatten AB då verksamheten delvis är lånefinansierad. Risken överförs dock på VA-kollektivet genom VA-lagens självkostnadsprincip.

Miljöpåverkan

Herrljunga Elektriska Aktiebolag bedriver anmälningspliktig verksamhet enligt miljöbalken. Anmälningsplikten avser produktionsanläggningar för fjärrvärme i Mörlanda Panncentral och Kartholmens Panncentral, samt värmeproduktion på Gäsengården.

Herrljunga Vatten AB bedriver tillståndspliktig avloppsrening vid 6 anläggningar. För Herrljunga och Annelund ARV är Länsstyrelsen myndighet, för övriga kommunens bygg – och miljönämnd. Tillståndet är inte föremål för någon omprövning.

Herrljunga bostäder har huvuddelen av sina fastigheter anslutna till fjärrvärmenätet som inom Herrljunga tätort produceras till största delen av biobränsle. I de flesta bostadsområden finns miljöhus där källsorterade sopor lämnas. Matavfall blir till biogas och biogödsel. I hyresavtalet förbinder sig hyresgästerna att källsortera enligt erhållen information och föreskrifter. Alla produkter som används i fastighetsverksamheten är miljöcertifierade. Energibesparande vvs-utrustning installeras alltid vid nyproduktion och utbyte. Införande av individuell mätning av värme- och varmvatten har skapat ett incitament för kunden att minska sin förbrukning och därmed även sin miljöpåverkan.

Zm

UR
AB *MA* *SS*

Förändring eget kapital

Koncernen

tkr	Balanserat Minoritets- Totalt eget			
	Aktiekapital	vinst m.m	intresse	kapital
Eget kapital 2017-01-01	100	1 445	132	1 677
Utdelning till ägarna			-3	-3
Årets resultat		-5 635	10	-5 625
Eget kapital 2017-12-31	100	-4 190	139	-3 951

Moderbolaget

kr	Aktiekapital	Fritt eget kapital	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	100 000	21 100 708	501
Resultatdisposition		501	-501
Årets resultat			33 206
Belopp vid årets utgång	100 000	21 101 209	33 206

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	21 101 209
Årets resultat	<u>33 206</u>
	21 134 416

Styrelsen förslår att vinstmedel disponeras så att i ny räkning överförs 21 134 416 kr.

Koncernens resultaträkning

tkr	Not	2017	2016
Nettoomsättning	5	136 451	131 420
Aktiverat arbete för egen räkning		1 264	1 977
		137 714	133 397
Rörelsens kostnader			
Råvaror och förnödenheter		-44 740	-41 616
Övriga externa kostnader	3	-30 008	-31 692
Personalkostnader	4	-34 034	-31 916
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar	11,12,13,14,15,16	-35 372	-16 880
Summa rörelsens kostnader		-144 153	-122 104
Rörelsens resultat		-6 439	11 293
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	82	108
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-1 412	-2 029
Summa resultat från finansiella poster		-1 330	-1 921
Resultat efter finansiella poster		-7 769	9 372
Skatt på årets resultat	9	2 144	-2 132
Årets vinst		-5 625	7 240
Moderbolagets aktieägarkapital		-5 635	7 228
Innehav utan bestämmande inflytande		10	12

Koncernens balansräkning

tkr	Not	2017	2016
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter		0	54
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	12,14	12 144	12 782
Förvaltningsfastigheter	13,14	166 607	185 481
Maskiner och andra tekniska anläggningar	15	233 712	231 751
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	16	17 578	580
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i koncernföretag och andra gemensamt styrda företag	17	250	50
Andra långfristiga fordringar		300	500
Ägarintressen i övriga företag		45	45
Summa anläggningstillgångar		430 636	431 243
Omsättningstillgångar			
<i>Varulager mm</i>			
Råvaror och förnödenheter		3 613	3 951
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		23 186	22 455
Fordringar hos koncernföretag		3 035	2 858
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag		2 228	2 338
Akutella skattefordringar		-	74
Övriga kortfristiga fordringar		1 706	2 060
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	1 235	510
<i>Kassa och bank</i>		11 085	15 757
Summa omsättningstillgångar		46 089	50 003
Summa Tillgångar		476 725	481 245

2/11

Koncernens balansräkning

tkr	Not	2017	2016
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital		100	100
Annat eget kapital inklusive årets resultat		-4 191	1 445
Innehav utan bestämmande inflytande		140	132
Summa eget kapital		-3 951	1 677
Avsättningar			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser		144	188
Uppskjuten skatteskuld		38 945	42 188
Summa avsättningar		39 089	42 375
Långfristiga skulder			
	19		
Skulder kreditinstitut		271 959	250 317
Skulder till koncernföretag		135 487	135 487
Summa avsättningar		407 446	385 804
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		3 115	2 546
Leverantörskulder		16 136	10 470
Skulder till koncernföretag		791	6 795
Aktuella skatteskulder		633	1 087
Övriga skulder		2 652	16 459
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	10 814	14 032
Summa kortfristiga skulder		34 140	51 389
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		476 725	481 245

2/11

Koncernens kassaflödesanalys

tkr	Not	2017	2016
Den löpande verksamheten			
Rörelseresultat före finansiella poster		-6 439	11 293
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet mm		35 328	17 006
Erhållen ränta		82	108
Erlagd ränta		-1 412	-2 029
Betald inkomstskatt		-1 100	-882
Ökning/minskning varulager		338	-347
Ökning/minskning kundfordringar		-731	6 718
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar		-1 411	-726
Ökning/minskning leverantörsskulder		5 666	-72
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder		-21 868	-14 166
Kassaflöde från den löpande verksamheten		8 454	16 902
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-34 765	-49 804
Sålda materiella anläggningstillgångar		-	19
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-34 765	-49 784
Finansieringsverksamheten			
Upptagna lån		21 642	22 721
Amortering		-	-
Transaktioner med minoritetsintressen		-3	-3
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		21 639	22 718
Årets kassaflöde		-4 672	-10 165
Likvida medel vid årets början		15 757	25 922
Likvida medel vid årets slut		11 085	15 757

JK

JK *AA* *SS*

Moderbolagets resultaträkning

tkr	Not	2017	2016
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader	3,4	-772	-729
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-	-
Summa rörelsens kostnader		-772	-729
Rörelsens resultat			
	5	-772	-729
Resultat från finansiella poster			
Resultat från andelar i koncernföretag		-	-
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		-	-
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	6	70	59
Räntekostnader och liknande resultatposter	7	-206	-303
Summa resultat från finansiella poster	8	-136	-245
Resultat efter finansiella poster			
		-907	-973
Bokslutsdispositioner	9	950	974
Skatt på årets resultat	10,11	-9	
Årets vinst		33	1

Moderbolagets balansräkning

tkr	Not	2017	2016
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>	17		
Andelar i koncernföretag		213 501	213 501
Andra långfristiga fordringar		13 200	13 200
Summa anläggningstillgångar		226 701	226 701
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>	14		
Kundfordringar		-	-
Fordringar hos koncernföretag	15	1 434	974
Aktuella skattefordringar		63	73
Övriga kortfristiga fordringar		73	1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	21	-
Summa omsättningstillgångar		1 591	1 047
Summa Tillgångar		228 292	227 748
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Aktiekapital		100	100
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		21 101	21 101
Årets vinst		33	0
Summa eget kapital		21 234	21 201
Långfristiga fordringar	19		
Skulder till kreditinstitut		59 650	59 650
Skulder till koncernföretag		135 487	135 487
Summa långfristiga fordringar		195 137	195 137
Kortfristiga skulder			
Förskott till kunder		-	-
Leverantörsskulder		-	-
Checkräkningskredit		11 319	11 309
Aktuella skatteskulder		-	-
Övriga skulder		-	-
Skulder till koncernföretag		484	-
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	117	101
Summa kortfristiga skulder		11 920	11 410
Summa eget kapital och skulder		228 292	227 748

Handwritten signatures and initials in blue ink at the bottom right of the page.

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Belopp i tkr om inget annat anges.

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning K3. Redovisningsprinciperna är oförändrade i jämförelse med föregående år.

Ett av koncernbolagen, Herrljunga Hotellfastighets AB tillämpar inte dessa redovisningsprinciper. För detta bolag har årsredovisningen upprättats i enlighet med BFNAR 2016:10 Årsredovisning i mindre aktiebolag. Skillnaden i redovisningsprinciper har bedömts endast ge marginell effekt på koncernens resultat och ställning.

Nossan Förvaltningsaktiebolag upprättar koncernredovisning. Uppgifter om koncernföretag finns i not. Dotterbolagen inkluderas i koncernredovisningen från och med den dag då det bestämmande inflytandet överförts till koncernen. De exkluderas ur koncernredovisningen från den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncernens bokslut upprättas enligt förvärvsmetoden. Förvärvstidpunkten är den tidpunkt då det bestämmande inflytandet erhålls. Identifierbara tillgångar och skulder värderas inledningsvis till verkliga värden vid förvärvstidpunkten. Minoritetens andel av de förvärvade nettotillgångarna värderas till verkligt värde. Goodwill utgörs av mellanskillnaden mellan de förvärvade identifierbara nettotillgångarna vid förvärvstillfälle och anskaffningsvärdet inklusive värdet av minoritetsintresset och värderas initialt till anskaffningsvärdet.

Mellanhavanden mellan koncernföretag elimineras i sin helhet.

Värderingsprinciper

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats utifrån anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Planenliga avskrivningar är baserade på tillgångarnas anskaffningsvärden och ekonomiska livslängder enligt praxis. Följande avskrivningstider tillämpas:

Materiella anläggningstillgångar	År
Byggnader	33-50 år
Förvaltningsfastigheter	33-50 år
Koncernmässiga övervärden inventarier	40 år
Markanläggningar	20 år
Inventarier	10 år
Datorer	3 år

Varulager

Varulagret är upptaget till det lägsta av anskaffningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet och nettoförsäljningsvärdet. Därvid har inkuransrisk beaktats. Anskaffningsvärdet beräknas enligt först in-först ut-principen. I anskaffningsvärdet ingår förutom utgifter för inköp även utgifter för att få varorna till deras aktuella plats och skick.

JK

PP *AA* *SS*

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Avsättningar

Som avsättning har redovisats förpliktelser gentemot tredje man som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen antingen är säkra eller sannolika till sin förekomst men oviss till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

Intäkter

Det inflöde av ekonomiska fördelar som bolagen har erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkterna värderas till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas. Hyresintäkter redovisas i den period intäkten avser.

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal- löpande räkning

Bolagen vinstavräknar entreprenadarbeten på löpande räkning i den takt arbetet utförs. Pågående, ej fakturerade entreprenadarbeten, tas i balansräkningen upp till det beräknade faktureringsvärdet av utfört arbete.

Tjänsteuppdrag och entreprenadavtal- fast pris

För tjänsteuppdrag till fast pris redovisas de inkomster och utgifter som är hänförliga till ett utfört tjänsteuppdrag som intäkt respektive kostnad i förhållande till uppdragets färdigställandegrad på balansdagen (successiv vinstavräkning). Ett uppdrags färdigställandegrad bestäms genom att nedlagda utgifter på balansdagen jämförs med beräknade totala utgifter. I de fall utfallet av ett uppdrag inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, redovisas intäkter endast i den utsträckning som motsvaras av de uppkomna uppdragsutgifter som sannolikt kommer att ersättas av beställaren. En befarad förlust på ett uppdrag redovisas omgående som kostnad."

Fordringar

Fordringar har upptagits till det belopp som de beräknas inkomma.

Inkomstskatt

Aktuella skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som gäller på balansdagen. Uppskjutna skatter värderas utifrån de skattesatser och skatteregler som är beslutade före balansdagen.

Uppskjuten skatteskuld avseende temporära skillnader som hänför sig till investeringar i dotterföretag redovisas inte i koncernredovisningen då moderföretaget i samtliga fall kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det inte bedöms sannolikt att en återföring sker inom överskådlig framtid.

Uppskjuten skattefordran avseende underskottsavdrag eller andra framtida skattemässiga avdrag redovisas i den utsträckning det är sannolikt att avdraget kan avräknas mot överskott vid framtida beskattning.

Fordringar och skulder netto redovisas endast när det finns en legal rättning till kvittning. Aktuell skatt, liksom förändring i uppskjuten skatt, redovisas i resultaträkningen om inte skatten är hänförlig till en händelse eller transaktion som redovisas i eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Huvudregel för redovisning av koncernbidrag enligt 35 kap. Inkomstskattelagen (1999:1229).

Koncernbidrag som erhållits/lämnats redovisas som en bokslutsdisposition i resultaträkningen. Det lämnade koncernbidraget har påverkat företagets aktuella skatt.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod.

Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår dotterbolag där moderbolaget har minst 50% av rösterna.

201

OR
RS AA SS

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Bolagen gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. De uppskattningar och antaganden som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande år behandlas enligt följande. Uppskattningar av anläggningstillgångarnas nyttjandeperiod följer i allt väsentligt branschpraxis. På detta sätt kan den uppskattade nyttjandeperioden i framtiden visa sig avvika från den faktiska nyttjandeperioden.

Not 3 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

Med revisionsuppdrag avser granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörs förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisorer att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter

Koncernen	2017	2016
Revisionsuppdrag	310	227

Moderbolaget	2017	2016
Revisionsuppdrag	82	100

Not 4 Anställda och personalkostnader

Koncernen, medelantalet anställda	2017	2016
Kvinnor	9	5
Män	45	49
Totalt	54	54

Koncernen, styrelsen	2017	2016
Kvinnor	3	3
Män	13	14
Totalt	16	17

Ledning VD	4	3
------------	---	---

Löner och andra ersättningar samt sociala avgifter, inklusive pensionskostnader

Koncernen	2017	2016
Styrelsen och VD	1 884	1 887
Övriga anställda	21 158	20 434
Sociala kostnader enligt lag och avtal	10 992	10 920
Totalt	34 034	33 241

Handwritten signature

Handwritten signatures and initials

Moderbolaget	2017	2016
Styrelsen och VD	79	106
Övriga anställda	0	0
Totalt	79	106

Not 5 Inköp och försäljning mellan koncernföretag

Koncernintern fakturering har skett med 13 732 tkr (13 546 tkr), vilket har eliminerats i koncernens resultaträkning.

Not 6 Ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen	2017	2016
Ränteintäkter övriga	82	108
Ränteintäkter koncernföretag	-	-
Totalt	82	108

Moderbolaget	2017	2016
Ränteintäkter övriga	8	59
Ränteintäkter koncernföretag	62	-
Totalt	70	59

Not 7 Räntekostnader och liknande resultatposter

Koncernen	2017	2016
Räntekostnader	964	1 630
Borgensavgifter	448	399
Totalt	1 412	2 029

Moderbolaget	2017	2016
Räntekostnader	206	303
Borgensavgifter	-	-
Totalt	206	303

Not 8 Bokslutsdispositioner

Koncernen	2017	2016
Erhållit Koncernbidrag från Herrljunga Elektriska AB	3 150	510
Lämnat Koncernbidrag till Herrljunga Hotellfastighets AB	-2 200	-
Totalt	950	510

271

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Not 9 Skatt på årets resultat

Koncernen	2017	2016
Aktuell skatt	-1 100	-1 673
Uppskjuten skatt	3 244	-459
Skatt på årets resultat	2 144	-2 132
Redovisat resultat före skatt	-7 769	9 372
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22%)	1 709	-2 062
Skatteeffekt ej avdragsgilla kostnader	-43	-59
Skatteeffekt av ej skattepliktiga realisationsvinster	-	-
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-2	-8
Skatt hänförlig till ej redovisat underskott	484	-
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	-4	-3
Effekt av utländska skattesatser	-	-
Redovisad skattekostnad	2 144	-2 132

Moderbolaget	2017	2016
Aktuell skatt	9	-
Uppskjuten skatt	-	-
Skatt på årets resultat	9	-

Not 10 Uppskjuten skatt

Skillnaden mellan å ena sidan den inkomstskatt som är redovisats i resultaträkningen samt å andra sidan den inkomstskatt som belöper sig på verksamheten utgörs av

Koncernen	2017	2016
Uppskjuten skatt på obeskattade reserver	1 119	1 233
Uppskjuten skattefordran på kostnad återförd i beskattningen och avdragsgill kommande år	-3 541	-
Uppskjuten skatteskuld hänförlig till skattemässigt ej avdragsgilla avskrivningar på uppskrivet värde på fastigheter	-822	-774
Uppskjuten skatt	-3 244	459

Not 11 Immateriella anläggningstillgångar

Koncernen	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	1 513	1 513
Nyanskaffningar under året	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 513	1 513
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	1 460	1 294
Årets avskrivningar enligt plan	54	166
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	1 513	1 460
Utgående bokfört värde	0	54

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "RPB", "AA", and "SS".

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Not 12 Byggnader och mark

Koncernen	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	30 327	29 727
Nyanskaffningar under året	-	600
Utrangerad och såld inventarie under året	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	30 327	30 327
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	17 544	16 669
Årets avskrivningar enligt plan	639	875
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	18 183	17 544
Utgående bokfört värde	12 144	12 783

Not 13 Förvaltningsfastigheter Herrljungabostäder AB

Koncernen	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	215 488	178 198
Nyanskaffningar under året	1 564	37 290
Avyttrad anläggningstillgång	-2 155	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	214 897	215 488
Ingående Nedskrivningar	-	-
Försäljning och utrangeringar	-	-
Återförd nedskrivning	-	-
Årets nedskrivning	14 800	-
Utgående ackumulerade nedskrivningar	14 800	-
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	30 007	26 443
Årets avskrivningar enligt plan	3 699	3 564
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-215	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	33 491	30 007
Utgående bokfört värde	166 607	185 481

Not 14 Taxeringsvärde 2017-12-31

Fastighet	Byggnadsvärde	Markvärde	Summa
Förvaltningsfastigheter	145 143	36 649	181 792
Byggnader och mark	6 552	1 223	7 775

Handwritten signatures and initials: *SR*, *MB*, *MAA*, *SS*

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Not 15 Maskiner och andra tekniska anläggningar

Koncernen	2017	2016
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	384 716	364 311
Nyanskaffningar under året	14 842	20 910
Utrangerad och såld inventarie under året	-390	-504
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	399 169	384 716
Ingående ackumulerade avskrivningar enligt plan	152 965	141 181
Årets avskrivningar enligt plan	12 880	12 270
Återförda avskrivningar på avyttringar och utrangeringar	-390	-485
Nedskrivning	1	-
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	165 456	152 965
Utgående bokfört värde	233 712	231 751

Not 16 Pågående anläggningar

Koncernen	2017	2016
Pågående anläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	20 878	580
Nedskrivning	-3 300	-
Utgående bokfört värde	17 578	580

Not 17 Finansiella anläggningstillgångar

Koncernen	2017	2016
Andelar i intresseföretag, Trollabo Kraft AB	250	50
Fordringar hos intresseföretag och gemensamt styrda företag	300	500
Andra långfristiga värdepappersinnehav	45	45
Redovisat värde vid årets slut	595	595

Moderbolaget	2017	2016
Andelar i Herrljungabostäder AB	15 664	15 664
Andelar i Herrljunga Elektriska AB	197 637	197 637
Andelar i Herrljunga Hotellfastighets AB	200	200
Långfristig fordran Herrljungaostäder AB	13 200	13 200
Redovisat värde vid årets slut	226 701	226 701

Uppgifter om dotterföretag

Namn	Orgnr	Ägd andel %	Eget kapital 2017-12-31	Resultat efter skatt 2017
Herrljungabostäder AB	556508-0909	100	20 112	-8 851
Herrljunga Elektriska AB	556006-9816	99,82	16 962	25
Herrljunga Hotellfastighets AB	556078-7573	100	2 527	2 117

Handwritten signatures and initials: *PKB*, *ASB*, *SS*

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Not 18 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Koncernen	2017	2016
Ej kostnadsförda utgifter	1 235	510
Totalt	1 235	510

Moderbolaget	2017	2016
Företagsförsäkringar	21	-
Totalt	21	-

Not 19 Långfristiga skulder

Koncernen	2017	2016
Skulder i Kommuninvest Sverige AB	243 047	236 208
Skulder till Herrljunga Kommun	135 487	135 487
Skulder till Hyresrättsföreningen	2 300	2 800
Övriga skulder till kreditinstitut	26 612	11 309
Utgående bokfört värde	407 446	385 804

Moderbolaget	2017	2016
Skulder i Kommuninvest Sverige AB	59 650	59 650
Skulder till Herrljunga kommun	135 487	135 487
Utgående bokfört värde	195 137	195 137

Not 20 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Koncernen	2017	2016
Förutbetalda hyror	2 903	3 341
Upplupen semester	4 322	4 214
Upplupna sociala avgifter	1 117	1 559
Upplupna räntor	46	67
Övriga upplupna kostnader	2 426	4 851
Totalt	10 814	14 032

Moderbolaget	2017	2016
Uppbokade revisionskostnader	82	60
Uppbokad ränta Kommuninvest Sverige AB	35	41
Totalt	117	101

PK

AB AA 55

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Not 21 Ställda säkerheter

Koncernen	2017	2016
Fastighetsinteckningar	6 050	6 050
Företagsinteckningar	10 000	10 000
Tillgångar med äganderättsförbehåll	225	-

Not 22 Eventuella förpliktelser

Koncernen	2017	2016
Ansvarsförbindelse	68	73

Not 23 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Det har inte inträffat några händelser av betydelse för bolagen efter räkenskapsårets slut.

Not 24 Förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står följande vinstmedel:

Balanserat resultat	21 101 209
Årets resultat	<u>33 206</u>
	21 134 416

Styrelsen förslår att vinstmedel disponeras så att i ny räkning överförs 21 134 416 kr.

Fi

Fi *AA* *SS*

Års- och koncernredovisning 2017
Nossan Förvaltningsaktiebolag 556637-5746

Underskrifter

Herrljunga 2018-03-12

Staffan Setterberg
Styrelseordförande

Patrik Benjaminsson
Styrelseledamot

Anders Andersson
Styrelseledamot

Linda Rudenwall
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats 2018-

Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB
Peter Sjöberg
Auktoriserad revisor

Till styrelsen och årsstämman i Nossan Förvaltningsaktiebolag,
org. nr. 556637-5746

Granskningsrapport för år 2017 enligt 10 kap aktiebolagslagen

Vi har granskat bolagets verksamhet under räkenskapsåret 2017. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och god sed. Det innebär att vi har planerat granskningen för att i rimlig grad försäkra oss om att bolagets verksamhet skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll varit tillräcklig.

För uppdraget har vi tagit del av bolagsordning, ägardirektiv, arbetsordning för styrelsen/VD, styrelseprotokoll och policydokument. Vi och vårt sakkunniga biträde har vid möte med VD behandlat bolagets verksamhet, organisation, interna kontroll och samordning inom koncernen.

Den interna kontrollen har utvecklats. Kontrollplanen för 2017 innehåller förutom relevanta kontrollområden också bedömning av väsentlighet och risk. Det konstituerande styrelsemötet (efter bolagsstämman) genomfördes inte fullt ut enligt antagen arbetsordning. Dokumentet "Arbetsordning för styrelsen i Nossan Förvaltningsaktiebolag" innehåller också arbetsuppgifter för VD (det finns ingen särskild arbetsordning för VD). Översyn bör ske av ansvarsfördelningen mellan styrelsen och VD.

Kommunfullmäktige har antagit två dokument "Policy för all upphandling i Herrljunga kommun" och "Riktlinjer för representation, uppvaktningar och avtackning av förtroendevalda" båda dokumenten skall vara gällande för bl.a. de kommunala bolagen. Enligt vår mening bör det genomföras en översyn av dessa dokument i syfte att göra dem mer styrande/tillämpliga i bolagen (exempelvis bör riktlinjer finnas för intern respektive extern representation).

Bolaget har ej uppnått ägarens målsättning om en soliditet om minst 10% (9,3%).

Bedömning

Vi anser att vår granskning ger rimlig grund för uttalandet enligt nedan:

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig vi finner därför ingen anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Herrljunga 2018-02-19

Erik Nilstad

Sture Johansson

Av kommunfullmäktige i Herrljunga kommun utsedda lekmannarevisorer

SN § 41

DNR SN 21/2018

Kontorslokaler socialförvaltningen

Sammanfattning

Socialförvaltningen är i behov av nya lokaler då de lokalerna som förvaltningen förfogar över idag inte är anpassade för verksamheten då verksamheten växt ur lokalerna, arbetsmiljön inte är så god och säkerheten inte är optimal. Förvaltningen har fått erbjudande om att hyra lokaler på Verkstadsgatan som passar förvaltningens behov. Genom att hyra dessa lokaler kan förvaltningen lämna TB-huset.

Beräknad kostnad för att byta lokaler är ca 920 tkr. Vilket är en ökad kostnad med 500 tkr utifrån dagens hyra på TB-huset.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse i ärendet daterad den 2018-03-16
Socialnämnden § 124/2017-12-19
Kommunstyrelsen § 28/2018-02-19

Förslag till beslut

Förvaltningens förslag till beslut:

- Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att hyra administrativa lokaler på Verkstadsgatan 11.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förvaltningens förslag till beslut antas och finner att så sker.

Socialnämndens beslut

- 1 Socialnämnden beslutar att ge förvaltningen i uppdrag att hyra administrativa lokaler på Verkstadsgatan 11.

Expedieras till: Kommunfullmäktige
För kännedom: Tekniska nämnden
till:

Meddelande 7

Herrljunga Kommun - Angående Trafikverkets nya hantering av larmsamtal, järnväg

---

Från: <cecilia.junkka@trafikverket.se>
Till: <raddningstjansten@alivar.se>, <raddningstjansten@aneby.se>, <arjeplogs...>
Datum: 2018-03-29 12:07
Ärende: Angående Trafikverkets nya hantering av larmsamtal, järnväg

---

Som vi tidigare meddelat har Trafikverket under februari infört en förändrad hantering av larmsamtal till trafikcentralerna för järnväg. Förändringen innebär att det nu är möjligt med flera parallella larmsamtal till varje trafikcentral. Det betyder att larmnumret aldrig blir upptaget, men vid högt tryck kan larmsamtal komma att hamna i telefonkö. Initialt har vi haft en del inkörningsproblem med systemet, men alla fel är nu åtgärdade.

Samtidigt har vi infört ett förändrat arbetssätt, vilket innebär att fyra funktioner med olika ansvarsområden deltar i larmsamtalen. Som tidigare är det vår trafikledare som leder samtalet, och medlyssnarna är tysta i larmsamtalen. När konferenssamtalet sätts upp kan det därför vara tyst i luren några sekunder innan trafikledaren svarar, så lägg inte på luren.

Det är bara den trafikledare som ansvarar för området där incidenten har inträffat som kan vidta någon åtgärd, t ex stoppa trafiken. Den trafikledare som svarar först på samtalet måste därför ofta koppla larmsamtalet till rätt trafikledare. Det innebär att det kan komma att bli telefonkö hos den trafikledare som ansvarar för området där incidenten inträffat, om många ringer om samma incident samtidigt. Viktigt att veta är att den akuta faran redan då är åtgärdad i samband med att första samtalet kom in.

I december 2017 bytte vi larmnummer till trafikcentralerna. De nya larmnumren är de som inleds med 010-127 xx xx. De gamla larmnumren fungerar fortfarande, men innan samtalet kopplas fram spelas ett talsvar upp som informerar om nummerbytet. Efter [2018-05-31](#) kommer man inte längre fram på de gamla larmnumren.

Med vänlig hälsning

Cecilia Wendt Junkka

Verksamhetsutvecklare
Avd Förvaltning och utveckling Trafikledning

cecilia.junkka@trafikverket.se

Direkt: [+46 10-123 05 24](tel:+46101230524)

Mobil: +46 [73-322 36 54](tel:+46733223654)

Trafikverket

Avd Förvaltning och utveckling Trafikledning
Solna Strandväg 98
S-171 54 Solna
Telefon: [0771-921 921](tel:0771921921)
www.trafikverket.se

Meddelande 7

Herrljunga Kommun - VB: Nya larmnummer till Trafikverkets trafikcentraler för järnväg

---

Från: <cecilia.junkka@trafikverket.se>
Till: <raddningstjansten@alivar.se>, <raddningstjansten@aneby.se>, <arjeplogs....>
Datum: 2018-04-05 18:00
Ärende: VB: Nya larmnummer till Trafikverkets trafikcentraler för järnväg
Kopia: <linda.jonsson-cardell@trafikverket.se>
Bifogade filer: Larmnummer översättningstabell.xlsx

Hej!

Efter informationsutskicket "Angående Trafikverkets nya hantering av larmsamtal, järnväg" till er [2018-03-29](#) har jag fått flera frågor om de nya larmnummer jag nämner i sista stycket i epost-meddelandet. De nya larmnumren skickade jag ut hösten 2017 (via en samordnare hos SKL) och jag trodde att alla hade fått dem.

Jag bifogar de nya larmnumren i det här mailet tillsammans med informationen som gick ut [2017-08-31](#).

Med vänlig hälsning

Cecilia Wendt Junkka

Verksamhetsutvecklare

Avd Förvaltning och utveckling Trafikledning

cecilia.junkka@trafikverket.se

Direkt: [+46 10-123 05 24](tel:+46101230524)

Mobil: [+46 73-322 36 54](tel:+46733223654)

Trafikverket

Avd Förvaltning och utveckling Trafikledning

Solna Strandväg 98

S-171 54 Solna

Telefon: [0771-921 921](tel:0771921921)

www.trafikverket.se

Från: Junkka Cecilia, Tlfö

Skickat: den 31 augusti 2017 16:03

Till: Ekberg Max <Max.Ekberg@skl.se>

Ämne: Nya larmnummer till Trafikverkets trafikcentraler för järnväg

Hej!

Här kommer informationen om de nya larmnumren till Trafikverkets trafikcentraler som vi pratades vid om idag igen. Var vänlig att sprida informationen här nedan till berörda personer i er organisation, tack.

Från [2017-12-10](#) gäller nya larmnummer till Trafikverkets trafikcentraler för järnväg. Med larmnummer avses de telefonnummer man ringer till trafikcentralerna i akuta situationer som rör järnvägen. Det

Meddelande 7

gäller 8 telefonnummer, 1 per trafikcentral. Anledningen är att nuvarande larmnummer ligger i en gammal växel som ska tas ur drift. De nya numren är redan öppnade, så börja gärna använda dem så fort som möjligt. Båda nummer kan alltså användas fram till bytet [2017-12-10](#), därefter ska enbart de nya numren användas.

För att inte äventyra säkerheten kommer de gamla larmnumren att fungera under en övergångsperiod till [2018-04-10](#). Den som ringer på ett gammalt larmnummer kommer att få ett kort meddelande angående bytet innan samtalet kopplas fram. Alla samtal till de gamla numren kommer att följas upp och lämpliga åtgärder kommer att vidtas.

Nya larmnummer finns i den bifogade tabellen. Var noga med att inte sprida numren till obehöriga.

Bilaga: Larmnummer översättningstabell

Med vänlig hälsning

Cecilia Wendt Junkka

Verksamhetsutvecklare

cecilia.junkka@trafikverket.se

Direkt: [+46 10-123 05 24](tel:+46101230524)

Mobil: [+46 73-322 36 54](tel:+46733223654)

Trafikverket

Avd Förvaltning och utveckling Trafikledning

Solna Strandväg 98

S-171 54 Solna

Telefon: [0771-921 921](tel:0771921921)

www.trafikverket.se

Meddelande 7

Trafikcentral	Gammalt larmnummer	Nytt larmnummer
Boden	0921-34 23 99	010-127 44 99
Ånge	0690-523 49	010-127 43 99
Gävle	026-64 43 19	010-127 42 99
Stockholm	08-587 723 99	010-127 32 99
Norrköping	011-25 23 99	010-127 33 99
Hallsberg	0582-77 22 99	010-127 45 99
Göteborg	031-10 47 20	010-127 22 99
Malmö	040-20 23 45	010-127 12 99
Malmö	040-18 36 03	Numret stängs